

Borger = Bennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

for

Det foreenede Understøttelses-
Selskab.

Fem og tredivte Aargang.

Kjøbenhavn, 1823.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

05.6
Bo 66

1823
Aug. 35

17519.

Register

over

Indholdet af Borgervens-Bladet.

Fem og tredivte Aargang.

No.		Side
1.	Anmeldelse fra Selskabets Administration, og Politie-Lovene som de ere i Tydskland	1-8
2.	Frederik den stores Hest og Blandinger	9-16
3.	Papirfabrikerne i Danmark, Napoleons Afskeedstale og noget af Niels Klims Dodeliste	17-24
4.	Anmeldelse fra Selskabets Administration, om Tobak, nogle Handels- og Fabrikplanter og gammel Sandhed	25-32

IV

No.		Side
5.	Minde om Provst Gutfeld . . .	33:44
6.	Anmeldelse fra Administrationen om hvad der er udlaaent og anvendt til Pension og Gratifikation, og om Børns Dn til deres Forældre . . .	45:60
7.	Anmeldelse fra Administrationen, Ingen Engels Ord og en ærlig Mand er Guds skønneste Bærk	61:68
8.	Hakon Harekson en gammel nordisk Fortælling	69:76
9.	Fortsættelse af samme	77:84
10.	Fortsættelse af samme	85:92
11.	Slutning af samme, Ekinhellighed og hvad dog Indbildning formaaer	93:100
12.	Minde over Provsterne Benzon og Billefou	101:112
13.	Beretning om Institutet for Metals Arbeidere for Aaret 1822	113:120
14.	Medbeilerne	121:128
15.	Slutning af Medbeilere, og Arven	129:136
16.	Slutning af Arven	137:144
17.	Landsbyens Pryd	145:152
18.	Fortsætte af samme	153:160
19.	Slutning af samme, Anmeldelse	

No.	Side
	fra Selskabets Administration og Grækerinden Bolbina 161:168
20.	Tale ved de Masmanfke Søndags- skolers Høitidelighed 169:184
21.	Anmeldelse fra Selskabets Admini- stration, og De ere ei alle Sægere som blæse i Horn 185:188
22.	Anmeldelse fra Administrationen med General-Regnskab, Fortsættelse af: De ere ei alle Sægere som blæse, og Ingen Regel uden Undtagelse 189:196
23.	Anmeldelse fra Administrationen, Givemaaden forhøier Gavens Værd, Et Spøgelse, som saa mange andre, og en Sieldenhed 197:204
24.	Anmeldelse fra Administrationen med Kvartals-Regnskab, og den Syd- Amerikanske Billedes store Taale- modighed 205:208
25.	Beskrivelse over en meget pragtfuld Ligbegiængelse i Ostindien 209:216
26.	Fortsættelse af samme og Beskrivelse af Jomfruegrotten ved St. Bazile i Sevener, Biergene 217:224

No.	Side
27.	Fortsættelse af Somfruegrotten ved St. Bazile i Sevenner = Biergene 225:232
28.	Fortsættelse af samme 233:240
29.	Slutning af samme, og enkelte Artikler af Frederik den Stores Tes- tamente 241:248
30.	Nogle Anekdoter om Englænderen Jonathan Swift 249:256
31.	Den Rænkefulde og Sladderhanken 257:264
32.	Fortsættelse af samme 265:272
33.	Fortsættelse af samme 273:280
34.	Fortsættelse af samme 281:288
35.	Fortsættelse af samme, og Anmeldelse fra Administrationen med Quartals- Regnskab 289:292
36.	Fortsættelse af den Rænkefulde og Sladderhanken 293:300
37.	Anmeldelse fra Administrationen om Repræsentant-Valg, og Inquisitionss- tribunalet 301:308
38.	Fortsættelse af samme 309:316
39.	Slutning af samme, og Vander- decken 317:324
40.	Fortsættelse af Vanderdecken og An-

No.

Side

- meldelse fra Administrationen for de
 Ansøgende 325:332
41. Samme Anmeldelse fra Admini-
 strationen og Fortsættelse af Vands-
 beredelsen 333:340
42. Samme Anmeldelse fra Administra-
 tionen, Slutning af Vandberedelsen
 og Religions-Sværmerie . . . 341:348
43. Samme Anmeldelse fra Admini-
 strationen og Fortsættelse af Reli-
 gionens Sværmeri 349:356
44. Anmeldelse fra Administrationen,
 Slutning af Religions-Sværmerie og
 Bøn fra en gammel Borgervennen
 til Bestyrerne af Ugebladet . . 357:364
45. Hvad kommer det mig ved? . . 365:372
46. Indbydelse fra Professor Drsted . 373:380
47. Anmeldelse fra Administrationen, og
 en stor Prindsesses besynderlige
 Skæbne 381:388
48. Slutning af en stor Prindsesses
 Skæbne, og Anekdoter 389:396
49. Anmeldelse fra Administrationen med
 Quartals-Regnskab, og Anekdoter 397:404

VIII

No.		Side
50.	Fortsettelse af den Rænkefulde og Sladderhanken	405-412
51.	Fortsettelse af samme	413-420
52.	Fortsettelse af samme	421-428.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 1.

Løverdagen den 4 Januar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

I General-Forsamlingen den 23de forrige Maaned bleve antagne som Selskabets nye Medlemmer:

- Hr. Herbst, Snedkermester
- Jacobsen, Skoemagermester
- Gullstrup, Urtekræmmer
- Driefer, Linnedvæver
- Schou, Skrådermester
- Mariager, Kongelig Port-Controleur
- Elbe, Silkes og Klædekræmmer
- Krigsraad Wejbye, Tal-Lotterie-Collekteur
- Cancellieraad Brønlund, Lands Over-Rets samt Hof- og Stads-Rets Prokurator
- Justitsraad Richter, Expeditions-Sekretair i det Kongelige danske Cancellie

- Hr. Major Scheel, Klasse-Lotterie-Inspektør,
 Ridder af Dannebrog
- Jespersen, Lands Over-Rets samt Hof-
 og Stads-Rets Prokurator
 - Cancellieraad Schmith, Stifts-Revisør
 - Krigs-Cancellie-Sekretair Jantzen, Fuld-
 mægtig i General-Quartiermester-Stabens
 Bureau
 - Capitain v. Boss
 - Rowaldt, Forvalter ved et Meubel-Magazin
 - Hansen, Kongelig Assistent ved Generals
 Lottoet
 - Golding, Boghandler
 - Mejer, Skædermester
 - Funnesbech, Klædekræmmer
 - Funnesbech, Hofekræmmer
- Madame Christensen, Høker Enke
- Hr. Mortensen, praktiserende Læge
- Juncker, Kongelig Toldbetjent
 - Hansen, Værtshuusholder
 - Hansen, Skoemagermester
 - Hinrichsen, Parykmagermester
 - Blier, Snedkermester
- Madame Voigt, Trakteur Enke.

Administrationen for det foreenede Under-
 støttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

Politilovene, som de ere i Tydskland.

(Sluttes.)

De Lovforslag, Forf. gjør, fremsættes i følgende tvende Afdelinger.

I. Politiet for offentlig Sikkerhed.

II. Politiet for Privatsikkerhed:

a) personlig Sikkerhed

b) Sikkerhed paa Ejendom.

Til personlig Sikkerhed regnes Sikkerhed paa Liv, Frihed, og Ære. Mange af Forfatterens Grundsatninger synes os at gribe alt for vidt om sig, og at stride imod de af selve Forf. antagne Principier. Saaledes siger han S. 65: Det første som det offentlige Sikkerhedspoliti har at holde Dje med, er de allerede eksisterende eller af ny opstaaende Selskaber, og Staten

bør ikke taale noget Selskab, medmindre det godtgjøres at sammes Djemed stemmer overeens med Statsøjemedet. Da nu Forf. antager, at kun udvortes Handlinger (og naturligvis dog blot lovstridige og skadelige) henhøre under Politiet, skulde, ifølge denne Grundsætning, Politiet dog vel ikke røre sig uden naar virkelig Lovstridighed og Fare ytrer sig. Men nu er jo Existensen af et Selskab, selv af et hemmeligt, i sig selv ikke noget Skadeligt eller Farligt. Hvorfor skal da ethvert Selskab meddele Staten sine Planer og Forehavender, og beständig være under Control?

Ligeledes er der ogsaa Meget at sige imod det af Forfatteren anpriste Paspoliti og Controllen med Fremmede. Fordægtige Fremmede maa Politiet have et vaagent Øje med. Men er det derfor sagt, at hundrede Tusinde uskylbige og ærlige Rejsende skal indfinde sig paa Politikammeret, lade sig der male og affkildre fra Top til Taa, for at eet farligt Menneske ikke skal snige sig ind.

Ligesaa lidet skulde man i en Politilovbog indføre Forbud imod Rejser ind i et fiendtligt Land, eller i Krigstid sætte al Brevverling med

Fremmede under Opsyn. Dette sidste lader sig desuden ikke gjøre, om man end dertil anvender umoraliske Midler, saasom at brække Breve og holde Spioner. Men hvad der ikke lader sig udføre uden Umoralitet, eller uden at Politiet maa anvende Kjempekraft for at opnaae et Baggatelsøjemed, det skal det slet ikke indlade sig paa, og heller lade det Skadelige, der ikke uden ved slige Midler kan forebygges, finde Sted.

Midlerne til at forebygge Mangel og Hungersnød, angiver Forf. rigtig at være Frihed i Handel og Wandel. Ugjerne seer man, at Forf. hylder den i det forrige Kongerige Westphalen gjeldende barbariske Lov, efter hvilken ethvert Sogn stod til Ansvar for den Skade, som ved Tyveri, Ran, ellet Mord udøvedes i dens District, hvilket Forf. søger at retfærdiggjøre dermed, at det var en Bevæggrund til, ikke at tillade Forbrydere Dphold hos sig. Men har en Commune det i sin Magt naar Politivæsenet ikke kan være dens eneste Sysse? Nei, Politiet, eller den der har organiseret samme, skulde være ansvarlig. At straffe en Menighed, der ikke er i Besiddelse af Midler til med Kraft at modar-

Kejse Forbrydelsen, er en aabenbare Uretfærdighed.

De Love imod Selvmord som her ere optagne efter den østerrigiske Lovbog, synes ikke at stemme overeens med Begrebet om en rigtig Politilovgivning, da Politiet hverken kan eller skal sikke Menneskers Liv imod Mennesket selv. Saaledes kan man nok betegne og advare imod Steder hvor det er farligt at bade sig, og indrette sikre Badepladse, men forresten maa man jo overlade det til Enhver at gjøre med sig selv, hvad han vil, naar han kun ikke tilføjer Andre Skade.

Ligeledes vilde nok og Politiet drive sin Omsorg for vidt, hvis det, som Forfatteren anfører, sørgede for, at Ingen for hastig flyttede ind i nye Huse, eller, ved at opføre Bygninger, betjente sig af vaadt Træ. Sligt hænger saa nøje sammen med Privatinteressen, at Enhver derved drives til at sørge for sig selv; tillige er det jo umuligt, at Staten kan bekymre sig om noget saa Enkelt. Hvis slige Ting vedkom Politiet, kunde man ogsaa fordre — hvilket virkelig staaer i en Lærebog i Politiet — at det skulde see til at Folk ikke i Søvn kastede Klæderne af sig,

og at de ikke gik for tyndt Klædt for ikke at forsøle sig. Sligt Upassende undgaaer man, naar Politiet indskrænkes til hvad der er offentligt, hvad der ikke kan ventes af isolerte Privatkrafter, og hvortil Politiet er udrustet med tilstrækkelige og lovmæssige Midler.

At haandhæve Statsøjemedet hører upaatvivelig til Begrebet om Ret, som Ingen tør vove at antaste. Smidlertid kan det ikke paalægges Politiet at hindre Alt, hvad der kunde skade dette Øjemed. Thi dels staaer det ikke altid i Politiets Magt, dels kan det vel stundom skee, men ved Midler, der langt mere bryde anmod Statsøjemedet, end det som Politiet ved sin Iblanding kan hindre. Dette Raisonnement kan især anvendes paa Censuren, hvilken Forfatteren tager i Forsvar. At Ingen med sine Skrifter maa forstyrre den offentlige Rolighed, haane Religion og Sædelighed, eller fornærme Nogen, er vistnok en almen Lov, og hvo der overtræder den, er straffældig. Men da Staten ikke forlanger, at faae de Daler meddelte som En vil holde, hvorfor forlanger den da at de trykte Daler isorvejen skal meddeles den?

Hvad der strider imod Statens Djemed, mod Religion og Eædelighed, derom er der næsten lige saa mange Meninger, som der er Individuer. Censurlovene kan være eens, og dog kan man i München faae Lov til at trykke det, som Censorerne i Wien og Petersborg staae Streg over. Hvad Censorerne i Leipzig og Dresden lade passere, bliver ofte confisqueret i Berlin; og hvad den berliner Censor stryger ud, lader den halliske passere, og troer derved at handle lov- og pligtmæssig. o. s. v.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 2.

Løverbagen den 11 Januar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Frederik den Stores Hest.

Frederik den Stores Indlingshest, Conde, døde 1804 i den Kongelige Veterinærskole i Berlin og blev 38 Aar gammel. Conde var en Wallak, af Haar en Flueskimmel, solgt 1770 i England, af skien Bygning og aldeles uden Nykker. Kongen lod den næsten dagligen føre frem og fodrede den selv med Sukker, ogsaa i Aarstiden med Meloner og Figner. Ved denne særdeles Gunstbeviisning lærte Dyret sin Velgjører at kjende saa godt, at naar man lod den gaae frit, gik den lige hen til Kongen og forfulgte ham stedse lige til Indgangen af Palaiet. En Dag tillod Kongen den at komme ind i Salen til sig paa Slottet Sanssouci; men her traadte den nogle Bræder i Gulvet itu og blev

berfor siden aldrig oftere indbladt. Kongen betjente sig kun af den, naar han reed Spadseretoure eller ind til Byen. Dens svære Tjeneste var Potsdammer Revuetne og Høstmanœvrene. Conde var den Hest paa hvilken Kongen i Juli 1786 gjorde sit sidste Forsøg paa at ride ud. Da Geheimeraad Loder i Maj 1802 besøgte Veterinær-Skolen, var Conde tilligemed de andre Heste paa en Eng og græssede. Loder yttrede, at han ønskede at see, hvad Indtryk Trommen, der forhen havde virket saa stærkt paa Conde, nu vilde gjøre paa den. Professor Sieck, der var tilstede, lod strax Trommen røre i en af de tilstødende Artillerie-Casserner. Da Tambouren kom frem og begyndte at slaae Hvirvelen, reiste Conde sig som et Lyn fra Græsset i Beiret, spidsede Dreene, og da Grenadeer-Marschen ligesom ved Bagtparaden blev slaaet, satte den sig i en kort Gallop, galopperede hen ad Engen og tilbage igien, svingede derpaa og blev omtrent paa Halvdelen af Veien staaende, netop saaledes som den flere tusinde Gange havde gjort for Fronten af Bagtparaden. Var nogen bestemt Erindring Grund hertil, saa er det saavel ved Hensyn til denne Hests Alder (den var dengang 36 Aar gammel) som formedelst de store Mellemrum af

16 Aar, i hvilke den ei havde gjort Tjenesten for Fronten, mærkværdigt. Var det et blot Tilfælde, saa var det ikke mindre mærkværdigt, at det nøie faldt saaledes ud, som om den antagne Erindring virkelig havde fundet Sted. Dens Skelet og udstoppede Hud ere opstillede i Veterinair-Skolens Naturalie-Cabinet i Berlin.

Blandinger.

I.

Det Stiftrupske Legat til Bibles Udbeling er bekjendt. Samlede Efterretninger om det ere meddeelte i Venia. Mindre bekjendt er et lige Legat, som afgangne Provst Christ. Arent Brasch og Hustrue Giertrud Laursdotter Rjer stiftede ved et af dem oprettet Testament, dateret Dybbe Præstegaard d. 13 Maj 1780, i 3die og 5te Poster, hvorved de skienkede en Capital af 3000 Rdlr. til adskillige Bøgers Indkjøb og Udbeling til Fattige i Riber-Stift ved hvert Aars Riber Landemode. Renten af 1000 Rdlr. skulde bruges til at købe saa mange Bibles, af samme Slags som Stiftrups samt tre Exemplarer af Joh. Arents sande Christen-

dom, med Paradisets Urtegaard, og tre Sivertske Tractater, Guds Raad til Salighed kaldet. Renten af de to tusinde Rdlr. skulde bruges til Indkøb af nye Testamenter. Udtog af Testamentets Bestemmelser læses i Rike Landemøds Act 1796.

II.

Fortreflige Chronometre forfærdiger Hr. Urban Jürgensen. Om et af disse har den russiske Astronom Statsraad Schubert blandt andet anført følgende: "Et af disse Chronometre, af Guld, udfærdiget med den største Nøjagtighed og den største Grad af Luxus, hvilket Kongen af Danmark har ladet forfærdige hos Hr. Jürgensen til en Foræring for Ruslands første Verdens Omseiler, Commandeur Krusenstern, og som derfor har den graverede Paaskrivt: Fra Frederik VI. R. til Hr. Commandeur Krusenstern er i over en Måned prøvet paa det i St. Petersburg værende Keiserlige Videnskabers AcaDEMIES Observatorium. Dette Kjøbenhavnske Chronometers Gang er ved denne Prøve fundet saa fortræffligt at saa Chronometre kunne sættes i Ligning dermed. Mere i Aftenbladet No. 9.

III.

En Afgift paa Hunde blev i Kjøbenhavn paabudt ved Placat af 4 Oct. 1815, nemlig 2 Rbdlr. Sølv for hver Hund; hvorimod Ejeren erholder et Politietegn, som Hunden altid skal bære, anbragt paa et Halsbaand. Afgivten er 2 Rbdlr. Sølv for hver Hund aarlig, da Tegnet i Løbet af hvert Aars October skal fornyes; men hvis det første Tegn er mindre end sex Maaneder gammelt betales ved Fornyelsen kun det Halve. Efterat af Afgivtens Beløb er udredet Bekostninger paa Protokoller og Tegn, Betaling til de Personer, som have hermed at gjøre, og 200 Rbdlr. Sølv til Veterinærskolen, skal Beholdningen deles mellem Politiekassen og Fattigvæsenet, ifølge Placatens § 13, og Kongl. Resol. af 15 Jan. 1817. Beløbet af de uddeelte Politietegn var i Aaret 1815, 3206 Stkr., i Aaret 1816, 2811 Stkr., (Coll. Tid. 1815 S. 826 — 1816 S. 174).

Kjøbenhavns Fattigvæsens Indtægt af drømme Skibe har efter de aarlig trykte Regnskaber været:

Åar	Sldr. og Tgn.	Rbdlr.	Skil.
1815	— —	5527	— 88
1816	— —	4611	— 34
1817	— —	3000	— "
1818	— —	3341	— 88
1819	— —	2472	— 65
1820	— —	1428	— 4
1821	— —	1697	— 91.

Antallet af Hundene i Kjøbenhavn er aftaget. Afgiften bortfjernede strax, (sagde Wiborg i Peter. Selsk. Skrivt. 3die Deel S. 316) over 3000 overflødige Hunde.

VI.

Efter Pontoppidans Magazin 2den Deel S. 511 havde Skipperlauget fire særskilte Understøttelses-Kasser, hvis Beholdninger ved Regnskabets Slutning 1791 vare

Af Laugets Penge . . .	23101 Rbd.	53½ f.
— Seebrudnes	459	— 28.
— Fattiges	1125	— 50
Ligbærings	"	— "

Hvorledes er nu disse Stiftelses Forfatning?

V.

Tobak dyrkes nu kun paa Fredericia's og Horsens Marker. Ved Fredericia er det de franske Colonister, som 1719 og 1720 der nebsatte sig, ved hvilke denne Axl siden bestandig har været dyrket. 1809 avledes af 81 Plantører 250,314 Pund. 1813 var 289 Tdr. Land beplantet, og Produktet 250,000 Pd. 1820 var i Horsens to Tobaksplantaser, den ene paa 27 Tdr. Byglands Størrelse, den anden paa 12 Tdr.

Forord. af 14 Aug. 1741 har iblandt de Handelsplanter, som befalede dyrkede paa Kjøbstedsjorder anført Tobak. Der var en Periode fra 1778, og i de paafølgende Aar, da ogsaa Tobaksplantning skeete paa næsten alle Kjøbstedsjorder. Det var nemlig ved en Forord. af 23 Marts 1778 paalagt alle Tobaksspindere, og Entreprenører af Tobaksfabriker, at have Tobaksplantaser paa den Kjøbsteds Jorder hvor de boede. Ved Fr. af 14 Juni 1786 ophævedes denne Forbindtlighed, imod at de for enhver Tønde Land, som de af den foreffrevne Plantage vilde efterlade at dyrke, skulde aarligen, til Understyttelse for Fredericias Colonisters Tobaksplantning, der indkjøbe et foreffrevet Qvantum Tobak.

Regjeringen har og til forskjellige Tider ladet trykke og uddele Anvisninger om Tobaksplantning. En saadan, forfattet af Prof. Begtrup, udkom 1809. — En Underretning om Tobaksavl i Holland, oversat af Franke ved D. J. Kaverer, blev 1817 trykt og uddeelt til Tobaksplantører; ogsaa indført i den økon. Correspondent 1817. Om Tobaksavl i Danmark, see nye Landøek. Tid. IV B. 3 H. 1822. S. 318:25. Om Tobaksavl ved Fredericia see i Særdeleshed B. Brunns Efterr. i Kunstflids Selsk. Skrivt. 2 B. 7 H. 346 o. f. cf. Th. Stat. I. 80:84. 246. — Der Bau des Tobaks und seine Fabrikation. Nach eigenen Erfahrungen von G. P. Petersen. Kiel 1813. XIV. u. 76 S. 8.

Commissionen, som bestyrer Ugeladet, samles Søndagen den 26 Januar, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 3.

Lørdagen den 18 Januar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Papirfabrikerne i Danmark ere:

1. Den Drevsenske eller Strandmøllen ligger omtrent $1\frac{1}{2}$ Mil N. for Kjøbenhavn ved Søekysten. 4 Hollændere og 4 Bøtter. Fabrication 10 til 14,000 Riis Post. og alle Slags Skrivpapirer og Trykpapir. 60 til 70 Mennesker arbejde ved Fabriken. Den er vistnok den ældste hos os; fra Kong Christian 4des Tider.

2. Drholms og Nyemølle to Papirfabriker, ogsaa paa Kjøbenhavns Amt, tilhørende et Interessentskab, beliggende omtrent $1\frac{3}{4}$ Mil fra Hovedstaden. Oprettet omtrent 1793 med Kongelig Understøttelse. Det første Værk har 4 Hollændere, det sidste tre; hver af Værkerne 4 Bøtter. I Almindelighed fabrikeres ved 4 Bøtter Skrivpapir, ved 2 Bøtter blaat Papir

for Sukkerraffinaderierne, hvormed man begyndte 1805, hvilket Slags Papir ej forhen her i Landet har været gjort, og ved to Botter stort Pakpapir samt Makulaturpapir. Naar gunstige Omstændigheder tillade det kan tilvirkes aarlig 28 til 30000 Riis af alle Sorter Papir. Omtrent 100 Menneffer leve ved Fabrikerne. Vandmangel er ofte Hindring i Drivten.

3. Hulemose Papir-Fabrik ved Wordingborg har en Hollænder og tre Geschier-Huller, hvor tre Par Hamre arbeide; en Indretning der var nye her i Landet.

4. En Papirfabrik i Roeskilde ved Magleskilde. Oprind ligen anlagt efter Bevilling 1734, men drevet med liden Kraft indtil et Interessentskab købte det 1811, udvidede det og forbandt anden Fabrikations Anlæg hermed. Her tilvirkes omtrent 5000 Riis Trykpapir, 4 til 5000 Riis Makulatur-Papir, og ligesaa meget Concept og andre ordinære Sorter Skriv-Papir. Desuden af gammelt Lougværk 4 til 500 Riis Karduus- og andet Pakpapir. Omtrent 40 Arbejdere.

5. Papirfabriken Eriks Haab paa Grevskabet Muckadel i Tjen har siden Efteraaret

1814 været i Drixt efter et 1811 udstædt Privilegium. 1819 kun en Bøtte i Brug. Produktet da 2358 Riis Papir.

6. Engelsholms Papirfabrik i Weile Amt begyndte strax efter 1732.

7. En Papirfabrik Gotthaab kaldet, beliggende en Miil sydvest fra Aalborg i Hornum Sogn, blev anlagt 1799 af et Interessentskab i Aalborg.

8. En Papirfabrik ved Nyemølle i Ringkjøbing Amt, anlagt 1808.

9. Tæt ved Glensborg er en Papirmølle anlagt 1677. Produktet omtrent 6000 Riis forskjellige Slags Papir.

10. En Papirfabrik i Utschaffel, Amtet Hütten to Mile fra Slesvig, en Miil fra Eckernförde. Blot Trykpapir forfærdiges her.

I Holsteen blev 1812 opgivet at være 13 tildeels smaa Papirmøller.

(Om Kludesaamlng i Holsteen see Schl. Holst. Pr. B. 1788 IV S. 97-102. 1789. 2 S. S. 194-98.)

Indtil 1793 havde Siælland efter det oven anførte, kun to Papirmøller, af hvilke den ene blev svagt drevet; og i det øvrige Rige var kun en, nemlig Engelholms, ogsaa af ringe Drixt.

Meget forøget er Produktionen altsaa siden den Tid blebet; men ogsaa har Forbrug af Papir tiltaget overordentligt mod i forrige Tider, og lad end Produktionen gaae til 70:80000 Riis, saa erholde vi ikke ringe Quantiteter fra Udlandet, især fra Holland, Frankrig, Sverrige, og noget fra Norge. (cf. Raverts Beretning om Industr. — samt Optegnelserne om Papirfabrikation i Handelstidenden 1821 No. 4 og 5.)

Napoleons Afskædstale til sine gamle Garder, holden den 20de April 1814.

(Venturini 3ter Theil.)

Grenaderer og Sægere af min Garde! jeg tager Afsked med Eder. I vare stedse mine tro Ledsagere paa min krigeriske Bane. Som i Held saa i Uheld forlode I mig aldrig! Stedse fandt jeg Eder paa Hædersbanen. Ja, med Hæder have i tient mig og Fædrelandet. I veed: at stedse var Frankrigs Held og Roes mit Diemed, og med Eder deelte jeg troligen Krigens Farer og Møisommelig-

heder for at tilkæmpe Fædrelandet Roes og Seir. Omstændighederne have forandret sig; hele Europas Magt er væbnet imod mig. Flere af mine Generaler ere vordne Forrædere imod mig og Fædrelandet; Mennesker som jeg overste med Belgieringer' ere nu vordne mine bitterste Fiender; jeg maa — jeg vil vige.

Med Eder og de faa Tapre, der ere blevne mig troe, kunde jeg endnu fortsætte Krigen for flere Aar, men Fædrelandets hellige Grund vilde da vorde besudlet med Brødres Blod. Værer lykkelige. Adlyder Eders Anførere. Forlader aldrig det Eder dyrebare Fædreland. Jeg skal være lykkelig, naar jeg hører at I ere det. Min Skiebne worde hvad den end vil; lykkelig er jeg, naar jeg erindrer mig Eders Troskab; lykkelig, naar jeg kalder mig Eders store Daad i Minde. Døe? — ja døe, det kunde jeg letteligen, men endnu engang vil jeg fremkalde for mit Minde og nedskrive hvad I og jeg have virket til Roes og Held for Fædrelandet. Jeg kan ikke omarme Eder alle, jeg omarmet Eders General i Eders Alles Navn. Kom Hr. General! (her omarmede Keiseren Generalen). Bring mig ogsaa Eders Drn, at jeg kan trykke den til mit Hjerte; — Farvel mi-

ne Børn! — Farvel mine Brave — omgive mig endnu eengang — for Sidste.”

Hvad Indtryk denne Tale gjorde paa de gamle Krigere, lader sig lettere føle end fortælle. Med ad de gamle skiæggede Krigeres Kinder randt hebe Taarer; selv de Allieredes Kommissairer vare rørte. Med venstre Haand bedækkede Napoleon sine Dine og steg ind i sin Reisevogn.

Noget af Niels Klims Dødeliste.

(Af Rabners Satirer.)

Gustav Trolle. Vor Stad tabte mere ved denne Mand's Død, end den troede. Han var en Digter af et godt Gemyt; han tog altid megen Deel i hans Medborgeres Lykke eller Ulykke, og ønskede alle Mennesker Godt. Hans Fader kaldte ham kun af Epot Gratulanten. Der blev ingen Navne- eller Fødselsdag holdt, til hvilken han jo leverede trykte Mærker paa

sin Urefrygt. Uophørlig lod han sine Vel-
 ynderes og Vnners Huse overfyldte med
 Fryd og Glæde; og, naar Himlen havde bøn-
 hort hans kristelige Dnsker, saa havde Raad-
 mændene i Bergen, fra Borgemeesteren af indtil
 Byeskriveren, i det ringeste opnaaet Nestors
 Alder. Ved ethvert Dødsfald dyppede han sin
 Pen i bitter Salt og Malurt. Han syntes
 ganske utrokelig over Kapellanens Død, som
 havde tre Fornarne, og var altsaa vor Digters
 Embede meget fordelagtig. Muserne holdt han
 i bestandig Bevægelse. Saasnart han dyppede
 sin Pen, saa stode de alle Ni paa hans Papir.
 De maatte og nok være lydige; thi han var en
 en meget hidsig Mand. Kom de ikke strax, og
 hjalp at trælle ved hans sure Arbeide, saa
 skjeldede han saa længe paa dem, til Urket var
 fuld. Han gjorde et Sinddigt paa mig, da jeg
 var valgt til Klokker ved Korskirken. Det var
 i det ringeste to Mark værd, og jeg og min
 Kone har aldrig kunnet læst det igjennem uden
 Taarer. I Bryllupsvers var han meget spøgende.
 Brudgommens eller Brudens Navn maatte klinge
 saa forvitret, som det vilde; saa vidste han dog
 at trække det omkring saalænge, til han fandt

en Tanke deri, der passede paa Bugge. De Lydste har ham at takke for Opfindelsen af Leverrim, hvilke han første Gang gjorde impromptu, ved Byfogdens Fødselsdag, da han var saa drukket, at han intet vidste af sig selv. Han var hverken egennyttig eller gjerrig, og for en Dalers Penge udøste han sit hele Hjerte. Han døde og i største Armod, og efterlod sig intet, uden en Laurbærkrands og en forrevent Skappe.

Commissionen, som bestyrer Ugeladet, samles Søndagen den 26 Januar, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 4.

Løverdagen! den 25 Januar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

U n n e l d e l s e .

Mandagen den 27de denne Maaned om
Eftermiddagen Klokken 5 holdes General-
Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet;
til hvilken Tid Dhr. Repræsentantere
ville behage at møde.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

E. Røbbe.

T o b a k.

Spanierne vare de Første som i Slutningen af det 15de Aarhundrede lærte at kiende Tobak-
kens Brug hos de Wilde paa Den Tabago. Derfra er Kilden til Plantens almindelige Navn. I den første Halvdeel af det sextende Aarhun-
drede bragte den franske Gesandt Nicot Frøet til Paris, og gjorde den derved bekiendt i Europa. Efter ham fik den sit i Botaniken antagne syste-
matiske Navn: Nicotiana. I Begyndelsen anvendte man den blot til medicinsk Brug, men det varede ikke længe inden man begyndte at ryge den; og den Maade man begyndte paa dette, var at strø de tørrede Blade paa et Fyrfad, og ved Hjælp af et tragtformigt Redskab at trække Røgen til sig. Engellænderne vare de første som bragte Kridtpiber i Brug og bidrog derved ikke lidet til at udbrede Brugen af Planten. Da Tobakken ikke er nødvendig til at tilfredsstille

nogle af Livets naturlige Fornødenheder, og da der i dens Lugt og Smag er for Uvante noget Modbydeligt, saa at der skal Dvervindelse og Bane til, for at finde den først taalelig, siden behagelig, saa er det saa meget besynderligere at de strænge Forbud hvormed adskillige Regieringer i Begyndelsen søgte at faae dens Brug hindret, have været saa aldeles uden Birkning at den tvertimod er bleven over hele Jorden saa udbredt og yndet. En tyrkisk Keiser Amurath VI skal have forbudt Tobaksrygning under Straf i tyrkisk Land, nemlig Næsens Tab. — En Pave Urban VIII brugte et paveligt Raad, Banstraaelen, imod dem som brugte Snuustobak i Kirkerne.

Den engelske Konge Jacob Stuart, og den Danske Lærde Simon Pauli skreve Afhandlinger om Tobakkens Misbrug.

Langebek, denne i det historiske Fag vigtige Lærde, anbefalede i saare profaiske Niim Tobaks Dyrkning hos os som i andre Europas Lande:

Naar endelig Tobak, det Lugts og Smagens Onde, skal blive i sit Brug for Borger og for Bonde, Da lad den plantes her; dens Vext gjør Jorden reen, Vi vinde Penge selv ved denne Næringsgreen.

Nogle Handels- og Fabrikplanter.

Nogle Fabrikplanter, hvis Dyrkning godt lønner sig, og som man i Haver ej undlader, ere:

Lavendler, Roser, Krusemynter, af hvilke man destilerer lugtende Blande. (Lavendler have i flere Aar været en vigtig Handelsplante, da Gartnere omkring London have store Plantaser deraf, som yde dem gode Fordele. Landsbyen Battersea især driver Lavendeldyrkning i hele Marker. Blomsterhandlerne i London faae vel endeel deraf, men største Affætning skeer til Destillatører og Pgrfumører. Den rene Fordeel af en Lavendel-Plantase regner man at overgaae den af en Krap Plantase. *Mussens Annaler* 1 B. 2 H. S. 282.)

Kartebolle (*dipsacus fullonnm*) har blandt flere Steder været dyrket ved Bordingborg, i Fyen og i Viborg. (Bogtrup om Fyen S. 190, *Rafns Flora* I. 617.) Capitain Uldal, Inspecteur ved Tugthuset i Viborg har faaet Landhuusholdnings-Selskabets Præmie, for i Aaret 1819 at have avlet 1200 Planter af Karteboller, som hver gav omtrent 12 store og smaa Boller. Det er

bekjendt at disse bruges af Manufacturisterne til at reise Luen paa uldne Varer.

Saffran (*crocus sativus autumnalis*) har ikke uden Hæld hist og her været prøvet (Th. St. I. 102).

Kaffe = Surrogater, Cichorie, Skorso-
neerer, Astragal (*astragalus boeticus*) see Landh.
Selsk. Skr. nye Saml. II. 534. Med Hensyn
til Medicinal-Politiet er ved Plac. 5 August 1815
for Danmark og 15 Juni forhen for Hertug-
dømmene, et Forbud, der allerede forhen fra
1797 og 1803 var givet, paa Indførsel fra Ud-
landet af brændte Rødder, Bønner og overhovedet
alle Kaffe = Surrogater, igjentaget.

Thee = Surrogater: Bladene af *Veron-
pries* (*veronica officinalis*) og flere Bexter som
Plantelærerne opgive, samles enkelt Sted, især
af førstnævnte Plante.

Noget om Thee = Surrogater, oplæst i Sels-
skabet for indenlandsk Kunstflid 1814, af J. E.
W. Wendt. Indført i Selskabets Skrifter II. B.
8 S. Dgsaa særskilte Aftryk.

Dgsaa har man i det Smaa dyrket Sukker =
Surrogat i den høje hvide Bede.

Opptegnelse om alle disse Surrogater i Th. Statistisk I D, 106 o. f.

Soda-Urt (*salsola*) vøxer her; "men dens Brønding til Soda vilde neppe betale sig saa got som i det sydlige Europa, da den som en Følge af Strandvandets mindre Saltrighed indeholder mindre Ludsalt." Hornemanns Plantelære 3die Udg. 293. Th. St. I.

Uf nogle enkelte andre i Økonomien brugelige Bøxter erindres her endvidere:

Kommen (*carum carvi*) dyrkes næsten overalt i det Smaa i Haver, meest i Gjen, i Egnen omkring Odense, ogsaa i Baag Herred og flere Steder, og paa de mindre Der, saasom Wroe, hvor dog denne Dyrkning noget har aftaget, paa Strynøe, hvor hver Gaard- og Huusmand har en Kommenhave, o. fl.

Sennep dyrkes omtrent i lige Grad som Kommen.

Peberod er Bøxt, hvoraf endnu skeer Indførsel fra Tydskland skiondt vi burde avle den selv i tilstrækkelig Mængde, og dens Dyrkning ej er forbunden med Vanskelighed.

Nelder (*urtica divica*) tjener til Reb, der ere lige saa stærke og varige som de af Hamp;

ligesaa kan deraf forfærdiges got Lærred. Har været brugt i Tjen.

Manna (*festuca fluitans*) vøret overalt i Moser og vaade Engne, men det er især ved Vesterborg, men endnu mere paa Falster man har lagt Lind paa dens Indsamling, hvilket i de sildigere Tider meget har aftaget, deels fordi Bonden ikke tillader de Fattige, der gjorde Indsamling, at komme paa sine Jorder, hvorved Græsset nedtrædes, deels fordi Udskiftning, Bands Afgraving, og det bedre Jordbrug lader de Moser og vaade Engne efterhaanden forsvinde, der afgave denne Plante. (Begtrup. Th. St. I. 99. Hornemanns Plantelære 3die Dpl.)

Lyng. Den almindelige Lyng, en af de meest udbredte Planter fortjener vel og Benværelse for den megen Nytte deraf kan drages. I Jylland er det i Viborgs Omegn og flere Steder det almindeligste Brændsel næst Torven, Saaledes og paa Bornholm og andre Steder. Affen er af Værdie til Luud. Planten giver Faarene en god Føde, og det endog om Vinteren. Bierne suge af Lyngen megen Stof til Honning. Borster til at gjøre Tydepotter og andre Karrene gjør man i Jylland især af Lyngens

Grene; og disse saa kaldte Kar-Børster udgør i Riborgs Omegn en liden Hand. 18-Artikel. Som Garver-Material fortjener Lyngen Dpmærksomhed. End videre er den som Farveplante af Nytte. Udførlig Underretning om Egenstaberne og Nyttens af den almindelige Lyng læses i Handeltidenden 1808 No. 6. Hornemans Plantelære 3die Dplag.

Mosseres Indsamling og Anvendelse til Udstopning af Matrader fortjener Dpmuntring. Th. St. I. 112.

Gammel Sandhed.

Et deiligt Ansigt uden Forstand er ligesom et smukt Skildt, der gjør, at vi blive opmærksomme, og standse — men erfare vi da at der i Huset kun findes flette Barer gaae vi videre.

N. N.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 26 Januar, da Hr. Pastor Michelsen meddelel sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 5.

Lørdagen den 1 Februar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Frederik Carl Gutfeld.

Non omnis moriaris, multaque pars Tui
vitabit Libitinam. *)

Det var vel meer end blot Bedrøgt, at dette Blad plejede at optage Mindet om Understøttelses-Selskabets hæderlige, bortgangne Medlemmer og Dem især, der, i sin Tid, forsynede hint med Bidrag, som fortjente at læses. Smidlertid blev denne gode, gamle Skik, ligesom saa mangen anden, ikke noigagtigen efterfulgt i Tidens Lob,

*) Ei skalst Du heel bortbøe;
din større Deel skal trodse Graven!

da dog heel Mangen, som her fortjente et Minde, ikke erindredes her efter Døden. Undertegnede, hvem det paaligger at hævde Alt, hvad der angaaer Borgervennen, har nogle Gange leveret Bidrag af denne Art. Det er skeet, ikke saameget for at bevare saadanne Mænd fra For- glemmelse, hvilket vel ikke saa lige behøvedes, som meget meer for at lægge den skyldede Tak- nemmelighed imod Deres Fortjenester af Fædre- landet, og af dette engere Samfund, for Dagen. For ikke saa mange Aar siden, da Døden havde berøvet Fædrelandet og Literaturen den Haders- mand, W. H. H. Abrahamson, leverede jeg en Oversigt af Mandens Liv i dette Blad, hvori han saa troligen og saa længe havde ar- bejdet med Kraft og Lyst til Borgeroplysning, Borgerdyds og Borgerhelds Fremme.

Et nyt og andet Tab for Kirke, Fædreland og Literatur opfordrer mig til atter her at op- træde som Anmelder, ikke som Biograf. Det Forhold, hvori jeg i samfulde II½ Aar stod til den — af! — atter for tidligt Hengangne, som Medarbejder i den samme Herrens Vingård, som Ven og som en tidlang Medarbejder ogsaa i dette Blad, opfordrer mig ligemeget og lige højligen til dette Foretagende.

Denne Hædersmand er Frederik Carl Gutfeld, Provst for Garnisonen og Holmen, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

Han fødtes i Bedt ofte under det Torningslehnske, hvor hans Fader var Præst og Herredsprovst, den 9de October 1761. Den værdige Fader var den opvakte Sønns første Lærer i Videnskaberne, de døde og levende Sprog, indtil Han, 17 Aar gammel, indtraadde i Haderslevs Latinskole, hvorfra Han, efter halvandet Aars Forløb, 1780, gik til Kjøbenhavns Universitet. Efter at have taget den theologiske Embedsexamen, 1784, og siden holdt Demisprædiken, Begge med bedste Character, opholdt han sig en tidlang hos Faderen, der 1789 kaldtes til Sognepræst for Søllerød og Hirschholm. Ved Dennes Befordring til Jylland skiltes Søllerød fra Hirschholm, hvor da vor G., 1790, blev ansat som Præst. Derfra blev Han i Aaret 1796 kaldet til Korsørs og Taarnborgs Menigheder. Her tilbragte Han tre glade og lykkelige Aar, indtil Tabet af det ældste Barn og af den værdige Embedsbroder og Ven, Præsten Birkenr, gjorde Ham hint Opholdssted mindre behageligt. Elsket og savnet af Korsørerne, forlød han dette Kald i Aaret

1800 og blev Slotspræst for Fredensborg og Sognepræst for Usmindeørd og Grønholt. Da Amtsprovster første Gang udnævntes, fik han 1807 Frederiksborgs Amt. Til Holmens Menighed og Provsti kaldtes han 1811, i hvilket Aar han, paa Kongens Fødselsdag var hædret med Ridderordenen af Dannebrog; ved Reformationsfesten 1817 blev han Dannebrogsmænd og fik senere Rang med Biskopper.

Hans literære Arbejder ere ikke saa overflødige, som tilhøbe indholdsrige. Med Skriftet: "Ulykkelige Hændelser eller Heibergs syge Muse" synes han først at være fremtraadt paa Skribentbanen, 1789. Siden udkom "Heiberg for Publicum", 1790. Samme Aar den skjønnede Indtrædelsesprædiken i Hirschholm; Taler over de sædvanlige Søndagstexter 1799 — samlede Poesier 1802 — Leilighedstaler 1805 — Historiske Skildringer, Scener og Tildragelser af det virkelige Liv s. A. — 2 Bind Prædikener, 1 Bind religiøse Poesier, Andagtsblomster, foruden andre prosaiske og poetiske mindre Stykker, udkomne enten som enkelte Taler, eller som Afhandlinger, eller Bidrag i enkelte Tidsskrifter, ogsaa i Dette, eller som Fortaler til andre Skrifter. Alle ere de

fulde af Liv og Aand; Alle robe de den heldige Forfatter, den kyndige Oversætter, Den, der minder sig og veed at iagttage Digterens: gavne og fornøje.

Betragte vi Gutfeld som Menneske, da gives Saa med Hans blide, ædle, jevne Karakter; i den var den højeste Godmodighed et virkeligt Hovedtræk. Hvor det galdt om at raade, hjælpe, trøste, var Han stedse redebon; og Hans gode Lune satte Ham og istand til at kunne det; den forjog Sorgens Mærke af saa manget Afsyn og fremlokkede stundum Emil paa Nummerens blege Kinder. I sit hele Liv var Han virkeligen Den, Han, i sin Autobiografi, Carl Gruber, har skildret os sig selv.

Som Digter forstod Han, ved Sprogets Fylde og Billedernes rette Valg at aftvinge Læserne de ædelste, blideste, og, hvor Digtet førte det med sig, de vemodigste Følelser; Han rev dem bort med sig, dog uden at forvirre deres Begreber, eller krænke deres sunde Fornuft. Hvo gjentager ikke gjerne Hans Gravsang over den værdige Fader og deler Hans sønlige Følelser med ham? — Hvo dvæler ikke gjerne ved Hans Dø: Taalmodighed? Hvo stemmer ikke

til ægte Borgeraand og fædrelandsk Sind ved enhver af Hans Nationalssange?

Og hvad Han var som Taler — hvor Han vidste med sjelden Beltaalighed at overbevise og røre, at indgyde Tilfredshed med Jordelivet, Ro i Døden, og Haab paa det Bedre; hvilken af Hans slittige Tilhørere kan nogensinde glemme Dette? — Frit for alt Mystisk og Forblommet, alt Utydeligt og Svulstigt, var hans Foredrag. Han mindede sig sin elskede Faders Exempel og —

”Blid, som Han, hvis Sendebud han var,
Han forkyndte tro Hans hulde Lære.

D, den var hans Fryd, hans Trost, hans Være;
var i Liv og Død ham dyrebar.”

”Men, skjøndt han ved den var tryk og froe,
han sig derfor ej usejlbart drømte;
ej hans Læbe torbnende fordømte
Den, som ikke hylbete hans Troe.” *)

Hans Manerer paa Prædike- og Taler-Stolen vare ligesaa simple og tækkelige, som Hans Udtryk og Ord; fra Dem var al Affectation, al Impones

*) ”Bed min Faders Grav”, Digt af Ham selv.

ren, al overflødig Gestikuleren forviist. Og dog taledede Han altid, i sine sunde Dage, med Fynd og Varme; det var ikke Hans Hoved, ikke Hans Hænder, men Hans Blik og Hans Hjerte der taledede.

Kun kort, langt kortere, end dette Blads Læsere kunde have ønsket det, var Han vor Medarbejder deri. Men jeg er overbevist om, at blot den ene Hans Levering: "Hilsen til det nye Aar" (1811) vil aldrig gaae nogen ægte Fædrelandsven og retsindig Borger og god Kristen af Minde.

Allerede i flere Aar svagelig, var hans Bortgang fra Livet vel forberedet; men usforventet indtraf den dog for ham selv, for Hans Egtfælle og Børn, for alle Hans deeltagende Venner, d. 9de Januar i dette Aar.

Hans Fordefærd var, som Hans Liv, simpel og uden Stoi og bramfuld Opsigt, men dog hæderlig. Hans Frænde, Hr. Stiftsprovst Clausen, tolkede ved Baaren, i den Henfarnes Kirke, sanddru og hjerteligt og rørende sine og de Efterladtes og Drdensbrødres og Mennesselighedens og Kristens og Børgersamfundets vemodige Følelser; en Choral af undertegnede og en anden af den Forevige

fels *) bleve affiungnes; og mange Dine i Sørges
 Skaren vare fulde af Taarer.

Den paafølgende Søndag forkyndede vor
 fælleds værdige Colledge, Hr. Holm, Menigheden
 hans dødelige Vortgang i hjertelige Ord, af hvilke
 jeg, skjøndt disse ere trykte for den Afdødes nær-
 meste Venner, ej kan nægte mig at adlyde den
 Opfordring, mit Hjerte giver mig, til at udskrive
 Nogle, i det Haab, at de ikke ville være dette
 Blads Læsere, i hvis Hænder Forfatterens Skrift
 ej er kommet, ukjere, især da de indeholde den meest
 træffende Karakteristik over vor Gutfeld.

"Han var," — saa talte Hr. Holm — "en
 Mand med en lys Aand og et kjerligt Hjerte.
 Forsynet havde betroet Ham sjeldne Gaver, dem
 Han tidligen uddannede. Han besad i høj Grad
 Beltaalighedens herlige Kunst; med en levende
 Indbildningskraft, med en lys Forstand, med et
 rigt Forraad af Kundskaber, vidste han i et tyde-
 ligt, klart, yndigt og skjønt Sprog, at fængsle Op-
 mærksomheden, at overbevise Forstanden, at røre
 Hjertet, at gjøre et dybt, et blivende, et gavnligt
 Indtryk. Han forstod at vinde Hjerterne, at

*) Denne sidste findes i hans religiøse Poesier.

skildre Dyd og Last med levende Farver, og ved sine Billeders Skjenhed, ved sin Tales Harmoni, at stemme Sindet for Religionen. Danmark nævner med Hæder hans Navn iblandt sine ypperste Talere, og det giver ham et højt Sted mellem sine Digteres og hans Sang lod kun til Guddommens Priis, kun til Dydens Hæder, kun til trofast Venskab og uskyldig Glæde. Han var elskelig i Tale og i Livet. Altid godmodig, vennehuld, i en munter, blid Sindstemning. Livets Byrder vidste han at bære med roligt Taalmod, og den langvarige Svaghed, som allerede i flere Aar lod ham mærke, at hans Opløsning nærmede sig, bar han med stille Hengivenhed. Han var en from Korsdrager. Elsket var han af sine; elsket af Mange, i Palladset og Hytten havde han Bener. Yndet af sin Konge, yndet af Statens Ypperste, brugte han sin Indflydelse til at være en Talsmand for Mange, og forgjeves talede han ej for Dem, og Mange ville med Taknemmelighed erindre, hvad de skyldte ham." —

En anden Ven af Undertegnede yttrede sig, ved en lignende Lejlighed, om vor Gutfeld saaledes:

"Han besad al den Hjertelighed, vi kunne ønske herskende iblandt os, al den Velvillie,

Dødelige kunne eje, al den Bestandighed, som kan boe i en Menneſkebarm. — Behøver jeg at minde, at det er den herlige, kristelige Sanger, den hjertesørende, elſkverdige — ak! — nu tabte Gutfeld, hvorum jeg taler? — Ja, det er Ham — denne rene, sanddrue Apostel, der, ubesmattet af Mysticisme, ublandet af Fordom og Dvertro, disse den sande Dplysnings usaligste Fjender, lærte os Kristendommen puur og reen; det er Ham, som med sin, af Alverdnens Bygmester sjeldent begavede Tunge, forstod saa hjertegribende at tale til Hjertet, saa klart og tydeligt at tolke: Gud er Kjærlighed! Det er Ham, hvis Lære var Dyb, Menneſkelighed og Retfærd, hvilken han frembar i Sandhedens simple, ukunstlede Sprog, som den ægte Kristendom værdigst!”

”Briſter et Led i Kjæden, er det Sorg; og ak! — i den store, Verdner omfattende, Kjæde briſter vel manget Led, uden at det ændſes; men naar et Saadant briſter, er og bliver det Sorg for Alle, som mindes hvad Han var som Taler, Digter, Menneſke og Ven!”

Flere have i de offentlige Blade, i Proſa og Poesi, tolket vor Gutfelds Tab for Stat og Menneſkehed; og til disse, fast eenslydende, Stemsmer naies ica med at konnise Kladeſe Kæſere.

Dog kan jeg ikke nægte mig den kjære Pligt, iblandt Disse, til Slutning at meddele et Digt, som min Følelse sætter saare høj Pris paa, deels fordi det er i et, skøndt Nabo-sprog *), dog for de Fleste fremmet, deels fordi det berører min Overbeviisnings fineste Strænge. Maatte denne finde Gjenklang hos Borgervennens Læsere, og maatte den ædle, aandrige Digter i Hvo han end maa være, undskylde Oversættelsens Mangler med sin Godmodighed, og med Oversætterens rene Hu!

Ved Gutfelds Grav. Religionen til Menneskeligheden.

Fra Himlen sendtes jeg til Jorderig,
at Dig, min Søster, med min Røst
tilbeile Haab og Ro og Trøst
i Livet og naar Døden nærmer sig.
Men sukkende og svøbt i Flor,
som Du, jeg staaer i Dag ved Højen,
hvor Tabet væder Begges Djen;
thi, — af — vor Sorg er ligestor!

*) Svensk (see Dagen No. 13 b. A.)

Der ligger Han nu, strakt paa Baar,
 mit troe Vidne og din Ven!
 Din var han alt i Ungdoms Baar;
 Min blev Han gjennem Prøvelsen!
 Med Sjælens Ild, med Sprogets Vælde,
 med Kandens Rustning, Sværd og Skjold,
 blev det Hans Lod, for selvkløgt Old,
 mod det Dphøjede heel Fold,
 at byde djervt vor Ret at gjælde.
 Min Lære, klar ved Hans Exempel,
 selv Klassertungen mægtig blandt;
 og naar Han fremstod i mit Tempel,
 hvert Hjerter brændte, Dje randt.
 Han tændte Tro og Kjerligheden
 i Alles Barm; og naar Hans Røst
 med Haabet smykked Grave-Bredden,
 var Gaaden: Livets Dvaler, løst.
 Fra dem befriet, nu Han nyder
 det gode Hjertes store Løn,
 og for Guds Trone hist udgyder
 en evig=fortsat Nytaars-Bøn.
 Der staaer han frem med samme Gaver,
 som i Forsamlingen han stod.
 For Mig han Palmerne tillaver;
 for Dig nedbeder Taal og Mod.

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Lærer ved Sæcabet-Akademiet.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 6.

Løverbagen den 8 Februar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. N. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e .

Efter den i Selskabets General-Forsamling den 27de forrige Maaned fremlagte Beregning, over Selskabets Indtægter og Udgifter tilligemed Renterne for forrige Aar, var at anvende til Aaan 3500 Daler rede Sølv, samt til Pension og Gratifikation 2334 Rbdlr. i Sedler. Disse til Aaan anvendelige 3500 Daler rede Sølv, blev, iblandt de derom Ansøgende, bevilget 22 Medlemmer, og af foransførte til Pension og Gratifikation anvendelige 2334 Rbdlr. i Sedler besluttede Repræsentanterne, at 150 Rbdlr. i Sedler skulde forbruges til Pension saaledes: at 10

nye Pensionister ansættes hver med 10 Rbdlr. i Sedler, og 50 Rbdlr. i Sedler at fordeles, som Tillæg paa 10 af Selskabets allerede værende Pensionister, hver med 5 Rbdlr. i Sedler, og de øvrige 2184 Rbdlr. at uddeles som Gratifikation.

Som nye Pensionister bleve ansatte:

	3 Sedler
1. Hovmester Corterup	10 Rbdlr.
2. Toldbetjent Berghens Enke .	10
3. Maler Swaneficærs Enke . .	10
4. Klædekræmmer Thomsens Enke	10
5. Viinhandler Schous Enke .	10
6. Forvalter Juels Enke . .	10
7. Klokker Gylches Enke . .	10
8. Slagter Riedel	10
9. Forgylder Bergstrøm . .	10
10. Sergeant Flygenrings Enke .	10

Følgende forhen paa Pension ansatte
erholdt Tillæg:

	3 Sedler.
1. Snekker Biedts Enke . . .	5 Rbdlr.
2. Bogbinder Graaes Enke . .	5

3. Skipper Lykkes Enke . . .	3 Sedler. 5 Rbdlr.
4. Præsten Justis Enke . . .	5
5. Snekker Harrons Enke . . .	5
6. Sergeant Mandras Enke . . .	5
7. Snekker Walther	5
8. Isenkrammer Proms Enke . . .	5
9. Skræder Kolbech	5
10. Skomager Rings Enke	5

De til Gratifikation anvendelige 2184 Rbdlr.
i Sedler bleve uddeelte saaledes:

1. Skomager Holms Enke . . .	3 Sedler 8 Rbdlr.
2. Toldbetjent Berghens Enke . . .	10
3. Spisevært Gisbels Enke . . .	10
4. Grønhandler Sandbergs Enke . . .	8
5. Lysestøber Lynges Enke . . .	10
hvoraf 5 Rbdlr. i Sedl. affskrives paa det resterende af hendes Mandts Laan.	
6. Ankersmed Caspersens Enke . . .	10
7. Fyrbøder Lohmans Enke . . .	10
8. Mægler D. Andrades Enke . . .	20
9. Hovmester Sorterup	8
10. Equipagemester Hastes Enke . . .	20

11. Skraeder Krone	20	3 Sedler Rbdlr.
12. Maler Euanelicærs Enke . .	8	
13. Skomager Hoier	8	
14. Bogholder Heilbuth	15	
15. Forvalter Schyts Enke . . .	10	
16. Grosserer Schambach Selboes Enke	10	
17. Klædefræmmer Thomsens Enke	10	
18. Værtshuusholder Carstensens Kone	10	
19. Viinhandler Schous Enke . .	10	
20. Bogholder Strandgaard's Enke	10	
21. Præsten Kyndes Enke	15	
22. Forvalter Juels Enke	10	
23. Sergeant Freeses Enke	15	
24. Lærer Duffens Enke	12	
hvoraf 5 Rbdlr. i Sedler affkrives paa det resterende af hendes Mand's Laan.		
25. Bandmester Hiorts Enke . . .	20	
26. Seminarielærer Clausens Enke	12	
27. Laquai Smiths Enke	10	
28. Laugsbud Dibrichsens Enke . .	10	
29. Skomager Branting	8	
30. Klokker Gylches Enke	10	
31. Toldbetjent Sommers Enke . .	10	

32. Friseur Knudsens Enke . . .	3 Sedler 8 Rbdlr.
33. Kobbersmed Thrane . . .	10
34. Parykmager Gündels Enke .	8
35. Kammerfureer Ipsens Enke .	10
36. Tommermester Robbertsons Enke	12
37. Parykmager Buschs Enke .	8
38. Candidat Medens Enke . .	20
39. Sergeant Thoersens Enke . .	15
40. Inspecteur Clemens Enke .	20
41. Toldbetjent Greithers Enke .	10
42. Guldmægtig Svenstrups Enke	10
43. Fiskehandler Larsens Enke .	10
44. Opsigtsbetjent Rosted . .	10
45. Tomfrue Fürst . . .	15
46. Slagter Riedel	10
47. Klokker Ferndorffs Enke . .	12
48. Putsenmeuntmager Meers Kone	20
49. Sergeant Hansen	15
50. Lotto-Administrator Fortlings Enke	15
51. Urtekraemmer Jensens Enke .	15
52. Guldsmed Gyesens Enke .	10
<p>hvoraf 5 Rbdlr. i Sedler affrives paa det resterende af hendes Mandts Laan.</p>	
53. Bødler Hansens Enke . . .	10

54. Graver Quists Enke . . .	15	3 Sedler Rbdlr.
55. Bromand Smiths Enke . . .	10	
56. Budd t Bings Enke . . .	8	
57. Forvalter Clemensens Enke . . .	12	
58. Glashandler Berniges Enke . . .	20	
59. Birk. skriver Gøthjes Enke . . .	15	
60. Guldsmed Andersen . . .	10	
hvoraaf 5 Rbdlr. i Sedler affkrives paa det resterende af hans Laan.		
61. Commissionair Corterups Enke	15	
62. Maler Blaumüller	10	
63. Bogbinder Anthons Enke . . .	8	
64. Guldmægtig Hermes Enke . . .	10	
65. Forgylde Bergstrøm	8	
66. Rebflager Mahns Enke	10	
67. Kirkesanger Graulunds Enke	20	
68. Oberstlieutenant Hansons Enke	20	
69. Grosserer P. G. Beyers Enke	15	
70. Handelsbetjent Kroll	10	
71. Skomager Holm	10	
72. Skraeder Rasmussen	8	
73. Skriver Beckers Enke	8	
74. Vinhandler Liunges Enke . . .	10	
75. Skomager Nfens Enke	8	

	3	Sedler
76. Skræder Møller	10	Rbdlr.
77. Faktor Rosenbergs Enke . . .	8	
78. Fabrikør Westensbergs Enke . .	8	
79. Oltapper Weiners Enke . . .	8	
80. Tomfrue Koch	10	
81. Tomfrue Weydenhaupt	10	
82. Sergeant Flygenrings Enke . .	10	
83. Lieutenant Steenbergs Enke . .	8	
84. Kammerlakai Hielsms Enke . .	10	
85. Controlleur Bønsens Enke . . .	8	
86. Brændeviinsbrænder Lund . . .	10	
87. Tomfrue Lintrup	10	
88. Skræder Rudelbachs Enke . . .	10	
89. Guldsmed Nielsens Enke	10	
90. Assistent Brandts Enke	20	
91. Smedker Wiedts Enke	10	
92. Buddet Hollinghausers Enke . .	10	
93. Hørkræmmer Langes Enke . . .	12	
94. Bøndtmager Bremers Enke . . .	15	
95. Slagter Petersen	10	
96. Bogbinder Graaes Enke	8	
97. Skipper Lykkes Enke	8	
98. Parykmager Krygers Enke . . .	8	
99. Blytækker Petersens Enke . . .	10	

		3	Sedler
100. Præsten Mariagers Enke . . .	15		Kbdlr.
1. Stomager Fransveds Enke . . .	8		
2. Trakteur Thausens Enke . . .	10		
3. Stenhugger Karlebyes Enke . . .	20		
4. Instrumentmager Fastings Enke	10		
5. Præsten Justs Enke . . .	10		
6. Handfæmager Reitzels Enke	12		
7. Knapmager Krags Enke . . .	10		
8. Captain Havns Enke . . .	15		
9. Parykmager Ipsens Enke . . .	10		
10. Parykmager Hansens Enke . . .	12		
11. Porcelainshandler Roskildes Enke	15		
12. Parykmager Bernhardts Enke	10		
13. Dreier Rihmes Enke . . .	10		
14. Bankvægter Grindbergs Enke	12		
15. Hattemager Jensens Enke . . .	15		
16. Snekker Hansens Enke . . .	8		
17. Viinkopper Erichsens Enke . . .	12		
18. Assistent Møllers Enke . . .	12		
19. Skræder Bøhs Enke . . .	8		
20. Guldsmed Wærums Enke . . .	10		
21. Guldmægtig Lassens Enke . . .	10		
22. Porcelainshandler Thomsens Enke	8		
23. Byfoged Reimers Enke . . .	10		
24. Stomager Borup . . .	8		

	3	Sedler
125. Bager Sprengers Enke .	8	Rbdls.
26. Sergeant Mandras Enke .	10	
27. Bogtrykker Christensens Enke	10	
28. Kaptain og Farver Staals Enke	10	
29. Klædekammer Hornstrup's Enke	10	
29. Skolelærer Struchs Enke .	10	
30. Snekker Walter . . .	10	
31. Guldsmed Lydervals Enke .	8	
32. Sprogslærer Bays Enke .	12	
33. Bognmand Andersens Enke .	8	
34. Maler Lundbergs Enke . .	8	
35. Stomager Splvechs Enke .	10	
36. Vedikebrøgger Halls Enke .	12	
37. Prokurator Nabys Enke .	15	
38. Kjøbmand Mejers Enke .	20	
39. Jomfrue Tofte . . .	10	
40. Skræder Høstrups Enke .	8	
41. Institutlærer Borchhorst .	20	
42. Jomfrue Schulk . . .	8	
43. Isenkammer Proms Enke .	8	
44. Snekker Coeds Enke . .	8	
45. Skræder Kolbech . . .	10	
46. Guldsmed Carstensens Enke .	10	
47. Bogholder Ambergs Enke .	15	

148.	Klokker Lysters Enke	. . .	15	3 Sedler Rbdlr.
49.	Hørkræmmer Lysters Enke	. . .	10	
50.	Skræder Meier	. . .	10	
51.	Glarmester Evigers Enke	. . .	8	
52.	Havnefoged Nissens Enke	. . .	15	
53.	Sergeant Rønnings Enke	. . .	10	
54.	Præsten Dischers Enke	. . .	12	
55.	Skomager Weinbachs Enke	. . .	8	
56.	Somfrue Edelman	. . .	10	
57.	Theehandler Brygman	. . .	10	
58.	Bogholder Kroymans Enke	. . .	10	
59.	Revisor Webers Enke	. . .	15	
60.	Præsten Kochs Enke	. . .	15	
61.	Skræder Angels Enke	. . .	8	
62.	Maler Hultmans Enke	. . .	10	
63.	Brændeviinsbrænder Weises Enke	. . .	8	
64.	Politi. Adjutant Møllers Enke	. . .	12	
65.	Maler Holms Enke	. . .	8	
66.	Kaptain og Sverdføyer Mejers Enke	. . .	15	
67.	Gørtler Hainzens Enke	. . .	10	
68.	Cantor Muxols Enke	. . .	12	
69.	Klædekræmmer Helgeruds Enke	. . .	12	
70.	Pakhuusforvalter Bruns Enke	. . .	19	
71.	Skomager Rings Enke	. . .	15	

	§	Sedler
172. Bager Breslovs Enke . . .	10	Rbdlr.
73. Jomfrue Glasen . . .	8	
74. Skoleholder Bechs Enke . . .	10	
75. Bæver Seegers Enke . . .	10	
76. Skomager Grængman . . .	8	
77. Herkræmmer Winchels Enke . . .	10	
78. Degnen Thaulovs Enke . . .	10	
79. Bogholder Hvids Enke . . .	30	
80. Skibsbygmester Humbles Enke . . .	15	
81. Staldkarl Truelsen's Enke . . .	10	
82. Provstinde Welljus . . .	15	
83. Buddet Ditlefsens Enke . . .	10	
84. Skræder Lunds Enke . . .	8	
85. Mægler Hovigs Enke . . .	10	
86. Bogholder Mejers Enke . . .	12	
87. Bødker Meilbye . . .	10	
88. Lyssestøber Almind's Enke . . .	10	
89. Controleur Scherbeck . . .	10	
90. Uhrmager Studsgaards Enke . . .	10	
91. Prokurator Hansens Enke . . .	12	
92. Slagter Smiths Enke . . .	10	

Som nye Medlemmer bleve antagne:

Frue Hanson

Hr. D. Adrian, Kobbersmed

- Hr. Bourgeois, Copist i det Kongelige General-
Toldkammer og Commerce-Collegio
- S. Jørgensen, Værtehuusholder
 - J. J. Schlage, Brandkaptain og Muur-
mester, Dannebrogsmænd
 - Allesee, Brygger
 - Sand, Løber hos Hds. Maj. Dronningen
og Dannebrogsmænd
 - Krigs-Assessor Schyø, Fuldmægtig i det Kgl.
General-Commissariat
 - Doktor Philosophiæ G. T. Urfin
 - Jacob S. Trier, Handlende
 - Mauriken, Fuldmægtig ved Kiøbenhavns
Magistrat og constitueret Ræmner
 - Biørn, Quarteermænd ved Holmen
 - Hansmann, Guldsmed
 - Cancellieraad Groth, Apotheker
 - Groth, Tobakfabrikør
 - Cancellieraad E. Foss, Cancellist i det Konge-
lige danske Cancellie
 - Borchorst, Porcelainshandler
 - Herk, Student og Lærer
 - Buch, Graveur
 - Reikel, Boghandler.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Sindstorff. Drejer. Monrath.

E. Køble.

Om Børns Du til deres Forældre.

(Indsendt.)

Børns Tillabelse, at sige Du — dette Ord har Indbegrebet af noget meget Familicert, eller noget meget Foragteligt — har aldrig medvirket til deres bedre Dannelse, eller til deres timelige og evige Held; men, derimod ofte, om ei altid, skadet, og tit skadet ubodeligt. Det er ei saa langt tilbage i Tiden, da dette Dutteri var, idetmindste iblandt Danske, vel aldeles uhørt. Nu derimod er det ikke ualmindelig; især blandt dem, der føle uimodstaaelig Hang til at hylde, uden videre Eftertanke, andre Høieres Mening, eller hvad der er høistmodern.

Den tankeløse Raaben: at Børn skal sige Du til deres Forældre, fordi det skaber Fortrolighed til dem, kan man gaae imøde m.d følgende, denne Raaben aldeles standsende, Spørgsmaal: Har da den Døende ingen Fortrolighed til sin Præst, sin Ven, uden at sige Du til Denne, eller Hin?

Dersom Du bidrager noget Væsentligt til Fortrolighed, eller opfordrer til den, hvad bliver der da af de Forhold, hvor Du er fornærmeligt, ja, straffældig Brode?

"Fæer", "Møer" kan umuligen, hvor ofte de end gjentages af gode Børn, vorde skurrende for gode Forældre. Altsaa er Du aldeles unødvændigt, som Bidrag til Børns Fortrolighed til deres Forældre, og medvirker saaledes ei til bedre Dannelse, eller timelig og evig Held.

De onde, eller blot vrede, Børns Du til deres Forældre har Noget saa affkyeligt, saa oprørsk for den Velopdragne, d. e. den Udele, at Det, alene med Hensyn dertil, aldrig borde taales? Og skuer Man hen til, hvor uopreiselig dybt Forældre synke i al Ugteses Afgrund, ved i Andres Paahør at dattes af deres onde, eller vrede Barn, og dertil med forskende Die, maa-

fler saare let, opdager, at de Børn, som have Tilladelse til denne Dutt, stige, som oftest, langt tilbage i Fortrolighed til deres Forældre, ja, selv i Ugtelse for dem, imod de Børn, som viise Fædre og Modre nægtede denne Tilladelse, da maa Man, som tit er flett af Flere, uvidende om den egentlige, men samme Grund, raabe U og Bee over dette Du; ja, lyse Forbandelse over Det!

De Forældre, som heller ville hore Du, end "Fæder" "Møder", kan man tvivle om, at have gjort sig værdige, enten ved deres Forhold, eller Opdragelsessystem, til Bencævnelsen af disse, for Mennesket mest betydende og herligste, Navne, og, at altsaa hine Ords Lyd er for dem en nagende Bebreidelse. Eller maaskee De føle, at det, at føde, klæde, soie, ja, tilb. de sine Børn, ei fortjener Navnet: "Fæder", "Møder", naar man ikke har med yderste Flid, og med Opoffrelse, selv hidraget til deres Hjertes Fromhed og Udelmod, deres Forstands Oplysning.

Havde endog Du, som er ganske ubegribe- ligt, noget mere Fortroligt, noget mere Behageligt, end "Fæder", "Møder", saa borde dog aldrig Forældrene tillade det, baade for deres

egen, Børnenes og Andres Skyld, naar Man har tænkt ved, og da fundet det rigtigt, hvad her i den æbleste Hensigt, bygget paa Erfaring, er fremsat. Men denne byder, for ei at saare noget æbelt, herligt Barn, at tilføie, som sandt: *Nulla regula sine exceptione!*)*

*) Ingen Regel uden Undtagelse!

L. L. Wadsfiær.

I sidste No. af dette Blad ere, foruden andre mindre betydelige, indløbne følgende flemme Trykfeil: Den Eine i det latinske Motto: *moriaris* for *moreris*, den Anden i Digtet Relig. til Menneskeligheden Sid. 44 Lin. II: *blandt* for *bandt*; og den Tredie *sirax* efter Lin. 16: *Bred-* den for *Bredden*, hvilke bedes undskyldte og rettede.

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Sæcadet-Akademiøt.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 7.

Løverbagen den 15 Februar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

U n m e l d e l s e .

Den 4de denne Maaned, vare de, i Selskabets General-Forsamling den 22 December forrige Aar udnævnte 3de Repræsentanter, De Herrer Cancellieraad og Bogholder Thornam, Kaptain og Viinhandler Friedenreich, og Universitets-Bogholder Baagøe, tilstæde i en Samling med Administrationen, i Anledning af det nye Valg paa mig Monrath, som Administrator; hvor da blev foreviist Selskabets Obligationer, hvilke samtlige vare forsynede med Administrationens Paateg-

ning, som Selskabets Eiendom, og næsterte paa vedkommende Stæder. Disse Obligationer ere:

Et transportable Statsfonds a 4 pCt. 8,000 Rd. Spec.

Ditto	4 pCt. 8,000	ditto
Ditto	4 pCt. 5,680	ditto
Ditto	4 pCt. 4,000	ditto
Ditto	4 pCt. 480	ditto
Ditto	4 pCt. 400	ditto
Ditto	4 pCt. 1,200	ditto
Ditto	4 pCt. 300	ditto
Ditto	4 pCt. 480	ditto
Ditto	4 pCt. 720	ditto
Ditto	4 pCt. 240	ditto
Ditto	4 pCt. 560	ditto
Ditto	4 pCt. 400	ditto
Ditto	4 pCt. 400	ditto
Ditto	4 pCt. 1,142	ditto

Salt Transp. Statsfonds a 4 pCt. 32,002 Rd. Spec.

Transportable Statsfonds a 3 pCt. 2,400 Rd. Spec.

Ditto 3 pCt. 533 $\frac{1}{3}$ ditto

Ditto 3 pCt. 533 $\frac{1}{3}$ ditto

Salt Transp. Statsfonds a 3 pCt. 3,466 $\frac{2}{3}$ Rd. Spec.

Consignable Bankfonds	a $4\frac{1}{2}$ pCt.	2,600 Rdlr.
Ditto	$4\frac{1}{2}$ pCt.	1,000 ditto
Ditto	$4\frac{1}{2}$ pCt.	5,000 ditto
Ditto	$4\frac{1}{2}$ pCt.	900 ditto

Jalt Consignable Bankfonds a $4\frac{1}{2}$ pCt. 9,500 Rdlr.

En Raper Obligation a 4 pCt. paa 10,000 Rdlr.	
En Finantsobligation af 4 Februar 1809 a 4 pCt	
paa	1,000 Rdlr. Spec.
En Bank-Obligation af Laanet af 4 Februar 1820	
a 5 pCt. paa	100 Solvdlr.
En Ditto a 5 pCt.	100 ditto
En Ditto a 5 pCt.	1,000 ditto
En Ditto a 5 pCt.	1,000 ditto

Jalt Bank-Obligationer a 5 pCt. 2,200 Solvdlr.

Derefter bleve foreviiste de af Selskabets Medlemmer, for bekomne Laan, udstædte Obligationer, samt andre Selskabets vedkommende Dokumenter; hvorhos Bogholderen og Kassereren foreviiste de af dem, efter fremlagte Fortegnelser, førende Bøger, hvilket alt blev befundet i god

og behørig Orden, og af bemeldte 3 Her-
rer Repræsentanter, ved deres Underskrift
i Administrations Protokollen tilstaaes.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

G. Røble.

Jungen Engels Ord.

(Indsendt.)

Naar De, der saa inderligen gjerne ønske at gjøre sig elskværdige *), og derfor gribe til noget Fremkunstlet, eller hvad alene Daaren lægger Mærke til, søgte idetsted at vorde Christne, men, ikke blot af Navn, da ville de vorde elskede, og, som saa saare væsentligt, elskede forstedse.

Kun De, med Fromheds Krone prydede, kunne fremstabe Elskværdighed, der feirer, og feirer for evig, over Kunstens umaadelige Rige.

*) Dette, med ædelt Hensyn, er kun Det, man bør søge.

At troe, eller forestille sig, at man er elskværdig, og saaledes elsket, og stadigen elsket, uden at være from, d. e. at lide taalmodig, hvad der mishager, og seie sig efter det man ikke ønsker, er det selvsamme, som at forestille sig en Sol, uden Straaler, uden oplivende Kraft, uden velsgjørende Virkning.

Hvad Pynt, Kunst, fort, Alt hvad der ei følger med til Evigheden, formaae til Elskværdighed, kan maaskee følgende, af en god Reisebeskrivelse, allerbedst indprænte: "Negerindernes
"Eigefremhed paa Den Cuba har noget særdes
"les Elskværdigt og Rørende. Deres Dnske at
"behage er langt bortfjernet fra enhver Kunst,
"og naaer derfor lettere sit Diemeed."

Vilde dog De, som udmaie sig, engang besfragte, hvorledes det tager sig ud, naar man, som St. Helens Kilde, er behængt med alskens Stads; eller, naar man stedmoderligt er behandlet af Naturen, hvorledes da et Blad af Floras skjønneste Blomster passer sig til en Natfiol!

Vilde dog De, som bruge alskens Kunster, for at vorde elskværdige, eller tilbedte, tidligen indsee, og aldrig glemme: At Deres Kunster, ikke altid, under Livets Hændelser, Optrin kun-

ne staae dem bi, og De da, saaledes blottede for hine, vorde, om ei foragtede, dog, affkyede!

Nei! Naturlighed, og overalt! Fromh.d, der har Blidhed i Følge, ere de, som skabe Elskværdighed, en Elskværdighed, der ikke for-gaaer med Tiden, Alderen, eller nogen Omvæxling, men erkjendes og gjengjeldes stedse med inderlig Hengivenhed; ja! mindes efter Døden med Længsels dybeste Suk og Kjærlighedens om-meste Taarer!

Herta B.

En ærlig Mand er Guds skjønneste Værk.

En anseet Kjøbmand i Drover, i det Irlandste Landskab Nyrshire, kom ved uforstyldte Ulykkes-tilfælde saaledes tilbage i sin Formue, at han var nød til at accordere med sine Creditorer.

Eyv Har derefter, da han atter var kom-men paafode, indbød han en Dag alle sine for-

dums Creditorer til sig, uden at Nogen af dem vidste, i hvilket Djemed. Dette vil vise sig af følgende Indskrift paa et Solvbøger, af hvilket de indbudne Creditorer strax derefter gjorde ham en Foræring:

”Til Hrr. Wilhelm Hutchinson.”

”Dette Bøger overrækkes ham af hans fordums Creditorer, som et ringe Bevis paa deres dybe Følelse, af hans imod dem yttrede, retskafne og ærefulde Afsærd, da de, fuldeligen overbeviste om det store Tab, han i Handelen havde lidt, i Aaret 1778 antog et Forlig om een (engelsk) Skilling for et Pund Sterling, og meddelte ham en Generalquittering; men han uformodet lod dem indbyde til Aix den 2den Februar 1785, og, efterat han fortræffeligen havde beværtet dem, udbetalte dem det hele Beløb af deres forskjellige Fordringer med de fulde Renter, hvilket i Alt udgjorde 16000 P. *)”

*) omtrent 100,000 Rbdlr. i vore Penge.

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Sæcadet-Akademiet.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 8.

Løverdagen den 22 Februar 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Hakon Harekson,

en gammel nordisk Fortælling.

(oversat efter Etatsraad Torlacius's latinske Text.)

I.

IWikin, den østlige Deel af Kongeriget Norge, levede en velhavende Landboer, ved Navn Harek, saa rig, at han ejede 12 Godser, foruden Hovedgaarden, hvor han selv havde sin Bopæl. Fra Havet fik han Dverflod og Silvært i sin Formue; thi han havde udstrakt sin Handel til alle de Lande, Østersøen bespyller. Saaledes havde han forhvervet sig mange Rigdomme, bestaaende af Skatte og rørligt Gods. Narligen holdt han tre Gjestebude, ved Juletid, midt om Vinteren og ved Paasken. Ved Gavnildhed havde han skaffet sig

mange Venner og i alle den beboede Jords Egne var han saare elsket. Han havde en Søn, ved Navn Hakon, en smuk og beleven Mand. Da Harek i høj Alder var gaaen til sine Fædre, efterlod han alle sine Rigdomme til denne sin eneste Arving. Da han havde faaet sin Fædrenearv, tog han sig, efter sine Naarørendes Raad, en Hustru og kom derved baade i gode og adelige Forhold. Da Brylluppet var forbi, ser Denne strax, at der i alle hendes Mand's Foretagender var en ungdommelig Fremfusenhed; thi han vilde hævde Faderens Pragt, hvorved han fattedes baade Hareks Vinslibelighed og Indkomster, saasom Hakon beskæftigede sig mere med Leg og Tant, mere med daglig Ddselhed og Svitt, end med Forøgelse og Bevarelse af sine Rigdomme. Hustruen foreslog ham desaaarsag, thi hun var et Fruentimmer af moden Forstand, om hun maatte styre Anliggenderne, saaledes: Hvad tænker Du paa! Thi din Formue, endskjøndt den hidtil har staaet paa god Fod, forslaaer kun lidt, fordi Du øser ud med begge Hænder, og fordi Du forsummer enhver Lejlighed til at bevare den; jeg, for min Part, vilde raade Dig, at lade de trende fornemste Gjæstebud fare; thi

Du er jo slet ikke forpligtet til at efterligne din Fader. Skjøndt hun vedblev at trænge herpaa, lukkede han dog sine Dører for disse Advarstler, og søjede til, at det vilde fortryde ham, om han, vanslægtende fra Faderen, skulde slaae Noget af i Dennes Pragt. Dertil svarede Hun: Du skal selv faae det at see, men efter et Aars Fortøb; da skal jeg viise dig, hvormeget Du øder, og jeg skal lægge nøje Mærke dertil. Han vedblev i sin Gavnildhed mod sine Venner, og medens han forødede sin Formue, havde han ingen anden Tak derfor, end Mængdens Bifald. Da Aaret var omme, spørger Fruen, om han har tænkt over sin Formues Tilstand; han svarer, at dette bekymrede ham kun lidet. Altsaa, siger hun, kan jeg lade Dig vide, at al den Overflod af Vare, Din Fader har efterladt Dig, er saaledes formindsket, at den neppe kan fylde Rummet i eet Skib. Hakon svarer, at han ikke deraf vilde lade sig hindre. Nu udløber atter eet Aar. Endeligen erindrer Fruen ham om, at de 12 Godser vare satte overstyr og fortærede, saa at den tilstedeværende Nødvendighed bød, endskjøndt for silde, at slaae Noget af i Gjeslebød. Hakon svarer: Men vi have jo

dog endnu Nok tilovers, da vi eje mange Rigdomme, mange Skatte (Kostbarheder) hvad enten Du seer hen til din Medgift, eller min Arvepart. Derpaa svarer Fruen: Bliver du saaledes ved, ere alle dine Rigdomme fortærede inden et Aar. Hakon forsvarer sin Pragt, og da Tiden nærmede sig, da Paaske-Gjæstebudet skal tilberedes, befaler han sin Hustru, at hun skal foranstalte det paa det Prægtigste, saa der ikke spares paa Noget. Dette mishagede Fruen; men hun adlød dog hans Befaling, for den Kjerligheds Skyld, hun bar til sin Mand. Det var højtideligt ved saa stor en Mængde Gjæster, som ingensinde tilforn, og foranstaltet med saa stor Anstrængelse, som Evnen da kunde tillade. Gjæstebudsaftenen, da Man skulde rejse den følgende Morgenstund, varede Drickelaugget langt ud paa Natten, og sildigt gik de, af Drik berusede, Mænd hen at sove. Hakon laae i et lukket Sovestue. Da Hustruen kom til ham, tiltalede han hende saaledes: Vist nok fortjener Du, elskte Hustru, at jeg ej blot yder dig Tak men sand Kjerlighed for saa stor Lydighed, saa stor Skaansel, som Du har viist mig i vort Egtteskabs Tid; men dem har jeg vederlagt med de mange Fortørnelser,

jeg har voldet Dig, især med min Haardnakketbed. Hertil kommer Det, som vil bedrøve Dig og mine Slægtninge og Venner; thi jeg vil ingenslunde længer opholde mig i dette Land; men jeg har besluttet i denne nærværende Nat at forlade det ved en hemmelig Flugt, overladende til Gud, hvad deraf vil flyde. Dog der ere to Ting, jeg beder dig om: for det Første, at Du i Morgen sildigt aabner Sengkammeret; for det Andet, at Du, for den Afholdenheds Skyld, Du har forlangt af mig, taalmodigen oppebier min Tilbagekomst. Denne Tale hørte hun med bittere og bedste Taarer, og efter graadblandede Kys skilledes de ad mod Midnat. Uden Nogen mærkede det, forlod han Godset, og blev ved at vandre over de nærmeste Marker, indtil Dagen brød frem; da fortsatte han mere hemmeligt sin Reise.

II.

Vi vende os nu til det, som hændtes paa Godset. Mange baade Tjenere og Landboere tøvede nemlig uden for Hakons Sengekammer; thi Fruen havde ikke tilladt Nogen at komme ind; Nogle mumlede, at Hakon sov vel længe

forbi han den foregaaende Nat havde vaaget vel længe; men da det syntes at vare dem for længe, som, efter Maaltidet, skulde ride bort, bankede de paa Sovestue-døren og spurgte, hvorledes Hersekabet befandt sig. Fruen svarer ved at spørge: hvad der var paafærde; De forestillede, at det er paa Tide, at Herren klæder sig paa; men hun svarer, at Herren er borte. Man gaaer i Kjelderen, man gaaer til hvert Sted, hvor det var rimeligt at han maatte være; men da han der ej fandtes, blev Festens Holtidelighed forvandlet til Sorg og Taarer; i hele Nabo- jaugget løb Man, med Larm og Støj hid og did, lige til Middag og derover, og mange Mænd toge sig det saa hjerteligen nær, at de først sildigen kom til Helbred. Hvad angaaer Hakon, da drog han mod Sonden til Lindesnæs; han var saa heldig, at være skjult af taaget Luft saalænge, til han en Morgensfund kom ud af Markerne og Mørket. Derpaa havde han fortsat Reisen til Søkyften og det lige til et Forbjerg, hvorfra han seer en, temmelig stor Snekke styre i Havnen, og da Denne havde taget Sejlene ind, anraaber S. Søfolkene og beder om de vilde bringe ham til Fartøiet. Da man der-

til havde givet Minde, gaaer han til Skipperen, der hedde Gyrdur, en dansk Mand, Drabant hos Svend Ulfson, som dengang førte Danmarks Kongespis. Denne var i Kongens Vrende gaaen til England med Kjøbmandsvare, og nu med fuldlastet Skib kommen tilbage. Hakon forandrede sit Navn, kaldede sig Vigfus og bad Skipperen om Tilladelse og Forlov at rejse med til Danmarks Konge. Han foregav, at Han, vel fattig, men af fornem Herkomst i Norge, havde fattet det Haab, fra Dannerkongen, om ellers fra Nogen, at komme i Bejret. Det blev ham tilladt; thi Mandens Ansøgn lovede godt, og de kjendte noksom deres danske Konges Gæmildhed og Velvillie. Med gunstig Vind sejlede De til Sjælland; og da De havde faaet at vide, at Svend opholdt sig der, holdt Gyrdur for, at han strax borde gaae til Kongen og tage Nordmanden Vigfus med sig. Da de kom sildigen til Borgen, og Kongen allerede sad tilbords, bleve de indladte. Kongen tog venligen mod Gyrdur, og spurgte meget om den engelske Rejse. Meget glædede han sig og over dens heldige Udfald, og, da Samtalen var endt, spørger han, hvo hin unge Mand var. Vigfus nævner sit

Navn, og anbefaler sig tillige til Kongens Naade. Kongen spørger altsaa, hvad han havde lært, hvorvid han kunde tjene Fyrsten, og i hvad Haandtering han kunde være nyttig. Han svarede: "Jeg forstaaer ingen Kunst, hvormed jeg kan være Dig til Tjeneste, men jeg spaaer, at min Ekjebnes Lykke vil komme fra Kongen. Kongen sagde, at Man derfor maatte gjøre sig saa megen desto større Umage.

(Fortsættes).

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Sæcadet- og Akademiet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 9de Marts, da Herr Universitets- og Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 9.

Løverbagen den 1 Marts 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Hakon Harekson,

en gammel nordisk Fortælling.

(Fortsat fra forrige No.)

III.

Siden lod Kongen falbe den bedste Smed i Borgen og tiltalede ham saaledes: "Her er en ung Mand, hvem Du skal tage med Dig, og, hvis han dertil er skicket, lære ham Smedeshaandværket. Husk paa at sørge vel for ham, og misund ham ikke, hvis Gud, hvorum jeg har et stort Haab, har begavet ham med synnerlig Evne. Smeden adlyder Kongens Befaling, Begge gaae bort til Smedeværkstedet; og, at vi fatte os kort, ved Mandens Kyndighed,

gaar Underviisningen saa godt frem, at Lærlin-
 gen, efter sex Maaneders Forløb, var sin Mesters
 Lige; ja, tiltog saaledes Dag for Dag i Kyn-
 dighed, at Vigfus i Smedehaandværket over-
 gik Alle i Danmark. Da Aaret var omme, gaae
 Begge til Kongen, og den ældre Smed tilkjæn-
 degiver, hvad Fremgang der var gjort. Kongen
 takker ham naadigen; og nu kalder han en
 Sølvsmed, og overgiver ham Vigfus til Lære.
 Denne Kunst lærer han endnu hastigere end før,
 saa at Sølvsmeden, efter sex Maaneders Forløb,
 maatte tilstaae og berette Kongen, at han ej
 kunde lære ham noget Nyt. Derpaa betroer
 Kongen Vigfus til det tredje Værksted, nem-
 lig til en Guldsmed, saa at han tillige skulde
 lære at udgravere, indfatte Edelstene i Guld,
 og ædse forskillige Figurer i Metallet; da otte
 Maaneder vare forløbne, gaaer Guldsmeden til
 Kongen og tilkjendegiver ham, at denne Underviis-
 ning nu var fuldendt; thi han havde ikke seet noget
 kyndigere og behændigere Menneske i at behandle
 Metallet, og efter hans Dom, maatte han snart
 overgaae alle Andre i hvilken som helst Kunst, han
 lagde sig efter. Glad over dette Budskab, over-
 gav Kongen Vigfus til den fjerde Haandvær-

fer, nemlig en Steenhugger, at han skulde op-
 res i at tilhugge, sammensætte, forbinde Stene
 efter Kunstens Regler. Ogsaa denne Underviis-
 ning var tilendebragt med Aaret, saaledes, at
 Udfaldet her var det samme, som med hans øv-
 rige Bestræbelser, nemlig at han overgik Andre
 baade i Hurtighed og Arbejdets Skjønhed. Saa-
 ledes var Læretiden forbi; og nu betroedes ham
 alle Koftbarheder, som fordredes til Rigets Bær.
 Da Aaret udløb, bevidnede Kongen ham sin Naade
 og tilbød ham Løn for Arbejdet. Bigfus sva-
 rede, at han, saafremt han besad nogensomhelst
 Kyndighed, da havde denne ene Kongens Gavn-
 mildhed at takke, og at han ingen Løn havde
 fortjent. Kongen lod sig forlyde med, at det
 undrede ham, at han Intet vilde modtage. Der-
 til svarede Bigfus: "Jeg vil ikke vægre mig,
 men udvælge Det, som synes mig Hæderligst og
 hvoraf jeg vil have meest Gavn, nemlig et vel-
 dædigt Raad." Kongen svarer: "Du er mig
 et underligt Menneffe, da Du afflaaer Penge,
 og beder om Sligt! Men hvoraf veed Du, at
 jeg forstaaer at forudsige, eller besidder fortrinlig
 Wiisdom?" Bigfus svarede, at han ved egen
 Erfaring havde lært dette. Endeligen sagde Kon-

gen: "Jeg raader Dig, at Du ej lider paa Nogen af lav Bæxt eller med rødt Skæg!" For dette Raad, som for den kostbareste Gave, viste V. sig saare taknemmelig. Nu vedblev han det paafølgende Aar med sjelden og Alle vidunderlig Færdighed at forarbejde Guld og Kostbarheder for Kongen. Da Aaret var udløbet, havde B. en Samtale med Kongen af samme Indhold, som før. Kongen tilbyder Løn; men ogsaa nu beder V. om Raad. Kongen giver efter for denne Begjering og taler saaledes: "Hvor Meget Du end har at bestille, saa husk paa, at Du aldrig forlader Messen, før den er endt, naar Du er inde i Kirken"! V. takker for dette velgjørende Raad og da han i det følgende Aar befattede sig med Stenhuggerkunsten, rejste han den danske Konge en saa skjon Borg, at dens Lige var ikke i hele Landet.

IV.

Efterat have opført denne Borg, kom V. til Kongen om Foraaret, paa hvilken Tid Kjøbmændene pleie at lave sig til Sørejser. Kongen takker ham for det udførte Arbejde, og spør

ger, hvad han vilde have istedetfor Løn. V. beder om et velgjørende Raad. Dertil svarer Svend: Hvor gaaer det til, at den samme Mand, der paa den ene Side er saa fløgtig og ualmindelig buelig, paa den anden Side er saa daarlig, at det letteligen fortjener at belees; men det maa jo beroe paa dig selv! ”Jeg raader Dig altsaa, at hvis Du, forbitret imod Nogen, vil tage ham af Dage, saa tænk paa Gud, og oplæs i Gud Faders Navn den hellige Bon: Fader vor; hvis Treben derved ej afvendes, saa gjentag anden Gang: Fader vor i Guds Søns Navn; hvis end ikke da din Lidenskab stiller sig, saa læs den Helligaands Navn tredje Gang dit Fader vor; har du alligevel Lyst til at forøve samme Ugjerning, saa forøv den, med mindre Gud formener det, og, ved et eller andet mellemkommeude Tilfælde, vender det til det Gode”, V. takker, som sædvanligt, og spørger, hvad Arbejde han nu skal tage fat paa. Kongen befaler ham, at foretage med sig en kort Omvandring; og da de vare gangne ud af

Byen og komne til Broen, see de, at der ligger et Fartøj, færdigt at gaae i Søen, vel forsynet med RUF og alle Skibsfornodenheder. Derpaa siger Kongen: Dine Arbejder, V. ere mig af megen Værd, skjøndt Du hidtil har faaet knap Løn. Dette Skib, der skal gaae til Engelland, skal være din Ejendom, tilligemed al dets Tilbehør; jeg ønsker, at Du rejser til det Land, og bliver der Vinteren over; thi der kan Du haabe ej ringe Binding, dersom Engellands Konge, hvilket jeg forudsæer vil skee, vil benytte sig af dit Arbejde; thi i Engelland ere Borgene rejste paa gammel Viis. Brug nu Godset, som jeg har raadet Dig; mag det saa, det faaer Tilvært; thi Kornhøsten er lykkelig i Engelland; Varene i Skibet og Søfolkene ere i din Vold! Men jeg raader Dig, at saasnart Du kommer did, Du da, for at spare Bekostninger, sender Skibsfolkene paa et Fartøj tilbage; thi om Foraaret vil Du ikke fattes Mænd, hvis Du, som jeg formoder, vil fortsætte Farten til Norge, for at see til dit Fædrenegods. V. takkede Kongen for al den Ære, han viste ham, først for den meddelte Underretning, dernæst for den Mængde Varer, endeligen for de velgjørende

Naab, og sejede til, at han vilde stræbe at vise sig taknemmelig imod ham just derved, at han vilde rose ham, fremfor alle andre Konger.

V.

Derpaa tog Han, før Afreise, Afsked med Kongen, gik ombord, betroede sig til Havet og kom, selv i god Etand, med beholdet Skib til Engelland. I alle Henseender forholdt han sig som Dannerkongen havde raadet ham. V. sendte Sofolkene tilbage og lodsede Skibet, hvorvel han fandt Varerne, med Hensyn til Værdien iblandt Engellænderne, saare vel adskilte. Snart indbyder Kongen ham til sig; thi Denne havde allerede hørt tale om, hvor fløgtig han var i hvert Arbejde, han paatog sig. Da han kom, spurgte Kongen ham, om han vilde paatage sig noget Arbejde med at istandsætte den gamle Borg, hvilken han tænkte at nedrive. V. svarer, at Dannerkongen havde befalet, at han skulde paatage sig ethvert Arbejde, man foresatte ham, og som kunde fuldendes i næste Winter. Det skede, for Tidens Korthed, at Kongen betroede Hværvet med Borgens Opførelse til tvende Haandværksmestere, den Ene en Engellænder, den Anden Wigfus, under den Betingelse, at Hver, tilligemed de anviste Medarbejdere, skulde

fuldføre sin Side. Thi Kongen ønskede at erfare, hvo af dem der var den klogtigste, hvo den hurtigste, uden isvrigt at dele Arbejdet lige imellem dem; thi Engellænderen fik 20, D. kun 5 Svende. Nu begyndte de at lægge Grundvolden, hvorpaa Borgen skulde rejses. Engellænderen havde desuden den Forretning, at han maatte ride hen til det Sted, hvor de allerede forterede Stene fandtes, at han siden kunde overgive disse til Arbejderne for at hugges og tilberedes. Da Værket var begyndt, undredes Kongen over, at Arbejdet gik hurtigere fremad for D., skjøndt han var forsynet med færre Arbejdere, og med taus Fortrydelse studsede han over, at den Mand, hvem Engellænderne betragtede som Kunstneres Første, blev overgaaet af en Udlænding; thi det var et almindeligt Rygte, at Arbejdet anbefalede sig ej mindre ved Siirlighed, end ved Hurtighed.

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Sæcadet = Akademiet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 9de Marts, da Herr Universitets = Bogholder Waagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 10.

Løverdagen den 8 Marts 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Hakon Harekjon,
en gammel nordisk Fortælling.

(Fortsat fra forrige No.)

VI.

En Aften, da Mestrene havde fuldendt det daglige Arbejd, lader Kongen den engelske Mester kalde for sig, skænder ikke lidt over, at en Dansker overgaaer ham i Kyndighed og tilføjer, at han derved saaledes taber sin Hæder, at den aldrig kan oprettes. Mesteren svarer: "min Herre, det var begribeligt, at Du maatte bømme saaledes; men jeg nødes dog til at aabenbare Dig det, som Du ej for vidste, hvorvel det just ikke er mig synderligen kjert, at tale

derom: Det er, besværre, saaledes beffaffent med den danske Mester, at hans Arbejde fremmes og hjælpes ved saadan Bistand, at hver kristen Sjel maa bede Gud bevare sig derfor. Det er bekjendt for mine Medarbejdere, at den Muur, vi have opført af meer end ti Fods Højde, paa samme Tid, som han steg til Hest for igjen at vende hjem, den følgende Morgen fandtes langt højere; dog — jeg har ej Lyst at stride mod saadan Magt! ”Kongen svarer, at han tvivler om Sandheden deraf. Den engelske Mester tilbyder sig derfor, at kalde Arbejderne, at Han Selv, i eget Paahør, kunde erfare deres Udsagn. Da Disse kom, for at forhøres om denne Sag, sagde de, at de vare rede til med Ed at bekræfte Et og Alt hvad Mesteren havde anført, og, ved Haandspaalæggelse paa Bibelen, bevidnede de, at D. var hengiven til ugudelige Troldomskunster. Da de, efter aflagt Ed, ginge bort, overlægger Kongen med den engelske Mester, hvad herved var at gjøre, og tilstaar, at det var ham mishageligt, om den forherede Bygning skulde true ham selv; thi, tilføjede han, vi vide ikke, for hvilken Fare vi udsættes, og hvorledes vi, ustraffet kunne stille ham ved Livet; thi efter hans

Hæder hos de Danske, vil han ikke ansees som lovligen dræbt, hvis han ene formedelst denne Bygnings Opførelse bringes af Dage. Mesteren svarede: Jeg har mit Raad paa rede Haand: ”om Dig saa tykkes, saa giv mig strax din Handske tilligemed denne Befaling, at bringe V. at Du, med stor Berømmelse over hans Kyndighed, overdrager ham fra nu af alt Opsyn og Bestyrelse over Arbejdet, og ved dette Pant af din Handske befaler ham, i Morgen tidligt før Solens Dpgang at have Tilsyn med Arbejderne, og udføre det Embede, mig forhen var betroet. Naar jeg har bragt denne din Befaling, vil jeg gaae til Arbejderne, og tilkjendegive dem baade Hans tidlige Ankomst og din Befaling at kaste ham paa et Baal og opbrænde ham, ihvad Skikkelse han end, efter sin Trolddomskunst, har iført sig.” — Kongen gav sit Minde til dette Anslag. Mesteren ilede til V. med Handsken og alle de nys anførte Befalinger; strax anskaffer han sig en Hest og rider omkring i Distriktet med den Befaling, at de den paafølgende Morgen skulde brænde den danske Mester, ihvordan han end saae ud. Da mindede V. sig det første, sig af Kong Svend givne, velgjørende

Raad; thi det passede vel paa dette Sendebud, at han ej skulde lide paa en lav Mand, naar denne havde rodt Skæg; thi hin Mester var baade liden og rødskægget. Det foruroligede ham saaledes, at han vaagede den hele Nat; thi paa den ene Side havde han ved sig selv først besluttet, at følge hint velgjørende Raad; paa den anden Side forekom det ham farligt, ej at adlyde Kongen. Han besluttede altsaa at tiltræde Rejsen henved Klokken sør, eller derover. Da Solen begyndte at rødme, frembød sig for ham en smuk lille Landsby, og da han var kommen lige ind i den, hører han paa den anden Kant v. d. Muren en Klokke lyde, hvilken skulde kalde Folk til Messe. Her stiger han af, gaar ind i Kirken og seer en gammel, svagsynet og langsom Mand forrette Tjenesten, hvorudover han frygtede for, at han, med Hensyn til den strænge Befaling, vilde, hvis han der opholdt sig, komme meget sildigt derfra. Da randt ham i Hu Kong Evends andet velgjørende Raad, der befalede ham, ingen Messe at forlade, før den var endt; ikke desmindre ilede han med at stige til Hest og fortsætte sin Vej. Men idet han vil ride til Højre fra Landsbyen, hører han ikke langt fra

Lebet, hvor Byen endte, en Klingen at lyde fra Kirken. Menende, som det var, at Folket ved denne Klingen indbødes til Hosiernes Opførelse, stiger han atter af, gaar ind og falder paa Knæer; og da paa samme Tid Herrens Begjerte uddeltes, haaber han at kunne afbøde sin Ulydighed mod Kong Svend, hvis han, skjøndt Tiden forløber, oppebier den Betsignelse, som fulgte paa Messen. Han udfører sit Forsæt. Men nu var Solen traadt frem og stod højt paa Himmelen; thi hin Forsinkelse havde medtaget megen Tid. Nu svinger han sig altsaa paa Hesten, rider alt hvad han kan, og standser ikke, før han var kommen til det bestemte Sted.

VII.

Nu skulde vi see hvad den engelske Mester havde foretaget sig. I flere Timer havde han vaaget af Glæde over Wigfus, der allerede om Morgen tidligt skulde omkommes; derfor rejser han ved det første Dagary; thi ham afholdt ingen Guds-tjeneste. Han kom til Stedet i den Tanke tydeligen at berette Kongen, hvoreledes det var gaaet til; men neppe var han kommen, før Arbejderne, trindt omringende, grebe, drejede Halsen om paa

ham og slæbte ham hen til Baalet, hvilket de iforvejen havde antændt i dette Hjemed og nu sat i lys Lue. Han skriger og spørger, hvi de vilde pine ham; "jeg er —" siger han — Engellænderen og Kongens Ben!" — Hine svare: "Mener Du, stemme Troldmand, at vi ej kjende dine ugudelige Kunster, i hvad Skikkelse, som Engellmanden i denne Nat har sagt os, Du end ifører Dig? Derfor skal nu Ilden opsluge Dig!" Derpaa kaste de ham paa Baalet, og brænde ham til Aske. O, et ondt og rænkefuldt Menneſke, der grov sig selv den Grav, hvori han faldt ved Guds retfærdige Straf! Medens Arbejderne staae hos Ilden og samtale om Troldmanden, som nu var tagen af Dage, rider V. frem til dem og spørger, hvi de stode saa orkesløse. De svare, at de havde udført det nyttigste Morgenarbejde, ved at dræbe den Troldmand, der forrige Høst var kommen fra Danmark. V. forholder sig taus, i det han vel faae, hvad der havde været bestemt for sig, og hvorledes Skjebnen havde vendt sig. Nu forstod han, at det var Messen, der havde frelst ham fra Døden, og at Den, som havde forskyldt det, var bleven straffet. Efterat have takket

Gud andægtigen i sit Hjerter, uddeler han Dag-arbeidet til Haandværksfolkene, og rider tilbage til sit Værksted. Saaledes stode Sagerne, da Kongen imod Aften, som han plejede, kom, for at see til Arbejdet. Bigfus staaer ved sit, men den modsatte Muur savnede Mesteren. Kongen undres, men tier; thi hans Befaling var gaaen ud over en Anden, end han vilde. Da begyndte V. saaledes: "Saa veed da Gud bedre, end Du, Konge, hvad der er ret og sandt; thi ved falske og svigfulde Beretninger er Du bragt til at dømme en uskyldig Mand uretfærdigen; derfor straffes nu Forbryderen for sin egen Ugudelighed. Men saameget desto kjerere er mig Kong Svends Erindring, saameget desto tydeligere hans Fortrinlighed for andre Konger, jo mere jeg selv har erfaret det." Saaledes endtes deres Samtale; thi Kongen gik, da han saae, han ej havde handlet ret. Men kort Tid derefter vendtehan sig til V. med venlig Tale, og lovede at Han inden Hiin rejste, vilde godtgjøre den Uret, han, forledet af flette Menneskers Bagvaskelse og Meened, havde tilføjet ham. Og nu beder han V. til Grunden at n. drive hvad den engelske Mester havde opfort, og at give hele Bygningen een Form. Dette gjorde V. og Bor-

gens Opbyggelse var endt, før han den paafølgende Sommer forlød Engelland. Derpaa ansatte Kongen et stort Gjæstebud til Vre for V. formedelst Borgens Opførelse, i hvilket Engellænderne ophøje Mesterens Arbejde med fortjent Høds. Da Gjæstebudet var endt, skjenker Kongen ham to Skibe, velforsynede med Varer, og afskediger ham med et smigrende Farvel. Nu laver V. sig til at rejse til Norge. Han havde et mindre Skib, der førte Ravniet: Svends Gave, og et Andet af lige Størrelse, hvilket han havde kjøbt i Engelland. Begge laster han med den Fordeel, han havde havt paa de Varer, den danske Konge havde givet ham. Alle fire Skibe udsmykker han, efter sin Kyndighed, meget smagfuldt, saa at de overalt glimede af forgyldte Stævne og forskjelligt-stribede Segl.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Søcadet-Akademiet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 9de Marts, da Herr Universitets-Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No II.

Løverdagen den 15 Marts 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Hakon Harekson,

en gammel nordisk Fortælling.

(Sluttet).

VIII.

Derefter sejlede han fra Engelland, kom med gunstig Vind en Yften til Norge, og naaede sin Fædrenejord, Vikin. Han løb et forborget Sted an, steg med faa Folk i en Baad, og ved sagte Roning styrede til det Gods, hvorfra han fordum var udvandret. Der springer han i Land og søger sin Gaard. Alle rebe tykkes han ikke vel om, ja vredes endog over, at han allevegne støder paa den istandsatte og nyligen anstrogne Gaard; thi deraf troer

han med Bished at kunne slutte, at den Hustru, han havde havt, var indtraadt i et nyt Egteskab. Derpaa gaar han til det ham velbekjendte Sovestue, og endeligen udfritter han, hvor Fruen sov; thi det forhennævnte Sengkammer var forkastet, fordi det var forfaldet. Derpaa kommer han til et lille Kammer, hvori Sengen stod. Her saae han sin Hustru ligge med en smuk lille Yngling i Armen. Nu troer han at have gjettet rigtigt, og optændes af saa dødeligt Had, at han tragtede efter strax at dræbe dette Mennecke. Men, ved Guds Forsyn, randt Kong Svends tredie velgjørende Raad ham i Hu, hvorved ham forbødes strax at foje sin Mordlyst. Han gaaer altsaa saa langt bort fra Sengen, som Huusrummet vilde tillade, i den Tanke, der at blive staaende, medens han læste "Fader vor." Nær lykkedes det ikke gandske; thi neppe havde han endt Bønnen, før hans hæftige Brede førte ham nær til Sengen. Han gik atter tilbage og besluttede fast ved sig selv, at, ihvad han end maatte lide, vilde han vise sig taknemmelig for sit i Engelland frelste Liv og vorde fastholdende ved det velgjørende Raad. Det selvsamme fandt Sted som før. Tredie Gang

rev han sig endeligen løs, og efterat have læst Bønnen, styrter han med draget Sværd hen imod Sengen, river Haarene af Drengen og drager ham ned til Sengebrettet; thi han laae overst i Sengen. Ved dette Ryk vaagner Fruen, seer op og raaber: "vor Søn, min Hæskøn!" — Han bortkaster Sværdet og beder Gud tage ham i sin Baretægt. Siden blev der saa stor Glæde over disse hinanden gjengivne Ugtefæller, at det er vanskeligt at forestille sig, hvor stor Fryd for Legem og Sjæl Begge følede over de synderlige, dem af Forsynet beviste, Velgjærninger. "Dette," siger hun, "er den Søn, med hvem jeg hin sørgelige Time, da vi adskiltes, var frugtsommelig, og som er opkaldet efter din Fader, Hæsk!" Siden spørger den Ene den Anden om deres Forfatnings lykkelige Fremgang. Hun fortæller ham, hvor gavmilde hans Slægt og Venner havde viist sig imod hende; saa at hun, fra den Tid han forlod hende, havde havt nok ej alene til Livets Underholdning, men og til at istandsætte Gaarden. Han sagde, at han, naar hun vilde være tidligt paaferde, skulde vise hende Rigdommen af sine Varer. Da de skiltes ad, begav han sig til Skibet og lod dette den

følgende Morgen, da Solen begyndte at rødme, bringe til den rette Lodseplads, og, da Vinden var gunstig, lægger han til Land. Sejladsen var saa prægtig, at Alle kappevis løbe til for at betragte den; og Mange forekom den heel kongelig. Da han var lagt til Land, firer han Sejl og Anker og gaaer fra Bord paa en ublagt Bro. Da fik Almuen at vide, at Hakon var kommen, og der opstod en stor Glæde saavel i Byen som i Nabolauget, og samme Dag foranstaltedes det meest glimrende Gjæstebud. Der udvikler han Aarsagen til sin Rejse, og takker sine Paarørende indstændigen for den hans Et viste Gævmildhed. Men hvad behoves det længer at fortælle Mandens Hændelser, da han siden hele Livet igjennem forsvarede sin Anseelse. Sin Lykke og Hæder hos Kongen havde han erhvervet ved sin Kyndighed og Færdighed; og det forvoldte, at hans Guds ej siden kunde gaae til Grunde; men at han meget meer gjenkjøbte alle de Tordejendomme, hvilke han tilforn ved overdreven Yppighed og Efterladenhed havde mistet og siden levede bestandigt herligen og i Glæde.

Ei meer er der om ham at fortælle; og saaledes ender Sagnet om den norske Hakon.

Anmærkning: For de Læseres Skyld, der ere mindre dannede, tilføjes; at Tildragelsen — dog siden poetisk udsmykket — falder imellem Aar 1064 og 1076, da Svend Estritson regjerede over Danmark, og døde i sidstnævnte Aar; at der altsaa ihenseende til Et og Andet i Fortællingen hertil maa tages Hensyn; at hin Dvertro som paa denne Tid var gængse, passer vel paa det IIte Aarhundrede; men at vi nu leve i det nittende (?) — Og saa vil da det Gode i Fortællingen ej forfejle sin Hensigt, hvilket den danske Oversætter ønsker; uden dog at udpille Moralen, der vel, ogsaa for vore nærværende Dage, kan være anvendelig.

Skindhellighed.

(oversat).

Fru Birgitte, der vilde ansees for gudfrygtig, hvorvel hun i Gjerning og Sandhed ej var det, og for sin Gudsfrygt roses, maatte ikke

heller savne Ord for Gødbædighed. Hvorledes vidste hun at tilvende sig dette? Hører!

For en Tid siden afbrændte nogle Huse i en Naboby, hvor hun havde nogle Paarørende. Ved Rejsen hidhen giver en veldædig Mand hende 30 Rbb. med til de Brandlidte. Hun uddeler denne Sum lykkeligen i sit eget Navn.

”Børn!” — siger hun — ”her bringer jeg Eder Noget af min Armod! (hun var langt fra at være fattig) Ak, den kjere Gud har jo ret haardeligen hjemføgt Eder! I have vist ikke flittigen nok bedet og sunget. Hvis jeg nu vilde tænke som saa: I vare det ej værdige! Bedet endeligen, at den gode Gud vil gjengjelde mig det!”

Var det ikke en kjærlig Almisfe? saa Dignene maatte løbe over paa de stakkels Folk!

Hvad mig angaaer, da vilde jeg heller være en Hedning, end omvende en saadan feinhellig Pharisæer, der drifter paa sig Selv og foragter Andre.

O, den Bogstavfromhed, den Skindhellighed!

Hvad dog Indbildning formaaer!

En Student, hvis Fader for en 40 Aar siden laa syg, spurgte en vis Læge tilraads. Denne, fortrolig med den Syges Indbildningskraft, giver Sønnen en Seddel med af dette Indhold: "Denne Gang vil den Syge vist komme sig; men om 3 Aar, paa den og den Dag — den og den Time — vil han døe!" Neppe er Seddelen kommen, før Manden opmuntret sig, bliver frisk og tænker: "Nu har Du dog idetmindste 3 Aar at leve i! Men jo nærmere den forudsagte Dødsstermin fremrykker; desto ængsteligere vorder Manden, saa at han i den sidste Uge virkelig vorder dødeligen syg, og venter sit Endeligt.

Dagen forud før den egentlige Dødsdag, rejser atter Sønnen til Lægen, og melder ham sin Faders Tilstand: at de tre Aar vare omme; at Alt var rigtigt indtruffet; at hans Fader laae i sidste Aandedræt. Tforsfningen kan Lægen ej besinde sig ihenseende til Tilfældet. Endeligen falder det ham ind; og han skriver følgende Seddel:

”Albrig havde jeg forestillet mig, at Mennesker med sund Forstand kunde troe, at jeg var istand til at forudsige tilkommende Ting, Jeg havde dengang kun skrevet, for at indgyde Manden Mod, at han ej vilde døe, som og var Tilfældet. Strax efter Modtagelsen af denne Seddel, staa han op, spise et Smørrebrød, og drikke et Glas Viin dertil! Han vil end længe leve!” — Dette havde den forønskete Virkning. Manden levede end i mange Aar.

Hvad virkede første Gang Hans Helbredelse? — Indbildningen!

Hvad gjorde Ham atter syg? — Indbildningen!

Dg hvad atter frisk og længelevende? — Indbildningen!

Mon det ikke har sig med mangt Ting paa samme Viis? Dg mon det gamle Ordsprog er saa urigtigt: ”Alt kommer an paa Indbildningen?” —

Mere herom en anden Gang!

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Søcadet = Akademiet.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 12.

Løverdagen den 22 Marts 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Jens Winther Benzon

og

Wilhelm Billestou.

Vivendi finis est optimus, cum integra mente
ceterisque sensibus, opus ipsa suum eadem,
quae coagmentavit, natura dissolvit. *)

Cicero de Senectute.

Ende nye Tab for Kirken, Staten og Mennes-
skheden; saavelsom for Understøttelses-Selskabet,
finder Undertegnede sig opfordret og beføiet til atter

*) Den bedste Udgang paa Livet er, naar den same
Natur i den sunde Sjæl og øvrige Sandser,
opløser det sit Værk, den selv har sammens-
føjet.

Her at anmeldte, i de tvende hæderlige Slidinger, Benzon og Billefrou; Begge opnaaende en usædvanlig høi Alder; Begge fordum Christendommens troe Forkyndere; Begge fordum Herredsprovster; Begge tvende af Understøttelses-Selskabets allercældste Medlemmer. Foruden denne Lighed i Embedsstilling og Forhold, maa Enhver, der endog kun nogenlunde kjendte Dem, med Overbeviisning og Belvillie, tillige indrømme en ligesaa mærkelig Lighed i Sindelag og Adfærd. Dog Anmelderen leverer nu en kort Fremstilling af Deres Livs mærkeligste Hændelser og Deres Idrætter:

Jens Wint her Benzon var en Søn af en Embedsmand og Renteskriver i Hovedstaden. Den 23de Novbr. 1743 saae han først Lyset her i denne Stad, hvor han og nød sin første Underviisning og Opdragelse i Faderens Huus. Dennes tidligere Død og andre Familieforhold førte ham til Horsens Latinskole, hvorfra han deponerede 1762. Han havde siden Borchs Collegium og blev 1770 Decanus ved Communitetet. Ligesom han allerede den Tid var ved Universitetet bekendt som Disputator og god Latinist, saa styrede han og nogle saare gavnlige Prædike-Dvælseser, der fandt Sted imellem ham og flere theologiske Coætanner. Den geistlige Embedsbane begyndte han 1774

med at vorde refiderende Capellan i Kjøge, hvorfra han i Aaret 1777 forfløttedes til det andet, og derfra igjen 1782 til det første refiderende Kapellani til Frue Kirke i Hovedstaden. I denne Periode gjorde han, der allerede i Studenterdagene havde udgivet flere latinske, grundige og lærde Disputatser, sig endydermere bekjendt, baade som heldig geistlig Taler for et talrigt Auditorium*), og som Skribent og Medarbejder i lærde Efterretninger og i Kritik og Antikritik. Og da hans Lærertid i Hovedstaden just faldt i den med Rette saakaldte Frivolitetens Periode, bør hver Den, der ærer sand, uhykkelsk Religiositet, renses frat alt Bigotteri, al Bogstavtro, end erkjendtligen mindes den Udbødes Fortjenester i denne Henseende. At hans Iver for den gode Sag skaffede ham Uvenner og, blandt Disse, Ugjællige, som krænkede hans Følelse og nedværdigede hans virkelige Fortjenester, maatte han forudsee; og derfor bar han med Standhaftighed og uanfægtet enhver personlig Fornærmelse. I denne Periode, under sit Ophold i Hovedstaden, fremstod han ved flere academiske Høitideligheder som Opponent, især minder Anmelderen

*) Hans Disputatser og udgivne Prædikener findes anførte i Lit. Lexicon.

sig end med Fornøjelse, at have hørt ham som Saa-
dan ved de theol. Doctor-Disputationer, der holdtes
i Anledning af vor nuværende Konges Formæling
1790, da hans Foredrag udmærkede sig baade ved
Lærdom, Grundighed og et smukt, correct latinſk
Sprog. — Intet Under, at denne Ven af Lær-
dom og Videnskabelighed heel nødigen forlod Sædet
for Universitet og Studium for at drage paa Landet.
Hans Belyndere og Benner i Consistoriet maatte
derfor ligesom paansøde ham Gladsfare og Herlov
Kald i Sjælland, der dentid hørte under Sammes
jus vocandi. Dog gav han efter for Hines gj-
tagne Opfordringer og drog 1797 til dette sit sidste
Embed, hvor han siden levede 26 glade, for Næ-
ringsforggt frie Aar, de allersidste i hans Liv, og
og hvor jeg, som plejede Hædersmandens Venſkab,
Raad og Velvillie, ofte hørte ham velsigne den
Stund, da han adlod saa velmente Opfordringer.

Vel var vor B e n t z o n nu dragen paa Lan-
det, men derfor glemte han, over den nye Land-
huusholdningsſphære, hverken sit Studerekammer,
eller Kilderne til Videnskabelighed og Studium
uden for det. Fortrolig med Alt i Literaturens
Rige, men især med sit, Ham saa kjære, Hoveds-
fag, læste han flittigen fremad og drøftede upar-
tisk og med sin Sagskundskab hvad som udgaves.
Han ejede selv et, for Privatmand ſjældent, ud-

valgt Bibliothek, der heller ikke var lidet; og af alle de Præster, jeg i nogle og fyrgetyve Aar har kjendt, mindes jeg Ingen, der saaledes gik frem med Tiderne som Han; og det uden at billige de Nyeres Magtsprog, eller hælde til de Gamles Hyperorthoxori. Med sjelden Kraft i Aand og Legeme kunde han bære Embedsbyrder og taale Embedsansstrængelser; og neppes skulde man troe, det var en Olding, en 79 aarig Olding, der talte, naar han stod paa Prædikestolen. Paa hans 20de Embedsaarsdag i Gladsaxe horte Anmelderen ham, og kunde ikke erkjende synderlig Forskjel imellem hans Foredrag da, og fordem i Frue Kirke. Og end ifjor Sommer skulde ingen yngre Mand stille sig fortrinligen ved hans Side, og det baade med Hensyn til Materie og Form. Ingen Diævel — intet Coup de la chaire (Prædikestol-Kneb), som nutildags synes at komme i Brug, ingen Skænden og Larmen — men Jesu blide Lære, øst af rigtigt forstaaede, rigtigt foredragne Bibelsteder, forkjendte hans fine Menigheder, af hvis hele, udelte Agt, han og var i Besiddelse.

Paa sine Herredsbrødres Agtelse og Tillid indtog han det talende Bevis, af dem at vorde udnævnt til Provst for Sochelunds Herred, hvilken

Wrespost han dog strax nedlagde, da Amtsprovstierne oprettedes.

Selv skrev han ikke synderligt, siden han forlod Hovedstaden, under sit eget Navn. Men han skrev dog — og har efterladt sin ældste Søn og Ordensbroder en Skat, heel Mange maatte ønske at eje. Og selv til dette Blad, ogsaa til Undertegnede, har han leveret Bidrag, der, uden at bære hans Navn, have frembaaret de grunbigste, lærerigeste, vigtigste Bemærkninger over Menneskelivet i Almindelighed og Tidsalderen i Særdeleshed.

Som Familiefader, Egtefælle og Ven var han ligesaa fortrinlig, som han og i disse Forhold selv var lykkelig; og — i Tider, som vore forvendte — var det en sand Lægedom, naar man; fra Hovedstadens uvorne Ungdom og fra sin egen snevre Kreds tyede til Gladsaxe Præstegaard, og der saae det Modsatte af Dagens Tone; der fik sine Begreber om Barmhertig Hengivenhed, Lydighed, Agtelse og Omhyed bestyrkede. Hvad enten han sad med den 5 — 6 — 7 aarige Søn ved sin Side eller paa Skjoldet, eller hans Dje forskede efter Et og Andet; eller han behøvede en eller anden Haand-rækning, maatte man i sit Hjerter prise Manden

lykkelig. Alle saae hen til ham; Alle kappedes om at speide og udføre hans Villie; Alle herte opmærksomme hans — undertiden endog muntre — Tale, hans Raad, hans Villie. O, hvilken Mand og Fader ønsker ikke saaledes at henbringe sin Alderdom! — men og — som Han — dertil selv at bidrage!!

Dog just hiin, ham af Forsynet forundte, sjældne Aands og Legems Kraft forvoldede maaskee hans tidligere Bortgang fra Verden og hans Kjære. Allerede kort for Julen havde han paadraget sig en hæftig Forkjølelse; denne forøgedes ved de mange præstelige Forretninger i Helligdagene, hvilke han endeligen selv vilde besørge, og vedblev at tiltage i den Grad, at den 19de Februar blev hans allersidste Levedag og unddrog ham en kjerlig Familie, bestaaende af en efterlevende Enke, hans tredie Hustrue, og 14 efterlevende Børn i Aldere fra 47 til 7 Aar, af hvilke den ældste Søn er Sognepræst og Provst i Sjælland, og de 3 Døttre gifte med Præster; men hele 9 uforsørgede; *) ligesom den og berøvede ham

*) Desforuden var han Bedstefader til 10 Børnebørn.

Jubelkronens Hæder, hvortil baade Han selv og hans Venner havde iforvejen glædet sig i næstfølgende Aar, hans geistlige Embeds halvtredsfindstyvende. *) Under sin 2 Maaneders Sygeslighed beholdt han lige til sin Dødsstund Fatning og Mandens Nærværelse; ja anordnede endog selv Texten til sin Ligprædiken: 1 Moseb. 50, 24. 25. Savnet og begravet af sin talrige Børne- og Familiekreds, ledsagedes hans Levninger af Børn, Børnebørn, Slægtninge, Brødersbrødre og Venner til Hvilestedet paa Gladfaxe Kirkegaard. Forinden toltede i Kirken Hr. Høegh til Gjentofte, som den Afdødes Skriftefader, Hr. Borch til Frederiksfund, som Svigersøn, Hr. Rønne til Lyngby og Undertegnede, som hans Venner, vore fælleds Følelser og Mandens -- som det syndes -- af Verden glemte Værd; ligesom og en Choral af Undertegnede blev affjungen ved Sørgehøjtiden. Et uudslætteligt Minde har han efterladt sig ej

*) Til denne Højtidelighed havde han selv bestemt som Text til sin Prædiken: A. G. 26, 22. 23.

allene hos Dem, der nærmest fyldte ham Liv og Livets mange Goder, men hos Alle, der kjendte hans Aand og Hjerte. Hans værdige Søn og Undertegnede have paa latinssk Tungemaal sat ham fortjent Eftermæle i de offentlige Blade. Af dette Samsund var han Medlem fra dets Oprettelse af, den 4de Julii 1788, og flere Gange Repræsentrant.

Wilhelm Billestou var fød 1744 i Viborg, hvor hans Fader var Borgemeester, By- og Raadstuskriver, Hans Billestou, Moderen en Birgitte Riis. Fra sin Fødebyes Latinskole deponerede han i Aaret 1762, tog siden Examen philosophicum, nød af academiske Stipendier Walkendorfs Collegium, hvorfor han skrev fire Disputatser, og Communitetet; og underkastede sig i Aaret 1765 den theologiske Embeds-examen og siden Dimmisprædiken, hvilken i Aaret 1766 kom i Trykken; ligesom senere i Aarene 1767 og 1768 tvende Prove-Prædikener. I Aaret 1769 indtraadde han i geistligt Lære-

Embede og kaldedes som Sognepræst for Østykke-
 Menighed i Sjælland. Aaret efter giftede han
 sig med Anne Marie Albrecht, der i det
 paafølgende Aar døde i Barsølseng med sit Barn,
 den eneste Søn, hvortil han havde været Fader.
 I Aaret 1772 ingik han anden Gang Ægteskab
 med Elisabeth Engelhardt, med hvem han
 levede i 47 Aars kjerlige Ægteskab indtil den
 18de Januar 1819, da hun gik forud ind i Ewighe-
 den, efterladende sig trende Døttre. I Aaret 1785
 valgte hans Herredsbrødre ham eensstemmigen
 til Provst over Østykke Herred, hvilket Embede
 han forestod indtil Amtsprovstierne oprettedes.
 I Slutningen af Aaret 1787 forflyttedes han,
 som Sognepræst for Steenløse og Berøse Menig-
 heder, ligeledes i Sjælland. Den 22de April 1791
 indtraadde han som Medlem i Selskabet, der ud-
 giver dette Ugeblad, og var saaledes heri En af de
 Ældste. I Aaret 1813 erholdt han Amtsprovsts
 Rang. Alderdom og Svaghed nødte ham til at
 søge sin Afsked fra Præste-Embede, hvilken han
 og erholdt under 3die November 1819; og den
 18de næstefter benaadedes han med Ridderordes

nen af Dannebrogets fjerde Klasse. Hans halvhundredaars Jubelfest var han saa heldig at kunne fejre den 21de i samme Maaned, da han tillige i sin sidste Prædiken tog Afsked med sine elskte Menigheder og saaledes nedlagde sit geistlige Embede. Det paafølgende Aar drog han til Hovedstaden og tilbragte der, under sin ældste, ugifte Datters kjerlige Pleje og i Børns og Børnebørns, ham elskende, Kreds sine øvrige Levedage, indtil hans, ved tiltagende Alderdom og Afkræftelse, forberedte, Dødstime, som indtraf den 2den Marts stille, rolig og uden Smertes. Den 7de derefter ledsagedes hans jordiske Levninger af et hæderligt Felge, bestaaende af Stiftets Biskop, flere af hans forrige Ordensbrødre, Maarørende og Benner til Hans sidste Hvile paa Holmens Kirkegaard, her i Staden. Forinden holdt Undertegnede, til hvem det venstfabeligen var overdraget, i selve Kirken en kort Sørgetale over Ordene i Sal. Ordsp. 16, 31: "Graa Haar ere Vrens Krone; naar de findes paa Retsindigheds Vej!" af hvilke en sanddru Anvendelse gjordes paa denne Retsinds og From-

heds Ven. Han efterlader sig ovennævnte 3 Døtre og 3 Børnebørn. I Adresseavisen har Student Bagger sat Jubellæreren et værdigt Sørgeminde i bunden Stil og Dagens Udgiver har leveret et kort Levnetsløb, hvori det Meste af Foranstaaende er anført.

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Lærer ved Søcadet-Akademi.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 13.

Løverbagen den 29 Marts 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Beretning om Institutet for Metal- arbeidere for Aaret 1822 tilligemed dets Regnskab.

Institut har i dette dets 16de Aar været ligesaa heldigt som i de Foregaaende, i at kunne gaae fremad og virke. De Medborgere, som i Følge Institutets Bestemmers 8de §. havde paataget sig at assistere Bestyrelsen, kan ikke andet end med Taknemmelighed erindres, for den Opoffrelse af Tid, som de i de første Aar af Institutets Tilværelse have ydet samme hvoriblandt Dr H. Westrup, Ekeroth og Fuschs i Særdeleshed, lige til paa nogle Aar have underviist gratis i Institutet; men da de i det Senere, ikke til nogen bestemt Tid kunde møde i Institutet, og Lærerne, som nu alle ere

lønnebe, have paataget sig nogle af de Pligter, som i Folge ovenanførte §. paaligger Medhjælperne ved Bestyrelsen, saa ere disse nu i Aar fritagne for at være Bestyrelsens Medhjælper.

Da Institutets eget Locale ikke er saa beqvemt, som det var at ønske, til den Tegneunderviisning, som gives om Søndagen, saa har Hr. Translateur von Westen tilladt, at disse Tegneøvelser maa finde Sted i et af de Værelser, som han benytter til sin Underviisnings-Anstalt, hvorfor han er Forstander, hvilket forbindelige Tilbud Institutet nu har afbenyttet i nogle Aar.

Eiden Institutets Drettelse har 524 Personer nydt Underviisning i samme, nemlig: 419 Metalarbeidere, 26 Træarbeidere, 4 andre Professionister og 75 Liebhabere, hvoriblandt nedenanførte siden April 1820, have i forskjellige Grader, viist meest Fremgang i det, som gives Underviisning i ved Institutet, nemlig:

A Thorvald Sigvardsen fra Island (som det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab har betalt Underviisningen for) viist Færdighed i Metal og Trædreining.

B. Metalarbeidere.

1) Guldsmedsvend Sosas Bonnesen viist Færdighed i Gravering og nogen Begyndelse i Træ.

dreining. 2) Guldsmedlærling Christian Olsen Møller viist Færdighed i Dreining. 3) Guldsmedlærling Charles Møller, viist Færdighed i Graving og nogen Færdighed i Dreining. 4) Elev i Compasmagerie, Lauritz Bang, viist antagelig Færdighed i Metal- og Træ-Dreining. 5) Grovsmedsvend Niels Holm, viist antagelig Færdighed i Metal- og Trædreining, 6) Guldsmedsvend Ludvig Smidt, viist nogen Færdighed i Graving. 7) Guldsmedlærling Wilhelm Stribolt, viist nogen Færdighed i Graving. 8) Guldsmedlærling Johan Ortvad, viist nogen Færdighed i Graving. 9) Kleinsmedsvend Lars Jacobsen, viist nogen Begyndelse i Metaldreining. 10) Grovsmedlærling Andreas Holm, viist nogen Begyndelse i Trædreining. 11) Kleinsmedlærling Hans Friis Gade, viist nogen Begyndelse i Trædreining.

C. Træarbejdere:

1) Lærling i Maskinbyggerie, Johan Melchior Fugger, viist antagelig Færdighed i Trædreining. 2) Skoleelev Wiggo Joachim Bøcher, (skal være Træarbejder), viist antagelig Færdighed i Trædreining. 3) Kunstdreiersvend Lars Thorstensen, viist nogen Begyndelse i Graving.

D. Liebhaveere:

Iblandt de Liebhaveere, som i ovenanførte Tid have nydt Underviisning i Dreining, have 3de Per-

soner viist antagelig Færdighed og 4 Personer viist nogen Begyndelse i Trædreining, af hvilke sidstnævnte, 2de ere Skoleelever.

Disse anførte Elevers Arbeide var 12 Aftener i November fra 7 til 9 udstilt i Institutet, og de som bivaanedes samme uden at have Udgangskort, betalte 16 β . til Institutets Fond ved Indgangen. For at give denne Udstilling en mere udstrakt Interesse, havde nogle af vores bedste Etablisementer og dueligste Professionister, efter Anmodning, forskjønnet den med deres Arbeide, ligesom og Institutet var saa heldigt, at erholde fra det Kongelige Kunstskammer, nogle særdeles skjønne antique Vaaben, for at kunne sammenligne samme med Nutidens Vaaben. Ligeledes havde Hr. Capt. Witter, af Kjøbenhavns borgerlige Infanterie, den Dymærksomhed for Udstillingen, at indsende til samme, nogle vel forarbejdede italienske Messing-Figurer og Ornamente, (af en gammel Begravelse), til ligemed nogle engelske og tyrkiske Vaaben. Ved denne Udstilling har Hr. Kammerjunker von Nawert, ligesom i Aaret 1820, viist Institutet udmærket Tjeneste.

Institutets Overbestyrelse:

Hs. Excellence Hr. Geheimestatsminister Greve af Schimmelman.

Hs. Excellence Hr. Geheimeconferentsraad F. von Moltke.

Hs. Excellence Hr. Overhofmarskal von Hauch.

Hs. Excellence Hr. Geheimeconferentsraad Malling.

Institutets Bestyrer:

Hr. Major F. Conradt, ved Kjøbenhavns borgerlige Infanterie.

Lærere:

Hr. Kunstdreier Møller, underviser i Dreining.

— Institutbestyrer Pantmann og

— Juveleer Winther juu., underviser i Gravering.

— Siseleur Dahlhoff, underviser i Drivning og Sifeling.

— Architect Blem, underviser i Tegning.

Til Bogsamlingen er i Aar givet:

Fra det Keisersenske Fond, 10 Exemplarer af 2det Bind 8de Hefte af Lahdes Elementarværk.

Til Modellsamlingen

er af Hr. Capt. Witter givet en Messing-Grabsmaaler til at rette svært Skjts efter.

Institutets Regnskab for Aaret 1822.

Indtægt:

Kjøbenhavns Magistrat, tvende Favne Bøgebrænde. 200.

Det Reiersenske Fond 300

Det Classenske Fideicommiss 50

Fra 96 Belgjørerere, som have tegnet sig for aar-
lige Bidrag til dette gavnvirkende Institut
er i Aaret 1822 indkommet 175

bliver Indtægt Rddlr. 525.

Udgivt:

	Rddl.	ß.
Lærernes Lønning	143	48
Huusleie og Skatter	65	=
Materialier	27	64
Lys	20	80
For Redskabers Istandsættelse	12	80
Et grønt Klædes Bordtæppe	11	64
Udgifterne ved Udstillingen, som i Aar har været i Institutet	40	=
Bogtrykker-Regning	16	64
Bogbinder-Regning	10	48
Uvertisfementer i Aviserne	10	=
For at lade de aarlige Bidrag indcassere	5	=
Extra-Udgifter	35	=
Overskuddet af de aarlige Bidrag, bereg- net Institutets Fond til Indtægt	126	32
	Er	525 =

Instituttets Fond:

	Rbd.	ß.
Ved Slutningen af forrige Aar 6151 Rbd.	6000	
76½ ß., hvoraf i Kongelige Obligationer		
3 Repræsentativer	151 Rbd.	76½ ß.
Et Aars Renter af anførte		
Obligationer	300	— = —
Overskuddet af de aarlige		
Bidrag d. A.	126	— 32 —
Indkommet ved Udstillingen		
i Aar	53	— 32 —
Elever, som ere Metals-		
arbejdere givet:		
13 Svende	26	Rbd.
34 Lærlinge	34	—
	60	— = —
Elever, som ere Træarbei-		
dere givet:		
2 Svende	4	Rbd.
5 Lærlinge	5	—
	9	— = —
16 Liebhave, betalt for Un-		
derviisning i Dreining	82	— = —
Solgt af El. vernes Arbej-		
de for	16	— = —
En Ubencævnt herfra Sta-		
den indsendt	1	— 2/3 —
En Ubencævnt f. Sverrig indf.	2	— = —
Solgt 16 Pd. kasserede Kobber		
Driv- og Graveerplader	3	— = —
Solgt 5 Pd. Messing Drei-		
spaaner	=	— 80 —
Er 805 Rbd. 29 ß.		
Af disse anførte 805 Rbd. 29 ß., er givet		
800 Rbd. for en kongel. Obligation paa	1000	
Det Overblevne i Repræsentativer	5	29
Er	7005	29

Efter Anmodning have vi Undertegnede revideret Institutets Regnskab for indeværende Aar, og befunden, at Indtægten i aarlige Bidrag har været 525 Rbd. og Udgiften 398 Rbd. 64 $\frac{1}{2}$, altsaa 126 Rbd. 32 $\frac{1}{2}$ mere Indtægt, til de løbende Udgifter, end Udgift, hvilket Overskud er, i Følge Bestemmelsernes 6te \S . beregnet Fondet til Indtægt, som nu er 7005 Rbd. 29 $\frac{1}{2}$, hvoraf 7000 Rbd. i Kongelige Obligationer, (som ere noterede paa Institutets Navn i Statsgjelds-Contoiret og 5 Rbd. 29 $\frac{1}{2}$ i Repræsentativer. Fondet er altsaa i Aar formeret 853 Rbd. 48 $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{2}$.

Institutet for Metalarbeidere den 31te Decbr.
1822.

A. M. Westrup. S. C. Ekeroth.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 14.

Løverbagen den 5 April 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Medbejlerne

(Efter det Lydste.)

I Engelland, hvor man saa ofte finder Særlighed hos Mennesker, levede for en rum Tid siden en underlig Patron ved Navn Lucas, der havde ligesaa mange Griller som Penge. Han drev Handel og sammenskrabede en saa anseelig Formue, at han, som man plejer at sige paa hiin De, var i det mindste halvtredshindstyve Tusinde Pund Sterling værd. Man ansaae ham derfor for en meget vigtig Mand. Døden havde imidlertid ingen Respect for ham og hans Penge; men gjæstede ham endnu i hans bedste Aar, og leveerte ham derhen, hvor Betleren gjælder ligesaa meget som Ejeren af en Million.

Men ogsaa i dette Liighedens Land vilde Hr. Lucas have noget forud for andre Mennesker. Han indrettede sig nogle Aar før sin salige Hedenfart et prægtigt Kammer, hvori han afstilt fra andre, som vare mindre værd end han, kunde hvile til den yderste Dag. Dette var i en dyb Hvelving i Kirken, hvor han havde belagt Gulvet med Cedertæe og smykket Væggene med Silketapeter. Her skulde hans forgyldte Liigkiste staae, paa hvilken han lod rundt omkring ligesom paa en Stadsfareth anbringe Bændler af Kristalglas, skjøndt ingen kunde begribe, hvad denne sælsomme Mand endnu i Graven haabede at see, naar Døden havde tillukket hans Dør. Han vilde maaskee belure Klokkeren, hvem han i sit Testamente havde gjort det til Pligt, imod en vis aarlig Løn, dagligen at holde hans prægtige Gravværelse peent og pudset. Denne Anmodning var i Grunden ikke at dable; thi disse Slags Bestjenter pleje i Engelland at være magelige Herrer; i det mindste maa den, som har Opsyn over Pladsen i Westminster-Abbedie, hvor Chafespears, Miltons og andre udsødelige Digteres Mindesmærker staae, være en doven Svend; thi disse skal efter

troværdige Hvidners Forsikring, være bekræftede med Etov og Snavs.

At Hr. Lucas havde havt en lille Rist i Hjernen, beviiste hans hele Testamente, men især følgende Klausul:

"Jeg anordner, at der aarligen paa min
 "Dødsdag skal gjøres et stort Gjæstebud mig til
 "Ære, hvorved min Etmaal skal drikkes; dog
 "skal, førend man gaaer til Bords, det hele
 "indbudne Selskab begive sig i et høitideligt
 "Tog til Kirken, og een af dem roabe med hø-
 "delig Stemm: ned i min Begravelse: Hr. Lu-
 "cas! hvorledes befinder I Jer?"

Man opfyldte punkteligen Eærlingens Willie. Formynderen for hans eneste Datter og Arving gav aarligen et prægtigt Gjæstebud, hvorved man drak saa dygtigt paa den salig Stiftets Sundhed og Velgaaende, at mangen ærlig Gjæst tilsatte sin egen Sundhed derved. Processionen til Graven blev ogsaa rigtig holdt. Samtlige Herrer og Damer droge parviis til Kirken og havde i det mindste den Fordeel af Spadsretouren, at deres Appetit blev forøget; men Hr. Lucas lod Spørgsmaalet om hans Befindende, Mondt den kraftigste Basstemme i Selskabet

udførte det, — stedsse ubesvaret. Da man fem eller sex Gange havde brevet dette anordnede Epog, var Fanny, hans efterladre Datter, imidlertid bleven sexten Aar gammel. Naturen synes undertiden at ville ydmyge Lykkens Skjodebørn ved Hæslighed; men her var det ikke Tilfældet. Fanny havde tvertimod faaet det rigeligste Udstyr af Undigheder, og trak med de to Magneter, Skjønhed og Rigdom, en Skare af Tilbedere til sig.

Blandt disse var hendes Faders forrige Bogholder, Hr. Box, som længe havde næret det fromme Ønske, at blive en Mand, der var ligesaa meget værd, som hans salig Principal. Han troede at tage Tingen fra den letteste Side, naar han lod sig vie til Principalens Efterladenskab; men dette gik ikke saa let fra Haanden som han havde indbildt sig. Fannys Utilbøjelighed til hans Person var saa stor, at hans omme Suk og Bønner stedsse bleve ubønhørte. Den lille kugelrunde Hr. Box havde heller ikke nogen Egenskab, der kunde gjøre ham til en behagelig Elsker. Livets Winter havde allerede bedækket hans Hoved med sin Enee; hans flade, flau Ansigt gjorde alt, hvad han

frembragte, endnu mere utaaeligt; een Dag udbrød den ulykkelige Elsker, for at røre Fanny, i følgende Beeklage: "Ak hvor kan de, skion Tomsfrue! være saa koldfindig, jeg kunde næsten sige saa utaknemmelig imod mig! hvor ofte har jeg dandsset med Dem som Barn paa mit Knæ og baaret Dem paa mine Arme!" Fanny afbrød hans Bebrejdelser med en høj Latter. "Jeg kan give Dem denne Utaknemlighed tilbage, Hr. Bor; thi af samme Grund, som de anfører mod mig, burde De for længe siden have ægtet deres gamle Barnepige".

Slige drøje Piller maatte den Stakkels Bogholder svælge i sig, saa ofte han aabnede Munden for at tale om sit Hjertes Anliggender. Saa god en Regnemester han iøvrigt var, havde han gandske forregnet sig med sin Ægteskabsplan. Kjerlighed, meente han, skulde aabne ham Lykens Porte, men just den trak Skudden til for ham; da den derimod gav en ung rask Søegut Leilighed til at kaste Anker i Fannys Hjerter.

Søelieutenant Richard og Hr. Bor lignede hinanden som en Apol og en gjedebuffodet Skovgud. Ingen Under altsaa, at Fanny, som havde

et var klare Dine, foretrak denne vakke blomstrende Ungling for den gamle graae Mandsling. Hendes Formynder, en speculerende Handelsherre, saae i Begyndelsen lidt skiavt til denne Kjerlighedsforstaaelse, da han holdt Officieren for en Lykkesridder, der blot gjorde Jagt paa hans Myndlings Formue; men da Richard klart beviiste for ham, at han havde en anseelig Arv efter en firssindstyveaarig Onkel i Vente; saa var intet videre i Vejen for de Elskendes Forening og Forlovelses: Højtideligheden blev fastsat.

Den oekonomiske Formynder bestemte Hr. Lucas's Dødsdag til denne Festlighed, fordi der desuden paa den Dag skulde holdes stort Middagstaffel. — Hr. Bor havde i alle de foregaaende Aar stedsse bivaanet dette Gjæstebud og blev ogsaa denne Gang indbuden dertil; men han lod sig undskyldte med Sygdom: "Den stakkels Mand, sagde Spotterne, Fannys Kurv har trykket og saaret ham".

Selskabet gjorde for Middagstaffelet den sædvanlige Balfart til Kirken. Richard, Dagens Konge, blev valgt til Taler og raabte ned i Graven: "Hr. Lucas! hvorledes befinder I Jer?"

"Stet! gjensøb Svaret i en huul Tone.

Alle Ansigter bleguede. Herrerne stode som Støtter og Hættene faldt dem af Hænderne; Damerne udstødte ængstelige Skrig og tumlede om paa de nærmeste Bænke. Blot Richard blev uforstyrret og raabte atter ned i Graven, "hvo taler derude?"

"Den som Du adspørger, svarede den forrige Stemme, som alle Nærværende, der havde haft Omgang med salig Lucas, erkjendte for hans.

"Tal videre! hvad vil Du, raabte Richard med Tordenstemme til den stønnende Mand".

"Jeg har ingen Røe i Graven".

"Og hvad forstyrret Dig der"?

"Min Datters forestaaende Giftermaal, som gandske er imod mit Dnske og min Billie".

Fanny sank i Usmagt og da hun kom til sig selv igjen, erklærede hun sin Elsker, at hun aldrig kunde blive hans Kone.

Richard bad hende at fatte sig og søgte med flammende Dine Klokkeren, som stod langt borte derfra. "Kom nærmere min Ven? hvad troer han om denne forunderlige Sag?"

Klokkeren traf paa Skuldbrene og forsikkrede, at han havde formodet et saadant Dptrin.

”Saa; og paa hvad Grund”?

”Jeg har i nogen Tid hørt, saa ofte jeg har været allene i Kirken, en skræksom Allarm i Graven og undertiden en jammerlig Sukken og Stonnen”.

”Formodentlig en Ratte- og Rottetrig. Vi ville stige ned med hinanden for at see efter”.

”Ikke for et heelt Kongerige”, raabte Klokkeren og sprang nogle Skridt tilbage.

”Nu saa gaaer jeg allene. Giv han mig Nøglerne”.

Denne Begjering blev reent afflaaet. ”Det er imod min Pligt, sagde han, at lade de mig anbetroede Nøgler komme mig af Hænde, og desuden har den salig Herre anordnet i sit Testamente, at man blot ovenfra maatte spørge til hans Befindende”.

(Fortsættes.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 15.

Løverbagen den 12 April 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Medbejlerne.

(Sluttet.)

”Omstændigheder forandre her Tingene. Da Hr. Lucas, som han selv siger, befinder sig slet; saa er det streng Pligt at besøge ham. Derfor hid med Nøglerne; jeg bliver desuden saalænge staaende her som Skildvagt, indtil nogen af Selskabet har meldt Præsten dette besyn-berlige Tilfælde”.

Klokkeren blegnede, trippede ængstelig omkring, talte uforstaaelige Ord med sig selv og overrakte endelig med skielvende Haand Nøglen til Jerngitterdøren, som førte ned til Grav-hvælvingen.

Officeren fløj ned ad Trappen. Hr. Lucas laae i sin Glaskiste saa rolig og kjønt, som da man havde bragt ham til Hvile der. Richard gjennemføjte nu hele Bærelset og slog tilsidst Omhænget for Stelladset tilside, hvorpaa Kisten hvilede. Her stak, sammenkrummet som en Tgle, den rette Mand, der ikke befandt sig synderlig vel.

"Hurra! raabte Soemanden, finder vi hinanden her? Kom kun frem, Hr. Bør! og og drik et Glas Viin med os ved min Forlovelse. Det vil bekomme dem meget bedre end at sidde saa krumt her og indaande Gravlust".

Bogholderen var saa gandske bankerot paa Mod, Nærsværelse og Ord, at han ikke kunde med en Stavelse besvare Indbydelsen. Han lod sig af sin Medbeiler nøde frem under Kisten og føre i Triumf opad Trappen. Nu udbrod en Latter, som maaskee aldrig før har været hørt i en Kirke. Bør søgte Døren saa hurtigt som mueligt; men hans Medskyldige, Klokkeren, benyttede de Nærværendes glade Stemning til den ydmyge Bøn, at man ikke vilde bringe ham under Tiltale og Straf, fordi han havde været behjælpelig til Udførelsen af et lystigt Indfald.

Det muntre Selskab lod sig bevæge til at tage Hr. Bor's onde Anslag for et Spøg, ilede fornøjet til Bords, og Forlovelse og Bryllup fulgte kort Tid efter.

N r v e n

(Efter det Tydste).

Dippold, en Kjøbmand af den ægte gamle ær- lige Verden havde stedse viist sig som et Møn- ster paa Redelighed. Han foragtede de meest lokkende Leiligheder til at berige sig paa en uret- færdig Maade, og gav enhver, som søgte hans Boutik, fuldt Maal og Vægt. Dette gjorde ham almindelig hødret, og den prøvede Tillid til hans strænge Retsskaffenhed bragte ham ofte flere Handelskunder, end han kunde bestride. Paa denne Maade blev han riig; thi den Erfarings- sætning viiste sig klarligen hos ham, at den Kjøbmand vinder meest, som er tilfreds med den mindste og billigste Fordeel.

Da den brave Dippold omtrent i tredive Aar havde drevet sine Handelsforretninger og tillige levet sparsomt og tarveligt, var han Ejer af en Tønde Guld, uden at den mindste Skilting var vunden paa ulovlig Maade; men nu læn-tes den ædle Dding efter Rolighed. Hans tro Medhjælperinde ved hans Forretninger, hans brave Kone var død, og hans tre voksne Døtre holdt sig for fornemme til at sætte deres Fod i Boutiken, og at gaae ham til Haande i hans Forretninger. De sad langt hellere ved Binduet for at modtage de unge Herrers Hylding, som gjorde Cour til dem formedelst det rige Udskyr, De i Tiden kunde vente. Det var overalt be- kjendt, at enhver af dem fik tyve Tusinde Rigs- daler i Medgivt. Dette fikkede dem, uagtet de langt fra ikke vare smukke og deres Character heller ikke stod i det bedste Lys, for den Fare, ikke at finde Friere; tvertimod trak Rigdoms Magneten saa stærk, at de kort efter hinanden paradeerte som stolte Huusfruer. Faderen udbe- talte sine Evigersønner, der samtlig levede som anseete Kjobmænd i Staden, hvor han selv boe- de, den bestemte Medgivt paa een Gang, og nedlagde derpaa sin Handel.

Smidlertid folte han, som var vant til drivtig Handel og Umgang med mange Mennesker, snart Kjedsomheds Tryk i sin eensomme Bolig, og søgte Beskyttelse derfor i sine Døttres Huse. Han besøgte dem flittig efter Tour, henlevede hele Dage hos dem og de kappedes med hinanden om at beværte ham godt.

Dette behagede ham saa vel, at han gjorde sin yngste Datter, som han holdt meest af, det Forslag at antage ham til daglig Bordgjæst. Dette Tilbud lod til at gjøre hende megen Fornøielse. Hendes Mand greb ogsaa derefter med begge Hænder, uagtet han var bekjendt som en stor Smier og ikke gierne gav en Bid Brød bort uden Giengjæld; men dette var heller ikke Tilfældet her; thi Svigerfaderen tilbød selv betydelige Kostpenge, og desuden visste man, at han endnu havde fyrretyve tusinde Rigsdaler i Kassen, som man troede ved Smiger efterhaanden at kunne fraliste den godmodige Olding.

Begge hans ældre Døtre erfarede snart, hvad den yngste havde i Bærk, og deres Mænd, som heller ikke gierne lode nogen Fordeel gaae fra sig, zittrede for den Muelighed, at deres forventede Arvepart derved skulde formindskes. De holdt

fig derfor til deres Koner, for at faae dem til, dog paa en god Maade, at gjøre Indsigelse imod dette Forhold, som den Gamle vilde komme i til den yngste Datter, og som de troede kunde blive dem farligt i Fremtiden.

Begge Damerne, som gave deres Mænd fuldkommen Ret i dette Punkt, toge strax til deres Søsters Huus, netop som Faderen skulde efter den ny Indretning holde sit første Maaltid. "Kjære Søster! begyndte de, du maa ikke forandre dig over, at vi komme begge til Dig i en Sag, som nødvendiggen maa ligge os paa Hjerte. Du vil, som vi høre, gandske fængsle vor gamle Fader til Dig, og derved for steds berøve os den Glæde, at see ham ved vort Bord. Er det ret og billigt? Er vi ham ikke lige saa nær som du. Skal Byen ryste med Hovedet over os og sige om os, at vi elskede vor Fader mindre end du eller at vi bleve mindre elskede af ham. Dette vilde blive os til Skam. Derfor ville og maa vi indstændigen bede ham om, at han ikke paa en Maade, der falder saa stærkt i Dinene, udmærker dig fremfor os".

Den Yngste forsvarede sig imod dette Angreb. Der opstod i den Anledning en saa høfs-

fig Ordførid, at den gamle Herre, som disse tre Grazier strede med hinanden om, blev vækket af sin Middagsflummer i næste Værelse. Han lyttede og blev rørt; thi han holdt denne Egennyttens Tale for barnlig Kjerlighed. Med taareblændte Dine reiste han sig og traadte frem iblandt Dem. De ældre styrte sig imod ham, græd i hans Arme og klagede bitterligen over den dem tilføjede Fornærmelse og spillede derved deres Roller med saa megen Kunst, at de fuldkommen opnaaede deres Hensigt hos den umistænkelige Diding.

”Beroliger Eder, mine Børn! sagde han, I ere mig alle lige kjære. For at beviise dette for Eder og Verden, vil jeg fordele Resten af min Levetid lige iblandt Eder, og gaae til Bords hos enhver af Eder en heel Uge som betalende Kostgænger”.

Dette skeete, og de tre Søstre bestræbte sig for at sætte Episer, han meest holdt af, paa Bordet for ham. Denne gode Behandling modtog han med megen Følelse og erklærede eengang ved en glad Familiefest sin Tilfredshed dermed. ”Kun een Ting behager mig ikke, lagde han til; det er mig ubehageligt stedse ved hver Uges Ende

at betale mine Kofpenge; jeg vil derfor fra i Morgen af betale forud”.

Man holdt disse Ord for et lystigt Lune, forarsaget ved Vinen; men han gjorde Alvor deraf, og overgav den næste Dag sin hele øvrige Formue til sine Børn med den Anviisning, at dele den imellem sig og derfor at give ham Underholdning saa længe han levede.

Man kan forestille sig, at denne uventede Gævmildhed blev modtaget med de glædeste Ansigtter og med de varmeste Forsikkringer om grændseløs Taknemmelighed. De holdt i Begyndelsen Ord og plejede ham med den sømme Dmhu.

(Fortsættes.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Commissionen, som bestyrre Ugebladet, samles Søndagen den 20de April, da Hr Professor Thoring, meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 16.

Løverdagen den 19 April 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A r v e n.

(Sluttet.)

Men snart blæste Vinden fra en anden Kant i alle tre Huse. Herrerne bleve koldere imod ham, fordi han havde intet mere at bortffjenke, og Damerne, som deri lode sig styre af deres Mænd, fandt det ligeledes forde-lagtigere for Huusholdningsklassen, at sætte sædvanlig Huusmandskost paa Bordet for ham. Dette var endnu ikke nok. Man tillod sig Dag for Dag mere Uvenlighed og Indffrenkninger imod ham. Overalt stod han sine suurtseende Svigersønner i Vejen og de bortffjernede ham endog tilfsidst fra deres Familieborde derved, at de efter gjort Aftale alle paa en Gang efterabede den Engelske Skik, først

at gaae til Bords Klokken fem om Eftermid-
dagen; thi de vidste, at den gamle Mand ikke
vilde bekvemme sig dertil, fordi han næsten i
halvfjerdesindstyve Aar var vant til, ikke at spi-
se Frokost, men derimod at nyde sin Middagsmad
Klokken tolv paa gammeldags Viis.

Han gjorde Forestillinger mod den lange Fa-
ste, man paalagde ham; men der skeete ingen
Forandring. Det var nu, sagde man, alminde-
lig Skik i store Huse at spise saa sildigt, og man
vilde gjøre sig latterlig for den fine Verden, naar
man vedblev en saadan gammel Elendrian; dog
Kjære Fader, lagde Døttrene smigrende til; De
skal ikke lide det mindste derved, vi ville dagli-
gen Klokken tolv lade deres Maaltid bringe til
Dem".

"Skal jeg da altsaa igien spise allene", sagde
Oldingen med Beemod.

Man trak paa Skuldrene og det blev derved,
at man ikke kunde indrette det anderledes.

"Nu saa maae jeg da finde mig deri, sagde han
med taus inderlig Krænkelse; men da jeg nu en-
gang ikke mere kan glæde mig ved Eders Sels-
skab ved Bordet; saa ønsker jeg i Fremtiden at
faae Maden sendt til min Bøpæl; thi det vilde

gjøre mig ondt, at spise forladt og stum i Eders Huse ligesom en Rejsende i et Gjestgiverkammer.

Med inderlig Glæde over saaledes at kunne bortfjerne en Kostgænger, der faldt dem til Byrde, blev Begjeringen opfyldt, og man forsørgede ham i nogle Uger til rette Tid med ordentlig Mad og Drikke; men efterhaanden begyndte denne Opmærksomhed at tage af. Han maatte vente to til tre Timer paa sit Maaltid og Maden var da undertiden saaledes, at han havde ondt ved at nyde, hvad der blev sat for ham. Kort man behandlede den gode Mand omtrent saaledes som en ufølsom Rigmand kan behandle en Fattig, han giver Naadsensbrød. Til Slutningen drev disse Nederdrægtige Utaknemmeligheden mod deres Fader saa vidt, at de endog undertiden gandske forglemte at sende ham Mad. Alle disse Krænkelser bar Dsbingen med Taalmod; dog besøgte han ikke mere sine Børns Huse og de syntes heller ikke at savne ham.

Al venstabelig Dmgang var saaledes i nogle Maaneder afbrudt imellem dem, da de uventet fik et Budskab fra ham, hvorved han højtideligen lod dem indbyde til et Gjestebud hos sig i hans Bopæl. Med Forundring og Studsen modtog

de Indbydelsen. Det var dem ubegribeligt, hvorledes han kunde bestride en saadan Bekostning, da han efter deres Beregning ikke ejede en Daler. De troede derfor fuldt og fast, at han vilde hæbne sig paa dem ved enten slet ikke at sætte noget for dem eller at beværte dem med Salt og Brød. De vare belavede derpaa, og gik til ham. — Men hvilken Overraskelse! Bordet var anrettet med fyrstelig Pragt. Der blev spist paa Guld; en kostbar og sjelden Ret fulgte paa den anden og der var Overflodighed af de kostbareste Vine. Alt dette forekom dem som en Fæehistorie; dog deres Forundring skulde endnu stige højere.

Mod Enden af Maaltidet meldte man den venlige Bert, at en Handelsbetjent fra en Kjøbmand Bohling, en gammel Ven af ham stod uden for og havde et Brev fra sin Herre, som han ønskede strax at faae Svar paa. Dippold kaldte ham ind, læste Brevet og undskyldte sig derpaa hos sit Bordfælskab, fordi han maatte forlade dem nogle Minuter formedelsst en uopsættelig Forretning. Han gik nu med Tjeneren ind i et Eideværelse, oplukkede en Tærnkiste, tog adskillige store Pengeposer frem og tællede to

Tusinde Stykker Louisdorer paa Bordet. Hans Gæster, der igjennem den aabne Dor saa ham saaledes haandtere med Guldet, sadde som forstenede og troede næsten, at alt dette var en Drom. Dippolds øvede Haand var snart færdig med Optællingen; Tjen.ren oversaae flygtigen de gyldne Rader, strog hele Summen i Posen og gik bort dermed.

Dippold satte sig med den ligegyldigste Mine igjen ved Bordet og begyndte at tale om andre Ting; men Døttrerne og Svigersønnerne havde stedse deres Tanker ved Guldstykkerne, som de saae blive bragte bort. De ventede hvert Øjeblik at faae et Ord at høre derom, men Faderen berørte slet ikke dette Punkt, og han tvang der ved en af Svigersønnerne til at skaffe sit beklemt Hjerter Luft ved et Spørgsmaal desangaaende.

"Sagen er næsten ikke værd at tale om, svarede Dippold: min Ven Bohling behøvede paa en kort Tid ti Tusind Daler; jeg havde dem netop liigende ufrugtbringende og har derfor sendt ham dem". — Dette korte og jævne Svar gjorde et ubeskriveligt Indtryk paa de tre Ugtepar. Venlighed udbredte sig over deres Ansigter og den gamle Mand blev overvældet ved

Smigerier. De erkjendte og fortrød nu deres forrige Dpforsel imod ham, lovede Bedring i Fremtiden, bad ham igjen at spise ved deres Bord, og tilbød ham stedsse for hans Skyld at gaae til Bords Klokken tolv. Han smilede ved disse skjønne Ord, hvis Sandhed han nu vidste at bedømme; dog skjulte han sine Tanker og gav endog disse Hyklere den Forsikring, at han igjen vilde indfinde sig hos dem som Kostgænger. Det skeete. Man bar ham paa Hænderne og hver af de tre Familier kappedes om at vinde Fortrinet i hans Gunst og derved tilsnige sig Fordeel i hans Testament; thi da de imod al Forventning endnu havde seet Penge i hans Hænder og de forestilte sig, at hans hemmelige Skat endnu ikke var udtømt ved den udlaaente Sum; saa holdt de det Umagen værd at kæmpe om den ventede Arv. Dippold vandt ved denne Familiekrig. Han blev fra alle Sider overvældet med Kjærtægn og Forekommenhed; men han lod sig slet ikke bevæge til at gjøre Testament. Denne faste Bestemmelse vedblev han til sin Død, der paafulgte nogle Aar efter det gaadefulde Gjestebud, han gav sine Børn.

Han havde neppe lukket sine Dine, førend de graadige Arvinger styrtede til hans Bopæl for at gotte sig ved det rige Efterladenskab; men til deres Skræk fandt de Tomhed allevegne. Intet Sølvtoi, hvoraf de engang havde seet en saadan Mængde hos ham, glimrede dem imøde. Man saae blot den sorgelige Armod i alle Kroge. Deres eneste Trøst var den store Jern-Pengekiste, der stod paa sit gamle Sted og var behængt med stærke Laase. Nøglen dertil laae under den Afdødes Hovedpude. Alle Hænder greb efter den. De styrtede derpaa til Kisten og var nær ved at rende hinanden omkuld, for at komme til at see det herlige Guld, som sikkert maatte være deri. Ved denne Trængsel blev Kisten vanskelig at aabne og da de endelig fik den op, fandt de slet ingen Løn for deres Møje. Kisten var tom og deri laae blot et halvt Ark Papiir, paa hvilket Ddningen med egen Haand havde skrevet følgende Linier.

”J ville undre eder, mine Born! at finde dette Blad istedet for Guld og Sølv; men J have selv nødt mig, der aldrig i sit Liv have ført nogen bag Lyset, til dette Blændværk. J gav Eder min hele Formue med den Betingelse, at J skulde pleje mig til min Dod; men J handlede utaknemmeligt

imod mig, og lode mig mange Dage gaae hung-
 rig til Sengs. Hvad skulde jeg gjøre? Det stred
 mod min Følelse at trættes med Eder eller at tigge
 om Brød til mit Livs Dphold. Jeg tog derfor min
 Tilflugt til en List og bad min Ven Bohling at
 laane mig sit Sølvtojs paa nogle Timer og tillige to
 Tusinde Louisdorer. Jeg fik desuden af ham hun-
 drede Daler, hvormed jeg bestreed Dankosningerne
 ved hiint Gjæstebud, som jeg blot gjorde, for at skaffe
 mig Skinnet af en rig Mand i Eders Tjæne og der-
 ved indgive Eder meer Agtelse for mig. Jeg
 opnaaede dette Djemed. Hav Tak for den ventlige
 Opvartning og Pleje, jeg siden den Tid har nydt
 af Eder. Jeg kan blot gjengjelde det ved den lære-
 rige Advarsel, jeg herved giver Eder: "Været flo-
 gere end jeg: giver ikke eders Børn eders hule
 Formue; thi sliq en Daate som jeg var, under
 man til Taknemmelighed blot en Grav".

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
 Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, sam-
 les Søndagen den 20de April, da Hr Profes-
 sor Thoring, meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 17.

Løverbagen den 26 April 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Bøker,
Pilestræde No. 105.

Landshyens Pryd

eller

Offeret for trofast Kierlighed.

(En virkelig Tildragelse.)

Paa mine Vandringer igiennem Englands fjernt liggende Dele havde jeg engang — siger Fortælleren*) — begivet mig ad En af hine Biveie, der føre til Landets affidige Egne. Jeg opholdt

*) Nordamerikaneren Washington Irving, fra hvis underholdende Skrift: the Sketch Book (Udkast: Bog), der indeholder, iblandt andre Ting, ogsaa Skildrelser af mærk. værdige Optrin, som mødte Forfatteren paa hans Reiser, denne Fortælling er overført til Conversationsblatt f. October 1821, og efter dette Oversættelsen her meddeelt.

mig enestermiddag i en Landsby, hvis Beliggenhed, malerisk og eensom, havde tiltrukket sig min Opmærksomhed. Dens Indbyggere bære Præget af en naturlig Simpelt, der sielden findes i Landsbyer ved de meest befarnede Landeveie. Jeg besluttede at tilbringe Natten der, og, efterat have spist til middag, vandrede jeg ud for at beskue Egnens Undigheder.

Min Vej førte mig — et vanligt Tilfælde med Reisende — inden søie Tid til Kirken, der laa lidet borte fra Byen. Dens gamle Taarn var vistnok en Genstand af ei liden Mærkværdighed. Aldeles omgøret af Beddende fremviiste det kun her og der en, igiennem det grønne Hulle udstaaende, Bue, et Hjørne af den graas Muur, eller en sælsomt anbragt Bygningspyntelse. — Det var en behagelig Aften. Morgensstunden, med en Deel af Dagen, havde været regnfuld og mørk; mod Aften klarede det op, og, endssjønt regnsvangre Skyer endnu istedse svævede over Hovedet, saae man dog en breed guldgul Stribe i Vesten, hvorfra den nedgaaende Sol, blinkende igiennem de regnperlete Blade, syntes ventligen at smile ad hele Naturen. Dens Nedgang lignede en dydig Christens Hedsfart fra

denne Jord; thi, ligesom en Saadan, i Dødsstundens roligen smilende ad Verdens Daarskaber og Sorger, bestyrker ved denne Tilfredsheds-Stemning Haabet om herlig Opstandelse, saaledes tilkiendegav ogsaa Solen, ved sin livelige Forsvinden, at den atter skulde oprinde i Herlighed.

Jeg havde taget Sæde paa en temmeligen dybt indsunken Gravsteen og tænkte, hvortil man i et saadant alvorligt Tidspunkt føler sig ligesom drevet, paa forudgangne Begivenheder og tidligere Venner — de fraværende saavelsom de døde — overladende mig til hine Beemøds-Forestillinger, der ofte ere for Hjertet endnu meer velgiørende, end selve Glæden. Det nærliggende Taarns Klokkedoner, der ideligen lode for mit Dre, stode i Samklang med det, der omgav mig, og, i Stedet for at forstyrre mine Følelser, samstemmede de med disse; ja først efter nogen Tids Forløb faldt det mig ind, at disse Toner vist nok maatte være Dødnings-Musikken for en ny Gravbeboer.

Snart saae jeg et Liigtog komme frem over Landsbyens Engmark; det boiede af og gik langsomt henad et Gærde, forsvandt igien, og lod

fig atter tilsyne igiennem Siærdens Aabningen, indtil det endeligen kom forbi det Sted, hvor jeg sad. Liget blev baaret af unge, hvidtklædte Piger, og en anden Ungdom, omtrent sytten Aar gammel, gik foran, bærende i Haanden en Krands af hvide Blomster, som Tegn paa, at den Dødsdøde havde været ung og ugift. Efter Liget fulgde Forældrene, et ærværdigt Par Landsbyfolk af den ædlere Art. Faderen syntes at tilbageholde sine Tølelser; men det stirrende Blik, de sammentrukne Dienbryne, og det dybt surete Ansigt vildte tydeligen Kampen i hans Indre. Hans Kone stittede sig ved hans Arm, og græd tydeligen, under krampagtige Udbrud af Moder=Smerten.

Jeg fulgde Toget ind i Kirken. Ligkisten nedfattes i den midterste Gang, og den hvide Blomsterkrands blev, tilligemed et Par hvide Handsker, hængt paa den Kirkestol, hvor den Dødsdøde tilforn havde haft Sæde.

Begravelse=Ceremonierne røre og opløste altid Sielen; men dybt ryster det Menneskets Indre, naar Levningerne af en ung og uskyldig Pige, der bortlives i sin blomstrende Alder, stedes til Jorden. Den Hedenfarnes unge Beninder fældte uophorligen Sorgens bittere Taarer. Endnu stedse

saaes. Faderen at kæmpe mod sine Fjender, og trøste sig med den Forvisning, at de, som døde i Herren, skulle hijsset nyde Salighedens rene Glæder. Moderen derimod tænkte sig kun steds sit Barn, som Markens Blomst, afmeiet og henvisnende midt i sin frodige Vært. Hun sørgede, liig hiin Rachel, over sine Børn, og kunde ikke trøstes.

Med Tilbagekomsten til Værtshuset erfarede jeg den Bortdødes hele Livshistorie, simpel og saadan, som den ofte var bleven fortalt. — Den Hedenfarne havde engang været Byens ypperste Skionne og dens Stolthed. Hendes Fader, tilforn en velhavende Forpagter, levede nu i trangere Raar. Hun havde været eneste Barn, var opdragen aldeles i sine Forældres Huus, og underviist af Landsbypræsten, der ansaa hende som Yndlingslammet i sin lille Hjord. Denne gode Mand vaagede med Fader:Omhu over hendes Opdragelse, der blev ledet og afpasset efter den Kreds, hvori hun engang skulde færdes; thi kun stræbde han, at gjøre hende til en Prydelse i hendes Stand og ei ophøje hende over denne. Hendes Forældres Omhu og Overbærenhed, idet de ikke tillode hende at tage Deel i grovere Sysler, havde

frembragt hos hende en naturlig Inds og Karakter-Fiinhed, der stemmede overeens med hendes hulde Legems-Dannelse. Hun lignede en fin Plante, der tilfældigviis fremspirer imellem de mindre tækkelige indenlandfke Værter. Hendes Indigheds-Fortrin foldes og erkjendtes af hendes unge Medsystre, dog uden Rid; thi hendes Venlighed og indtagende Godhed gjorde hende dem saa elskelig.

Landsbyen var En af hine affides liggende Steder, hvor der endnu stedse fandtes Spor af gamle Skikke. Den havde sine landlige Fester og Hoitids-Lystigheder; ja bevarede endnu en svag Levning af hine, Landsby-Almuen tilhørende, Mai-Gilder. Denne Festlighed havde den derværende Præst fremmet, da han var Ven af gamle Skikke og En af hine velfindede Christne, som troe noksom at have opfyldt deres Kalb paa Jorden ved, at befordre Glæde og Velvillighed iblandt Menneskerne. Under hans Varetægt stod derfor Mai-Træet, fra Kar til Andet, midt i Byen. Paa Maidagen var det smykket med Krands og samt Flag, og man valgde iblandt Byens Piger en Mai-Dronning, der skulde bestyre Legene og udd. le Belønningerne.

Byens malerſke Beliggenhed, og det Sielbe-
 ne ved dens landlige Feſter tilbrag ſig ofte
 Dymærkſomhed af Fremmede, der tilfældigviis
 opholdt ſig i Omegnen. Iblandt Saadanne var
 ogſaa tilſtede, ved en ſlig Maidags-Feſt, en Offi-
 ſeer, ſom laa indquarteret i nærheden. Ham for-
 tryllede den ukunſtlete Smag, der herſkede ved
 denne landlige Feſt; men fremfor Alt behagede
 ham Mai-Dronningen ved ſin fremlyſende Etſe-
 værdighed. Hun var Landsbyens Unglingspige;
 her viisde hun ſig, beprydet med Blomſterkrandſe,
 under et yndigt Smil, der bebudede hendes
 indre ſkyldfri Glæde, og med en takkelig Und-
 ſeeligheds-Rødme, ſom røbede hendes qvindelige
 Blufærdigheds Tølelſe. Landsbyfolkeneſ Lige-
 fremhed i Omgang gjorde det let for Offiseren,
 at blive bekiendt med Pigen; lidt efter lidt lyk-
 kedes det ham at vinde hendes Tiltro, og han
 hylbede hende hiin Letſindigheds-Maade, unge
 Herrer kun altfor ofte tillade ſig for,
 at drive Spøg med landlig Troſkyld-
 dighed.

I hans Forhold laa ei Noget, der kunde
 afſtrække, eller forurolige hende; han talte
 endog aldrig om Kiærlighed. Dog, der gives
 Midler til, at udtrykke denne med ſtorre Vel-
 talendhed, end den, Ord formaae; Midler til,
 uformærkt og uimodſtaaelige at indgyde Hjertet
 denne Tølelſe. Det venlige Diekaſt, Stemmen

Løse, tusende Omheds-Følelser, dem ethvert Ord, ethver Blik og enhver Handling udtrykke, indeholde den sande Rærligheds-Beltalendhed,*) der stedse kan føles og forstaaes, men aldrig rigtigens skildres. Intet Under altsaa, at denne let kunde indtage et ungt, skyldfrit og for alle blide Følelser aabent Hjerte. Næsten uden selv at vide det, elskede den skionne Pige. Ikke efterforskede hun Besskaffenheden af den Lidenskab, der havde tiltrukket sig enhver hendes-Tanke og Følelse; ikke anede hun dens Folger; ikke kuede hun ind i Fremtiden. Naar Dffis. ren var nærværende, sysselsatte hans Ord og Blik hendes hele Opmærksomhed; i hans Fraværelse tænkte hun blot paa det, der var foregaaet ved sidste Sammenværelse. Ved hans Side giennemvandrede hun de grønne Lunde, og de suilende Marker. Han lærde hende at opdage Naturens Skionheder; han talde til hende i den finere og mere dannede Verdens Sprog, og tryllede hendes Dre ved sine sværmeriske Digter-Fantasier.

(Fortsættes.)

*) Udg. troer at burde bogstavere dette Ord, saavel som alle Deelige, der dannes af verbale Udsjecter vaa e n d e, med di Enden af Stavelsen d e n.

R. R. Thoring,

Professur, og Lærer ved det Kongl.
 Skoleet, Akademie.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N_o 18.

Løverdagen den 3 Mai 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Landshyens Pryd

eller:

Offeret for trofast Kiærlighed.

(Fortsættelse.)

Udbrig var Kiærligheds-Lidenskaben hos Nogen renere, end hos dette uskyldige Bæsen. Vel kunde rigtignok hendes unge Tilbeders indtagende Skikkelse, og hans glimrende Krigerdragt iførstningen have henrykt hendes Dine; dog var det ikke dette, der havde overvundet Pigens Hjerte. Hendes Tilbøielighed yttrede sig i en Art Forgubning; thi hun skuede op til sin Elsker, som til et Bæsen af høiere Natur. I Selskab med ham oplivedes hendes, af Naturen følsomme og fantasierige, Aand, der da vakdes til nøiere Erkiendelse af det Skionne og Store. Ikke ændsede hun den

i hendes Dien saa Lidet betydbende, Afstand imellem hende og ham, med Hensyn til Rang og Formue; blot hans Aandsdannelse, hans Væsen og hans Sæder, hvorved han viisde sig langt ophøiet over Personer af hendes vanlige Dmgivelser, fængslede hendes Hjerte. Hun hørde hans Tale med et fortryllet Dre; hun skuede ham med den stumme Hentykkelses Blufærdigheds-Blik, og den indre Følelse glødede hendes Kinder — eller ogsaa hun, naar hun, under frygtagtig Beundring, vovede at see op paa ham, smarligen nedsløg igien sine Dien, sukkede og rodm. de ved Tanken om sit mindre Værd i Forhold til ham.

Hendes Elfers Tilboielighed var ligesaa lidenskabsfri, dog blandet med mindre sine Følelser. Letfindigen havde han indledet den fortroligere Dmgang med Pigen; thi ofte hørde han sine Krigsfæller rose sig af deres Hierte-Erobring paa Landet, og han betragtede Seiervindinger af den Art som nødvendige til, at ansees for en Mand af Aand. Kun besad han saare megen ungdommelig Barme, og hans Hjerte var endnu ikke, ved Dmslaknings-Liv og Udspredelser, blevet noksom koldt og selvhedsfuldt: derfor brændte allerede i hans Indre den Lue, han selv

søgte at antænde hos den uskyldige Pige; ja, inden han selv lærde at kende sine Følelsers Natur, elskede han virkelig.

Hvad var nu herved at gøre? Der viisde sig Hindringer, som altid finde Sted ved slige ubetænksomt vakte Tilbøieligheder. Hans Rang, hans fornemme Paarsændes Fordomme, hans Afhængighed af en hovmodig, ueftergivende Fader — alt dette forbød ham at tænke paa en nyere Forbindelse. — Naar han derimod kastede sit Blik hen paa det uskyldige Væsen, saa ømt og tillidsfuldt, laa i hendes Forhold en Reenhed, i hendes Wandel en Ubesmiltethed og i hendes Blik en Sædelighed, der anraabde han indre Væsen, og bortskræmmede enhver lastværdig Følelse. Forgieves søgte han, at gøre sig stærk ved Erindringen af tusinde Exempler paa nymodens unge Mænds Hjerteløshed, og at kvæle de ædlere Følelsers Varme ved Hjælp af hiin kolde, spottende Letsindighed, hvormed der ei sielden tales om Dvi ndedyd; thi saaofte han kom i Nærheden af Pigen, fandt han hende stedse omgiven af hiin, den jomfruelige Reenheds hemmelighedsfulde og ærefrygtsbydende, Straaleglænds indenfor hvis

helligete Krebs ingen strafværdig Tanke kunde opstaae.

Den pludselige Opbruds-Befaling til Regimentet, der skulde marchere til Fastlandet, gjorde ham fuldeligen forvirret i hans Sind. Han befandt sig nogentid i den meest pinende Tvilraadighed, og opsatte at meddele Pigen denne Underretning, indtil Marchdagen var aldeles nær. Han nødtes da til, paa en Aften-Spadsering, at gjøre hende bekendt med det, han lige til dette Nu havde fortiet hende.

Tanken om Skilsmisse var aldrig opstaaet hos hende. Paaengang forstyrrede den hendes Drom om Lykke; hun ansaa den som et pludseligt, uundgaaeligt Onde, og græd med et Barns fulde, naturlige Hjertelighed. Han trak hende op til sit Bryst, og kyskede Taarerne af hendes blide Kinder. Ogsaa fandt han ikke nogen Modstand; thi der gives Dieblis, da Sorg, blandet med Omfolelse, ikke formaaer at modstaae Lidenskaberne's Kiærtegn. Han var af Naturen heftig; Skuet af den skionne Pige, der syntes at kaste sig i hans Arme, Tilliden til sin Magt over hende, og Frygten for stedse at miste hende; Alt virkede iforening til Beseirelsen af hans bedre

Følelser — hun vovede da det Foreslag, at hun skulde forlade sit Hjem og dele Skiebne med ham.

Offiseren var aldeles en Begynder i Forsøringkunsten: derfor rødmede han, ja skælvede ved Tanken om sin egen Slethed. Pigen, der skulde have været et Offer for hans Lidenskab, besieledes af en saa reen Uskyldighed, at hun iførstningen ei forstod Meningen af hans Ord. Dog, da endeligen Forgivten af hans Foreslag, der skulde dræbe Uskyldigheden, havde igiennemtrængt hendes rene Indrevæsen, virkede den en voldsom Forstyrrelse. Hun græd ikke — hun gjorde ham ikke nogen Bebreidning — hun talte ikke eneste Ord; men hun trak sig yderst forfækket tilbage, som skyende en forgyvtig Slange; kastede paa ham et angstfuldt Blik, der gienstrængte Sielen; ilede, idet hun sammensolbede sine Hænder, ligesom for at tilbede sig Beskytning, hen til sin Faders Hytte.

Offiseren fiernede sig under megen Forvirrelse, ydmyget og angerfuld. Det er uvist, hvilke Følger Kampen imellem hans Følelser vilde have havt, hvis ikke den adspredende Bortfiernelse havde sysselsat hans Sind med andre Tanker.

Nye Egne, nye Forlystelser, nye Kalbsfæller forjog snart hans Selvbebrøidninger, og kvalde hans Omfølelse. Alligevel dvælede dog nu og da hans Tanke, under Leirens Støi, Krigernes Lystighed, Armeernes Stillelser, ja under selve Slagenes Tummel, ved hiin hvide Hytte, ved Stien nær den sølvklare Bæk, ved Hvidtorn-Gaerdet og ved den lille Landsbypige, som hist havde vandret ved hans Arm, og lyttet til hans Tale med et Sind, giennemtrængt af ufrem Kunstlet Omhed.

Det Stød, den stakkels Pige havde lidt ved at see sin hele idealiske Verden forstyrret, var virkeligen skrækkeligt. Besvimelser og Krampestrækninger giennemkrydsede iførstningen hendes svage Væsen, og et bestemt, nedbrydende Tungesind fulgte derpaa. Hun havde fra sit Bindue seet Troppernes March; hun saae sin troløse Elsker, under Trommers Larm og Trompeters Skrald, at drage bort, ligesom i Triumf. Hun kastede det sidste smertefulde Blik efter ham, da Morgensolen omfjinnede hans Person, og hans Fiæderbuss vaiede i Luften; han forsvandt, liig et glændsende Luftsyn, og efterlod hende omhyllet af en sorgelig Dunkelhed.

Det vilde være overflødigt at opholde sig ved enkelte Tildragelser, i denne Piges fremtidige Liv, hvilke have Liighed med dem, der forekomme i andre Fortællinger om ulykkelig Kiærlighed. Hun skævede Samkvem og vandrede alene paa de Steder, hun meest havde besøgt i Selskab med sin Elskte. Hun søgde, liig en saaret Hind, at græde og ruge over de smertefulde Sorger, der fyldte hendes Siel. Andertiden saae man hende sidde langt ud paa Astenen i Kirkens Waabenhuus, og Malkepigerne, der kom tilbage fra Marken, hørde hende, nu og da at istemme Sørgesange ved Hvidtorngiærdet. Med Iver udførte hun i Kirken sit Andagtsværk, og, naar de Gamle saae hende med Tærings-Rødmen paa Kinderne og under det høitidsfulde Udsyn, hvor med Tungfind beklæder Menneffets ydre Form, vege de for hende som for et Aandevæsen og rystede, idet de saae tilbage efter hende, under mørk Anelse med deres Hoveder.

Pigen fælde sig ovrbæviist om, at hun nærmede sig Graven med hurtige Skridt; men hun skuede den imøde som et venligt Hvilested. Det gyldne Baand, der havde knyttet hende til Livet, var opløst, og det lod, som der ei længer skulde være

nogen Glæde for hende under Solen. Om endog hendes blide Hjerter engang havde følet Nag til den letfærdige Elsker, var dette dog nu aldeles ophørt. Ikke i Stand til at nære lidenskabelig Bredde tilskrev hun ham i et Dieblik, da smtfolende Sørgmodighed var udbredt over hendes Indrevæsen, et Affkedsbrev, udført i det simpleste Sprog, men just rørende formedelst sin Simpeltthed. Hun lod ham vide, at hun snart maatte døe, og fortiede ikke, at han var Marsag dertil. Hun skildrede ham endog de Lidelser, hun maatte udholde, men sluttede tillige med de Ord, at hun ikke kunde døe i Fred, førend hun havde tilgivet og velsignet ham.

(Sluttes i næste Num.)

Trykfeil og Rettelser.

- Side 149, Lin. 24, i Num. 17, f. Overbærendhed
 l. Skaansomhed
 — 151, — 19, f. hende hiin l. hende paa hiin
 — 152, Anm. f. Stavelsen den l. Bøining &
 stavelsen en.

A. K. Thoring,

Profesor, og Lærer ved det Kongl.
 Selskabet - Akademie.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N_o 19.

Løverdagen den 10 Mai 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

U n m e l d e l s e.

Mandagen den 12te denne Maaned, om Eftermiddagen Klokken 5, holdes General-Forsamling paa Prindsens Palai bag Slot-tet; til hvilken Tid De Herrer Repræ-sentantere ville behage at møde.

Administrationen for det foreenede Under-støttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

G. Kølle.

Landshyens Pryd

eller:

Dfferet for trofast Kiærlighed.

(Sluttet.)

Hendes Kræfter aftog nu efterhaanden, saaat hun ei længer kunde komme ud af Huset. Kun hen til Vinduet formaaede hendes vaklende Gang at føre hende, og herfra at kunne, paa sit op-
 høiete Sæde, skue ud over Egnen, var hendes eneste Glæde. Alligevel yttrede hun aldrig nogen Klage, eller aabenbarede nogensinde den Sygdom, der gjorde hendes Hjerter saamegen Bæe. Hun nævnede endog ingensinde sin Elffers Navn, men lagde Hovedet i sin Moders Barm, og udgød istilhed Taarer. De stakkels Forældre henbøiede sig ofte, under angstfuld Forstummelse, over denne deres Forhaabningers visnende Blomst, dog endnu stedse smigrende sig med, at den klare overjordiske Rødme, der undertiden farvede

hendes Kinder, kunde være et Forbud for tilbagevendende Sundhed.

En Søndags Eftermiddag sad hun, imellem sine Forældre, med Hænderne indesluttete i deres Hænder. Vinduet stod aabent, og de indtrængende Luftninger førde med sig Duften af de Kiærminder, den hulde Pige havde plantet nedenfor Vinduerne. Hendes Fader havde just læst i Bibelen et Kapitel, der handlede om Verdens Forfængeligheder og Himmelenes Glæder, hvilket syntes at have vakt Trost og Munterhed i hendes Bryst. Hun kastede et venligt Blik hen mod den fjerne Kirke. Aftenklokken havde lydet; Landsby-Beboerne vare gaaene ind i deres Boliger, og overalt herskede den hvitidelige Stilhed, som passer til Hviledagen. Pigenes Forældre betragtede hende med Dien, der røbede deeltagende Hjerter. Sygdom og Kummer, som ellers mørkne og forvanske manget Ansigt, havde tildeelt hende en Engels Bliidhed. En Taare glændsede i hendes mildeblaae Dien. — Mandt kandskee den utroe Elsker hende i Sind, eller havde hun maaskee Tankerne henvendte til den Kirkegaard, hvor hun snart skulde hvile?

Kludseligen hørdes Lyden af Hestetrampen — en Rytter kom farende — han steg af udenfor Vinduet — den ulykkelige Pige lod høre et svagt Stemme-Udbrud og sank tilbage i sin Stol. — Det var hendes angergivne Elsker. Han ilede ind i Huset, og styrtede hen for at trykke hende til sit Bryst; men Pigens udtæret Legeme — hendes dødblege Ansigt, saa falmet og dog saa kærlighedsfuldt under sin Oploselse — trængde ham igiennem Sielen, og han kastede sig i Dødsangest for hendes Fødder. Hun var altfor mat til, at hun kunde hæve sig frem imod ham; hun forsøgte at række ham Haanden; hendes Læber bevægede sig, somom hun vilde tale, men ikke hørdes mindste Lyd — hun skuede ned paa ham med et Smil, fuldt af uudsigelig Omhed, og — derefter lukkede hun for Ewig sine Læner.

Saavidt strækker sig — tilføier Forfatteren — det, jeg har erfaret om denne Landsby-Tildragelse. Fortællingen er vistnok simpel, og indeholder, hvilket jeg vel veed, kun saare lidet Nyt til sin Unbefalelse. Under Nutidens herskende Smag, for sælsomme Ting og aandrystende Fortællinger, maa denne Tildragelse

sikkerligan forekomme som hverdagsmæssig og ubetydelig; men den vakte min levende Deeltagen og den efterlod, i Forbindelse med den rørende Seremonie, hvoraf jeg havde været Tilstuer, hos mig et langt dybere Indtryk, end de, langt meer paafaldende Tildragelser frembringe. Jeg er sidenester kommen igiennem denne By, og gif da atter ind i Kirken. Det var en Vinter-Eftermiddag. Træerne stode afløvede; Kirkegaarden havde et skaldet og mørkt Udsyn. Ewiggrønt saaes dog plantet om Landsby-Ynglingindens Grav, og Taarepilen bøiede sig ned over denne.

Kirkedøren stod aaben og jeg traad ind. Blomsterkrandsen samt Handsterne hang her, ligesom paa hendes Begravelses-Dag. Blomsterne vare visnete; dog syntes man at have baaret Om-sorg for, de ikke skulde vorde overstovete. Ofte saae jeg Mindesmærker, paa hvilke Kunsten havde udtømt sine Kræfter for, at vække den Paaskuendes Deeltagen; men ikke fandt jeg Noget, der saa rørende talede til Hjertet, som dette simple og fixerlighedsfulde Minde om en hedengangen Usskyldigh.d.

Den leer bedst, der leer sidst.

(Af Modenzeitung f. Dec. 1822.)

Edgar, Konge af Storbritannien, var lille af Væxt, men overordenligen tapper. Kennet, Scotlands Konge, førde engang Spottetaaler over ham ved Taffelet, idet han sagde til sine Hoffolk: Det undrer mig storligen, at et saarast Folk vil lyde en saa latterlig Pusling.

Denne Haan blev forebragt Edgar, der undertrykte sin Harm, indtil det lykkedes ham paa følgende Maade at tage Hevn over Fornærmeren. — Da nemlig Kongen af Scotland engang gjorde Edgar et Besøg, foreslog denne ham en Jagtforlystelse. Ved denne Leilighed førde Edgar den scotske Konge ind et Krat, hvor hans Staldmester ventede, med tvende lige store Sværd, paa Kongernes Komme. Edgar steg ved Ankomsten ned af sin Hest, overrakde Kongen af Scotland begge Sværdene, idet han sagde: "Vælg nu, og lader os forsøge, hvo af os bedst duer til at være Konge!" — Kennet, forlegen og forundret, svarede blot med dybe Bux. "Ei, hvi forsager I Kampen, vedblev Edgar, siden I dog forleden brammede ved Taffelet af Eders Tapper-

hed?" Kongen af Scotland fremstammede nogle intetsigende Undskyldninger. — Edgar tog atter tilorde og sagde: "Tilstaa da, at, hvor lille jeg end er, forstaaer jeg dog at herske over England ja over selve Eder! Viid ogsaa, at ikke Legems-Hoiden, men Modet bestemmer en Konges Værd!

Grækerinden Bolbina.

(Af ovennævnte Skript.)

Det er bekiendt, hvormangen Tapperheds-Daad denne Heltinde har, i vore Dage, udført paa den græske Flaade. Hun hører til En af de fornemme Familier paa Den Spezzia. Hendes Mand var, ifølge Sultanens Befaling, bleven bortreven fra hendes Side, og hun havde maattet friste den Skæbne at see ham, under int. tbetydende Paaskud, henrettes lige for hendes Dien. Denne Grusomheds-Handling efterlod i hendes Siel en dyb Sorgmodighed, og et uforsonligt Had til Barbarerne, der havde berøvet hende det Kiæreste, hendes Mand. Enke og Moder, i Besiddelse af en stor Formue, begræd hun i ni Aar sit uoprettelige Tab. — Endeligen udbrød Grækernes Opstand, hvilket var for hende

ligesom Løsenet til Hevn. Hun udrustede paa egen Bekostning tre Skibe, og indfandt sig iblandt Flaadens Kaptainer for, tilligemed disse at bekæmpe Tyrkerne. Hverken Krigsfarer, eller Moisommeligheder ved et Feldttog tilføes, kunde bringe hende til at vikle i hendes Beslutning. Hun førde selv Kommandoen over Et af sine Skibe, tog sine endnu smaae Børn med sig, og sagde til dem ved Indstibningen: "Kære Børn! Barbarerne, mod hvilke vi drage i Kamp, have myrdet Jer ulykkelige Fader. I maae, ligesom jeg, hevne hans Død."

Denne kække Kone gav stedse først Exempel paa Lydighed og Mod; hendes Skibe udmær sig fortrinligen saavel ved rasht og smukt Mand- skab, som ved stræng Krigstugt. Bolbina glemde altid den sit Køn medfødte Svaghed, og tænkte blot paa sin Mand's gruelige Død. Drøftet om at hevne ham har altid givet hende Kræfter, og hele Europa beundrer nu denne helttemodige Kone.

Trykfeil i Num. 18.

- S. 155, Lin. 24, Imellem Straaleglæds og indens
for mangler Komma
— 157, — 2, f. Skæbne l. Skæbne
— —, — 11, f. giennemtrængt l. giennemtrængt
— —, — 17, f. gientrængde l. giennemtrængde.

R. R. Thoring,
Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet. Akademie.

Borger = Bennen.

Fem og tredidte Aargang.

N° 20.

Løverbagen den 17 Mai 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

T a l e

ved de mandsmanste Søndagskoler
Høitidelighed

den 4 Mai 1823

af

A. K. Holm.

Allernaadigste Konge!

Høie, hæderlige Forsamling!

Iblandt de mange dyrebare Ord, hvilke Han har talet, den Guds Genbaarne, Han, som Faderen udsendte for at raade, styrke, lede og troste os her paa Livets Bane, er det Ord: en Arbeider er sin Løn værd, bleven os saare vigtigt og mærkeligt, det staaer dybt indpræntet i vort Hjerte,

det minder os ofte om vore billige Fordringer og Forventninger. Vi føle det Alle, naar vi erkjende vor Tilværelses rette Hensigt, naar vi have Agtelse for os selv, og vide, hvad vi skyldte Andre, skyldte Familien, Fædrelandet, Menneskehedens, at det er Naturens, Samvittighedens, Religionens høie hellige uimodsigelige Krav, at vi skulle arbejde. I Alherrens store herlige Verden er Intet stille, Intet ørkesløst, Alt er i en uophørlig Bevægelse, alt er i en rastløs Virksomhed. Derfor vendte vor Troes Begynder og Fuldender sit Blik til Guds sin Faders Bidnesbyrd i hele Naturen, og sagde: min Fader arbejder til nu, jeg maa og arbejde. Forgives ere de Gaver, der ere vor Væsens Fortrin, ikke nedlagte i vor Siel, og forgives ere de Sandser og Kræfter i Legemet ikke os givne. Forgives er det ikke, at de saaledes kunne udvikles, øves, forøges, hærdes og anvendes, og at hele Livet fra vor Indtrædelse derudi indtil Enden er os en lærerig Skole, tilbyder os saa mangefold Middel og Leilighed til Underviisning, til Dannelsse, til Brugbarhed og Duellighed. — Forgives mindes vi ikke om, at Andre have arbejdet for os, da vi ikke kunde arbejde, at den sjerne Tid har virket for den nærværende, at vi bygge paa den Grundvold, der er lagt af dem, der for længe siden ere kaldte til Hvile, og vi ere indgangne til en Høst, som mange ædle ved suurt Sveed og Møie have beredt for os. Forgives siges det os ikke, at det Fædreland,

vi skyldte Alt, der vaagede over vor hjælpeløse Barn-
 dom, under hvis Love og Regiering vi have Vares-
 trægt og Beskyttelse, af hvis gavnlige Indretninger
 til Almeenvællets Fremme vi nyde godt i saa mange
 Maader, at dette elskede dyrebare Fædreland kun
 kan bestaae, naar alle dets Borgere, hver efter sin
 Evne, efter den Naadegave, ham er givet, efter
 sin Stilling, sit Kald, sin Virkekreds, vil være en
 tro, en flittig, en redelig Arbejder. Men, da
 vi vide, at det Arbejde, os her paaligger, ikke
 stedsse er let at udføre, at det udfordrer megen An-
 strængelse, ja stundom Selvfornægtelse og Opof-
 relse, saa trænge vi høilig til at have en Opmun-
 tring, en Beroligelse, en Udsigt til Fremtiden,
 der kan holde os skadesløs for den nærværende
 Tids Besværligheder, og vi ville derfor alle gierne
 høre det Ord: En Arbejder er sin Løn værd. Det
 er et Ord, hvorpaa Enhver vil stytte sin Forbring,
 hvorved Enhver vil gjøre sin Ret giældende, men
 det er et Ord, der ikke altid saaledes, som det
 burde, minder Enhver om sin Forpligtelse, det er
 et Ord, som ofte er bleven misforstaaet; man har
 ei lagt Mærke til de Betingelser, under hvilke
 Trosten, det indeholder, alene kan tilegnes. En
 Arbejder er sin Løn værd; paa den Sandheds Rigtig-
 hed og Billighed kan der ikke tvivies, og heller ikke
 paa, at den gielder og maa gælde, men saa maa
 da og Enhver, som vil styrke sig ved den, vide
 hvad det er, at være en Arbejder, vide, hvilken Løn

han er værd; thi der staaer skrevet: Godt Arbeide giver herlig Frugt, og Forstandigheds Rod falder ikke om" (Wiisd. 3. 15); der staaer skrevet "I alt moisommeligt Arbeide er Fordeet, men hvor der kun er Læbers Lyd, kommer man allene til Mangel" (Ordspr. 14. 23); der staaer skrevet "Salig er hver den, som frygter Herren, som gaaer paa hans Veie; thi da skal du nyde Frugten af dine Hænders Arbeide, og det skal gaae dig vel" (Ps. 128. 1—2.) Derfor, dersom Noget mener, at han er Noget, endog han er Intet, han bedrager sig selv, men Enhver prøve sin egen Gierning, da skal han have Roes hos sig selv og ikke hos en anden. Der er Forskjel paa Arbeidere, og der er og maa være Forskjel paa Lønnen. Synes det end ofte, som om der vare de, der fik Løn uden Arbeide, de, der bleve kaldte ved den ellefte Stund, og fik Løn med dem der vare kaldte ved den første, og bare Dagens Byrde og Hede, da nytter det ei at klage over Tingenes Gang, vi, som her see i Stykkeviis, ikke begribe, nytter ei at klage mod Ham, som kan sige: har jeg ei Ret til at giøre med mit, hvad jeg vil, er dit Die ondt, fordi jeg er god; men naar der tales om Arbeide og om Løn, naar Fordringen skal være billig og Forventningen sikker, da maa Enhver prøve sin Gierning, vide, hvorlunde han fortjener Arbeiderens hæderlige Navn. Der er den, som intet Skridt kan gaae paa egen Haand, ingen Gierning kan giøre, uden den tydeligste Anviisning;

den nøiagtigste bestemte Ueberretning og Befaling. Der er den, som ei kan handle efter eget Overlæg og Indsigt, men maa stedse være som et blot Redskab i Andres Haand. Der er den, som kun kan udrette det, hvortil han er vant, ved lang Dvælse, som kommer til en Middelmaadelighed, og aldrig aldrig videre, som da røgter sit Wrinde, udfører sin Syssel, efter Bane, Bedtægt, mekanisk og tankeløs. Der er den, der gaaer som Maskinen, der sættes i Gang, som Dyret, der tvungen, breven, bærer sin Byrde. Der er den, der arbejder, fordi Frygten tvinger ham, fordi Nøden driver ham, fordi han nu engang er i Nøget, fordi han vil afværge Hunger og Armod, men har ingen Lyst til sit Arbejde, ingen Sands for dets Hensigt, ingen Belvillie, ingen Taknemmelighed, ingen Hengivenhed for dem, som over ham have at byde og raade. Der er den, som er en Dientjener for at tækkes Mennesker, og ved Falskhed, ved Forskillelse, ved Smiger, ved nedrig Kryben, vil bøde paa Mangelen af sand Værd og Fortjeneste. Der er den, som lyder for Straffens Skyld og ikke for Samvittighedens, og den, som er kun en Leisvend, flyer naar Farer kommer, er efterladt, naar Arbejdet er anstrængende, seer kun paa sin Dagløn, og aldrig paa sin Herres Bedste. En saadan Arbejder vil og have Løn og faaer den, han er værd, men stor Fordring kan og maa han ikke gjøre, rundelig og hæderlig Løn bør han ikke vente. Eller om en Arbejder har den Due-

lighed, man medrette af ham kan forbre, men til-
 sidsætter den Ugtelse, den Uerbødighed, Tjeneren
 stedse bør vise mod Herren, er trodsig, stolt og hov-
 modig i sin Udfærd, stemt til Trætte og Tvedragt
 ved hver Anledning, eller listig, rænkefuld, svig-
 agtig i sin Wandel, hengiven til Usædelighed og
 toileløs Adspredelse, da svækker han sin Brugbar-
 hed, da fordunkler han sin Hæder, da gjør han sig
 uværdig til den Løn, paa hvilken han ellers med
 Føie kunde gjøre Fordring. Skal da en Arbejder
 fortjene sit Navn med Ure, da maae han have en
 danned Forstand, og en grundig Kunskab til at ud-
 føre det Bærk, ham er overantvordet, da maa han
 kjende Plan, Regel, Maade for dets bedste Ud-
 førelse, da maa han vise sig som selvtenkende og
 selvstændig, som den, der har Følelse af sit Værd,
 Ugtelse for sig selv og den Stand, af hvilken han
 er Medlem, da maa han være en saadan Lærling,
 at man seer ham fremstræbe til Mesterens Navn,
 saadan en Tjener, at han er værdig til engang at
 vorde Husbonde og Herre, da maa han være sam-
 vittighedsfuld, ærlig og tro, villig og lydlig i sin
 hele Udfærd, da maa Sagen for hvilken han virker,
 være ham kjær, og Tjenestens Formaal ham magt-
 paaliggende, da maa han med Stilhed, med Orden,
 med Beskedenhed, med Ydmyghed gaae sin Bane,
 da maa Oprigtighed og Trofasthed, Ugtelse for
 Sædelighed og Dyd give ham Ret til Tillid og Yndest.
 En saadan Arbejder er sin Løn værd, og han finder

den. Thi hver den, som bruger Medhjelpere i sin Birkekreds, vil søge dem, der kunne være ham gavnlige, vil stræbe at beholde dem hos sig, og hver den, som ønsker en Gjerning udført, spørger om, hvo der bedst kan udføre den, og den han har prøvet og tro befunden, skjenker han fremdeles sin Tillid; og udbreder hans gode Rygte i sin Kreds. Saa giver Indsigt og Duellighed, Ærlighed og Velvillie, Flid og Sædelighed, dagligt Brød, et godt Rygte, stundom Velstand og Ære. Saa gjelder Ordet: En Arbejder er sin Løn værd. Men det retsindige Menneske seer ikke paa det udbortes, paa det timelige alene, thi han veed, at det er usikkert og saare forgiengeligt. Der gives visse Tilfælde, visse Omstændigheder i Livet, visse trykkende Tider, da Arbejderen savner Opmuntring, da hans udbortes Løn er kun ringe. Modløs maa han da synke under Byrden, med Kummer maa han da vandre sin tunge Bane, dersom han ikke har Begreb om at der er en Løn, Mennesker ikke kunne give, ikke kunne tage, at der er en Arbejds Frugt, der er uafhængig af Omstændighederne, at vor Daad har en Indflydelse, har Følger, som angaae ei dette udbortes allene, men som angaae vor bedre Deel, og som strækker sig selv over Livets snævre Grændser. Den, som arbejder, den som tjener, han skal da vide, at han tjener Herren og ikke Menneskene, at han virker ei alene for Tiden, men for

Evigheden. Vel os! vi have en Herre i Himlene, og han kjender vor Gierning og vor Tro, og vil engang kalde Arbeiderne frem og give dem deres Løn i sin Tid. Hver den, som da stræber i hvilkensomhelst Stilling det evige Forsyn har sat ham, troligen og uførtroden til et godt Diemed at anvende sine Evner og Kræfter, og som da bliver vaer, at det er denne stadige Virksomhed og Gavnelyst der fjerner ham fra Verdens Fristelser, og holder Lidenskaberne under Fornuftens Herredomme, at det er den, der lader enhver Dag være frugtbringende, at det er den, der bevarer Sundhed paa Siel og Legeme, at det er den, der forbinder ham med sine Brodre med Agtelses og Kierligheds stærke Baand, at det er den, ved hvilken han afbetaler noget af sin Gield til Samfundet og har den glade Bevidsthed, at være Fædrelandets værdige Borger, sin Konges tro Mand og Tjener, at det er ved den, han er for Familien, for Medborgere, for dem, som betroer ham deres Arbeide, for dem, som ere hans Medhjelpere, for dem, han ved Raad og Daad og ved Erfaring kan vejlede, er for dem, det han bor være, naar han da ved denne sin stadige stille Virksomhed har Fryd ved sin Tilværelse, naaer graae Haar, en dillig Krone, naar den findes paa N. tfærdighedens Bei, og seer Enden paa sit Dagværk, Livets Aften rolig imøde, og med Haab om Guds Naade ved Jesum Christum frimodig nærmet sig det store Lieblif, da Herren,

som gav ham Liv og Kraft, og Kundskab og Vir-
 kekreds, og Held og Velsignelse, vil sige: du var
 tro over lidet, jeg vil sætte dig over mere, da fø-
 ler han med inderlig Glæde og Tak, at Frelserens
 Ord var sandt og opmuntrende: en Arbejder er sin
 Løn værd. **Ugtværdige Haandværkstand!**
 hæderlig i Borgersamfundet, hæderlig ved din Be-
 stemmelse, ved din uundværlige trofaste Medvirken
 til Statens store Viemed, dit Værd skal paaskøn-
 nes, det skal erkjendes, hvad du er, hvad du ud-
 retter, hvad du gavner, dine Bestræbelser til det
 Bedre, dine Anstrængelser, dine Besværligheder,
 dine Farer, dine Opofrelser skulle hævde dig Alles
 Agtelse og Kierlighed. Dig ville vi ønske mange,
 mange Mænd med dannede Lands-Evner, med
 grundige Indsigter, med sikker Erfaring, med ud-
 mærket Dvelse og Duellighed, dig ville vi ønske
 Held til at gaae frem efter den bedste Plan og
 Regel, at det Værk, som du frembringer, kan an-
 sees saa ypperligt i sin Art, at man ei skal søge
 fra fremmede Landd det, man kan finde i sit eget, at
 man ei skal indbilde sig, at trænge til Udlændinge,
 da Landets Børn selv kunne udrette det, som hine;
 dig ville vi ønske saadan Hæder og Held, at ikke
 alene den arme, den forladte, den i sin Ungdom
 lidet dannede og underviste, men Ynglingen med
 Anlæg, med tidlig Dannelselse, med god Opdragelse
 ofte maa træde ind i dit Samfund, og ansee det
 for en Lykke at høre dig til, at dele dit Arbejde og

bin Hæder. Vort Selskab er stiftet af Aytelse for dit Borgerværd, og af redelig Lyst til at bidrage til, at du kan have Arbeidere, der ere deres Løn værd. I 23 Aar have vi virket for dette Niemed, og du har erkjendt vor gode Mening og Villie, og du har tillidsfuld raft os Haanden. Du har betroet os mange dine Lærlinge, og du har forsikret os om, at de have vundet ved at være hos os. Derfor er vort Benskab prøvet og befunden tro i Proven, og Baandet er nu fast imellem dig og os. En Borgers fest helligholde vi da i Dag, og glæde os ved vor elskede Konges Nærværelse, og paastjønne med dyb Taknemmelighed, at han er iblandt os, thi det vidner for os om, at han vil, at en Arbejder er sin Løn værd. Vor sidste Aar har heller ikke været forgyieves. Vore Skoler ere holdte med samme aarvaagne Opsyn, med samme Omsorg for Lærlingene, og vi have sporet den Lærelyst, der troaligen er opmuntret af deres retskafne Mestere. Vi nære derfor Væresfølelsen og hædre Gliden, ved her at fremkalde og belønne de Ynglinge, som ved sidste Prøve have vilst særdeles Fremgang. —

(Her uddeelttes Præmierne.)

Lader disse Opmuntringer tilskynde Eder til fortsat Flid i at forsøge Eders Kundskaber. Bringer Eders Ungdoms kostbare Tid vel, anseer Eders Læreaar for de vigtigste i hele Livet. Stræber efter den Indsigt, den Færdighed, ved hvilken I

kunne vorde engang duelige i Eders Stand, brugbare i Samfundet. Men, vider det, uden en god Tænkemaade og et retskaffent Levnet, kunne I aldrig naae den sande Gavnlighed og Hæder. Frygter da Gud og gaaer paa hans Veie, da skulle I have Frugt af Eders Hænders Arbeide, og det skal gaae Eder vel. Herren beskyerme og ledsage Eder. Gaaer bort i Fred. Guds Naade og Belsignelse over Eder.

* * *

I Skolernes nu fuldbendte 23de Aar ere blevne underviiste:

2 Haandværksmestere
20 Haandværksvende
406 Haandværksdreng
6 uden for Haandværksstanden

Tilsammen 434 Personer.

Sten Skolernes Oprettelse den 4de Mai 1800 ere derudi underviiste:

50 Haandværksmestere
721 Haandværksvende
4742 Haandværksdreng
214 uden for Haandværksstanden
72 i den i Forbedringshuset oprettede,
men i Aaret 1817 afbrændte Skole.

Talt 5799 Personer.

Underviisningens Gienstande have været: Skjøn-
skrivning, Retsskrivning, Architectur, Ornament

og Frihaandstegning, samt Fædrelandets Historie og Geographie.

* * *

Saa har vor kjære Skole atter endt et Aar, saa er det svunden ved Alherrens Baretægt, ved trofaste Medborgeres Bistand saaledes, at vi med Taknemmelighed erindre den henfarne Tid, see den kommende med Tillid og Haab imøde. Saa er Bærket, for hvilket vi arbeide, saaledes fremmet, at vi tør troste os ved, at det maa være vor allernaadigste Monarks Bevaagenhed nu og fremdeles anbefalet. I dyb Underdanighed aflægger jeg i Selskabets Navn Hans Majestæt vor inderligste Tak for al sin Naade imod os, og for den Hæder og Glæde, vi i Dag have ved at see vor Konge bæere vor Borgersfest med sin opmuntrende Nærværelse. Deres Kongelige Høiheder, Prindsesserne og Prindserne modtage vor underdanige Tak for Deres høie Nærværelse. Alle ædle Medborgere og Medborgerinder, der vise Yndest, Velvillie for vort Selskab, bevidne vi vor Tak, anbefale vi vore Bestræbelser. De hæderlige Medborgere og Medborgerinder, som atter i Dag saa velvilligen have bidraget til at forskjønne vor Fest med Tonekunstens Ynde, bevidne vi vor forbindtligste Hoiagtelse og Erkiendtlighed.

Fader i Himlene! til Dig opløste vi vore Hjerter; thi vi have kun plantet, men Du giver Bæret. Lad os stedse gjøre vor Gierning for Dit Nafsyn og

Du give Velsignelse til alt Godt, som begyndtes i
Dit Navn. Gud velsigne Kongen og hans Huus,
hans Land og Rige, Kirken og Skolen!

Text til Coralen og Concerten
i Anledning af denne Høitidelighed.

C h o r a l.

Fra Dig, fra Dig, Alviisdoms Gud!
gik Lysets milde Straale ud
til vide Jorderige.
Du kændte det i Alles Haand;
Du leder alle ved Din Haand
til frem mod det at stige.
Tak Dia,
Priis Dig,
som saa Fjerlig,
stor og herlig
Lyset freder;
og til det os Alle leder!

Ta, tak, at Du, med Faderhu,
igjennem Mar til dette Nu,
os her til Kundskab fører!
Tak, at Du bød den Unges Sind
til Dyd og Viisdom vies ind:
at disses Røst han hører!
Hvor god
Du lod
Velbaad række
Haand, at vække
Sjelens Evner;
det vor Læbe skjønnsomt nævner.

Lad dette Fromheds Værk bestaae,
 og frem, ved Dig, til Maalet gaae,
 til fælleds Gavn og Glæde!
 Gyd i vor Land Ærvillighed!
 Lad Lærerne ei trættes ved
 os blideligt at lede.
 Og giv
 vort Liv,
 vore sage
 Arbeidsdage
 Dem belønne!
 Giv, vi ædel Daad paastjønne!

Ja, Du, som styrer Alt, o Gud!
 Lad Lyset spredes, paa Dit Bud,
 trindt Fædrelandets Egne!
 Forbyd, at Mørkets sule Land
 det slukker med forvoven Haand
 hos os; og allevegne!
 D, vær
 da nær,
 med Din Bølge
 det at fælde!
 Lysets Rige
 aldrig lad for Mørkets vige!

Sign Landets Fader med Din Fred!
 Sign Landets Moders Kjerlighed!
 Sign Tronens Haab og Stytter!
 Sign hver en værdig Borgerid!
 Sign Frugterne af ærlig Flid!
 Vor Fader, vor Bestytter!
 Hver Mand,
 hver Stand
 vinde Hæder,
 finde Glæder
 ved at stige
 frem til Dit, til Lysets Rige!

H. C. Michelsen.

Dauids 65de Psalme.

(Sæt i Musik af F. F. Reichardt.)

Det Sjælens Høitid er, o Gud!
 til Zion Dig at love,
 og Løfter der Dig at betale.
 Bønhører af vor Røst!
 til Dig er Alles Haab.
 Er os vor Syndelast for tung,
 vor store Brøde,
 Du serlader den!

Held for Din Yndling! ham Du vælger,
 at han maa i Din Fargaard være.
 Der blier man mæt udaf Dit Husets Gode,
 mæt af Dit Tempels Helligdom.

Din Trubsel selv,
 o Frelsens Gnd!
 er rødsom,
 dog den er Ret.
 Du er den faste Liid for Jordens Endet!
 den faste Liid for fjerne Ryster!
 O, Du, som ved Din Magt
 har Bjerges Grundvold lagt,
 Gud Jehovah!
 Alvældige!

Du stiller Havets Brusen,
 optørte Bølgers Brusen,
 som Nationers vilde Trods.
 Ved Dine store Terteegn undres
 de Folk, som boe i fjerne Zoner.

Du stænker Glæde
 hver Morgen, hver Aften, Du gav Byrd.
 Din Kraft befrugter Jorden.
 vander den, beriger den med Godt.
 Utømmelig er Herrens Kilde!
 Grødesuld er Jordens Frugt,
 naar Du selv bereder Ageren.

Du skænker Glæde
 hver Morgen, hver Aften, Du gav Byrd.
 Du besfrugter Jordens Furer,
 smuldrer det, som nys blev pløiet,
 smelter det med milden Regn,
 signer Kornets Vært.

Du skænker Glæde
 hver Morgen, hver Aften, Du gav Byrd.
 Du kroner Aaret med Din Godhed,
 Af Dine Fodspor drypper Overflod.
 See! Enge vandes midt i Orken,
 Græsgange klæde sig med Hjørde
 og Høie gjorde sig med Munterhed.
 See! Kornet skjuler Dalens Skjød!
 Alting jubler!
 Alting synger!

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 21.

Løverdagen den 24 Mai 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

I General-Forsamlingen den 12te denne Maa-
ned blev fremlagt Kassererens Extract af for-
rige Aars 4de Quartals Regnskab og General-
Regnskabet for forrige Aar, tilligemed dette
Aars 1ste Quartals Regnskab; og bleve De
Herrer Cancellieraad Thornam og Kammer-
raad Noede udnævnte til at revidere forrige
Aars Regnskab, som begge vare tilstæde, og
behagede at paatage Dem Revisionen. Ex-
trakten af forrige Aars 4de Quartals Regn-
skab følger hermed, og skal forrige Aars Ge-
ral-Regnskab tilligemed dette Aars 1ste Quar-
tals Regnskab i næste Ugeblade blive indførte.
Derester blev i Forsamlingen foretaget Repræ-

sentant-Valg, og skal de afgaaende og tiltrædende Repræsentanter nærmere vorde anmeldte, naar Valget af samtlige er antaget. Ligeledes skal de i bemeldte General-Forsamling antagne nye Medlemmer vorde anmeldte.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

C. Købke.

Extract

af

4de Quartals Regnskab

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter

i Quartalet fra 1ste October til ultimo

December 1822.

I n d t æ g t.

	Sedler og Tegn.		R. C.
	Rbd.	/d	
Kasse-Beholdningen fra f. D. (see Ugebladet No. 52 f. A.) var .	1734	1	25
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 34te Uargang fra No. 40 til No. 52 inclusive	433	95	—
B. Quartals Kontingent for 4de Quartal fra 1ste Octbr. til ultimo December f. A.	637	94	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	29	—	7
D. Det Kongelige Husets aarlige Gave	20	—	1
	Rbd.	/d	R. C.
	2854	94	33

At forestaaende Extract af 4de Quartals Regnskab er Overensstemmende med Administrationens C bevidner

Lindstorff. Drejer. Monrat

U d g i f t.

	Sedler og Tegn.		Røde Sølv.	
	Rbd.	ß	Rbd.	ß
de aarlige staaende Ugifter, som for Ugebladets Trykning, Papiir, Bønninger ic.	292	48	355	—
de aarlige Pensionister i dette Kuartal	466	—	—	—
tilfældige Ugifter i dette Kuartal: 1) de i General-Forsamlingen den 23 Decbr. f. A. bevilgede Gra- dificationer	—	—	400	—
2) forskjellige anviste Regninger Rbd. 13 60 ß.	—	—	—	—
3) Kuartals Restancer for deels dode, deels udgaa. de Medlemmer — 26 76 =	40	40	—	—
Saaledes bliver Casse-Beholdningen, inclusive Rbd. 1439. 63 ß. Sedler og Tegn & Rbd. 1281. 47 ß. i røde Sølv, for udstødte men ei betalte Laans og Kuartals-Quit- teringer	2056	6	2634	71
Rbd.	2854	94	3389	71

Kjøbenhavn den 31 December 1822.

L u n d,
Kassere.

De ere ei alle Tægere, som blæse i Horn.

(Af Modenzeitung f. 1822.)

En Englænder reisde engang igiennem Byen L., hvor han var aldeles fremmed. Da hans Hest der blev sty, faldt han af, og Virkningen af Faldet var, at han besvimede. Efterat han var kommen til sig selv, befandt han sig i Armene paa en ærværdig Olding, som havde standset ved hans Fald, for at hjælpe ham tilrette. Mit Hus, sagde denne, ligger ei langt herfra; jeg vil bringe Dem did, at De kan vorde fuldeligen helbredet. — Dette Tilbud blev antaget, og den Reisende naaede, ved Oldingens Hjælp, Huset, hvor Alt forraadede Eiermandens Rigdom. Saasom nu Middagstiden var nær, indbød Oldingen den Fremmede, at blive der og spise.

I hins Bæsen var Noget saa indtagende, Noget saa elskværdigt, at den Fremmede ei kunde aflaae hans Bøn, omendskjønt han gierne strax vilde have reist videre. — Efter saa Dieblif traade henved 18 Personer ind i Salen. Deres Klædedragt og Dpførsel bestyrkede den Reifende i den gunstige Mening, han havde fattet om Huusherren. Samtalen begyndte just at blive underholdende, da en Tiener mældte, Maden stod paa Bordet. Dette var ligesaa rigeligen, som smagfuldt besat, og en Mængde Dpvartere stode trindtomkring. Under Maaltidet bad En af Gæsterne, som sad ved Huusherrens venstre Side, ham om et Glas Wiin. Nei, svarede Oldingen i en alvorlig Tone; jeg kan ei give Dem Wiin! Dette vel haarde Svar satte den Fremmede i Forundring, ja i en Art Forlegenhed; thi han vidste ei, hvorledes han skulde forene denne sin Værts Udfærd med hans hidindtil saa artige, og forekommende Bæsen.

(fortsattes.)

R. R. Thoring,

Professør, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet = Akademie.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 22.

Lørdagen den 31 Mai 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.1

A n n e l d e l s e .

Hermed følger den, i General-Forsamlingen den 12te denne Maaned fremlagte Extract, af General-Regnskabet for forrige Aar.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

E. Købke.

De ere ei alle Jægere, som blæse i Horn.

(Sluttet.)

Efter Maaltidet forsoiede Sælskabet sig ind i Salen, Huusherren undtagen, som gik ind i et Biværelse. Den Rejsende stod og tænkte endnu over den Udfærd, Dingen ved Bordet havde viist mod En af Gjæsterne, da pludseligen Udskillige iblandt de Tilstedeværende traade hen til ham og sagde, de oprigtigen beklagede, at han var kommen i dette Huus; thi aldrig, føiede de til, aldrig vil De komme ud deraf. — Hvo skal forbyde mig dette? spurgde den Fremmede. — Den Mand, sagde de, som holder os her tilbage, har ogsaa forstaaet den Kunst, at lokke Dem hertil. — Ingen, tog hiin derpaa igien tilorde, tør holde mig tilbage, undtaget i Kraft af Loven. — De veed altsaa ei, min Herre! at De biffinder Dem hos

en Hexemester? — Na! sagde den Fremmede, leende, Jeg troer ei, der gives Hexeri; i hiin Uvidendhedens Tid kunde man antage Sligt, men nu er dette ei meer Tilfældet. — Allig vel er det sandt, vedblev hiin; thi den iblandt os, som har villet undrage sig denne Oldings overnaturlige Kraft, maatte haardt bøde derfor: Nogle have paa Flugten faaet et Been bruffet, Andre en Arm, ja Nogle endog mistet Livet. — Hvad mig angaaer, sagde den Reisende, da venter Jeg ikke at faae enten Arme, eller Been bruffete. — Ved disse Ord aabnes Salsdøren. En Diener træder ind, gaaer hen mod den Fremmede og siger: min Herre b. der, De vil komme lidt ind til ham i hans Værelse. — For Guds Skyld freeg hele Selskabet, gaae ikke derind! De kommer aldrig ud igien! det er en Lovehule; man seer nok Nogen gaae ind, men ei sees Nogen at gaae ud. — Været De ubekymrede, mine Herrer! jeg frygter ei for nogen Hexemester og haaber, Jeg skal have den Fornøielse snart at see Dem igien. — Da den Fremmede gik bort, vidste han ei, hvad han skulde tænke om Alt det, han havde hørt. Han traad nu ind til Oldingen i Sidesværelse. — Denne kom smilende ham imøde,

og sagde: uidentvil ved De ikke, hos hvem og med hvilke de har spist; jeg vil rive Dem ud af denne Uvisshed. Viid da: jeg er — Doktor Willis, og de, som sadde med os ved Bordet, ere Uffindige, dog forsaavidt helbredte, at man kan have Dem til Sælskabere. Jeg har mærket Deres rigtignok ganske naturlige Forundring, da jeg, paa en temmelig barsk Maade, afflog En af Bord-Gæsterne et Glas Viin; men, saasom denne Person endnu har et svagt Hoved, frygtede jeg for, dette Glas Viin skulde frembringe end større Forvirrelse hos ham. Den eftertryksfulde Tone, i hvilken jeg talede, er et af de Midler, jeg undertiden i min Lægemaade bruger; dog bliver herved taget Hensyn til den Syges Sinds-Beskaaffenhed. — Den Fremmede, som havde ventet en lignende Udvikelse af Sagen, glædede sig meget over det heldige Tilfælde, der skaffede ham Bekjendtskab med en saa berømt Mand, og, efterat han havde takket denne for hans velvillighedsfulde Bestræbninger, forlod han ham fuld af Beundring og Taknemlighed. — Herpaa forsoiede han sig ind i Salen, hvor han tog Afsked fra Sælskabet. Ved Synet af ham kom Alle i Forundring, og Ingen tvivlede paa, at

han jo maatte være en større Herremester, end Oldingen selv; ikkebestomindre sagde de, da de ønskede ham en lykkelig Reise: "jaja, tag dem blot ivare for Deres Arme og Been"!

Ingen Regel uden Undtagelse.

(Af samme Skrivt.)

Ja, min Herre! sagde endag Fru v. Hohenheim, der var 85 Aar gammel, til Hr. v. Linfort, der havde 63 Aar paa Bagen: Derpaa var jeg belavet, er et Udsagn, jeg forlængesiden gjorde mig til Balgsprog, og hvilket jeg har at takke for mange Fordele paa min lange Livsreise.

I mit tyvende Aar var jeg tækkelig og fandt derfor Tilbedere. Henrik v. K. behagede mig, og jeg gav ham mit Hjerte; men efter sex Maaneders Forlob blev han mig utro. Derpaa va'r jeg belavet, og altsaa ingenlunde trostløs. Min Møster havde lært mig at kiende Mandfolkene: jeg vidste derfor, at disse, fornemmeligen i Ungdommen, ere flygtige, ustabile og upaalidelige: de elske da blot det Nye; Alt derimod, hvad de dagligen kunne nyde, blier dem tilsidst en Vækkelse.

En ung Elsker lod sig forføre ved mine Aands-
 Fortrin; nogle vittige Indfald, nogle aandfulde
 Svar fængslede ham til mig. Dette Baand brast
 snart; thi inden tre Maaneders Forløb kiendte vi
 Hinanden tilgavns. Hans Fordringer oprørde
 mig; min Egenkiærlighed opbragdes over hans
 megen Selvfiskhed; han trak sig tilbage; jeg var
 belavet derpaa, og fødte mig snart trostet.

Min Moster ønskede, jeg skulde give mig.
 Ikke sagde jeg dertil ligefrem Ja. Stedse maatte
 jeg da nu høre, at Menneskets Lykke i Verden be-
 roede paa dets Forbindelse med et andet ligeartet
 Væsen, af forskjelligt Kion: jeg tog derfor den
 Mand, min Moster havde bestemt mig. Han
 havde Formue og var af Stand; men Spillesyge
 plagede ham. Han forødte sin Formue, og vilde der-
 paa tage Tilflugt til mine Venge. Da jeg havde ventet
 dette, fulgde paastedet et afflaaende Svar. Han
 blev paaftaaende; jeg vegrede mig haardnakket ved
 at opfylde hans Fordring. Heraf fulgde Ræv-
 lerier, Bebrejdninger, fornærmende Tale, og til-
 sidst — fuld Skilsmisse. Derpaa var jeg
 belavet, og dette gjorde derfor ikke stort Indtryk
 paa mig. Ligesaalidet bedrovede mig hans Død, den
 han kortefter fandt i en Dvekamp, hvortil Spille-
 sygen havde givet Anledning.

Blot for den Søn, jeg havde avlet med ham, gjorde det mig ondt. Faderen havde taget ham fra mig, og sat ham, under hans blotte Døbenavn, i en fiert ubekendt Skole. Efter min Mand's Død ønskede jeg min Søn igien til mig; men han var, tilligemed to Skolefæller, løben bort fra Skolen, var gaaet tilsøes og havde taget Tjeneste paa et Fribytter-Skib. Et saadant Skæbnens Slag ventede jeg; dog kunde jeg ikke afholde mig fra at fælde Taarer; thi en Moders Hjerter kan aldrig reent forhærdes.

Denne Omstændighed bestrykede mig i det Forsæt, at forblive i Enkestanden. Min Møster havde ikke saameget ophørt at leve, som suarere, saa at sige, fuldendt sin Død. Der paa var jeg belavet, og Forvaltelsen af min Formue, der var særdeles betydelig, blev nu min eneste Syssel.

Med en Andens Bankerot mistede jeg Fjerdedelen af min Formue. Her paa var jeg belavet, og kom altsaa derover ikke i Fortvivelse.

Vel, kære Naboer! men Deres Hjerter synes mig dog at være noget ufølsomt; Deres Forhold at røbe megen Selvfølelse.

Nei, isandhed ikke! Mine Grundsætninger anvender jeg blot paa mig selv; min Følelse derimod sættes i Bevægelse for Andre. Jeg føler Medlidendighed med de Ulykkelige, hjælper den Nødlidende og trøster den Sorgmodige. De derimod, min Hr. Somand! der har, hvilket De selv siger, giennemtreift Jord og Hav, De maa endnu meget mindre, — end jeg, undre Dem over Noget, der fleer i Verden.

De har paa en vis Maade Ret. Dog, for nu at komme til Deres Søn igien, kanstee har jeg truf-

fet ham paa mine Reiser. I hvilket Aar er han fød?

I Aaret 1759.

Hvor opholdt De Dem dengang?

I B..

Harde Deres Mand sat ham i Skole paa dette Sted?

Nei, men i K..

Hvad er hans Døbenavn?

Martial.

Han har tient en berømt Fribytter, der, da han var bleven dødsaaet, skienkede ham sin Formue, sin Datter, sit Navn og sit Skib. Deres Søn fortsatte sin Svigersfaders Levemaade; men, da han endelig blev fæd deraf, besluttede han roligere at ende sine Dage i B., saasom han er Enkemand og ikke har Børn.

De kiender ham altsaa?

Meget noie.

Hvor er han?

Her for deres Dien.

Sandhed! der paa var jeg ikke belavet.

K. K. Thoring,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet: Akademie.

Kommissionen, som bestyrer Udgivelsen af Ugebladet Borgervennen, samles Søndagen den 8de Junii, da Hr. Kansellieraad Behrman meddeler sit Bidrag.

I n d t æ g t.

	Sedler og Legn.		Rebe Sølv.	
	Rbd.	/3	Rbd.	/3
A. Casse-Beholdningen fra forrige Aar inclusive Restancer	2884	17	1246	34
B. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 34te Aargang fra No. 1 à 52 inclusive	1764	82	—	—
C. Quartals-Kontingent fra 1ste Januar til ultimo December h. A.	2485	80	—	—
D. Aarlige Indtægter:				
1) Det Kongelige Husets velgiørende Gave	20	—	100	—
2) De overordentlige Medlemmers Kontingent	182	—	—	—
E. Laans og Forskuds Afbetaling	499	—	2801	—
F. Renter af Selskabets Kapitaler	1034	36	2958	15
Rbdlr.	8870	23	7105	49

U d g i f t.

	Sedler og Legn.		Rebe Sølv.	
	Rbd.	/3	Rbd.	/3
1. De aarlige staaende Udgifter, som: for Papiir til Ugeblad et og dets Trykning hele Aaret, samt Lønninger og Bude-nes 2 pCt. af Indcasationen	2619	67	385	74
2. Til de aarlige Pensionister i dette Aar	1897	24	—	—
3. Til Gratificationer i dette Aar	2171	—	400	—
4. Til Laan til 29 af Selskabets Medlemmer	—	—	3650	—
5. Tilfældige Udgifter	126	22	35	—
Saldo bliver Casse-Beholdningen inclusive Restancer Rbd. 1439. 63 f. Sedler og Legn. & Rbd. 1281. 47 f. rebe Sølv, for udstødte men ei betalte Laans og Quartals-Quitteringer				
Rbdlr.	8870	23	7105	49

At forestaaende Extract af General-Regnskabet for 1822 er overeensstemmende med Administrationens Kontrol bevidner

Lindstorff.

Drejer.

Monrath.

E. Købke.

Kjøbenhavn, den 31 December 1822.

Lund,

Kasserer.

E x t r a k t
af
G e n e r a l - R e g n s k a b e t

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter

fra primo Januari til ultimo December 1822.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 23.

Løverdagen den 7 Juni 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

I General-Forsamlingen den 12te forrige Maaned, bleve antagne som nye Medlemmer:

Hr. C. Thygesen, Sognepræst

— Maroili, ostindisk Kaptain

— C. Dehliis, Bødfermester

— H. C. Kieler, Agent og Wiinkandler

Somfrue M. M. Loft

Hr. H. P. Malm, Skræbermester

— J. H. Snour, Hoved-Magasin-Forvalter

— E. Hambro, Malermester

— J. Wille, Litteratus og Lærer

— J. W. Paasche, Litteratus og Lærer

— Selmyden, Litteratus

- Hr. C. A. Mariboe, Institutbestyrer
 — L. Euren, Premierlieutenant i Søe-Staten
 — E. Bælschou, Snedkermester
 — L. From, Snedkermester
 — M. N. Møller, Uhrmager
 — Otto, Snedkermester
 — N. Anderson, Tradslateur og Sprog lærer
 — Peter Schmidt, Grosferer
 Jomfrue B. W. Lange
 Madame Wolff, Snedker-Enke
 Hr. D. Fischer, Skovfoged
 — N. E. Madsen, Hattemagersvend
 — A. G. Lund, Commerceraad
 — J. Lund, Justitsraad og Assessor i Stats-
 Gjelds-Direktionen
 — A. J. Schydt, Kongelig Postskriver
 — P. J. Brun, Examinatus Juris og Lærer
 — N. Jensen, Sergeant i Søe-Staten
 — D. J. Klitfoed, Fribager
 — S. H. Dsterberg, Værtskueholder
 — J. J. v. Kron, Major
 — J. Holm, Sergeant i Søe-Staten
 — J. E. Schwander, Strømpevæver
 — J. J. Müller, Skædermester
 — A. Osgevad, Glarmester

- Hr. S. Møller, Urtekræmmer
 — H. L. Montandon, Uhrmager
 — N. C. Ravnkilde, Krigs-Assessor
 — K. Smidt, Klædefabrik-Entrepreneur
 Gensfrue C. J. Hansten
 Hr. M. v. Schmidt, Kaptain i Land-Staten
 — C. L. Kirstein, Sekretair
 — H. H. Herforth, Bogholder
 — L. Del Né, Handels-Commissionair
 — J. Pio, Krigs-Assessor
 — A. Treschow, Kammer-Assessor
 — F. C. Sveistrup, Cancellieraad
 — F. August, Kleinsmedmester
 — N. D. August, Kleinsmedmester
 — J. N. Wessing, Kleinsmedmester.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

C. Koble,

Gidemaaden forhøier Gavens Bærd.

(Af Modenzeitung f. 1823.)

Førend Lord Byron *) var bleven gift, henvendte sig engang til ham et ungt Fruentimmer der besad Digtningens Gave, men som ikke var heldig ved sine literære Fortagener, og maatte kæmpe mod store Uøisommeligheder, der hidrørte fra hendes Families ulykkelige Tilstand. De Venner, der havde kunnet hjælpe hende, vare bortreiste, og hun vidste nu ikke, til hvem hun skulde henvende sig. Hendes Mod tiltog. Hun fødte sine dyrebare Nærpaarsørendes Kaar saa dybt, at hun fattede den Beslutning, hun vilde henvende sig til Lord Byron med Begiering om, at tegne sig for nogle Exempla-

*) En engelsk Digter, der nuomtide gjør, ved sine fiendne Lands-Frembringelser, megen Opsigt i den literære Verden.

rer af et Digt, hun agtede at udgive. Hun havde læst
 hans Bærker, og troede ifølge den Mand, der herkede
 i disse, at han maatte være en særdeles velvillig Mand.
 Og saa fandt hun ham just saadan, som hendes
 Indbildningskraft havde malet ham for hende.
 Hun fortalte ham, uden Omsvøb, Aarsagen til
 sit Besøg. Paa den skaansomste Maade hindrede
 han den unge Pige fra, længere at dvæle ved en for
 hende saa ubehagelig Materie, og gik over til Sam-
 tale om andre almindelige Genstænder. I mid-
 lertid skrev han en Anviisning, sammenlagde denne
 og overleverede hende den med de Ord: der har
 De min Undertegning. — Saalænge hun blev hos
 Byron, hvilket varede henimod en Time, da hans
 underholdende Samtale behagede hende, saae hun
 naturligviis ikke i det Papiir, hun havde mod-
 taget af ham; men, da hun var kommen ud fra
 ham, kastede hun et Blik deri, og fandt, at
 det var — en Anviisning paa 50 Pund
 Sterling (600 Rbd.), hvilke hans Bankør
 skulde udbetale hende.

Et Spøgelse, som saamange Andre.

(Af samme Skrivt.)

En af de fornemste Indbyggere i Staden H. havde havt det Uheld, at miste sin Søn. Forældrene vare utrøstelige formeddelt dette Tab, og det elskte Barns Billed stod dem, baade Nat og Dag, for Dien. Efter nogen Tids Forløb hændtes det, at, hvergang Familien satte sig tilbords, manglede altid En af de Servietter, man havde lagt paa Bordet. Denne Omstændighed vakde først nogen Undring. Endeligen, for at komme efter Sagens rette Sammenhæng, lagde endog Huusmoderen selv Servietter paa Bordet, og gik derefter for et Diekluk ud i Køkkenet. Da hun kom tilbage, var den ene Serviet, som sædvanligt, borte, endskiont imidlertid ikke noget Menneske havde været i Stuen. Hun kom derover i stor Skræk, blev liigbleg og skælvede over sit hele Legeme. Trods alle de Grunde, man forebragde, var hun dog fast overviist om, at hendes Søns Aand kom dagligen til Bordet, og tog Servietten, ligesom Sønnen selv havde gjort, medens han levede. Man tog nu Tilflugt til en Geistlig, og anmodede ham om, at læse Messe (d. e. hold-

Ben, efter den katholske Kirkes Viis) til den Bort-
 dødes Sielero. Dgsaa gik man til en gammel
 Kierling, om hvem man troede, hun kunde
 Mere, end sit Fadervor. Denne forsviede sig nu,
 for, at træde i nærmere Forbindindelse med Un-
 derverdenen, tilligemed alle Huusfolkene, der
 alle havde Lys i Hænderne, ned i Kielderen,
 hvor hun da raabde i en Klage-tone: *And!*
hvad vil Du have af os? — *Anden* svarede
 ikke et eneste Ord. En af Folkene derimod
 opbagede en Hob Servietter, paa Bunden af
 en gammel Tønde. Ved dette Syn lob den
 gamle Kierling, samt alle hendes Ledfagere,
 over Hals og Hoved op af Kielderen. — Huus-
 faderen besluttede da, selv paa det Noieste at under-
 søge Sagen. Saasnart man nu næste Dag havde
 lagt Servietter paa Bordet, skulede han sig i et
 Bærelse ved siden. Ikke varede det længe, inden han
 saae en stor Kat komme listende ind, tage En af
 Servietterne fra Bordet, og løbe bort med den
 for, at gjøre sit Leie i Kielderen end blødere.
 Man fulgde nu efter den og fandt alle de Ser-
 vietter, der hidtil vare savnede. Ratten blev
 sidenester paapasset, og nedtes derfor til at op-
 give sit Serviet-Lyveri.

En Sieldenhed.

Richard, Biskop af Durham, lod, i Aaret 1237, den ødelagte Kirke i Salesbury gienopbygges med ualmindelig Pragt. Han foranstaltede anbragte paa den saamange Vinduer, som der er Dage i et Aar, saamange Pilder, som Aaret har Timer, og saamange Dørre, som Aaret indeholder Maaneder.

R. R. Thoring,

Profesor, og Lærer ved det Kongl.
Sofadets Akademie.

Rettelser:

I Num. 21 bør, i Stedet for Bobina læses:
Bobelina.

Kommissionen, som bestyrer Udgivelsen af Ugebladet Borgervennen, samles Søndagen den 8de Juni, da Hr. Kansellieraad Behrmann meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 24.

Lørdagen den 14 Juni 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

Hermed følger den i General-Forsamlingen den 12te forrige Maaned, fremlagte Extract, af dette Aars første Kvartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

E. Købke.

De syb-amerikanske Vilde store Taalmodighed under legemlige Piinsler.

Den, som hos disse Wilde vil kaldes en Helt, søger at skaffe sig en Hob Tilhængere, som han ved Rygtet om sin Tapperhed, eller sine Stamers og Beslægtedes Formue kan samle omkring sig. Naar han har faaet et hundrede paa sin Side, anskaffer han sig en Mængde Chica (en berusende Drik), indbyder Caziken, (Fyrsten) og de fornemste Mænd af sin Nation, fortæller sine Gjerninger, og ansøger om at maatte stilles paa Prøve, for at ansees som Anfører eller Hovedsmand. Dette tilstaaes ham. Derpaa bliver han ganske nøgen stillet midt i Bærelset, hvorpaa den ældste af Anførerne med en bygtig Knudepiss, adskillige Gange efter hinanden, giver ham et godt Antal Hug. Denne Ceremonie vedvarer saa længe, indtil alle Anførere have pidffet ham, indtil de ere blevne trætte. Caziken og alle Tilstedeværende iagttage hele Tiden en dyb Tausshed, og give Agt paa, om Candidaten, som en Mand med Mod, udholder Emerterne; thi den ringeste Lyd, han vilde give fra sig, vilde være tilstrækkelig nok, til at forhindre ham i at blive anseet som Anfører, og at faae Tillabelse til de

Extract

af

1ste Quartals Regnskab

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter

i Quartalet fra 1ste Januar til ultimo,

Marts 1823.

I n d t æ g t.

	Sedler og Tegn.		R S
	Rbd.	/3	Rbt
Kasse-Beholdningen fra f. N. incl. Re- stancer (see Ugeblad, t No. 22) var	2056	6	263
A. Ugentlige Indkomster for Ugebla- dets 35te Aargang fra No. 1 til No. 13 inclusive	465	85	—
B. Quartals Kontingent for 1ste Quartal 1823 fra 1ste Januar til ultimo Marts	617	54	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	24	—	79.
D. Renter af Selskabets Kapitaler	1034	36	2958
E. Tilfældige Indtægter for solgt Rbd. 800 r. S. for at bestride de tilstaaede aarlige Gratialer	1000	—	—
	Rbd. 5197	85	6386

At forestaaende Extract af 1ste Quartals Regnskab i
er Overensstemmende med Administrationens Con-
bevidner

Lindstorff. Drejer. Monrath.

C. Købl.

U d g i f t.

	Sedler og Tegn.		Rede Solv.	
	Rbd.	ß	Rbd.	ß
De aarlige staaende Ugifter, som for Ugebladets Trykning, Papiir, Lønninger, samt Budenes 2 pCt. af Indcasstationen	383	67	398	22
De aarlige Pensionister i dette Kuartal	476	—	—	—
De aarlige Gratialer incl. Bud- enes	2284	—	—	—
aan til 21 af Selskabets Med- lemmer	—	—	3250	—
tilfældige Ugifter:				
) solgt til de aarlige Gratialers Bestridelse	—	—	800	—
) diverse anviste Regninger . . .	32	62	—	—
aldo bliver Casse-Beholdningen, inclusive Rbd. 1273. 50 ß. Sedler og Tegn & Rbd. 1217. 35 ß. rede Solv, for udstædte men ei betalte Laans og Kwartals-Quit- teringer	2021	52	1938	64
	Rbd.		Rbd.	
	5197	85	6386	86

København den 31 Marts 1823.

L u n d,
Kassierer.

tvende øvrige Prover. Men dersom han med Taalmodighed udholder denne Strøm af Hug, hvorved han levende bliver flaaet, tilklappe de ham Bifald, og under Glædes Ytringer drikke de dem berusede med ham.

Dog, saa barbarisk end denne Prøve er, kan den dog ikke sammenlignes med den følgende. Efterat Candidaten har tilbragt nogle Maaneder med at læge sine Saar, anskaffer han sig igjen en Mængde Chica, bestemmer en Dag, paa hvilken han, efterat Forsamlingen er kommet sammen, nogen bliver lagt i en Bomulds-Hængemaatte, som er ophængt imellem to Træer. Maatten bliver viklet omkring ham, og bunden fast ved tre Snore, Een paa hver Ende og Een i Midten. Derpaa aabner en af Anførerne Enderne paa Maatten, og blæser igjennem et Rør nogle 1000 store Myrer ind paa ham, som suges sig saa fast, at de hellere lade dem rive istykker, end at de skulde slippe deres Bytte. Saaledes ligger han plaget og piinet af 5 til 6000 Myrer, som allevegne afgnave hans Kød, uden at han kan afværge det, eller vende sig om. Den ringeste Bevægelse, disse Piinsler maatte forårsage ham, vilde tilkjendegive hans Utaalmodighed, han vilde blive udskammet og holdt for at være uduelig til Anfører. Naar han derimod modigen udholder den, ved Lovene foreskrevne Tid, lykønske De ham, og befrie ham strax for disse Myrer, som bedække ham fra Hovedet til

Fodderne. Dette skeer ved en Salve, han bliver indsmørt med, hvorved de strax forlade deres Røv. Derpaa gaaer hele Forsamlingen hen og drikker Chicha, til de ikke kunne mere. Saaledes endes den anden Prøve.

Den tredie Prøve, som man næsten kan kalde Djævelsk, udføres paa følgende Maade. Naar Anførerne ere forsamlede, bliver en Træerist, som er stor og stærk nok til at fatte og bære en Mand's Legeme, sat op en Alen høi fra Jorden. Derpaa lægge de nogle Musablade, som ere en Alen lange og en halv Alen brede. Paa dette Skafott lægger Kandidaten sig. Han læger sig paa Ryggen, med et huult Rør i Munden, hvorigjennem han skal trække Uande. Derpaa bliver han heelt over bedækket og indhyllet i Musablade; dog bliver det stukket Huller i dem, som bedække hans Hoved, for at Røret kan gaae derigjennem. Nu bliver der antændt en Ild under ham, saaledes at det vel ikke kan naae Risten, men dog langsom stege ham. Nogle sørge for Ildens Underholdning; andre passe paa om han bevæger sig; endnu andre staae ved Røret og høre efter, om han aander stærkt eller svagt. Naar Prøvetiden er forløben, tage de Bedækningen af ham. Finde de ham Død, beklager hele Forsamlingen ham under Taarer og Hylen; men dersom han endnu lever, gjenlyde Skovene af Glædeskrig, de ønske ham til Lykke, drikke hans Sundhed, og holde hans Tapperhed for tiltrækkeligen prøvet.

Borger = Bienen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 25.

Løverdagen den 21 Juni 1823.

Kørlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 10.

Beskrivelse over en meget pragtfuld Ligbegjængelse i Ostindien.

Cha-Cha-Ty-Tyong, Konge i Tunkin i Ostindien, døde den 16 Mai 1675. Saasnart Arveprindsen havde laaet Esterretning om sin Faders Død, anlagde han Strax den, i dette Land brugelige dybe Sorg, og begav sig tilligemed sine Brødre til den store Ceremonie-Sal i det kongelige Palads, i hvis Midte den afdøde Konges Legeme laae paa en Liigbaare af vellugtende Træe. Denne Baare var behængt med et af Guld virket Klæde, hvis yderste Enden bedækkede Liget. Prindserne af den kongelige Stamme tilligemed den Afdødes Sønner og Sennesønner, ligesom alle Paa-rørende, havde Sække paa, som vare bundne fast

med Strikker. Efterat de, under en Strøm af Taarer, havde bukket sig for den døde Monarks Liig, fremsagde de Alle med lydelig Stemme de mangfoldige Belgjæringer, de havde nydt af ham i hans levende Live. Dronningen, ligeledes i dyb Sorg, som bestod i en hvid Klædning og et langt Slør, ventede saalænge, indtil de fornemste Mandariner i Riget havde afklippet Prindsernes Haar, hvorpaa hun anordnede Ceremonien ved den forestaaende Liigbegjængelse, som blev fastsat til den 28 i samme Maaned.

Paa denne Dag begav Arveprindsen sig tilligemed den hele kongelige Familie til Salen, hvor den afdøde Konges Liig stod, som man nu bragte ind i et andet til Liigbegjængelsen bestemt Huus. Liigkisten blev sat paa et stærk forgyldet Bord, som var bedækket med en uhyre Mængde Blomster, hvis Beskugt, tilligemed Lugten af de meest udsøgte Spicerier opfyldte den, af mere end 1000 hvide Vorfakler, oplyste Sal. Derpaa blev Liigtoget bestemt til Provindsen Khing. Hoa, hvorfra denne kongelige Familie stammede. Tre af de fornemste Mandariner bleve udnævnte til at ledsage det kongelige Liig, efterat de iforveien

høitideligen havde maattet sværge, at vilde hemmeligholde Begravelses- Stedet for enhver.

Saa snart denne Formalitæt var forbi, blev der, ved en huul Tone af dæmpede Trommer, givet Tegn til at bryde op. Først lod den kongelige Livvagt, som havde viide Kjoler af fint mørkeblaat Lærred og foldede Kapper af samme Løi og Farve paa, sig til Cyne. Femtenhundrede Mand, deels bevæbnede med Geværer, deels med Hellebarder, stillede sig i to Seledes paa begge Sider af den Gade, igjennem hvilken Toget skulde gaae, for at forhindre al Uorden. En anden Høj hvidt klædte Soldater stode ved alle Indyange, som ikke lode nogen komme ind, uden dem som havde med Ceremonien at bestille.

Den første Figur man saae komme ud af Palaiet, var en Svile af 6 Qvarter i Gjennemsnit og 60 Qvarter høi, paa hvis Spids tre Kugler vare befæstede. Den var indhyllet i Silke, hvorpaa man med Bogstaver af Guld og Sølv kunde læse den Afdødes Alder og Dyder. Denne Maskine blev skudt frem paa Hjul, og holdt fast af Personer som gik ved Siden, for at den ikke skulde falde om. Bag efter denne Svile reiste der sig paa en med Guld rig besat Vogn en lille Stad

tilligemed dens Mure, Græve og Fæstningsværker. Herefter fulgte en kongelig Trone af Guld og Elfenbeen, hvorpaa den kongelige Krone laae. Bag efter denne Vogn gik med langsomme Skridt et langt Tog af Musikantere, med forskjellige Arter Instrumenter. Herpaa fulgte Prindsene og de med dem beslægtede Mandariner, som vare klædte som Bønderne i dette Land, i Træebark og Blade. De fornemste Betjente omringede derpaa Huset, hvori det kongelige Liig laae. Andre Mandariner og de første Prindsen gik foran Vognen, hvorpaa Arveprindsen sad tilligemed sine Bredre med blottede Hæder, hvide Haar og et hvidt malet Skjæg. Enhver af dem havde en Stav i Haanden, paa hvilken de syntes at støtte dem, som om de vare Dindinger, nedtrykte af Alder. Tusinde Mandariner af den kongelige Familie gik foran Enkedronningen og de øvrige Hofdamer. Disse Sidstes Antal var henimod 8 til 900. Endelig sluttede 4000 Mand Soldater i fuldkommen Krigsrustning, denne pragtfulde Liigbesjængelse, som gik langsom ned til Strandsbredden, hvor det kongelige Liig blev indskibet for til Vands at blive bragt til Begravelses-Stedet.

Saasnart man ankom her, blev der gjort Holdt, og Liget bragt hen paa den der for Anker

liagende, prægtig udsirede, kongelige Galei. Dette skete under en General-Salve af alle Kanoner og Geværer. Paa Galeien vaiede en stor Fane, som glindsede af Guld over alt, Roerbænkene vare bedækkede med kostbare persiske Tapeter og Roerkarlens udsmykkede paa det kostbarste.

Af to andre, saavel indvendig som udvendig prægtig forgyldte Galeier, tog den ene den lille Stad, den anden Mausoleet ombord. Disse fulgte Galeien, hvorpaa det kongelige Liig var, og som allerede havde lettet Anker. Paa et givet Tegn greb enhver til Varen, som man ganske langsom satte i Bevægelse; men snart derpaa holdt man op, for at give Arveprindsen og hans Brødre Tid til at ende deres barnlige Pligter ved de sidste Kjendetegn paa deres Sorg. De bleve alle staaende paa det samme Sted med Gødderne i Vandet, indtil Flodens langsomme Løb endelig bortfiernede Galeierne for deres Sine. Arveprindsen vandte nu tilbage til det kongelige Palads, under den dybeste Sorgmodighed og uden at tale et Ord til sine Brødre eller de andre Mandariner, som ledsagede dem. Alle Undersaatterne i Tunkin maatte anlægge Sorg i 27 Dage, og det blev dem paa det strengeste

forbudet, enten at fore Processer eller at anstille Bryllupsfester eller andre Høitideligheder. Ligeledes blev det under haard Straf forbudt i hele tre Aar at helligholde nogen Fest ved Musik eller Dands.

Men uagtet al den Pragt, som havde været forbunden med denne Liigbegjængelse, besluttede Arveprindsen at hædre Erindringer om sin elskede Fader paa en Maade, som endnu faldt mere i Dinene. Til Udforelse af dette Niemed blev der udsøgt en midt i Floden liggende Ø, som omtrent var fire Mile i Omkreds. Her udfastede man Planen til de Hæderstegn, som skulde opføres, og der blev strax bestillet forskjellige Arbeidere til disses Opførelse. Der skulde nemlig forestilles en nye Bye og et nyt Hof ganske efter Naturen. Dette Foretagende beskæftigede flere tusinde Mennesker, som blot for Krens Skyld, og af Kjærlighed til den Afdøde, fuldenbte Værket inden faa Maaneder.

Saa snart dette store Værk var fuldenbt, blev Dagen bestemt, paa hvilken Indvielses-Ceremonierne skulde gaae for sig, og, for at unde Folket Synet af et saa prægtigt Skuespil, blev Dagen i Forveien Indgang i denne Bye til-

ladte alle og enhver, som ønskede at see den. Den var bygget langs med Floden som omgav den. Paa Syd siden stod en meget hoi Søile paa et Postament, som var overtrukket med Guldblik, og af en overordentlig Tykkelse. Paa Syd siden af denne Søile saae man tre Guldfugler, og for at gjøre den ret glindsende, havde man beklædt den med Guldlærred, og udsiret den med forskjellige andre fine Toier, som vare behængte med Guld- og Sølvblik. Ved Siden af denne stod to andre Søiler, som forestillede Kjemper, bevæbnede med Buer og Pile. Ikke langt derfra saae man i en Gade (udhuggede) Soldater, som syntes at marchere op i Slagorden, tilligemed nogle med kostbare Tæppener behængte Elephanter, paa hvis Ryg der befandtes forgyldte Taarne fulde af bevæbnede og prægtig klædte Soldater. Henimod Midten af Byen havde man paa forskjellige Steder opført 20 Taarne, og lige i Midten et Taarn, som overgik alle de andre i Hoide, Tykkelse, Billedhuggerarbejde og Cirater af Guld og Sølv. Disse Taarne vare firkantede, og i det ringeste 12 Favne høie, og hver Forside $2\frac{1}{2}$ Favn i Bredde. Hvert Taarn havde 6 Etager, og var rundt om besat med Vinduer, for at op-

lyse det Indvendige, hvori man saae en Mængde Billedstøtter, som skulde forestille de forskjellige Betjente, der pleie at opvarte Kongen i hans Pallads. De vare alle omgivne med kostbare Klædninger. Paa den anden Side af Taarnene saae man et meget i Dersaldende Palais, hvis Sirater vare af ophævet Arbeide. Det ene af disse overtraf langt det andet, thi saavel Taget som Murene vare paa den yderste Ende overtrukne med Guld Brocade, og oven paa samme 5 store Kugler af gedigent Guld. I det andet Palais saae man mere end 100 med Kunst udarbejdede skønne Figurer, deels af forgyldet Papier deels af malet Lærred.

(sluttes i næste No.)

H. Behrmann.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No. 26.

Løverdagen den 28 Juni 1823.

Korlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Bestrivelse over en meget pragtfuld Ligbegjængelse i Ostindien.

(Fortsættelse af forrige No.)

Fra Forstæderne gik man ind i den nye Bye, som bestod af 400 Huse, alle af Træe, nogle forgylbede andre malede med andre Farver. De vare alle adskilte fra hinanden, og nogle, som stode i lige Raastand fra hinanden, dannede Hovedgaden, ved hvis Ende det kongelige Palais stod. Andre Huse dannede et Labyrinth af Gader, som gandske efter Naturen forestillede de forskjellige Afdeelingen ved det kongelige Hof. Alle disse Huse vare indvendige tapeserede med Silke og andre kostbare Stoffer. Arveprindsens Huus overtraf alle de andre i Skjønhed og Pragt.

Opførelsesmanden over Kongens Slaver havde paa egen Haand ladet et andet Huus bygge ved Siden af dette, som formedelst de prægtige Udsmykninger og Prydelser blev holdet i høj Værd. Ved Siden af dette Huus havde Eieren ladet samle en uhyre Mængde Riis i et eget Skillerum. Mandarinerne, som vare Statholdere i de forskjellige Provindser i Kongeriget, sendte Heste, Dyne og Bøtter i Mængde til den nye Stad. - Fra Bjergetegnene blev der sendt allehaande Slags levende vilde Dyr og Fugle. Alle disse Foræringer bleve modtagne i Palaiet i den nye Stad, hvor man indspærrede disse Dyr i et, iforveien dertil bestemt, Sted.

Det meest Udmærkede man saa i denne, med saa megen Konst anlagte, Stad, var det store Palais, Arveprindsen havde ladet bygge til Værelse for sin Fader den Afdøde Konge. Det stod midt paa en stor Plads, og var omgivet af en høj Mauer, imellem hvilken og Palaiet der var Plads nok endnu til at rumme alle de Mennesker, dette Skuespil havde lokket derhen. I Palaiets bedækkede Gange saa man en utalkelig, Mængde Geiser paa hvilke man med chinesiske Characterer havde

skrevet forskjellige Tankesprog og Sindbilleder. I Midten stod et Bord i Form af et Alter, som var bedækket med Gulb og bestrøet med de meest vellugtende Blomster, aromatiske Uddunstninger blandede sig med Lugten af de fineste Røgelses, som stedse brændte paa Alterne. Over dette Bord reiste sig en Trone af Gulb og Elfenbeen. Kongens Kappe, som var rigt broderet med Gulb, saae man udspændt indtil Van elværket, og over samme Kronen. Kort at sige, dette Mausoleum overgik i Pragt og Kunst alt hvad man nogensinde havde seet i Tunkin.

Efterat Alt paa den omtalte Maade var indrettet, fremstode 30 000 Soldater, deels bevæbnede med Geyærer, deels med Landser, om Natten den 29 December, og belede sig ved deres Ankomst til Byen i forskjellige Hobe, saa at de ganske indesluttede den. Ved Dagens Udsbrud begav ogsaa Arveprindsen sig tilligemed sine 4 Brødre derhen under prægtig broderede Tronhimmel r af Gulb og Silke, som man har over dem. Alle Mandarinerne af den kongelige Familie fulgte dem, alle Gildinger af Seraillet, Dronningerne og Hofdamerne, og desuden endnu

4000 Mand Soldater af Livvagten, som bare store Everd, hvis Hæster vare af Solv. I denne Orden gik man langsomt over en Broe, der fra Palaiet strakte sig til Dens Strandbred. Eaa snart Prindsrne, Mandarinerne og Soldaterne vare komne over Broen, stillede de dem op i to Rækker, hvorigjennem Arveprindsen gik, og nærmede sig til det fornemste Taarn. Han bankede paa Porten, medens en Sanger af hans Folge sang en Vise. Den var stillet til Taarnets Eier og omtrent af følgende Indhold. "En mægtig Konge har forladt dette Liv, for i et andet og bedre at nyde Udødelighed n. Men han var kommen derhen, som en Eremit i et fremmed Land, uden at have Soldater med sig til sin Beskyttelse; og uden at tage Heste, Elephanter eller Hof med sig, hvorved han kunde holde sin Rang i Hævd, og uden Palais, hvori han kunde boe. I Haab om at oprette denne Mangel, og tilskyndede ved Rygtet om denne prægtige Bygning vare hans troe Undersaattere komne her, for at kjøbe det for ham. Det kom blot an paa Eieren, om han vilde afstaae det, og i dette Tilfælde vare de beredte til at give Alt hvad der blev

forlangt—” Her taug Sangeren, og en anden Stemme fra Taarnet svarede: ”da Staden var bygget for den store Konge, man talte om, saa havde den intet at indvende, naar de andre tre, som boede der ligeledes, vilde indvilge deri.” Herpaa gik Arveprindsen og hans Bredre til de tre andre Porte imod Vesten, Syd og Østen, hvor de iagttog de samme Ceremonier, og Pladsen blev derpaa formelig overgivet til Arveprindsen, som nu under Kanoners og Geværers Torden gik ind i det nye Palais.

Efterat den store Hofport var aabnet, begav Arveprindsen sig ind i Ceremonie-Salen og satte sig midt imellem sine Raader, for at høre sin Faders, den afdøde Konges, Bedrifter oplæse. Saa snart Oplæsningen begyndte, kastede Prindsen sig paa Knæerne og reiste sig ikke førend den var forbi. Det samme gjorde de andre Prindsen, Mandariner o. s. v. Efterat denne Ceremonie var endt, begav Arveprindsen, som nu var Konge, sig i et andet Palais, hvor han modtog Lykønskninger og kostbare Foræringes af tre andre Kongers Gesandtere, som vare Tunkin statskyldige.

Om Aftenen Kl. 8, den samme Time, Kongen var død, blev den feromtalte, saa store, prægtige Bye fra alle Sider stukket i Brand, imedens en stærk Vagt maatte passe paa at ingen nærmede sig den hellige Ild — thi Folket troer at Alt hvad der brænder til Aske, af sig selv igjen rejser sig i det andet Liv. Taarnene, egentlig indrettede detil, styrtede strax efter Tændningen sammen og i et Djeblik var den hele kostbare Stad forvandlet til Aske. De Kostbarheder af Guld og Solv, som ikke kunde brænde, uddeelte Kongen imellem Hoffolkene og Soldaterne.

Bestrivelse af Jomfruegrotten ved St. Bazile i Sevenner Bier- gene i Frankrig.

Jorden, vor fælleds store Moder, fremviser paa sin Overflade og i sit Skjød Mærkværdigheder, som ei, alene opvække, men ogsaa i ligesaa høi

Grad fortjene vor Beundring og som oftest Forskaufelse. Smedens vi i høie Klippemasser, som staae flere tusinde Alen frem over Jordens Overflade, finde en Mængde forstenede Sædyr, støde vi i de nordligste Lande, ved at grave nogle faae Alen ned i Jorden, paa Skeletter af Landsdyr, som efter Jordens nuværende Klima aldrig have kunnet leve paa samme Plet. At lære at kjende disse Mærkværdigheder baade paa og i Jorden, vilde udkræve en Mands hele Liv, men Resultatet ogsaa blive den største Uresfrygt for, og den største Beundring af Skaberen.

Paa Jordens Overflade tilbyde os hele Bjergstrækninger som enkelte Bjerge saare mærkelige, som oftest rædsomme, Særsyn, f. Ex. de ildsprudende Bjerge, men ei mindre mærkelige ere de Huler, Naturen paa mangfoldige Steder har dannet inden i store Klippemasser, ofte endog saa regelmæssig byggede, som om den dueligste Architect havde gjort Tegningen dertil. Hvem kjender ikke Fingalshulen paa Den StaffaBau-mans, og Bielshulen paa Harz, St Peters Hulen ved Maastricht, hvori der, under denne Fæstnings Beleiring i den franske Revolutionskrig ei færre end

hele tre Landsbyers Indvaanere opholdt sig i flere Maaneder tillige med deres Dvæg, og Marmorkulen paa Antiparos? Paa de to sidste har man, saa langt end dristige Mænd have vovet sig ind i samme, ei endnu fundet Ende og det er ei utroligt at de gaae flere Mile langt ned i Jorden.

(fortsættes i næste No.)

S. Behrman.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No. 27.

Løverdagen den 5 Julii 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

Beskrivelse af Somfruegrotten ved St. Bazile i Sevenner Bier- gene i Franckerig.

(Fortsættelse af forrige No.)

En ei mindre mærkværdig, men mindre be-
kjendt Hule er den i Overtskriften anførte, som
vi nu ville betragte lidt nøiere. Denne Hule,
ogsaa Feehulen eller Feegrotten kaldet, havde
længe været en Rædsel for Omegnens overtroiske
Beboere, som troede Hulen var beboet af Man-
der. En Mand i Byen Ganges, som ligger i
Nærheden, der allerede før havde undersøgt flere
underjordiske Huler kunde ei modstaae den Lyst
ogsaa at undersøge denne Somfruehule, uagtet
de Advarðsler, Bønderne gav, og den Frygt de

gttrede for Hulen. Og ganske ugrundet var de-
 res Frygt ei heller. I de franſke Religionskrige
 (Hugonotternes Forfølgelse) ſkal nemlig en uſyk-
 kelig Familie, for at undgaae at forfølges og myr-
 des, have taget ſin Tilflugt til denne Hule.
 Egnens Beboere ſkulde ofte om Aftenen have ſeet
 diſſe Ulykkelige, nøgne, vanſtabte og af et fælt
 Udſeende at jage efter og at ſtjæle Gjeder, ſom
 græſede paa Klippevæggene, og ſom foruden Ur-
 ter og Rødder, var det eneſte de havde at op-
 holde deres uſle Liv med. Da den uſykelige
 Familie endog ſiden ſkal have formeret ſig under
 ſit langvarige Ophold i Hulen og det ei allene for
 de Nyfødte, men ſelv for de Ældre i dette Skjul
 var umuligt at erholde Klæder: ſaa var det
 ſaare naturligt, at Bønderne deromkring, ſom
 ikkun ſaae dem om Natten eller i Duſmørke og
 ganske nøgne, med vilde Blik, holdt dem for
 Skovtrolde, Feer eller hvad Overtroen og Ind-
 bildningen ellers kunde indſkyde dem. De vare
 en Skræk for Hyrderne og at tvivle om deres
 Tilværelſe var en Forbrydelse, hvorved man for-
 ſede ſig, man vante ſig til at høre forunderlige
 Ting fortælle om dem, og af Frygt for dem
 taalte man deres Plynderier, indtil med Tiden

Elendighed og Sygdomme endte deres Lidelser og deres Slægt. En Mængde Menneskebeen tjene til Beviis paa, at der har opholdt sig mange af disse Ulykkelige her, og at de have levet her længe, ligesom mange sammesteds fundne grove Redskaber kunne give et Begreb om deres Kunstforstand. Smidlertid havde disse indjaget Omboerne en saadan Skræk, at der i lang Tid ingen vovede at komme dem nær, i det mindste ikke Hulen.

Omegnens eventyrlige Fortællinger om denne Hule og end mere Frygten for samme, bevægede en Elsker af Naturens Synderligheder, Hr. Lenjon, som allerede tilforn havde undersøgt flere underjordiske Huler i Nærheden ogsaa at undersøge denne.

Uden at lade sig skræmme af Fortællinger om eller af virkelige Farer, begav han sig paa Veien, men, efterat have overstaaet flere Banstokkeligheder, kunde han dog ei naae sin Hensigt ganske, da Nabningen til Hulen neppe var saa stor, at man kunde faae et Hoved igjennem; han lod derfor Nabningen sprenges, men stødte paa saa mange Huulninger og Skraaninger, at han ikke kunde trænge dybt ind i samme

og maatte opgive sit Forsæt til en beleiligere Tid.

Nogle Aar derefter talte Lonjon med Marsolier, (Forfatteren til denne Beskrivelse) i Montpellier om denne Hule og eens Iver, eens Tilboielighed forenede dem snart til en fælleds Bestutning. Ogsaa Marsolier havde undersøgt flere Huler, men ei endnu den, her var Talen om. De aftalte en bestemt Dag, paa hvilken de, forsynede med alle muelige Fornødenheder til en saadan Fart, vilde stige ned i Hulen. Med dem forenede sig en ung, raff Student, Hr. Brunet, af en fornem Familie i Montpellier. De toge Marsoliers Tjener og to Bønder med, som bare deres Redskaber, som bestode i en Reebstige paa 25 Alen, Hakker, Touge, Levnetsmidler, Fakler ic.

Vi tiltraadte, siger Forfatteren, Reisen i Juni Maaned, og maatte kjæmpe med mange Besværligheder, førend vi naaede Hulen. Vi maatte mere klattré end stige opad Klipper, som ikkun vare betraadte af Gjeder; de brændende Soelstraaler, den nedfaldende Flint, den Byrde vi bar — thi enhver havde nu en Deel af Redskaberne — alt dette gjorde Farten meget besværlig.

Vi havde ikke taget Vand med, da vi troede, at skulde finde en Kilde, dette gjorde os Rejsen endnu besværligere, og vi maatte lade os noie med Kirsebær. Midt paa Bjerget gjorde vi Holdt ved et lille Huus, og foregede vor Karavane med en Mand og en Reebstige. Oven paa Klippen er en lille Eggeskov, som kaster en behagelig hemmelighedsfuld Skygge ind i Hulens Abning. Denne ligner en Tragt; dens Gjennemsnit er oventil omtrent 20 Fod og dens Dybde 30 Fod. Denne Abning er bedækket og ganske begroet med Træer, Planter og Viinstokke, som synes at længes efter Naturens Beskuelse, som man forlader for at begrave sig i disse mørke Svælg. Dette Syn maae have noget skrækkende ved sig, thi Brunets Hund, som ellers meget elskede sin Herre, blev staaende i 8 Timer udenfor Indgangen, og hylede jammerligen indtil hans Herre igjen kom ud af Hulen. Vi bandt et Reeb fast om et Klippestykke, hvorved vi holdt os, indtil vi kunde stige ned ad en Stige, som blev fastet ned i Hulen, og stod temmelig fast. Efter overstandne Møisommeligheder, befand vi os foran Indgangen til det første Gemak, som gaaer ned ad og er begroet med Moos. Til Høire er en

lille Hule, men denne gaaer ikke dybt. Foran sig seer man fire prægtige Soiler, der ligne Palmetræer, som ere plantede efter Snor n. De kunne omtrent være 30 Fod høie, og ere allerede Stalaktiter. Det er besynderligt, at de ikke berøre Hvelvingen, som er ganske glat; og at de neden til ere bredere end oven til, thi saaledes see i Almindelighed Stalaktiterne ikke ud. Man kommer ind i det andet Gemak igjennem et Smuthul, hvor man kun kan komme igjennem paa Sid.n. Her maae man igjen bruge Stigen, for at komme en 20 Fod ned. Dette er et umaadeligt Gemak. Til venstre især seer man et Forhæng for sig, saa høit, at man ikke kan maale det, ligesom besaaet med Brillanter og hængende saalangt ned til Jorden, som om den duedigste Kunstner, havde forfærdiget det, og forsteenede Vandfald, deels hvide deels gule, synes som en Strøm at vilde styrte hen imod Tilflusne, det første Syn forskrækker, ved det andet bedøves og forbauses man. Det er som om en høiere Magt ved en Tryllestav havde reist der tusinde Figurer, hisset en Mængde Soiler deels brudte deels endnu kneisende som Obelisker, Hvelvingen fuld af nebhængende Blomster og

andre Figurer deels gjennemfigtige som Glas, deels hvide som Allabast, deels glindsende ved forskjellige Farver af de smukkeste Edelstene.

Til venstre kommer man ind i et temmelig bredt, men meget langt Bærelse, der gaaer som en Bindeltrappe, og man kan gaae længe i samme. Ved en sonderknust Buegang bliver man staaende, og kan ikke komme igjennem, uden at bukke sig. Her er der mange Figurer som ere hvide og ligne al Slags Sukkerbrød saae nøie, at man kunde faae Lyst til at tage nogen af dem. Paa høire Side kommer man ind i et temmeligt stort Bærelse, hvor man ikke seer andet end omslyrte sonderknuste og nedhængende Klipper. Alt er sørgeligt og gyseligt; man gaaer hurtigen forbi, fordi det synes som om Klippestykkerne skulde løse sig og falde ned. Man bliver i dette Amphiteater fortroelig med Frygten, som her synes at foragte Optikken og alle geometriske Regler.

Disse første Bærrelser vare bekendte i Omegnen, og da vi ei havde anskillet Farten for disses Skyld, saa arbeidede vi os derhen, hvor Konjon havde ladet sprengte. Vi kunde neppe krybe igjennem, og Hullet bragde os ind i et

Rum, som omtrent kunde indeholde 12 Mennesker. Bagved tre Piller er der en Bæk med salt, mudret Vand. En Mængde Flagermus gjorde os her Selskab. Paa Klipperne saae vi Kryskallisationer i Skikkelser af Planter, de vare hvide, glindsende og kontrasterede hørligen imod den sorte Grund paa hvilken de vare satte. Paa den anden Side var Salen aaben, og man saae et Rum for sig, hvis Vidde Diet ei kunde udmaale. For at komme videre var der nu ingen anden Wei, end en spids Klippe paa 50 Fods Dybde. Vi toge Reebstigerne frem, sloge dem om en Galaktit, indgode hinanden Mod, saae omkring os, men fandt allevegne et uhyre Evælg; en Steen faldt ned og syntes at falde i det Umaalelige, bestandig klappede den, bestandig dandsede den fra den ene Klippe til den Anden, endelige hørte det op. Hvo som lyttede eller saae ned, vovede sit Liv, saasnart han tabte Bevissheden om sin Standpunkt.

(fortsættes i næste No.)

H. Behrmann.

Borger - Bennen.

Fem og tredjvte Aargang.

No 28.

Løverdagen den 12 Julii 1829.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Beskrivelse af Tomfruegrotten ved St. Bazile i Sevenner Bier- gene i Frankerig.

(Fortsættelse af forrige No.)

Det nye Gemak foran os gav os Mod. Vi saae det ved Hjælp af det svage Skin af vore Fakler, og troede, at dit vilde forsøde os enhver Møisommelighed. Der var Søiler af beundringsværdig Høide, der var en Sal saa stor som et Torv, en Hvælving, hvis Ende vi ei engang kunde see fra den Høide, hvorpaa vi stode, og Svælg, hvis Dybde vi ei kunde udmaale, alt dette affrækkede og lokkede os dog tillige. Først vovede en rask og modig Bønde fra Gange at begive sig ned, Brunet fulgte ham. Tre

Favne dybt kunde man man ikke mere see de Nedstegne, og Stigen vakkede og dreiede sig bestandig. Den dybe Stilhed, det svage Lys, som formindskede Mørket, uden at adsprede det, Gysen i den øde Eensomhed, den ængstelige Larmen af de sonderbrudte Stalaktiter, der faldt ned fra Hvælvingen, og rullede fra den ene Klippe til den anden, Alt bidrog til at give vor Fart et eventyrligt Udseende. Det er mueligt at Sjelen i saadanne Tilfælde ved sig selv forstørker sine Følelser, men jeg fortæller kun hvad vi virkelig følte, og hvad vi siden efter ofte have tilstaaet hinanden.

Jeg var den tredie, som steg ned, utaalmodig over at see og at vente. Stigen bar allerede to Personer uden mig, disse rev de Tougstrængen ned og forlængede den derved; jeg behøvede Tid til med Fødderne at finde mig for, for ikke at forseile Trinene; dette varede længe, og gjorde mig saa mat, at min venstre Arm paa den tredie Deel af Stigen nægtede mig sin Tjeneste, og at jeg, med den ene Fod paa Trinet og den anden i Luften, blev hængende fast i Stigen, uden at kunne komme enten op eller ned. I denne ængstelige Stilling forblev jeg et

Kvarteerstid, saae under mig græslige Svælg,
 og ved siden af Stigen en smal, slibrig Klippe,
 af hvilken man lodret maatte krybe ned, beklæ-
 gebe mig og mine Staldbrodre, som derover na-
 turligviis maatte være komne i stor Forlegenhed.
 Neden under hørte jeg tale om mig, og be-
 dømte min Stilling efter de Formodninger, som
 man der yttrede. Endelig samlede jeg alt mit
 Mod, thi Nødvendigheden tvang mig, jeg sølte nogle
 Kræfter, jeg gjorde nogle Skridt paa Lykke og
 Fromme, gled nogle Skridt ned, men blev med Magt
 holdt tilbage af mine to Kammerader; tilsidst
 faldt jeg i deres Arme, dryppende af Sved og
 afmattet, indtil jeg lagde mig paa et fugtigt
 Klippestykke, som for mig var en kostelig Sopha.
 Her udhvilede jeg mig.

Min Tjener, som saae min Fare og Fiel-
 vede for mig blev staaende ovenfor med den
 unge Lonjon. Han havde ledsaget mig i alle
 de andre Huler, men, saa modig han ellers og
 var, torde han dog ikke betroe sig til den
 elendige Stige, som hvert Dieblisk syntes at
 blive farligere. Til Bunden var der omtrent
 25 Alen, Alt fuld af steile og glatte Klipper,
 som ingen Haand kunde holde sig fast ved, ingen

Gud støtte sig paa, og hvor de kunde vente sig den
 visse Død, som vovede Medfarten. Forgjæves
 forsøgte vi det paa alle muelige Maader; forgjæves
 søgte den modige Brunet at bane sig Veien.
 Vi vare alle afmattede og modløse, vi havde ingen
 Touge, ingen Jernstænger, ingen Hammer, in-
 gen Medhjælper og ikke Kræfter nok. Endelig
 bleve vi, omendskjøndt ugjerne enige om at stige
 op af den ulykkelige Stige.

Jeg var endnu ganske kraftesløs og følte i
 Sandhed en virkelig Gysen ved paa nye igjen
 at prøve de slet anlagte Trin paa Stigen; en
 Kulde foer igjennem mine Lemmer, og min
 Haand nægtede mig sin Tjeneste. Dog torde
 jeg ikke lade mine Kammerader gaae bort uden
 mig, ja, det var endog saare nødvendigt, at jeg
 gik foran. Jeg lod derfor min troe Bonde,
 fæste et Toug ned til mig, som han holdt fast
 og jeg bandt mig om Livet. Med dette Hjel-
 pemiddel steg jeg rask op af Klippen, og hjalp
 mig kuns med den høire Arm. De andre to
 fulgte frisk efter, og vi vare neppe samlede, før
 rend vi forglemte alle vore Lidelser og kuns be-
 klagede, at vi ikke havde faaet hiint prægtige
 Gemak at see, som saa herligen havde vinket ad

os. For at trøste os paa Tilbageveien, besaae vi en lille Hule i et Biinbjerg under et Olie træ, som ikke var fugtig, men fuld af hvide, gjennemsigtige og glimrende Krystallisationer. Vi stødte her paa kostlige Stykker af Naturens Mesters haand, iblandt andet paa et Bækken, som kunde prydet den største Fyrstes Hauge. En dyb Skræning ender Hulen, hvor der ikke er noget mærkværdigt mere undtagen en stor Sø, som brusende falder ned i Afgrunden. Efterat vi vare komne tilbage til Byen, og havde forfristet os, foreholdt vi os vor Uforsigtighed, og bleve endelig enige om at besøge den igjen. Jeg kom til Montpellier, hvor min Fortælling begeistrede de unge Naturforskere saaledes, at deres Mødre bleve iiskolde derved.

Den 15 Juli bleve endelig begge Lonjons, Brunet og flere andre, iblandt hvilke to Præsidenter, enige om at følge mig, og forpligtede sig høitidligen til at stige ned til den nederste Hule, det kostede end hvad det vilde. Vi gjorde alle optænkelige nødvendige Forberedelser, vi lode Stigerne forbedre, og gjøre Jernsøm og Jernkroge, til at hæfte fast i Klipperne, for at binde Stigerne paa, og mange andre Ting, som kunde

befordre vor Hensigt. Tidlig om Morgenen gik vi, let klædte og forsynede med alle vore Redskaber, afsted. Den før omtalte Bei fuldendte vi snart, og vare længselsfulde efter at see Enden paa hvor Balfart. Tougffigerne skrællede vel i Begyndelsen nogle af vore ledsagere; men da de saae vort Exempel, kappedes de allerede om hvem der skulde være den første.

Nu kom vi til Djævleskridtet; saaledes kaldes det Sted, hvor vi før saae os standse. Uagtet at den Umage vi gjorde os, var det dog yderst svært at komme ned. En fremragende Klippe hindrede Knæerne i at glide ned, bagved er en Skraaning, ad denne maae man ned bestandig med Fødderne udad. Enhver af os, saae, ikke uden Gysen, de andre gaae frem og man var mere bange for dem end for sig selv. Nu kom vi til en gennemsigtig Støtte af 25 Fods Høide, hvid som Alabaster, og dannet som Raalhoveder, der ere stablede paa hinanden, der bestandig blive mindre og ligne en Pyramide. Her ventede en nye Hindring paa os. Vi maatte ned i Dybden, Fladen synker bestandig mere og mere, Stigen blev ubrugelig, nedent under var en Skraaning, Gulvet glat, og nu kom det an paa et for-

nustigt Fald, ellers stod man i Fare for at styrte ned i et dybt Hul, eller at sonderflaaes paa Klipperne. Der gik en Time bort med at hugge Semsene i og binde Tougene faste. Vi lode et Stykke Træ ovenfra ned for at ophøie Jordbunden, og glide i lige Linie efterhaanden ned ad denne eneste Støtte, idet vi med den venstre Haand holdt os fast ved et Reeb. To af vore Kammerader vilde ikke følge længere, Frygten greb dem, og de vilde hellere blive ovenfor end ved en nye, men den sidste Nøisommelighed, holdes skadesløse for alle de øvrige.

Da vi havde naaet Klodsen, kunde vi endelig engang holde os faste paa en afbrudt Stalaktit, en Fod i Gjennemsnit. Vi styrkede os lidt og sprang ned paa en Flade, hvor man kan træde sikkert og blødt. Vi prisede ethvert Skridt, vi gjorde her. Den første Gjenstand, vi her stødte paa, var et hvidt Alter, som om det var af det smukkeste Porcellain, 3 Fod høi ganske rundt og med regelmæssige Trin. Længere hen staae fire guulagtige, runde, Søiler, saa tykke, at tre Mennesker ikke kunde omspænde dem, og tillige ere de gjennemsigtige paa mange Steder. Deres Høide lader sig ikke udmaale. Dette Gemak er halv saa stort, som

Byen Ganges; vore Dine kunde hverken oversee dets Høide eller Dybde. Vi bleve Huulninger vaer, hvor vi med al vor Næsviished ikke vare istand til at trænge ind; men vi satte os paa Alteret, omgivne af en Mængde saa forunderlig Sager, at vi derover faldt i en stum Forundring. Der var en Obelisk saa høi, som et Taarn, fuldkommen rund, rødagtig, bygget efter Konstens Regler, og som endte sig i den fineste Spids, Kirker og andre Underværker, snart bannede som Vandfald, snart som Skyer, der laae oven paa hinanden, afbrudte Støtter i alle Retninger, og bedækkede med Emaillé.

(Sluttes i næste No.)

H. Behrmann.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 20 Juli, da Hr. Professor Nyerup meddeler sit Bidrag.

Borger = Bienen.

Fem og tredivte Aargang.

No 29.

Løverbagen den 19 Julii 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Bude.

Pilestrøde No. 105.

Beskrivelse af Somfruegrotten ved St. Bazile i Sevenner Bier- gene i Franckerig.

(Sluttet)

Det, som søækkede noget vor Henrykkelse, var et Dødningshoved. Vi kunde ikke begribe, hvoreledes dette skulde være kommet ind i Hulen, da vi først havde maattet sprænge en Mine for at komme ind i samme. Men saasnart vi vare forfikkrede om, at der ikke var nogen anden Udgang, saa sluttede vi os til, at Vandet, som hver Vinter oversvømmer Hulen, havde bragt dette Hoved med, og dette gjorde os glade igjen. Et af de smukkeste Stykker, er en kolosalf Støtte paa et Postament, som forestiller en Kone med

to Børn paa Armen. Rundt omkring sig sees man Fryndser, Omhæng, Baldachiner overtrukne med Emaillé og Krystaller, Kniplinger og Baand, saa konstig udarbejdede, at man maae være overbeviist om, at aldrig noget Menneſke nogensinde har været her, for ikke at troe, at den dædeligſte Konſtner har forfærdiget Alt dette. Gemakket er rundt, man kunde ſammenligne det med en ſtor Hovedkirke, omkring hvilken der ſtaaer ſtore og ſmaa Kapeller. I Midten er en Dom, hvis Høide man ikke kan udmaale, efter Dybden af vores Nedfart at regne maae den omtrent være 150 Alen. Jorden er fugtig og hiſt og her ſort og efterlader Spoer. Paa et Sted ſynes man at være paa en Ridebane i hvis Midte ſtaaer en Svile.

Det er umueligt at beſkrive Alt hvad vi ſaae i denne Sal og i de andre Eidesale, i de 10 Timer vi vare der. Forſkjellige Ting ere ſaa blendende, ſaa regelmæſigen dannede, at vi kunde have tilbødet dem, thi vor Hentykkelse var ubefkrivelig. Iſær var Drypſtenen i denne Grotte ypperlig. Den der herſkende Fugtighed giver Naturens Frembringeller en Fernis af Griſthed, ſom man kunſt kan ſammenligne med

Blomster af en Frugt, og som strax forværres naar man rører ved den. Rundtomkring os saae vi Lougstigerne og da vi gaudste vare stegne ned i Dybet, som kun med Reeb under Armene og med megen Umage lod sig gjøre, kunde vi neppe see tilbage til det Sted, vi skulde opad igjen, saa skrækkelig syntes os Afstanden, saa gyselig Hviden. Skinet af den største Fakkelt syntes os ikke større end det af en almindelig Lampe. Jorden, hvorpaa vi gik var opfyldt med Ruiner af Stalaktit; det saar ud, som om der i denne Hule ofte skedte Rystelser, og for vore Dine faldt en Klippe ned, som kun let blev berørt. Den ovenfor beskrevne quindlige Statue saae man paa mange Steder; det var virkelig ingen Skabning af Indbildningskraften, Ligheden var end saa paafaldende for Bønderne, som ledsagede os, at alle streg, klappede i Hænderne fuld af Beundring og een i sin Glæde udraabte; Havde jeg Brød nok, vilde jeg gjerne blive her en heel Maaned! Her holdt vi vor Middagsmaaltid, Alt var saa godt oplyst, som det lod sig gjøre i et saa stor Rum. Vi havde allerede paa vor første Fart fundet Vand i et lille Behold nær ved det Sted, hvor Lougene

bleve befestede, dette var siden den Tid blevet klare og smagte os nu herligen. Efter Maaltidet nedskrev vi hele vor Nedfart med alle Omstændigheder indesluttede dette i en vel forsoilet Flaske, og satte den paa et Sted, hvor den ikke kunde slaaes islykker. Vore Navne gjemte vi i en Blikæske, og opsløge paa det dybeste Sted i Grotten, ved Siden af en Huulning, i den meest beundringsværdige Egn af hele Hulen en Blyeplade, hvorpaa vore Navne stode. Naar man havde prøvet al den Taalmodighed, al den Forsigtighed og al det Mod, som vi havde prøvet, saa vil man ikke lee ad os for denne Skadesløsholdelse af vor Egenkjarlighed. Fakkernes vakkende Lys erindrede os om Tilbagevandringen den skedte med Bedrøvelse, og da vi vare komne ovenpaa, fornemte vi en Følelse, som en, der opvaagner af en behagelig Drøm, som han ugjerne seer afbrudt. Vi følte intet videre ubehageligt end en stor Mæthed. Den blide fugtige Luft medenfor er ikke skadelig for et svagt Bryst, men meget mere helbredende. Denne, endog med Livsfare erhvervede, Glæde vil følge mig til min Grav.

Enkelte Artikler af Friederich den Stores Testamente.

Friederich den Store af Preussen var, uden Modsigelse, ei alene den største Fyrste og den første Feldtherre i det forrige Aarhundrede, men vistnok ogsaa et af de ædlestes Mennesker, samme Aarhundrede har frembragt. Hvad han var som Regent og som Feldtherre, er i alles Minde, hvorledes han tænkte som Menneske, tilkjendes især hans sidste Villie, hans Testamente. Endskjøndt nu dette ei kan være ubekjendt for en Deel af vort Samfunds Læsere: saa er dog nok den langt større Deel uvidende derom. Det synes os derfor ikke upassende, her at gjentage hvad en af Europas største Regenter og største Generaler, som Menneske, paa Gravens Bred, har tænkt og sagt, om man endog skulde finde hans Grundsaetninger stridende imod dem, vor Tidsalder fremsætter.

Det kan ikke interessere os, hvor meget han af sin private Formue skjenkede bort til sine Brødre, Søstre, Tanter, Fætter o. s. v. enten det var i Penge eller Pretiosa, endskjøndt det

udgjør en betydelig Sum; vi anføre her blot de Artikler, hvori han, fjern fra Majestætenes Glands, viser sig som en Dodelig.

"Vort Liv ere, saaledes begynder den, allerede over det jordiske Liv, over Jordens Pragt og Hertighed, ophøiede Tyrste, "vort Liv er en hurtig Overgang fra Fødselens Dieblig til Dødens.

I dette korte Tidsrum er Mennekkets Bestemmelse at virke til Gavn for det Selskab, af hvilket han udgjør en viatig Deel.

Fra den Tid af, jeg kom til at forestaae Regjeringen, var det min ivrigste Bestræbelse, med alle de Kræfter, Naturen havde forundt mig, og efter mine svage Indsigter at gjøre den Stat lykkelig og blomstrende, som jeg havde den Ære at regjere over. Til Lovene og Retsfærdigheden har jeg overgivet den regjerende Magt; jeg har frembragt Orden og Nøiagtighed i Finantserne; ved Armeen har jeg holdt en Krigstugt, som gav den Overlegenhed over alle Europas Dropper.

Efterat jeg nu paa denne Maade har opfyldt mine Pligter imod Staten, vilde jeg stedse maatte gjøre mig Bebreidelser, hvis jeg forsømte, hvad der vedkommer min Familie. For altsaa at forminske de Uenigheder, som over mine Efterladenskaber kunde opstaae iblandt mine Slægtninge, erklærer jeg, at denne høitidelige Act er min sidste Villie.

1) Med en god Villie og uden Unger giver jeg den Livsaande, som besjeler mig, tilbage til d.n.

vældædige Natur, som fandt mig værdig til dens Nydelse, og mit Legeme til de Elementer, af hvilke det er sat sammen. Jeg har levet, som Philosoph og vil ogsaa som saadan begraves, uden Høitideligheder, uden Brum, uden Pragt; jeg vil hverken anotomeres eller indbalsameres, men man skal begrave mig i Sanssouci, i den Begravelse, som jeg der har ladet mig indrette. — Døer jeg i Krigstider eller paa en Reise: saa behøver man blot at hense tte mit Liig paa det første det bedste Sted og siden om Vinteren bringe det til den Plads, som jeg ovenfor har angivet.

- 2) Jeg efterlader til min Brodersøn, Friederich Wilhelm, Kongeriget Preussen, alle Provindser, Stater, Slotte, Fæstninger oc. alle Rigsklenodier, de i Berlin værende Guld- og Sølvserviser, mine Landhuse, mit Bibliothek, Møntkabinet, Maleriesamling oc. Isærdeleshed efterlader jeg ham mit Skatkammer, saa som det findes efter min Død, som en Skat, der tilhører Staten og som ei bør anvendes til andet end til Folkenes Forsvar og Understøttelse.
- 3) Skulde jeg efterlade mig nogen Smaagiæld, som Døden havde forhindret mig i at betale: saa er min Brodersøn forpligtet til at betale samme, det er min Villie.

(Artiklerne 4 til 31 indeholde de forskjelligte Legater i Penge, Pretiosa, ungerske Vine o. s. v. og kunne ikke interessere os saa meget.)

32) Jeg anbefaler min Eftermand i sin Farbroders, sine Fasters og alle Slægtningers Personer at respectere sit eget Blod. Skjebnen, som styrer Menneskenes Bestemmelse, ordner ogsaa Forstefødselsretten; men fordi man er Konge, er man derfor ei endnu bedre, end andre. Jeg anbefaler alle mine Paarørende at leve i god Forstaaelse sammen og naar Pligten kræver det, maae de vide at opofre deres personlige Interesse for Fædrelandets Vel og Statens Fordele. Mine sidste Ønsker, naar jeg opgiver Anden, ville være for dette Riges Held. Gid det stedse kunde regieres med Retfærdighed, Wiisdom og Styrke! Gid det kunde være den lykkeligste blandt Staterne ved Lovenes Mildhed, i Henseende til Finanserne behandlet med mere Overlæg, end andre Stater, og fremfor alt forsvaret af et Militair, som intet aander uden Ære og Hæder.

33) Til Executor af mit Testamente udnævner jeg den regjerende Hertug Carl af Brunsvig, af hvis Venskab, Retskaffenhed og omme Kjærlighed jeg haaber, at han vil paatage sig at paasee, at denne min sidste Villie bliver fuldbyrdet.

H. Behrmann.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 20 Juli, da Hr. Professor Nyerup meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 30.

Løverdagen den 26 Julii 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Nohle Anekdoter om Englænderen, Jonathan Swift.

Jonathan Swift, bekjendt for enhver literær, eller blot belæst, Mand ved sine mangfoldige aandrige Skrifter, var i sin Tid, især i den første Halvdeel af det forløbne Aarhundrede, baade for sine Kundskabers, sin behagelige Dmang, sin Navnitets og Littighets Skyld ei alene en Yndling af de første Kæde, England den Gang eiede, som Addison, Prior, Pope, Parnell o. fl. men ogsaa agtet og hædret af de første Ministre, Hertugerne af Devon og Hamilton, Lorderne Orford, Peterborough, Bathurst, Lansdown o. fl. a. og levede i saare fortrolig Dmang med flere andre

berømte Mænd. Og alligevel havde han aldrig gjort det ringeste Skridt for at erhverve sig nogen af disse, ligeledes store og berømte, Mænds Venskab, end mindre Yndest; thi det var hans ufravigelige, og i hans hele Liv ustrævegne Grundfætning: Mænd med Hjerte, Hoved og Kundskab bør maae ikke søge de Stores Yndest, men disse skulle selv opsøge og hædre dem, og han hævdede derfor stedse hiin Mandens ædle Uafhængighed, som sømmer sig for en fribaaren Mand. Rigtignok maatte han, fra Deconomiens Side, bøde, haardt vil maaskee mange sige, for denne Grundfætning, i det han i mange Aar aldrig blev mere en simpel Præst, og tilsidst Dechant, med, for en Engelsmand, ubetydelige Indtægter, da han dog i alle Henseender havde qualificeret sig til at være Biskop. Han tilstod de saakaldte Store paa ingen Maade nogen høiere Rang for den Overlegenhed, Fødselen, Rigdomme, tilfældige Omstændigheder eller menneskelige Indretninger havde givet dem, naar de dermed ikke tillige forenede den høiere Sjelsadel, som alene nedstammer fra Gud og Naturen. Saaledes turde ikkun en Engländer yttre sig om Stormændene og — hvad der er meest paafaldende, — dog netop af dem

see sig søgt, elsket og hædret, næsten mere som om han havde været deres Eigemand. Vi kunde anføre flere Exempler herpaa, men vi maae indskrænke os til nogle faae Anekdoter desangaaende, som give os Beviser paa hans, vel særegne, Charakter, men dog tillige paa hans Redelighed, Uegennyttighed og Fasthed.

Vi anføre her først et Par Anekdoter om hans nyligen anførte Grundsætning.

I.

Grev Orford, Lord-Skattemester af England, bad Swift om, at han vilde indføre den, den Tid berømte, Doctor Parnel hos ham. Swift nægtede ham denne Anmodning, "fordi en Mand af Genie maatte være af en høiere Charakter, end en Greve og Lord Skattemester af Storbritannien". Greven lod sig, ifølge dette Svar, paa en meget høflig Maade, indføre hos Doctoren selv.

2.

Statssecretæren fortalte Swift, at Hertugen af Buckinham talte meget om ham og sønkkede hans Bekjendskab. "Det kan ikke gaae an", svarede Swift, "thi Hertugen har ei endnu gjort de første Skridt dertil." "Dette pleier,"

saavidt jeg veed," tog Hertugen af Shrewsbury, som just var tilstede, til Gjenmæle, "Buckingham ikke at gjøre." Det er ikke min Sag, igjentog Swift, jeg venter uden Undtagelse det første Skridt i Forhold til Mandens Rang og folgelig af en Hertug mere end af andre Folk. Buckingham fandt sig heller ikke for stor til at opfylde Swifts Billie.

3.

I det samme Swift engang ved Hoffet talte med Lord Hallifax, kom Hertuginde af Shrewsbury til dem og gjorde ham Bebreidelse over, at han aldrig spiste hos hende til Middag. "Det er ei saa let gjort, var Swifts Svar, thi jeg venter af Damer, især Hertuginde, at de skulle gjøre mange Skridt først, førend jeg beqvæmmer mig dertil. Hertuginde blev ei allene ikke fortrydelig derved, men indbød ham endogsaa paa den høfligste Maner til Middagstafel til den følgende Dag, og Swift tog nu imod Tilbudet.

4.

Saa troe en Ben Swift var: saa dybt følede han ogsaa Fornærmelsen, naar nogen, af politisk Frygt, ei vilde vedkjende sig ham. Swift

havde saaledes taget sig af det forrige Minnisterrum under Dronning Anna, at det blotte Beskjendtskab med ham under det nye allerede var til Hindring ved Befordringer. Han havde noget at tale om med Sir Thomas, med hvem han havde levet paa en meget fortroelig Fod; men han forbauses, da denne siger til ham: "Det gjælder fire Skilling (en Talemaade han havde vant sig til) Herr Dechant, Jeg kjender dem ikke. Nogle Aar derefter, da Partiaanden for største Delen havde lagt sig, kjører Sir Thomas, dengang Lord Southwell, ud med nogle Benner og seer Dechanten ride foran Vognen. Han beklager sig for Selskabet over Partiaandens Virkninger, hvorunder han ogsaa regner Tabet af Umgangen med denne værdige Mand (Dechanten); men sagde han, jeg vil søge at vinde ham igjen. — Da han havde indhentet Dechanten, spurgte han ham, hvorledes han befandt sig?" Det gjælder fire Skilling, Mylord? svarede Swift, "jeg kjender dem ikke."

5

Engang havde en stor Mængde Mennesker samlet sig paa en stor Plads foran Swifts Boelig. Ved sin Efterforskning erfarer Swift, at

de ventede paa en Soelformørkelse. For at blive frie for den larmende Stoi, sender han Bud efter sin Pedell, og underretter ham om hvad han har at gjøre. Denne løber ud, og byder ved sin Klokke til Opmærksomhed, og siger: Bitterligt søres det hermed for alle og enhver, hvem det er magtpaaliggende, at det er Herr Dechantens gunstige Villie, at Soelformørkelsen skal opsættes til den næste Dag ved samme Tid. Neppes havde Mængden faaet dette at høre førend den gik bort, undtagen nogle faae, som maaskee ikke vare gandske saa dumme. Disse svore paa at de ikke havde i Sinde at bortøse endun en Dag, thi hvor let kunde det ikke falde Dechanten ind, at opsætte Soelformørkelsen endnu en Dag, og endnu engang at have dem til Nar?

6.

Han syntes at være streng imod sit Huusfolk og var dog i Grunden den bedste Herre, og troede med Rette, at det var en Ære for Herflabet, at Huusfolket længe havde tjent det. Forsaae de sig, vidste han at straffe dem sølsomt, og dog uden at skjende. Hver Gang han fik en nye Pige, lod han hende kalde til sig, og sagde til hende: at hun i Alting stod under hans Huusholderste; for sin Deel paalagde han hende blot to Ting: Aldrig at lade Døren staae aaben, naar hun kom ind i Stuen, og alletider smukt

at lukke den igjen, naar hun gik ud. Jeg beder Eder, sagde han, punktlig at efterkomme begge disse Befalinger. En Morgen kom ganske tidlig en af hans Piger til ham, og bad om Tilladelse til at gaae til hendes Søsters Bryllup, som den Dag skulde høitideligholdes i en Bye 10 (engelske) Mile fra Dublin. Dechanten tilstod hende ikke allene gjerne hendes Bøn, men søiede endogsaa til, at han vilde laane hende en af sine Heste, og at en af hans Tjenere skulde ledsage hende. Af lutter Glæde over denne Godhed forglemmer Pigen at lukke Døren, og Swift lader sig ikke mærke med noget, men lader hende ride bort. Efter et Quarteers Forløb befaler han en af sine Folk, hurtig at sadle en af Hestene, ride efter hende, og uden Ophold at hente hende tilbage. Dmtrent paa den halve Wei naaede dette Bud hende, og bragde hende den befalede Ordre. Den stakkels Pige maatte adlyde, vendte tilbage og spurgte, hvad hans Høiærværdighed havde at befale? — "Intet mit Barn, sagde Swift, end at du havde forglemt at lukke min Stuedør i efter dig. — Da denne nu var bleven lukket, tillod han hende at fortsætte sin Reise.

7.

Dog traf Swift undertiden sin Mand. Engang var han i Selskab hos Lord Majoren. Han bemærkede, at Aldermann Brown, Fader til den da værende Biskop, spiste ret hjætteligen,

uden at tale det ringeste, og sagde mangt et spøgfuldt Ord over Aldermanden; men denne spiste i Taushed, og syntes ikke at agte paa det Dechanten sagde; selv den larmende Latter, Selskabet overlod sig til paa hans Beforsning, forstyrrede ham ikke i hans behagelige Arbeide. Ved Enden af Maaltidet, da man forelagde Swift et Stykke af en stegt And, og han lod sig give noget Gblecompot paa den samme Talerken, raabte Aldermanden hoit: "Herr Dechant, de spiser Deres And jo som en Gaaß! Dette uformodede Udfald, bragde Selskabet til at lee hjerteligen og længe, og Swift talede ikke et Ord mere hele Dagen.

8.

Paa en Reise i England spurgte Swift en Bonde, hvor Veien gik hen til det eller det Sted. Bonden sagde, det laae lige for ham, og han kunde ikke forseile det. Swift reed lidt fremad og bemærkede en Sidevei til venstre. Denne reed han hen ad; Bonden raaber efter ham, at han rider galt. "Hvad? siger Swift; sagde I mig ikke, at jeg ei kunde tage fejl af Veien?"—"Det kunde I ei heller, dersom I ikke havde været en Nar.

H. Behrmann.

Borger - Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No. 31.

Løverdagen den 2 August 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Rænkefulde og Sladderhanken.

Comedie i 2 Acter

af Madame Genlis.

Oversat af Franck

Personer:

Baronesse Arzèle

Laurette, hendes Datter

Lisette, hendes Kammerpige

Belinde, hendes Veninde

Madame Roger, Laurettes Gouvernante

Grevinde Bleville

Caroline, hendes Datter

En Kammertjener.

Scenen er i Paris, hos Grevinden.

A f t e A k t.

I f t e S c e n e.

Theatret forestiller en Sal.

Madame Roger. Lisette.

Lis. Ja, det er ganske sikkert; Hendes Naade Baronessen har denne Morgen tilstaaet det for mig; hendes Søn ægter Fruen Caroline.

Mad. Rog. Grevinde Blevilles Datter?

Lis. Ja; men Baronessen vil ikke, at man endnu skal sige det offentlig; hun har endog bedet Grevinden ikke at tale derom.

Mad. Rog. Og hvorfor det?

Lis. O! hvad veed jeg! Baronessen tilbringer sin Tid med at udpønsse Planer, som Ingen kan fatte; det er saa hendes Karakter. Smellem os sagt, saa er hun ubesindig og hertmelighedsfuld; det har jeg mærket tusinde Gange.

Lis. God Forstand har hun.

Mad. Rog. Folk vil dog sige Nej; men imidlertid gør hun hvad han vil; hun kjender hele Verden og blander sig i Alleting; ja det er en Kone af en mageløs Virksomhed.

Mad. Rog. Jeg dadler blot dette hos hende, at hun har ladet sin Datter blive i Kloster fra

Barnet var 3 Aar gammelt; saa rig hun er, kunde hun gjerne have ladet hende opdrage hos sig selv.

Lis. Med alt det holder han dog meget af Fruen Laurette; men hun har altid saa meget at gjøre, hun kunde ikke give sig af med hendes Opdragelse.

Mad. Nog. Det er Skade, for Fruen Laurette har saa godt et Naturel.

Lis. Hun har et godt Hjerte, det kan man see for Exempet af at hun ganske forfærdelig holder af sin Broder.

Mad. Nog. Ja, han kommer undertiden og besøger os i Klosteret; og naar Fruen Laurette er i Talestuen med ham, er det en Fornøjelse at høre dem passiare sammen.

Lis. Ja, hun taler vel meget.

Mad. Nog. Oh! Du veed kun lidt deraf; hun har endnu ikke været her i 3 Dage, og er ikke ganske i sit Ves. Men i Klosteret morede hun alle Mennesker. Hun er født ved Vas — ja hun var kun 4 Aar gammel da hun havde de løjerligste Smaaindfald, som man kunde see sig fordærvet af.

Lis. Og nu hun er femten, synes jeg, hun kan Smaahistorier, som ere temmelig lang-

trukne, og jeg troer de ere ikke altid saa meget sandfærdige. Med et Ord, jeg har hende mistænkt for, at hun undertiden spadserer Sandheden forbi.

Mad. Rog. Frøkenen — ja om nu saa var; naar Munden løber, kan det vel hændes sig en gang imellem.

Lis. Sy! det er stygt.

Mad. Rog. Dh! det er saadanne smaa uskyldige Løgne, som ikke skade noget Menneske.

Lis. Men naar man lyver for sin Fornøjelse, kan man vel ogsaa tillade sig at sige Usandhed for sin Fordel.

Mad. Rog. Dh! vist ikke; det er Børnesstreg, det forgaaer. Hun maa føre Ordet; det er et Barn, som har saa megen Forstand, at hun aldrig et Djeblik have Munden lukt; undertiden naar hun sidder hos mig ved sit Arbejde, saa snakker hun og snakker ietvæk; det er som om det stod prentet for hende; og det i hele Timer.

Lis. Men hvad kan hun da sige Dig?

Mad. Rog. Dh! Eventyrer — — Galsskab — — med et Ord, heller end at hun skulde lade være at tale, talde hun heller ilde om sig selv.

Lis. Men tænk, om hun ogsaa var istand til at tale ilde om sin Næste!

Mad. Kog. Det forgaaer, det forgaaer; jeg var saamænd ligesaadan i min Ungdom.

Lis. Man mærker endnu ret tydelige Spor deraf.

Mad. Kog. Apropos, sig mig engang, staaer Baronessen sig godt med Fru Saint-Alban; det veed jeg ikke saa ret.

Lis. Oh! det er kun for nylig siden; det har vel havt sin Marsag.

Mad. Kog. Hun gaaer derhen tre a fire Gange om Dagen, som jeg hører af min Datter, der er Kammerpige hos Fru Saint-Alban, og hendes Yndling; ja jeg tør nok sige hun er hendes Fortrolige. Det er en god Condition at være hos Fru Saint-Alban; man forlader den aldrig uden at opnaae nogen Befordring paa en eller anden Maade. Alligevel har Baronessen dog bedre Connerioner; see engang, hvilken Lykke hun forskaffede sin gamle Kammer tjener, Bernard; han har en god Post ved Toldvæsenet; hun skulde ham kun 7 Mars Løn, og til Erstatning derfor skaffte hun ham en Plads, der indbringer aarlig tusinde Rigsdaler. Hvilken

Udelmodighed! saa meget mere som Bernard er en Stakkel der ikke synes at kunne due til andet end at være i et et Forgemak. Og nu ham Hofmesteren hos den unge Greve, som hun kun havde lovet en Pension paa tolv Hundrede Francs efter ti Aars Forlob, sprang han ikke til og blev Ambassadesecretair. Baronessen holder altid mere end hun lover, uden at det koster hende en Skilling; det er til at forundre sig over — —.

Lis. Med alt det troer Du da, at hun lever lykkelig?

Mad. Og. Hvorledes! hun ikke lykkelig?

Lis. Jeg kan forsikre at Ingen kan være mere at beklage; Jeg seer det i Nærheden. For det første har det urolige Levnet, hun fører, skadet hendes Sundhed; og for det andet benytter hun sig ikke af sin Credit af den evige Frygt for at tabe den; ved at gjøre En en Tjeneste, støder hun Udskillige for Hovedet og skaffer sig daglig nye Fiender paa Halsen; hertil kommer det besynderlige Uheld, at de som hun overvælder med Godhed troe sig ikke forbundne til at vise Erkjendtlighed, da de paastaae at hun altid har sin egen personlige Fordel for Dje.

Desuden er hun uophørlig plaget af Urolighed og Uegrelse. Et heldigt Udfald af en Sag er hun langt mindre tilfreds over, end hun græmmer sig over naar Noget gaaer hende imod. En Stormands Unaade ved Hoffet, den allermindste Forandring i Statsraadet, volde hende søvnlose Nætter og skrækkelig Sindslidelse; hun beklager sig uafsladelig over sine Fienders Bagvaskelser, Menneskens ondskabsfulde Udtydninger, Utafnemmelighed hos dem hun har taget sig af, og over den dræbende Kjedsommelighed hun saa ofte seer sig nødsaget at udsætte sig for, idet hun altid opofrer sin Smag for Fordelen, idet hun vælger sit Selskab ikke blandt dem der ere mest elskværdige men dem som hun kun have Gavn af til sine Planer, med eet Ord, idet hun giver slip paa Fornøjelse, Rolighed, Ven-skab, for ene og allene at give sig af med Intriguer og Cabaler.

Mad. No g. Hun skulde ingen Venner have!
— — Men Fru Belinde? — — —

Lis. Jo, de har allerede to tre Gange været uenige sammen. Fru Belinde er saa flygtig — — men hun stod i nogen Forbindelse med

Grevinde Bleville, det var hele Uarsagen til at de nu igjen have nærmet sig hinand n.

Mad. K o g. Jeg hører Frøken Laurette — —

Lis. Hende hører man altid før man ser hende. Ja, see! det er hun.

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 32.

Lørdagen den 9 August 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Rænkefulde og Gladderhanken.

(Fortsættelse.)

I s t e A k t.

2den Scene.

Laurette. Madame Roger. Lisette.

Laur. Madame Roger! — — Oh! Du der, Lisette! det fornøjer mig ret at see Jer begge samlede, Jeg har tusinde Ting at fortælle Jer. — Alle mine Ønsker ere opfyldte; min Broder gifter sig, det er ingen Hemmelighed længer; Mama havde den Godhed at betro mig det, da jeg tvilte derpaa. — — Hr. Mirvaux er, som I veed, Broder til Grevinde Bleville; jeg har seet, at Mama har vist ham ret overordentlig Dpmærksomhed — — — Jeg siger over

ordentlig, da der ikke kan gives nogen mere
 kjedsommelig Person end denne Hr. Mirvaux
 — — — døv og stammende — — Staff !! —
 aldrig et Ord kan man pine af ham — — bet
 vil jeg endda lade passere; men ikke forstaae et
 Ord af hvad man siger ham! — — — og Mas
 ma, med alt det, bær Godhed for ham! — —
 Jeg hørte hende sige til ham, at han kunde
 være sikker paa, at hun nok skulde skaffe ham
 den ledige Gouverneurpost, og at hun vilde
 drive den Sag som sin egen — — Oh! jeg
 begreb nok, at hun havde Noget derunder; og
 netop er Mirvaux en Broder til Fru Bleville,
 og følgelig Onkel til min tilkommende Svigers
 inde. — — Lisette! kjender Du Caroline? — —
 Er hun ikke dejlig? en Ynde, en Tækkelighed!
 — — — en Karakter der altid er sig selv lig;
 og saa den Munterhed, den Godmodighed, den
 Vittighed, og et uforligneligt Gemyt — —.

Mad. Rog. Men, Frøken! man skulde
 troe, at De havde tilbragt Deres hele Levetid i
 hendes Selskab; og dog har De kun seet hende
 en eneste Gang paa et Bal forrige Vinter, for-
 uden igaar det Qvarterstid hos Deres Fru
 Moder.

Laur. Rigtig nok; men jeg har snakket meget med hende — —.

Mad. Nog. Hvorledes det? Igaar har De jo ikke kunnet have noget Samtale med hende.

Laur. Det er saa; men den Dag jeg saae hende paa Ballet, da havde vi en lang Samtale sammen — — Det var ganske besynderligt; jeg husker endnu, at hun sagde, at det manglede hende i hendes Lykke at have en Søster. Jeg svarede hende, at jeg vilde prise mig lykkelig ved at have en saadan som hun. — — — det er ganske overordentligt — — men De var der ikke — — hun bliver bevæget, hun omarmet mig; og i samme Øjeblik randt min Broder mig i Tanke, og jeg udbrød: Jeg har en Broder! — — Hun rødmede, og jeg ogsaa. Hun forstod ret godt hvad jeg meente — det saae jeg tydelig. Et Øjeblik derefter kom min Broder og bød hende op til Dands — —.

Lis. Om Fortællelse, Froken! at jeg her falder Dem i Talen: Deres Hr. Broder var ikke i Paris; han var hele forrige Winter i Strasburg.

Mad. Nog. (leer). Ha, ha, ha, stakkels Barn, nu er hun ganske fra Tæxen. — — det

er ret Skade, at Du afbrød hende! vi havde, ellers faaet en allerkjæreste Historie at høre — —.

Lis. Det tviler jeg ikke paa; Frøkenen fortæller godt, der fejler hende intet andet end at hun skulde have en bedre Hukommelse.

Laur. (omfavner hende). Virkelig — — jeg troede — — Men Du har Ret, Lisette! Jeg er Dig Tak skyldig, at Du satte mig tilrette.

Lis. Frøken! det er af sand Hengivenhed. Det gjør mig ondt at blive den Fejl var hos Dem.

Laur. Hvilken Fejl, Lisette?

Lis. Oh! Frøken! Jeg vover ikke engang at nævne den.

Laur. Hvordan dog? — — Men, Mad. Roger! — —

Mad. Rog. Nu vel, Frøken! det er, at De altid lader Munden gaae; jeg har alt forhen advaret Dem — —.

Laur. (til Mad. Roger). Men De gad dog saa gjerne høre mig fortælle Historier. — — Jeg saa Dem altid lee derad. — — og De selv, gode Madam Roger! fortalte mig daglig Nyt.

Mad. Rog. Oh Ja, for at forslaae Tiden
 — — Men det som kunde gaae an da De var
 Barn, passer sig ikke for Dem nu; De har
 fyldt Deres femtende Aar, nu maa De vænne
 Dem af med denne Færdighed.

Laur. Skaf De mig da af med den, det
 er Dem der har givet mig den.

Lis. Ulykkeligvis er den lettere at komme
 efter end at blive af med. — — Nst! see der
 er Fruen — — — Lad os forsoje os — (Hun
 gaaer bort med Mad. Roger:)

3die Scene.

Baronessen. Belinde Laurette.

Baronessen (med en Pakke Breve i
 Haanden; Kammertjeneren staaer bag ved hende:)
 Hvilken forfærdelig Pakke! (Hun læser sagte):

Belinde. Og — skal de nu alle have
 Svar?

Baron. (bliver ved at læse): Ah! min
 Gud!

Belinde. Hvad er der? — —

Bar. Det er affkyeligt. . . . Den ulykke-
 lige Simon som jeg skaffede en Plads ved Told-
 væsenet, har gjort en svigagtig Bankerot.

Bel. Det undrer mig aldeles ikke, det var en slet Karl — — — Upropos, veed De, at den Informator som De saa stærkt anbefalede til Vicomtesseu, er iforgaars løbet bort efterat have stjålet Diamanter af Bærdie til tyve tusinde Franks.

Baron. Ja, det er ubehagelig Begivenhed — — — Hvor det Menneske har ført mig bag Lyset! — — Jeg tiltroede ham, maa jeg tilstaae — en særdeles god Karakter.

Laur. Ah! hvor jeg har taget fejl af ham — — Jeg kjendte ham. Det er jo ham, Mamma! der sang de snurrige Viser, og saa godt kunde agere Harlequin og Bajaz, er det ikke?

Bar. (til Kammertjeneren): Læg disse Papirer ind i mit Cabinet — — Hør — — — Om en halv Time kommer maaskee en sortklædt Mand; lad ham gaae ind i mit Kammer, og lad mig d. t. strax vide. — — Sig til Pierre, at han henimod Aften besorger dette Brev efter sin Adresse — — Vi lidt — — jeg betænker mig — Ha! kommer den unge Maler igjen, saa sig ham, at han kan være sikker paa at blive optaget i Maleracademiet — — kun at han bliver færdig med Portraitet af min lille Toly;

betyd ham det. — Gaa nu — Oh et Djeblik!
 — — — Nej, nu troer jeg, der ikke er mere
 — — Ja, nu er det godt. (Kammertjeneren
 gaaer). See, Du der, Laurette! jeg har Noget
 at sige Dig. Grevinde Bleville med den unge
 Comtesse komme her i Dag; jeg beder Dig at
 gjøre Dig Umage for at finde Bifald hos
 Datteren.

Laur; Caroline? — — Ah, Mama! me-
 get gjerne, jeg elsker hende af mit hele Hjerte.

Bar. Hvorledes! Du kjender hende?

Laur. Ja, Mama! ret godt; jeg saae
 hende paa et Bal, hvor vi underholdt os med
 hinanden. Jeg talte meget med hende om min
 Broder, og jeg troer hende meget godt stemt
 for ham. Forresten har hun virkelig Fortrolig-
 hed til mig — —.

Bar. Hvilken lykkelig Hændelse! den maa
 vi føre os til Nytte. See at komme til at tale
 med hende ene i Dag, og gjør mig siden Rede
 for Jer Samtale.

Laur. Ja, Mama!

Bar. Gaa nu, min Datter! til Din Frantsøse.

Laur. Vil De ikke, Mama! at jeg skal
 sige Dem paa hvad Maade jeg vil bære mig ad

naar jeg vil tale til hende om min Broder?
Jeg vil da begynde saaledes — — —.

Bar. Nu nok, det vil vi siden overveje.

Laur. Oh! hvor jeg længes efter at tale
med hende — — — For det første vil jeg sige —.

Bar. Det er nok, Laurette! gaa mit
Barn! (Laurette kysser sin Moders Haand og
gaaer.)

(Fortsættes i næste No.)

Borger - Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 33.

Lørdagen den 16 August 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

Den Rænkefulde og Gladderhanken.

(Fortsættelse.)

I s t e A c t.

4de Scene.

Baronessen. Belinde.

Bar. Saa, — endelig er jeg da sikker paa det Partie, som jeg saa lidenskabelig har ønsket; jeg har drevet den Sag med behørig Finkhed — — Jeg har Intet forsømt — — Jeg vidste, for Exempel, at Lisette var kjendt med en af Grøvindens Kammerpiger, og jeg gav hende i Commission at vinde hende; Lisette er snild, og hun opførte sig i den Sag med megen Forstand.

Bel. Jeg tænker, det er nok ikke den første af det Slags Commissioneer, De har givet hende.

Bar. Det er netop ved ikke at sætte nogle af de smaa Midler tilside, at man naaer Maalet.

Bel. Aldeles; det er just Konstens Hemmelighed, og som gjør at onde Mennesker sige om os Intrigante, at vi slyde vor Fremgang ikke saa meget vor Forstand som en vis Smidighed i Karakteren.

Bar. "Intrigante"! virkelig et Udtryk som — —

Bel. Er lidt plumpt, ikke saa? — —
 Bar jeg kommen til den Højde i Konsten som De, vilde jeg ikke gjøre en saadan Tilstaaelse; men jeg er kun intrigeret af Princip og af Hændelse, og jeg tilstaaer det rent ud; var jeg derimod fuldkommen, vilde jeg lære et andet Sprog; thi jeg føler meget godt, at det Sublime ved Haandværket er altid at lægge Dølgemaal paa Sandheden, endog under fire Djne med en Beninde. Men lad os igjen komme til vort Ægteskab, jeg maa bekjende, at jeg endnu bestandig har nogen Frygt.

Bar. Jeg derimod slet ingen, naar De ikkun saaledes som hidtil bliver ved at antage Dem mig hos Grevinden.

Bel. Jeg har lovet Dem det, De kan gjøre sikker Regning derpaa; men, jeg er nysgjerrig; man maa ikke skjule Noget for mig; dog har jeg nogen Mistanke, at De ikke siger mig Alt. — —

Bar. Jeg? — —

Bel. Oh! Jeg er sikker derpaa. Hvad betyde alle de Visiter, som De i otte Dage har gjort Madame Saint Alban? Kun ligesvem ud med Sproget! hvis ikke, kan jeg sige Dem, at jeg har en Intrigue særdis for at faae det opbaget som De søger at lægge Dølgemaal paa.

Bar. De forekommer mig; virkelig, mit Forsæt var at tale med Dem derom.

Bel. Oh! bind mig ikke Noget paa Versmet; Jeg kan lade Dem vide, at min Broder er en intim Ven af Fru Saint-Alban og han kommer i Aften fra sine Godser; gjennem ham, forsikker jeg Dem, jeg da kan erfare det Sande af Sagen.

Bar. Ah! min Gud! Jeg vilde jo paa ingen Maade føre Dem bag Lyset; De fornærmer mig, kjære Belinde. — —

Bel. Jeg er bange De kunde i Tanker — — jeg erindrer at have seet Noget af Dem

for i den Maner. — Men lad os komme til Sagen!

Bar. Den bestaaer deri: Jeg har tænkt, for at fremme Ugteffabsplanen vilde jeg gjøre min Flid for at erholde Lofte om en Plads ved Hoffet for min tilkommende Svigerdatter. Jeg har i den Henseende gjort nogle Skridt, men jeg har mærket, at der er et givet Lofte som er ivejen for min Begjering. Man har ikke kunnet nævne mig Damen, men jeg er kommen efter, at Fru Saint-Alban blander sig i Sagen: Da hun nu ingen Børn har, forestiller jeg mig, at hun ikke driver Sagen med nogen levende Interesse, og da det var muligt at tjene hende i en Sag som var hende personlig angelegen, har jeg besøgt hende.

Bet. Hvorledes? De har foreslaaet hende at give Slip paa Pladsen, imod at De vil forhjælpe hende til et godt Udfald af hendes personlige Antiggende?

Bar. Hør mig ud. Jeg begyndte med at tilbyde hende min Tj. neste, derpaa spurgte jeg hende om Damens Navn, som Pladsen var lovet til; De kan vel troe, at dette Spørgsmaal ikke blev fremsat uden Konst. — —

Bel. Oh! hvad det angaaer kjender jeg Dem godt.

Bar. Virkelig overgik jeg her mig selv — Hun svarede mig, at Pladsen var lovet til en Datter af en af hendes Venner, men at hun havde givet sit Ord paa ikke at sige hans Navn.

Bel. See nu! der var da al Deres Behændighed spildt; hvorofte har De ikke saaledes ødøst dermed til ingen Nytte!

Bar. Jeg kjørte da om i en anden Gade; jeg spurgte om det var en Militairperson — — og En som kunde tage imod en Gouverneurspost: det bejaede hun. — —

Bel. Tilbød De at De vilde skaffe ham den ledige Gouverneurpost imod at han afstod Pladsen ved Hoffet?

Bar. Netop; men jeg brugte den Forsigtighed at tage det Løfte af Fru Saint-Alban, at hun ikke skulde nævne mit Navn for Manden som selv vil være ubekjendt. Kort og godt, denne Morgen forelagde hun ham mit Forslag; han syntes ikke at finde det uantageligt, men udbad sig nogle Timer Betænkelsestid, og vil i Aften give et positivt Svar.

Bel. Jeg er ganske forbauset.

Bar. Hvordan finder De det Eving. — —

Jeg maa sige Dem at fra igaar af har jeg været sikker paa, at jeg kan give Gouverneurpladsen til hvem jeg vil.

Bel. Ja, men De har lovet Hr. Mirvaup, Grevinde Blevilles Broder, at anvende al Deres Indflydelse for at forskaffe ham den; hvorledes slipper De fra det?

Bar. Oh! Intet er lettere; han vil troe at jeg ikke har kunnet trænge igjennem: jeg melder Grevinden, at hendes Datter faaer en Plads; jeg driver paa Brylluppet; og er Mariagen sluttet, bryder jeg mig lidt om Resten. Jeg vil ikke dolge for Dem, at jeg virkelig er bekymret over at have givet den stakkels Mirvaup falske Forhaabninger og nu ovenikjøbet være nødt til at bedrage ham; naar Alt kommer til Alt skal jeg imidlertid tjene ham ved en anden Lejlighed; og forresten er det jo for hans Søsters datters Bedste at han bliver et Offer; han holder meget af hende, folgelig er den hele Sag i Grunden meget uskyldig. — —

Bel. Ja vist nok! det var ganske at ønske, at Intriguer aldrig afstedkom værre Brøde. — —

Men sig mig, har De ingen Mistanke om hvem den Mand kan være som har faaet Løfte om den Plads for sin Datter?

Bar. Nei, jeg har ikke kunnet opdage det — — — Man veed ingen af Fru Saint-Albans Venner som har en Datter — —.

Bel. I Aften faaer De da Svar.

Bar. Ja. Klokken syv kommer han til Fru Saint-Alban, som jeg har givet Tilladelse til at hun maa nævne mit Navn, ifald han tager imod Tilbudet; men hun skal paalægge ham at Sagen holdes hemmelig saalænge indtil Egteskabet er kommen istand.

Bel. Det er vist nok, at en Hofcharge oveni købet gjør at Deres Son er et desto bedre Partie, imidlertid troer jeg, at De uden al den megen Ulejlighed muligt endnu mere sikkert vilde have naaet Maalet: thi hvis Grevinden kommer paa Spor af alle disse Intriguer, saa farvel Giftermaal; hun er ikke et sædvanligt Fruentimmer; hun har i forrige Tider været ved Hofet; men i den sidste halve Snes Aar har hun ganske opofret sig til sin Datters Opdragelse, næsten aldeles flaaet sig fra Verden, og tilbringer sin meste Tid paa sine Godser; Ensomhed

har givet hendes Karakter en original Bending; hun har nogle ganske besynderlige Begreb, som, for Exempel, hun har en ren Afsty for Alt hvad der kan have nogen Lighed med en Intrigue, og hun har endnu Noget imod Dem i den Hense nde og det Uagtet at den Umage jeg har gjort mig for at bringe hende paa andre Tanker. Derfor, tag dem iagt! vilde De have fulgt mit Raad, skulde De have holdt Dem ganske rolig, da var Partiet sikkert kommen istand; men De har nu altid saa umaadelig travlt og saa forunderlig en Antipathie imod Rolighed. —

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 34.

Lørdagen den 23 August 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Rænkefulde og Gladderhanken.

(Fortsættelse.)

s f t e A e t.

4de Scene.

Baronessen. Belinde.

Bar. Det lykkes os nok, vær De vis paa det; vilde Grevinden vel have samtykt i at besøge mig, at tage sin Datter med, og selv at bringe den Materie paa Bane, hvis hun ikke allerede i sit Hjerter havde taget den Beslutning?

Bar. Men hun har dog ikke givet noget positivt Løfte; og veed De vel hvorfor hun har besluttet at besøge Dem? Det er for at studere Dem og lære at kjende Dem.

Bar. At studere mig! det finder jeg herligt — — — Og troer De, at denne Examen skal blive meget vanskeligt? foruroliger den Dem meget?

Bel. Jo, en Smule — —

Bar. Uden at rose mig, troer jeg dog, at da det er mig saa fordeelagtigt at løbe af med Feu Bleville, vil det nok lykkes mig.

Bel. Jeg veed at De før har gjort beslige Mirakler; men De har aldrig havt at bestille med et Fruentimmer som for sig har femten Aars Erfaringer og ti Aars Estectanke.

Bar. Oh! det er dog en meget indskrænket Dame, tude De mig.

Bel. Alt hvad der ikke er slat og raffineret, synes Dem at være dumt; det har jeg mærket hundrede Gange. Da De besidder Snildhed i højeste Grad, kan De let faae Bugt med Konsten, men De kan ikke være forsigtig nok imod jævn naturlig Forstand; De kan troe, at ingen Ting snarere bringer List og Rænker i Forlegenhed end Ligefremhed og Rebelighed. — Det et netop arriveret mig selv, og det er just

Uarsagen at jeg ikke mere befatter mig med Intriquer og Krogveje. — Som sagt, det er blot for at gjøre Dem en Tjeneste jeg endnu anvender den, og binder den Staffets Marquis som betroer sig til mig, Noget paa Ormet; jeg giver Dem derved et stærkt Bevis paa mit Benaab; Sagen er for Dem af saadan Vigtighed, at jeg ikke har kunnet aflaae Dem det; men jeg vil ikke fortie Dem, at jeg ingen gode Ahnesser har. Fru Bleville, maa jeg tilstaae, indskyder mig Uerbødighed; hun besidder en Oprigtighed, en Godmodighed, som rørte mig imod min Billie; naar jeg vil bringe hende over til min Mening, saa er det hende der vinder mig, og hendes Godhed og Retsskaffenhed kommer mig hundrede Gange til i London at rødme over mig selv og mit Bedragerie.

Bar. Bedragerie! De er sær; min Son, er det ikke et meget godt Partie? Er han ikke ved sin Stand og sine Midler berettiget til at kunne fordre Fru Blevilles Datter? Ved at hjælpe til at denne Sag lykkes, bidrager De da til, at hun bliver ilde gift?

Bel. Nej, paa ingen Maade; og alligevel, før at formaae Grevinden der til, maa man

føre hende bag Lyset i Henseende til Deres Karakter, og finde paa tusinde Usandheder.

Bar. De vil dog vel aldrig faae mig til at troe, at De aldrig før har sagt Usandhed? —

Bel. Oh! Gud! nej; kun for mange Gange har jeg vist Dem den Høflighed; men jeg lyver kun af Svaghed og ikke af naturlig Tilbojelighed, og derfor ledsages Lasten altid af Nag og Led.

Bar. Jeg begriber ikke et Ord af alle de udframmede smukke Følelser; det seer jeg tydelig, at der stikker Noget under som er skjult for mig.

Bel. Saa troer De mig da ikke?

Bar. Galimathias, veed De, min kjære Belinde! har jeg aldrig ladet mig skuffe af.

Bel. Jeg beklager den der belægger Angerens og Følsomhedens simple Udbrud med Navn af Galimathias. Da jeg handlede imod min Samvittigheds Tilsagn, glædede jeg mig ved den Kamp det kostede mig; led jeg noget derved, saa var det tillige min Trost, da det viste, at den Handling, som min Forstand misbilligede,

ogsaa stred imod mit Hjertes Tølelser; mine da begaaede Fejl tilskriver jeg flette Raadgivere og farlige Bekjendtskaber; jeg forliger mig nu med mig selv, og kan haabe, at Erfarenhed og Erfærtanke skal rive mig løs fra de Forvildelser, som jeg sukker under og som jeg hader.

Bar. Hvilken Declamation! — — hvilken Hæftighed! — — De er ganske opbragt — —

Bel. Ja, jeg tilstaaer det. Jeg kan ikke fordrage hos Dem at see den fornærmende Mistroiskhed som aldrig forlader Dem; De har den ulægelige Syge altid at supponere hemmelige og underfundige Planer; Ord ere hos Dem kun fluffende Tegns, opfundne for at lægge Dølgemaal paa Sandheden. — — Hvorledes vil De, med saadan en Tænkemaade, kunne have Venner? Men jeg vil nu ikke mere ærgre mig eller lægge mig ud med Dem; De har gjort mig mange Tjenester; hvad end Deres Bevæggrunde maa have været, bør jeg dog aldrig glemme det. Jeg kan være Dem til Tjeneste, ja skal og gjøre mig al Umage derfor, det kan De være sikker paa; men jeg forsikker, at det er sidste Gang at jeg nedlader mig til en Høflighed som

strider imod mine Grundfætninger og min Tilhøjelighed.

Bar. Jeg for min Part paalægger mig ikke saadan Forpligtelse; thi jeg føler, at jeg for enhver Pris vilde søge at vise Dem Forbindtlighed og bevidne Dem min Erkjendtlighed.

Bel. Og dog atter en Fornærmelse! tænker De, at det gjøres nodig at love mig Besættelse for at opflamme min Tver?

Bar. Min Gud! hvor de er vrispen og Eilden — — hvert et Ord jeg siger, bringer Dem i Harnisk — —

Bel. Det kommer af, at De bruger List, og at De tiltroer mig Krogveje, som jeg ikke betjener mig af; det seer De, hvorledes al for megen Klogskab kan være skadelig. — — Jeg siger det nok engang: tag Dem iagt for Fru Bleville; tag Dem iagt for, at, naar De vil smigre hende, De da ikke støder hende paa det smfndeligste; betænk, at hun er den pure Oprigtighed og Redelighed; og følg mit Raad og lad være hos hende at bruge Rænker og List!

En Kammertjener (til Baronessen) Den fortsættede Person er i Deres Raades Cabinet — —

Bar. (til Belinde) Jeg maa bort i dette Djeblig for en Sag af Bigtighed Skyld. Jeg kommer strax igjen; gaa ikke bort, jeg har endnu Meget at sige Dem.

Bel. Nu godt da! jeg skal bide saa længe.
(Baronessen gaaer hastig ud)

5te Scene.

Belinde (allene).

Hvilket Fruentimmer! — — — hvilken Karakter! — — Det er et stort Galsskab at ville være hendes Veninde. — — Kan hun give Vensskab for B. nsskab? — — At forbinde sig til at skaffe Mirvaux Gouverneurposten og saa give den til en Anden! — — og selv i denne Formiddag gjentog hun ham i min Nærvar alle sine Forsikringer! hvilken Falskhed! — — Imidlertid, jeg har lovet endnu i denne Anledning at tjene hende, og jeg skal holde Ord uagtet alle mine Betænkkeligheder. — — I hvilken stem Forlegenhed er jeg ikke bleven sat! — Enten maa jeg handle imod min Samvittighed, eller maa røbe en Kone som jeg har holdt af,

og som jeg i Folks Dine maa synes at staae i den nøjeste Forbindelse med! — — Ah! jeg føler, at vor Dyd fremfor Alt beroer paa et hældigt Valg af Dmgangsvenner. — — Der kommer Noget. — — Det er Fru Bleville! Nu gælder det at holde gode Miner.

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 35.

Lørdagen den 30 August 1839.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

U n m e l d e l s e.

Hermed følger Extrakten af dette Aars
2det Quartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

G. Røbe.

Den Ræntefulde og Gladderhanken.

(Fortsættelse.)

I s t e A k t.

6te Scene.

Grevinden. Belinde.

Belinde. (gaaer Grevinden imøde) Baronessen er gaaet ud, men hun kommer tilbage paa Djeblikket.

Grev. Det er mig ikke ukjært at træffe Dem allene; De bevidner mig saa megen Deltagelse at min Fortrolighed til Dem voxer Dag for Dag. Jeg kunde vel mistænke Dem for Partiskhed eftersom De er en saa nøje Veninde af Baronessen, men jeg er vis paa, at De har et godt Hjerter, og derfor er det mig umuligt at frygte for at De skulde have til Affigt at føre mig bag Lyset.

Bel. Nu! Frue — De har et Par gange seet Baronessen; hvorledes finder De hende?

Grev. Rigtignok noget affecteret. — — Jeg kunde let mærke at hun gjorde Bold paa sig i min Nærværelse — — Hun forstod den Kunst i en Samtale paa en halv Time at faae anbragt over ti Sententser imod Intrigue og Forstillelse; hun roste over hundrede Gange sin Oprigtighed og Godtroenhed; hun søgte alle op-tænkelige Maader til at rose mig, og sige mig Smigrerier. — — Alt det, maa jeg tilstaae Dem, behagede mig ikke.

Bel. Dom hende ikke efter det. Hun vidste Deres Forbom imod sig; er det da ikke naturligt nok at hun var i nogen Forlegenhed i Deres Selskab?

Grev. Med en ædel og oprigtig Tænkemaade vilde man i sliq Forlegenhed kun føle Kulde og Ligegyldighed, det er slet ikke naturligt at overøse den Person med Smigrerier og Lovtaler som man troer har Noget imod os; hun har villet bestikke mig, men har sig ikke fint nok ad. Uden et rebeligt og godt Hjerte kan blotte Beregninger af Fornuften ofte slaae fejl. — — Dog, jeg vil opsætte min Dom; jeg veed, hvor

ubilligt det er, at fælde en Dom uden at give sig Tid, og det er mig saa saare meget magtpaaliggende at kjende Baronessen fra Grunden af! — — De veed, Frue! hvor højt jeg elsker min Datter; jeg har gjort mig al mulig Umage for at danne hendes Karakter; men hun er kun sexten Aar; ved at gifte hende bort saa tidlig kan jeg ikke fordølge for mig, at det er Svisgermoderen som jeg vælger hende, der enten skal bringe mit Værk til Guldkommenhed eller og forqvæle det; det er denne Betragtning der gaaer mig over Alt; skulde jeg overlade Indflydelsen over min Datter til en Person, jeg ingen Agtelse havde for?

(Fortfættes i næste No.)

E x t r a c t

af

det Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Quartalet fra 1ste April til ultimo

Juni 1823.

I n d t æ g t e r.

	Skeler og Legn.	R S.
	Rb d. / 3	Rbt
Kasse-Beholdningen fra f. D. incl. Restancer (see Ugebladet No. 24) var	2021 52	193
A. Ugentlige Indkomster for Ugebla- dets 35te Aargang fra No. 14 til No. 26 inclusive	468 65	—
B. Quartals Kontingent for 2det Quartal fra 1ste April til ul- timo Juni	646 42	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	22 —	92
D. Aarlige Indtægter: de overor- dentlige Medlemmers Contingent	134 —	—
Rbb.	3292 53	280

At forestaaende Extract af 2det Quartals Regnskab er overeensstemmende med Administrationens Cebevidner

Lindstorff. Drejer. Konrat

C. Køb

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß	Rbd.	ß
De aarlige staaende Udgifter, som for Ugebladets Trykning, Papiir, Lønninger ic.	353	64	355	—
De aarlige Pensionister i dette Quartal	506	—	—	—
Laan til 3 af Selskabets Med- lemmer	—	—	400	—
Lilfældige Udgifter	41	20	—	—
Saldo bliver Casse-Beholdningen, inclusive Rbd. 1190. 48 ß. Sedler og Tegn & Rbd. 1532 rede Sølv, for udstædte men ei betalte Laans og Quartals Quitteringer	2391	75	2107	64
Rbd.	3292	63	2862	64

Kjøbenhavn den 30 Juni 1823.

P u n d,
Kasserer.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 36.

Løverdagen den 6 September 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

Den Rænkefulde og Gladderhanken.

(Fortsættelse.)

I s t e A k t.

6te Scene.

Grevinden. Belinde.

Belinde. Nej, paa ingen Maade; men det kan De være sikker paa, at Baronessen stedse vil give hende de bedste Raad. — —

Grev. Raad formaae Intet uden Exempel.

Bel. Jeg seer, til hvilken Grad Baronessens Fiender har drevet Bagvaskelsen.

Grev. Man paastaar at hun intrigueter, og er denne Beskyldning grundet, giver jeg hende visseelig ikke min Datter. Men jeg veed, hvor ubetænksomt og ubilligt Folk gjerne pleje at domme

i flige Tilfælde, og det er mig ikke ubekjendt, at Misundelse og Ondskab næsten altid tilskrive Intrigue det som ofte ikke er andet end et Verk af Lykke eller af Fortjenester. Følgelig vil jeg, at jeg skal sige det nok engang, ganske lægge alle forudfattede Meninger tilside, og domme uafhængig af Andre.

Bel. Det er for saa vidt rigtigt, at Baronessen i sin Karakter har nogen Driftighed; hun gjør Alt for at tjene sine Venner; og det gaaer hende som andre tjenstkærdige Personer, at hun af dem som ikke kjende hende, beskyldes for at være intrigant.

Grev. Hvor er det muligt, at man kan forblande saa kostelig en Dyd med saa hadeværdig en Fejl! — — Attraa efter at vise sig forbindelig har sin Grund i et godt Hjertes naturlige og angennemme Følelser og i Bølgædighed som griber ethvert Middel til at kunne yttre sig; denne ærværdige og rene Følelse vil aldrig fore paa Afveje; den vil medføre Frygt for at blive uretfærdig i det man viser en Tjeneste; aldrig vil den nedlade sig til Intriguens hemmelige Stier og skadelige Anslag, Intriguens, som, altid personlig, døer ved Samvittighedens Nag,

og udelstagenbe i Venfkab, blot handler af Stolt-
hed og Egennytte.

Bel. Hvilken Skilbring! — — aldeles rigtig — kjendte jeg Intrigante, har De bragt mig til at hade dem — — Men De sagde, at de var fri for Samvittigheds Nag; det forundrer jeg mig over; de blive altsaa ikke straffede?

Grev. Uffavn af rene Sjæles behagelige Soletfer, er det da ikke Straf nok? — — Det værste af alle Menneffer er kun bleven det ved sin Forseelse, ved det det har forfomt at modstaae sine Lidenskaber; inden dets Svaghed gjorde det til Slave deraf, har det upaatvivlelig kjendt en sød Medlidenhed, Dmhed, og tilbets Udelmodigheds Uttringer; naar det nu er kommen til den sidste sorgelige Grad af Fordærvelse, har det dog altid Mindet af sin første Ungdom, og samme bliver nu dets grumme og retfærdige Straf, da det viser Tilværelsen af Dyden som det har været Forræder imod, og Lykken som det har forskjertset.

Bel. Med hvilken Fornøjelse jeg hører Dem tale! — — Ah, min Gud! hvem er det som kommer og forstyrret os? — —

Grev. Det er min Datter. — —

7de Scene.

Grevinden. Belinde. Caroline.

Caroline. Mama — — —

Grev. Hvad godt? — —

Caroline. (sagte) Jeg vilde gjerne tale med Dem.

Bel. Jeg vil ikke være til Hinder — —
Bliver De her til Middag?

Grev. Ja.

Bel. Baronessen kommer sikkert igjen; jeg
gaaer, og skal lade Dem vide naar hun kommer
(Hun gaaer)

8de Scene.

Grevinden. Caroline.

Grev. Hvad har Du at sige mig, mit
Barn? — —

Carl. Min Onkel har givet mig i Com-
mission at sige Dem, at man tilbyder ham den
Gouverneurpost han onsker, ifald han vil give
slip paa Pladsen der har været lovet mig. Han
lægger til, at med Tiden kunde han overdrage
Gouvernementet til den som De vælger til Des-
res Een, og at han imidlertid vilde lade denne
trække al Gagen; han bad Dem afgjøre det,

og strax lade ham vide hvad De nu holdt for bedst.

Grev. En underlig Tuffhandel! — — hvad mon det Spil egentlig skulde betyde? — —

Carl. Min Onkel ønsker, at De ikke lader Dem forstaae dermed, og allermindst her.

Grev. Jeg forstaaer ret godt, hvorfor; min Broder har for lang Tid siden faaet Baronessens Løfte om, at hun vilde udbede denne Raade for ham, og han vil holde det skjult for hende, at han har henvendt sig til en anden; jeg lider slet ikke alt det. — — I denne hemmelighedsfulde Udfærd, disse Krogveje, kjender jeg ikke min Broder igjen. Forresten seer jeg nok, at han fortrækker Gouverneurembedet; han har ogsaa unægtelig gjort sig fortjent dertil, hvorover jeg vil raade ham til at tage derimod. — Men lad os, min kjære Caroline! tale om et mere vigtigt Anliggende, om Dit Giftermaal. I det Partie som tilbyder sig finder jeg mange Fordele ihenseende til Velstand; men jeg forlanger fremfor Alt, at den Familie, som jeg skal overlade det Dyrebareste til jeg har, skal fortjene at modtage saadan en Datter som Du er. Jeg vil, at Du der skal kunne finde Møn-

ster paa Dyb, Berner, og især oplyste Bejledere, hvortil Du i Din Alder saa meget trænger. Jeg har Intet lovet; Jeg indlader mig paa Intet uden med Dit Samtykke; i Aften faaer Du ham at see, som frier til Dig, Du tilbringer hele Dagen i Selskab med hans Moder og Søster; Du har en god Forstand og en ren Sjæl, derved er Du istand til paa egen Haand at gjøre Sagttagelser; giv nøje Agt paa Baronessen og hendes Datter! betænk, at den første kommer til at indtage min Plads hos Dig, og at den anden, ifald der bliver noget af Partiet, bliver Dit daglige Selskab, Din Søster, og Din Veninde.

Car. Ah! Mama! hvo skulde nogensinde hos mig kunde indtage Deres Plads? — Min tilkommende Svigermoder vil jeg vistnok holde af; hun vil kunne gjøre Regning paa min Hengivenhed og Lydighed; men aldrig faaer jeg mere end een eneste Moder, min sande Ledfager og første Veninde, med et Ord min Moder; thi dette hellige Navn indbefatter alle de andre.

Grev. Denne Bekjendelse af mit Fortrin er retfærdig, den udgjør min Lykke, og jeg gjør Regning derpaa for bestandig; men med alt det,

min Datter! saa har Din Svigermoder Ret til at forlange Din Fortrolighed, og Hengivenhed; det er nødvendigt at Du maa kunne have Ugtelse for hende, efter som det bliver en af Dine Pligter at elske hende — — Dette Valg, min Datter! er da lige vigtigt baade for Dig og for mig. — —

Carol. Sagen er i Deres Hænder; kunde jeg da være urolig? Deres Erfarenhed, min gode Moder! og Deres Omhed for mig vil gjøre Dem det let at komme efter Baronessens Karakter.

Grev. Jeg skal gjøre mig al mulig Umage derfor. Men, Caroline! jeg overdrager det til Dig, at underholde hendes Datter, og see at komme paa Spor efter hvordan hendes Grundfæstninger saa omtrent ere; det er i mine Tanker en sikker Maalestok til at bedømme Moderen efter.

Carl. Min Cousine er i samme Kloster som Laurette; hun har fortalt mig meget om hende. —

Grev. Og hvad da?

Carol. Hun har sagt mig, at Laurette inderlig elskede sin Broder, at hun havde et fortræffeligt Hjerter; hun har anført mig tusinde

interessante Træk af hendes Godgjørenhed og Belvillie; kort, min Cousine siger, at hun kjen-
der kun een Fejl hos hende, og det er at hun
snakker alt for meget. — —

Grev. Desto flæmmere. Denne Fejl kan
forlede til saa mange Laster! — — Bagvaskelse,
Ubesindighed, Klammori, Usandhed, er ofte langt
mindre en Følge af Ondskab end af en ubændig
Lyst til altid at fore Ordet, altid at have No-
get at fortælle. Forresten er denne Fejl lige saa
latterlig, som den er farlig; den anstaaer især
Fruentimre meget slet, ved det at den betager
dem den Tilbageholdenheds Beskedenheds og Es-
tertætsomheds Mine, der klæder dem saa godt;
og endelig er den ligesaa skadelig for Forstanden
som for Tækkeligheden, da den sikk rste Belærel-
sesmaade, den unge Mennesker ikke kan opnaae
uden ved Taushed og Agtpaagivenhed, derved
gaaer forloren. — — Men vi glemme os selv
— — Jeg maa skrive et Brev til Din Onkel
før vi gaae til Bordet; lad os gaae ind i Ba-
ronesens Cabinet! kom min Datter!

(De gaae)

(Fortsættes en anden Gang.)

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, same-
les Søndagen den 7de September, da Hr. Pastor
Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 37.

Løverdagen den 13 September 1823.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Smalstrøde No. 105.

Anneldelse.

De i General-Forsamlingen den 12 Mai sidstleden afgaaede, og i deres Sted valgte Repræsenterere, ere:

I første Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Anm. Ingen, fordi der i denne Klassifikation ikke ere flere Repræsenterere, end de 2de som bleve valgte forrige Aar.	Hr. Kammerherre og Oberst Segerman Lindencrone, Ridder af Dannebrog. Anm. Ingen af de øvrige paa Valg ansatte, have antaget Valget.

I 2den Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhr. Justitsraad Lind. Cancellieraad og Contoir-Chef ved Kjøbenhavn's Magistrat, Riislowson.	Dhr. Overkrigskommisair og Assistentshuus-Forvalter Sarboe. Justitsraad og Assessor i den almindelige Pensions-Kasse-Direktion, Winge.

3 die Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhrr. Commandeur Sa- bricus, Rid. af Danneb. Captain Holst.	Dhrr. Captain-Lieutenant Savn, Ridder af Danne- brog. Søe-Artillerie-Lieutenant Ibsen.

4 de Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhrr. Captain Glahn. Oberstlieutenant Behring (død)	Dhrr. Major Mangor, Ridder af Dannebrog. Oberstlieutenant Michael- sen.

5 te Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhrr. Confessionarius Lie- benberg, Rid. af Danneb. Provst Gutfeld (død).	Dhrr. Præsten Schibde. Præsten Bull.

6 te Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhrr. Hofchirurg Schwartz- kopf. Læsesor og Apotheker Pflugmacher.	Dhrr. Profesfor Degent. Profesfor Thoring.

7 de Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Dhrr. Grosserer Vogel. Grosserer Scharou.	Dhrr. Captain og Brygger Møller. Mynsterfriver Buch.

3de Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Dhrr. Glashandler Fritsche.	Dhrr. Captain Friborg.
Klædekræmmer Spang (bortreist).	Captain og Urtekræmmer S. Holm.
Urtekræmmer Lyngbye.	Captain og Urtekræmmer Casse.
Hørkræmmer Jacobsen.	Captain og Urtekræmmer Mejer.

4de Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Dhrr. Captain og Hattemager Madsen (død).	Dhrr. Kunstdreier Kørberemager Schultz.
Agent og Farver Holmblad, Dannebrogsmænd.	Underfmed Caspersen.
Parykmager Bang den ældre.	Captain og Seglmager Bang.
Captain og Muurmester Dahl.	

5de Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Dhrr. Bogholder Sellman	Dhrr. Sprog lærer N. Mejer
Hofboghandler Stadthagen.	Rådmand J. Raphael.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Hindstorff. Drejer. Monrath.

C. Røbbe.

Inquisitionstribunalet.

(Ud af Skriftet: "Die entlarvte Inquisition"
 efter den spanske Original af Puigblanch.)

Dommerne i dette Tribunal føre Navn af Inquisitorer. Den canoniske Ret byder, at Ingen af dem maa være under fyrgetyve Aar, omendskjøndt de allerede ere Biskopper, og en Alder af tredive Aar er tilstrækkelig for at vorde Biskop. Uden Tvivl foreskrevet Paverne Inquisitorerne en højere Alder af den Aarsag, fordi de forudsaae, at deres Pligters Skranker af dem letteligen vilde blive overskredne, hvis ikke det Opbrusende og Ungdommens Lidenskabelighed allerede ganske vare vegne fra dem. Alligevel har man sædvanligen høvt en saare ringe Mening om Inquisitorernes Talenter, og iblandt Udblandets mange Forfattere, der have draget til Feldts imod dette Tribunal, har Ingen glemt, at gjøre opmærksom paa Inquisitorernes Uvidenhed og Landsarmod. *)

*) Den portugisfiske Adel truer for Spøg sine Børn, naar Disse forraabe Træghed og Talentløshed, med, at man vil gjøre Inquisitorer af dem. I

Saa vel Inquisitorer som Qualificato-
 torer (Censorer) og andre Medlemmer maae, for-
 deres Valg stadfæstes, underkaste sig en Art Ahnes-
 prøve, og godtgjøre, at de ikke nedstamme fra
 nyomvendte Jøder eller Maurer; ej heller fra
 Forfædre, imod hvilke der af Inquisitionen har
 været anlagt Proces, og som af den ere blevne
 straffede.

Jurisdictionen har sit egentlige Sæde i
 det høje Raad. Thi den ved Provincialret-
 terne er kun en præfær, saa den egentligen ikke
 kan kaldes en Ret. Storingvisitoren kan, efter
 sin Magt, saavel ved det høje Raad, som ved de
 øvrige underordnede Rettergange, efter Godthes

en bekjendt Hymne hedder det: "For de Kan-
 dens Gavers Mangel, er den Tro Er-
 statning nok;" og dette er blevet et Ordsprog
 om unge Geistlige, der, formedelst Mangel paa
 sund Mennekkforstand, synes uskikkede til vanske-
 lige Poster, og hvilke man og derfor strax udsaae
 til Inquisitorer. I Spanien er endog den laveste
 Almues almindelige Spøg:

"Spørgsmaal: Hvad er Inquisitionen?"

Svar: Et Krucifix, to Riærter og tre
 Dumhoveder."

findende, enten strax i Fødselen gvoele enhver Pro-
ces over hvilkensomhelst Gjenstand, eller og byde,
at Man skal holde inde med den. Han kan desu-
den tage for sig til egen Undersøgelse enhver
Sag, i hvilken Deel af Processen den endnu be-
findes. Han kan fremdeles modificere og dreje
alle condemnatoriske Domme efter eget Tykke,
blot med Undtagelse af dem, ved hvilke den
Skyldige overgives en civil Ret. Endeligen
gjør hans Embede ham og til virkelig Lovgiver,
i det han er authoriseret til, i de Tilfælde, hvor
Tribunalet har Kjendelsen, selv at være authen-
tisk Lovfortolker.

Tribunalets Jurisdiction strækker sig til alle
Klasser af Underdommere, med Undtagelse af Bi-
sopperne. Disse maa det, naar det troer dem
Skyldige i Kjætteri, denunciere for Paven.

Inquireren om Kjættere er af meget gammel
Datum; thi den tog allerede i fjerde Aarhundede,
eller endog tidligere, sin Begyndelse, og den verds-
lige Dyrighed udsendte i den Henftigt Speidere,
og overgav de opsporede Kjættere til Dyrighedernes
Affstraffelse. I en Lov fra Kaiser Theodos fra
Aaret 382 bliver denne Inquireren (Undersø-
gelse) først udtrykkelig anvendt. Karl den Sto-

te i ottende Aarhundrede, der endnu viste større Haardhed imod Hedningene, end i Spanien. Sisebut imod Joderne, drev, ved sine Krige imod Sachserne, denne Inquisitionsfærd saare vidt, indtil den endeligen af Pave Innocens den Tredie og Kæiser Frederik den Anden fik den Form, hvilken Man i de følgende Aarhundreder blev tro.

Siden blev Inquisitionens Processer forvandlet til Denunciationsprocess; og tvende Edicte — det ene kaldet de fide, det andet de Gratia — er det især, der have bevirket denne Forvandling. Herved blev heel Mange, især i Spanien deres egne Anklagere, saa at fra 1481 til 1520 ej mindre end 30000 Personer denuncerede mod sig selv. Men Løftet om Benaadelse var i Grunden kun en Fælde, hvori man lokkede. Saa var det med Marco Antonio de Dominis, der var bleven Protestant og flygtet til Engelland. Han vendte, efter Pavens og Inquisitionens Indbydelse, tilbage til Rom, og byggede paa den gjentagne Benaadning. Men Man var saa lidet tilbøielig til at holde ham Ord, at hans Paarsøgende, af Frygt for, at han skulde vorde et Slagtoffer for Auto da Feen, selv forgiftede ham i Fængslet.

Den strengeste Hemmelighedsfuldhed er Sjæ-
len i Inquisitionprocessen. Denuncianten veed
flet Intet om Vidnernes Udsagn, Vidnerne Intet
om Denunciantens; det ene Vidne Intet om det
Andets. Svarene nedskrives strax i Randen, og
endog Hæftelsesordren bliver af Politimesteren fik-
ket strax tilbage til Inquisitionen.

Dommerne maae, naar Inquisiten fremføres,
ganske imponere ved hin geistlige Pragt, der bedst
kan svare til deres Karakter og deres Hensigt.
Den spørgende Dommer maa, efter *Massini's*
Ord, vise sig "meer af raa og frygtelig, end vel-
villig Mine." Nu maa Inquisiten, efter aflagt
Ed, nøje angive sin hele Genealogi og Herkomst;
fremdeles maa han angive, om Nogen af hans
Forfædre er dømt af Tribunalet til en vis Straf.
Var Arveladeren er Poenitent under Inquisitionen,
er Arven aldeles confiskeret for Inquisiten. Hele
Fremfærden kan regnes til de meest raffinerede og
affhyeligste Stratagemer af Tribunalet.

(Fortsættes.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No. 38.

Lørdagen den 20 September 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Inquisitionstribunalet.

(Fortsat.)

Inkvisten faar ikke sine Anklagere at see; enten tale Disse gjennem en Sprekke, eller i Masker. Beskjendelsen er enten frivillig, eller ved Tortur (Pinsel).

Af disse Torturer ere fornemmeligen 3 Arter brugelige ved Inquisitionstribunalet: — Paa det de Pintes Skrig og Stonnen ej skulle vorde forlydelige i de dødstille Mure, skæer Pinslerne i et underjordisk Bærelse, kaldet Torturhallen, hvor Dommerne, ved gjentaget kort Forhør, søge at bevæge Inkvisten til frivillig Tilstaaelse.

Den første Art er det blottede og, med svære Lod ved Fødderne, betyngede Legems Dphidsen ved en Strikke, der gaaer om en i Loftet bes

fæstet Tridse. Bægtene hænge ved Lænker over Fodanklerne og ere hundrede Pund svære. Hænderne bindes Inquisiten paa Ryggen og Strikken befestes derved. Saaledes vorder han, i et Menneskes Højde, holdt svævende over Gulvet, medens Dommerne vedblive at formane ham til Tilstaaelse, og undertiden faar han endnu derhos henved tolv Piffeslag, alt efter hans Brødes Størhed. Derpaa lader man Strikken pludseligen los, saa at Stødet vorder ham yderst smerteligt; men ikke saa dybt, at han kan med Fodderne eller Lodderne berøre Gulvet.

Den anden Art af Tortur, den sædvanligste, er det nøgne Legems Udstrækkelſe paa en huul Lodbænk. Armene, Fodderne og Kroppen bindes fast til Sidebjællerne, til forsvig anbragte Kjepper, formedelst hvilke man endnu strammere kan sammentrække Strikken. I denne Stilling faaer Legemet otte voldsomme Tryk, formedelst hine Strickers Sammensnoren om den kjødsfulde Deel af Arme, Lægge og Skinnebeen. Desuden tvinger man sædvanligen den Lidende, ved denne Art Tortur, til endnu at indslupre syv Potter Vand, hvilke indtølles langsomt paa et, ved Vandets Tryk i Struben, neddrevet Stykke Silke.

toj, hvorhos det nedtrykte Silketøj forarsager ham alle de pinlige Fornemmelser, som en Druk- nende kan have. Dfte blev og Ansigtet tilhyllet med tyndt Linned, hvorigjennem Man lod Vandet løbe ham i Mund og Næsebore, og saaledes besværliggjorde ham Vandedrættet.

Den sidste Grad af Tortur er Gldtorturen. Inquisiten vorde de nøgne Fodder foran Stolen, hvorpaa han sidder, indpressede mellem to Brætter, besmurte med Glesk og derpaa bragte for en Kulild, ved hvilken de steges. Naar hans Skrig stiger til det Høieste, saa flyder man et Bræt ind imellem Fodderne og Kullene og formaner ham paany til Bekjendelse; men tager, naar han derved vægrer sig, Brættet atter bort.

Alle disse 3 Arter af Pinsler anvendes for begge Kjønn; den Sidste forekommer dog sjældent i Spanien, hyppigere i Italien.

De Personer, som maatte forrette Torturen, vare sædvanligen Fangevogterens Svende, ogsaa Ratterknegte og samtlige Dpraabere; egentligen tilkom denne affhyelige Forretning Dominicanerne. Inquisitionsbbygningen var gjerne bygget til Klosteret: en hemmelig Dør og en Gang, hvorved Man finder begge forbundne, besyrlke i hin

Formobning. Kjettere af geistlig Stand havde aldrig Lajer til at udføre deres Tortur.

Blandt de mange og forskellige og pinlige Straffe, bør især den berøgtede og skrækkelige Auto da Fé nævnes, hvilken er enten en saas kaldt almindelig, eller en Autillo, lille prisvat Auto. Denne Sidste bliver holden enten i Kirken for det forsamlede Folk, eller i Domhusets Sessionshalle. Da Dørrene her ere lukte, faae ingen Andre Udgang, end de Indbudne, sædvanligen blot Inquisitionens Subalterner.

Den almindelige Auto er sædvanligt holden en stor og rummelig Kirke, eller paa den største frie Plads i Staden; paa første Sted kun da, naar de Dømtes Antal var ringe. For at gjøre Skuespillet imponantere, gemmer Man en Mængde, forlængst Dømte til at fremføres; fremdeles afværger Man omhyggeligen, at ingen ved Torturen Lemtæstede findes i Processionen; hvorfor Man ikke gjerne anvender Tridsen paa Saabanne, der snart skulle underkastes Auto da Féen.

I denne Procession bære de Skyldige deres sædvanlige Klæder; dog de Geistlige ikke deres Ehorkaaber. Nonnerne fremtræde i lange Klæder, og saavel Disse, som Munkene ere uden Hovedbe-

bækning. Store Forbrydere bære visse Insignier, der tildeels ere Emblemmer paa deres Straf, og heel ofte ere beregnede paa at gjøre Slagtofferne latterlige. Disse Insignier ere nemlig: 1) Sanbinito — en Tunica af gult Lærred, der naaer til Knæerne, hvorpaa den Bærende forestilles brændende i Flamme, med mange Figurer af Drager og Djæble, der forskaffe ham Afkjøling med Visten. 2) Coroga — en tre Fod høj, af Pap forfærdiget, Hovedbædækning, der ender i en Spids, hvorpaa ligeledes ere malede Kors, Flammer og Djæble. 3) en Strikke om Halsen og 4) den gule Vokkjerte i Haanden, hvilken først er uantændt, men tændes naar Udsoningen med Kirken er foregaaen.

I en almindelig Auto da Fé synes tvende af de meest ophøjede Ideer, der nogenside have sysselsat den menneskelige Sjæl, at være realiserede: Efterligning af et rommersk Triumphtog og en anticiperet Forestilling af den almindelige Verdensdom.

Til Slutning et kort Udtog af Olmo's — en spanske Skribents — Beskrivelse over den i 1680 i Madrid i Kong Carl II's Gemalindes og Moders Dørværelse, holdne Auto da Fé, en Ceremonie, der kan sammenlignes med Romers, Paulus Emilius's Triumphtog:

Efterat mange og lange Forberedelser vare iforvejen truffne til at forherlige Ceremonien, frembrød endeligen den, til den store Executions højtid, bestemte og af Almuen med Utaalmodighed vent. de Dag. Kl. 3 om Morgenen bleve de Klæder og Sanbenitos, hvori Forbryderne skulde optræde, dem bragte; Kl. 7 begyndte Processionen i følgende Orden: Troessoldaterne marscherede forud og beredede Vejen. Derpaa fulgde det, med sort Flor overdragne, Kors for St. Martins Menighed, ledsaget af 12 Præster og en vedbslig Geistlig, der bare en Regnskærm. Derpaa kom Fangerne, i Tal 120, 72 Qvinder og 48 Mænd. Nogle bleve in effigie (deres Billeder) baarne forud, de Dvrige saaes i Person. De Første vare deels af Fængslet Udvigte, deels i det Døde, i Alt 34. Deres Navne vare skrevne med store Bogstaver paa Effigiets Bryst, og De, der vare dømtte til at brændes, bare, foruden Coroza'en paa Hovedet, og paa Klæderne malede Flammer, de Døde især endnu smaa Skrin i Handen, hvori man havde samlet deres Been. Ogsaa de Skyldiges Bøger bleve, naar man havde kunnet bemægtige sig Disse, baarne i et Skrin bagefter, for ogsaa at opbrændes. Efter Effigierne fulgte 11, der blot skulde lide legemlig Straf; iblandt Disse bare Drangitærerne og Polygamisterne Coroza'er og Nogle af dem Strikker om Halsen, hvorpaa saa mange Knuder vare slagne, som de skulde have

hundre Vidfæslag til. Derpaa kom 54, der atter vare udfsonede med Kirken; de Skyldigste i Sanbenito'er og et uantændt guult Bortlys i Haanden. Til sidst 21 Dødsdomme, hver med sin Coroza og den til Forbrydelsen passende Sanbinito; de Fleste med Laase for Munden. En Mængde Inquisitionens Forrolige ledsagede Dem, og desuden fulgte med Enhver 2 Munkke, som trøstede de Angrændte og formanede de Forhærdede. Denne Afdeling af Processionen sluttede Overdommeren af Toledo med sine Betjentere. Dernæst fulgte samtlige Inquisitorer ved Provincialtribunalerne, foran hvilke gik begge Secretærerne af Toledo og Madrid, tilligemed en stor Mængde Commissarier og Familiarer. Saavidt bestod Processionen af Fodgængere; nu kom Cavalleriet:

Foran paraderede Scherifferne og andre Politibetjente i Hovedstaden, tilligemed Overembedsmændene i Madrids Inquisition. Derpaa et langt Tog af Familiarer paa Heste med prægtige Skaprakker og Tommer. Disse bære over deres egne Klæder Inquisitionsuniformen og deres sædvanlige Insignier og Ordener; i Hænderne højt opløstede Stave. Nu fulgte et stort Antal af Kirkens Officianter; saasom Notarier, Commissærer, Qualificatorer o. s. v., Alle bærende de samme Insignier, og paa Muulæster med sorte Dækkener rede efter dem Raad og Borgerskab fra Madrid, med Mairen i Spidsen og Fiskalproku-

ratoren af Toledo fulgde efter, hvilken Sidste, ledsaget af et Antal Andre fra Hoffet, bar Troens Standarder, af rødt Damast, prydede med Inquisitionens og Kongens Vaabener. Inquisitionerne ved Toledo's og Madrids Tribunaler og en Mængde Personer fra Hoffet; fremdeles Inquisitionens høje Raad; Kongens Gehejmetaad o. s. v. fulgte umiddelbart efter Fahnen, og endeligen saaes i bispe ligt Purpurornat og Raabe paa en stadselig bruun Hest med Purpurklapraak og mange Vaand og Fryndser af samme Farve, Storingvisitoren, ved hvis venstre Side red Præsidenten ved det høie Raad — dengang Biskoppen af Avila — fulgt af 12 Betjentere i Livree. Desuden havde han endnu et Følge af 50 Lanciers eller snarere Hellebardiers, der, klædte i sort Silke med Sølvgaloner og Tresser, med hvide og sorte Fjedre i Hattene, commanderedes af Marquis de Pobar, som Protector for Inquisitionen i Toledo. Ogsaa denne Ridder og hans Hest, tilligemed 18 Livrebetjentere, saaes i højeste Pragt. Enden paa hele Toget gjorde nu Tronhimmelen og Karethen for Storingvisitoren, hvorefter fulgte en Mængde andre Bogne, hvori hans Capellaner og Pager befandt sig.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 39.

Lørdagen den 27 September 1827.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Inquisitionstribunalet.

(Sluttet.)

Det store Theater, Man havde oprejst, var et Paralelogram paa 19000 Kvadratsfod, og var 13 Fod høit. Den kongelige Familie fyldte Theatrets store Mellemloge. Det hele Hof, de fremmede Magters Ufsendinge, Standerne o.s.v. havde deres Plads tæt ved Samme. Paa det øverst ophøiede Sted sad Storingvisitoren paa en Throne. En Mængde ophøiede Bænke til Venstre vare for Forbryderne. Der, hvor Tribunalets Personer havde deres Sæde, saae man et Alter med en Prædikestol og to frie Pladse med Balustrader. Tæt ved den kongelige Loge var Garden opstillet.

I det aabne Rum, ganske i Midten, var en Platform, og paa den saae man endnu to, næsten

som Prædikestole dannede Skranke, hvor Forbryderne maatte staae, naar deres Dom skulde oplæses. Over hele Rummet var et Dække af Lærred, for at skjærme mod Solstraalerne. Theatrets Loger vare pyntede med prægtige Tapeter og rødt Damastes Draperi. I Huulhederne under Theatret vare flere Gemakker anbragte, der vare bestemte deels til Fængsler, deels til Audiens-Bærelser, i hvilke Sidste de Angrende endnu kunde forhøres. Heller ikke fattedes der Plads, hvor Man kunde faae Forfriskninger.

Da Toget havde naaet Theatret, gik Forbryderne op ad Trappen til de dem bestemte Plads; dog maatte de først i Parade gaae rundt om det hele Theater, paa det de kongelige Majestæter kunde have den Fornøielse, endnu ret at tage dem i Diesyn. Tribunalerne og de øvrige Fornemme indtog de deres Plads. Endnu før Messens Begyndelse, nærmede Storingvisitoren sig til Kongen og overrakte ham den Eed, de spanske Konger, ved sig Leilighed, plejede at aflægge. Da Messen var begyndt, blev, efterat Evangeliet var endt, Eden forelæst af den ældste Senator for Tribunalet i Toledo, hvilken Hovedstadens Maire og hele Folket havde at aflægge.

Efter Messen besteg en Dominicaner, en af det høie Raads Qualificatorer og Hofpræst, Prædikestolen, og holdt en Prædiken i ægte gerundianisk Stil *). Lerten var Inquisitionens Yndlings-Bibelsprog: "Exurge Domine, iudica causam tuam!" (Stynd Dig Herre, dom din Sag!).

Da hin opbyggelige Tale var endt, kom Raaden til Oplæselsen af den ud af Acternetagne Beretning om hver Inquisits Proces og den fældede endelige Dom. Saavidt var man om Eftermiddagen Kl. 4. Nu skred man til den saakaldte Overleverelse til den verdslige Dyrighed, hvortil de Dødsdømte skulde overantvordes; medens Disse førtes til Brændingspladsen.

Messen, skøndt uden Sange, varede til Kl. 8½ om Aftenen, og dermed endedes den hele store Act, for hvilken hiin Plads i Staden var Scenen. De Frikiendte vendte nu tilbage i Inquisitionsfængslerne. Det Taalmod, hvormed Kong

*) See Leben des berühmten Prediger, Bruder Gerundio Campazes von Bertuch im Jahr 1770.

Carl Ilden oppebiede den hele Auto's Ende, var til Forundring. Han havde den hele lange Tid ikke en eneste Gang forladt Balconen, ikke engang forlangt Forfriskning; ja, til Slutning spurgte han endog, om endnu intet Mere var at vente, og yttrede stor Lyst til at see Mere.

Den hele Execution endtes først Kl. 9 om Morgenen. En af Tribunalets Secretærer maatte være Vidne til alle Dømtes virkeligen paafulgte Død, for derom at udfærdige en embedsmæssig Beretning. To Dage efter Auto'en fik de til Pönitens Dømte et bestemt Antal Vidskespag. Sædvanligen bleve og de Huse, hvori henrettede Riettere havde holdt deres Sammenkomster, nedrevne.

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed.

Banderdecken,

Et Søe-Eventyr,

Sibestykke til Lybflands vilde Jæger
og Danmarks Waldemars Jagt.

(Indsendt.)

J gamle Sagn laae ei sjældent historisk Sandhed eventyrligen indhyllet. Mølligen ere flige Sagn og Traditioner de oprindelige Kilber til historisk Kundskab,

Blandt saadanne minder sig Enhver Sagnet om den vilde Jagt i Luften i Harzskovene, om Kong Waldemars ved Gurre Slot og om Bordingborg; Syn af Ryttere, sjælden Lyd af Hundeglam og Jagthorn o. s. v. At forklare disse Sagn naturligen, ligger uden for Omfanget af Indsenderens Kundskaber i Naturrens Rige. Nok, de gives; og disse Sagn ere læste eller horte af Alle.

Imidlertid mindes J: ikke for at have læst eller hort efterstaaende Folkesagn eller Børsel til Søes, indtil han hændelsesvis stødte paa den i et engelsk Værk — Edinburg Magazin. Det er i mange Aar gaaet i Arv fra Fader til Son, og fortælles endnu stedse ombord paa de engelske

og hollandske Skibe. Synet, Eventyret indeholder, blev iagttaget af Mange — til een og samme Tid, og er edeligen bekræftet ved retlige Forhør. Det lyder saaledes efter den engelske Original:

Saa modig Sømanden i Almindelighed er — hedder det i Indledningen til Fortællingen — naar det gjælder Kamp mod Elementerne eller hans Lands Fiender, saa overtroisk og fejsk var han, naar Talen er om gamle Sagn og ulegemlige Væsenet; Hvo har faret, endog den korteste Rejse, uden at have lagt Mærke til synderlige Fordomme, gangne i Arv fra Sømand til Sømand? Skaansomhed i Bedømmelsen af Disse og Føjelighed i at rette sig efter dem, naar de ere uskadelige, sikkre ofte Passageren Folkets Velvillie, naar Denne stundom i alvorlige Diebliske behøves. —

”Bort Skib” saa lyder Efterretningen, ”forlod det gode Haabs Forbjerg, efter det at have indtaget den fornødne Proviant. Snart erfarede vi det stormende Uvejr og de svære Søer, som, til visse Aarstider, ere saa almindelige paa denne Brede. Dagen var mørk og taaget — Vinden, der havde hidtil været gunstig for os, lojede af, friskede op igjen med fornyet

Styrke i modsat Retning for en kort Tid, og døde hen igjen, just som om den vilde sætte vort Taalmod paa Prøve. Den sprang om paa alle Stregerne af Compasset, og endte sig med dyb Dyrning og en stærk Storm af S. D. Vi fik alle vore Sejl bak og Skibet svingrede græsseliggen. Nu løjede det øieblikkelig saaledes af, at vi umuligen, som Skibet laae mellem Slugget af de himmelhøje Bølger, kunde styre det imod dem og altsaa som et Stykke Tommer, drivende for Bølgernes Magt. Kl. 12 om Natten fik vi en Byge med Storm, Torden, Lynild og Hagl. Uengsteliggen saae Matroserne stedse forud efter — "det bliver en lurvet Nat" sagde de, det er ikke Umagen værdt at gaae til Røys. Da Søen løb frygteliggen høj, befalede Captainen at lægge bi. Vagten paa Dækket bestod af fire Mand — hvoraf den Ene holdt Udkik forud; thi Vejret var saa taaget, at vi ikke kunde see 2 Kabel-Længder fra os. Denne Mand, som hed Tom Willis, gik ofte hen til Fordelen af Skibet som om han vilde lægge Mærke til Noget ved Bougen; — naar de andre spurgte ham, hvad han saae saa noie efter, vilde han ikke svare dem; — nu gik Disse ogsaa forud —

studsede — kom tilbage, men sagde Intet. Strax raabte imidlertid En: "William, kald alle Mand op!" Disse, vrede over at blive purrede ud af Røyn, spurgte, hvad der var paa Færde? Tom Willis raabte: "kom og see selv, det er ikke paa Dækket I skal see, men forud i Søen!" Alle sprang nu op, iilede til Bogen af Skibet — og forstummede. — Efter en kort Pause, hvidskede En til sin Kammerad: "hvor! hvor er det? jeg har ikke seet det!" — hvortil Svaret var: "ved sidste Lyne-Glimt saae vi Alle, at den ikke havde et eeneste Rev i sine Sejl — men vi kjende dens Historie og veed nok, at alle dens Klude aldrig vil bringe den i Havn!

(Fortsattes.)

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 40.

Løverbagen den 4 October 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cøhens Bente.

Pilestræde No. 105.

U n m e l d e l s e

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Kapitel 20 §. paa ligger det enhver Klassifikations Repræsentanterne, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samtlige Repræsentanterne, ved de, i Generalsforsamlingen, paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de § godtgjøre sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hielp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige anmelden, om hun sidder i sin afdøde Mands Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingent.

De som efterlade dette eller herom, samt om deres Alder, gjøre u rigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom ogsaa de Ansøgende, der anmelden Svagheder, derom skal lade

medfølge Attest fra en Læge, hvilken maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende indleverte Attester ikke ansees giældende.

Tovrigt skulde Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at bilsætte Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Selskabets Bogholder Koble, boende i Frederiksberggade No. 26 paa anden Sahl, alle Formiddage, indtil Klokken 10, Tirsdag og Onsdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Monrath. Drejer.

G. Koble.

Banderdecken,

Et Søe-Eventyr,

Sidestykke til Lydslands vilde Jæger
og Danmarks Waldemars Jagt.

(Fortsat.)

Med denne Passiar vare adskillige af Passagererne blevne vækkede og komne op paa Dækket. De kunde imidlertid Intet see; thi et Bølmørke omgav Skibet og Bølgernes Allarm, i det de stødte mod Skibet, gjorde, at de Intet kunde hør. — Matroserne undvege ethvert Spørgsmaal, Man gjorde dem. Nu kom Præsten op; det var en aldrende og alvorlig Mand, meget yndet af Folkene. Han hørte tilfældigen, at En af Mandsskabet spurgde den Anden: 'Om han nogensinde havde seet den flyvende Hollænder og hvad han troede ihenseende til Sagnet om denne?' hvortil den Anden svarede: 'Jeg har hørt, at den krydser her omkring; sig mig, hvorfor naaer den aldrig Havn?' Den Første svarede: "Ja, Man angiver forskjellige Grunde; hvad jeg har hørt er som saa: Skibet kom fra Amsterdam

omtrent for 70 Aar siden; Kaptainens Navn var *Wanderdecken* — det var en stolt Sømand, men vilde have sin *Willie* i Alt, om end *Fanden* stod imod, men dog var han saa god imod sine Folk; — men hvordan det nu staaer sig ombord, seer Du, det veed Ingen; nu skal du høre videre: da de vilde om ejle det *Gode Haab's Fjorbjerg*, varede det længe, inden de kunde klare *Tablebay*, som vi saae i *Morges*; de fik *Binden* ret forind — hun kulede op alt meer og meer. *Wanderdecken* gik imidlertid op og ned ad *Dækket* og bandede *Binden* i Et væk. Just efter *Solens* Nedgang prajede en *Sejler* ham og svurgde ham, om han ikke havde i *Sinde* at anløbe *Tablebay* inden *Nat*? hvortil *Wanderdecken* svarede: "Sid jeg blive evigen fordoemt, om jeg gjør; skulde jeg end holde det krydsende her til *Domedag*!" *Wanderdecken* kom heller aldrig ind til *Tablebay*, for han har siden ideligen krydset her — og vil nok komme til at krydse længe; aldrig sees han af noget Skib, uden at det bevider haardt *Veier*!" Hertil svarede den *Anden*: "Vi maae see til at holde klar af ham, for man siger, at han sætter sin *Storbaad* ud, naar han faaer en *Sejler* i

Sigte og søger at komme paa Siden af den, for at levere Breve ombord, men Ulykker træffe altid dem, som have Samqvem med ham." Tom Willis svarede: Ej! Søen gaaer saa højt og toppet, at han nok lader være at komme ombord til os. Den Anden svarede: ja, det skal Du ikke stole paa, om V a n d e r d e c k e n finder for Godt at sætte sit Fartøj ud"! Da en Deel af denne Samtale var bleven hørt af Passagererne, kom de i Bevægelse. Bølgernes Brag paa Skibets Sider kunde neppe høres, formedelst den stærke Torden. Vinden havde udblæst Lyset i Nathuset, hvor Compasset stod, og Ingen kunde sige, hvad Streg vi lagde an. Passagererne vare bange for at spørge, af Frygt for at høre Noget, der endnu kunde gøre dem Mere mismodige eller underette dem om mere, end de allerede vidste; thi endskjøndt de tilskreve Betret deres Mismod, vaktes dog deres Skræk af en Årsag, som de ikke vilde tilstaae. Uvejret vedblev imidlertid i dets fulde Kraft; ved Lynglimtenes Skin, der oplyste de toppede Bølger rundt om dem, saae de den flyvende Hollænder lænse for Vejret i stormende Fart med alle Sejl til. Synet var blot øjeblikkeligt, men tilstræk-

Feligt nok til at hæve alle Passagerernes Tvivl. En af Folkene raabte: "See, der løber hun med boven Bramsejl og Skyskrabere til." Præsten, som havde bragt Bønnen op med sig, for ved Lejlighed at trøste Folkene, tog sin Post tæt ved Mathuset, saa at Skinnet af Lyset faldt paa Bladene i Bogen; han begyndte i en højtibelig Tone at oplæse Bønner for Esfolk i Havs-Nød. Folkene stode omkring ham med foldede Hænder; men saa ud som de troede, at Bønnen var til ingen Nytte. — Denne Handling tjente imidlertid dog til at fængsle deres Opmærksomhed, som da vare paa Dækket. Lynglimtene, der imidlertid bleve svagere og svagere, viste Intet, ud n de taarnende Bolger om Skibet fjern og nær. Nu kom Kaptainen, der hidtil havde været nede i Kabinen, op paa Dækket og spurgde, hvad Anledningen var til denne Angest og Alarm; han smilede og loe endog, da han sagde dette; han tilføiede: "at nu var det Børste af Vejret forbi," og spurgte, hvorfor de nu kunde være saa angst ved et svagt Windpust — man talte om den flyvende Hollænder — Capitainen loe høit og sagde: at han nok gad seet et Skib med Bramsejl og Skyskrabere til i saadan Nat. for

det maatte være værd at see paa. Præsten trak ham ved Ermet til Eiden, og syntes at indlade sig i en alvorlig Samtale med ham; men Kap- tainen afbrød ham, sigende: lad os holde Udkik for vort eget Skib, og ikke bryde os om Andre! Han befalede nu Folk tilbejrs, for at bringe Alt klart og i Orden ved Stor-Mærse, Raa-n, som skamfilede Masten med stor Allarm. Tom Wil- lis entrede op, sagde, han havde klaret Alt og haabede, at de nu ikke skulde see mere af hvad der saal des havde skrækket dem. Herad loe Kap- tainen og første Styrmand; men Præsten fores- stillede dem det Utidige i deres Latter. Anden Styrmand, Saunderson, der havde lobet Skolen halvt igjennem i Edingburg, holdt med dem, og sagde til Tom Willis, at han skulde have taget hans Bedstemoders Brillen paa, for at see des tydeligere. Tom skuldede gnaven væk, og satte sig foran ved Bougen, holdende Udkik ligesaa opmærksomt, som tilforn, Nu lynede det atter, og stærkere end tilforn; pludseligen raabte Tom Willis: "Wanderdecken, Wanderde- cken! jeg seer han sætter sin Baad ud!" Alle Mand kom op paa Dækket. Ved Lynglimtene saae de tydeligen den flyvende Hollænder i et kort Afstand, og Baaden kommende imod dem, hvori vare fire Mand.

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 41.

Lørdagen den 11 October 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

Anneldelse

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Kapitel 20 §. paa-ligger det enhver Klassifikations Repræ-sentanterne, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samt-lige Repræsentanterne, ved de, i General-Forsamlingen, paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de § godtgjøre sin Bærdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hielp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige anmelden, om hun sidder i sin afdøde Mands Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette eller herom, samt om deres Alder, gjøre u-rigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgørende og rigtige Dplysninger, ligesom ogsaa de Ansøgende, der anmelden Svagheder, derom skal lade

medfølge Attest fra en Læge, hvilken maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende indleverte Attester ikke ansees giældende.

Søvrigt skal Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at tillægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Selskabets Bogholder Koble, boende i Frederiksberggade No. 26 paa anden Sahl, alle Formiddage, indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Monrath. Drejer.

C. Koble.

Banderdecken,

Et Søe-Eventyr,

Sidestykke til Tydsklands vilde Jæger
og Danmarks Waldemars Sagt.

(Fortsat.)

Da Baaden var omtrent to Rabbels Længder fra Skibet, spurgde Baadsmanden Kaptainen om han skulde praje den? Kaptainen, der gik hæftigen frem og tilbage ad Dækket, svarede Intet hertil. Første Styrmand raabte "Sej der, Manne! Kast en Ende ud til den Baad der!" Folkene saae til hinanden, uden at adlyde Befalingen. Da Baaden var paa Siden af Rysket, raabte Tom Willis: "hvad ville I? hvo ere I? og hvilken Djævel har blæst Eder herhen i saadant Vejr?" En gjennemtrængende Stemme fra Baaden svarede paa Engelsk: "Vi

vilde tale med Kaptainen! "Kaptainen lod som om han ikke hørte dette, og, efterat Banderdeckens Baad var kommen paa Siden, kom en gammel bedaget Mand op paa Dækket, holdende en Pakke Breve i Haanden. Vore Mastroser trak sig tilbage, men Præsten traadte frem, hæftede et skarpt Blik paa den Fremmede, besynderlige Udbyg og spurgde: "hvad han meente ved sit Besøg?" Han svarede: "Vi ere blevne opholdte her i lang Tid for Nødvind og haardt Vejr — Banderdecken ønsker at faae disse Breve oversendte til hans Venner i Europa!" Nu traadte vor Kaptain frem og sagde med saamegen Faining, som muligt: "Jeg ønsker, at Banderdechen vilde bringe sine Breve ombord paa et andet Skib end mit. "Vi have prajet mange Skibe", svarede den Fremmede, "men de affloge Alle at modtage vore Breve." Herpaa mumlede Tom Willis: "Vi gjøre nok bedst i at gjøre det Samme, for man siger, at der er en synkende Vægt i Eders Breve." Den Fremmede svarede ikke herpaa, men spurgde, "hvor vi vare fra? Paa Svaret, at vi vare fra Portsmouth, sagde han med varm Følelse: "gid I havde været fra Amsterdam — Oh,

gib vi kunde faae det og vore Venner der at see igjen!" — I det han yttrede disse Følelser, faae vi Folkene i Baaden vride deres Hænder og hørte dem i en besynderlig pibende Stemme at raabe paa Hollandsk: "Oh, gib vi vare der igjen — vi have krydset — længe, længe rundt omkring; vore Venner maae vi dog engang see igjen!" Præsten spurgte den Fremmede: "hvor længe de havde været tilsoes? han svarede: "Vi have intet Bestik kunnet holde; thi vor Almanak blæste overbord — I see, at vort Skib ligger der endnu — hvad nytter det altsaa at spørge, hvor længe vi have været tilsoes? — Vanden deeken ønsker blot at I ville bringe disse Breve til hans Venner". Præsten svarede: "Jeg frygter for, at Eders Breve ville være gandske unyttige, kom de end til Amsterdams; thi de Personer, til hvem de ere adresserede, ere alle bøde for længe siden — og findes vist ikke uden under Kirkegaardens grønne Torv". Den Fremmede vreed sine Hænder og syntes at græde; han svarede: "det er umuligt; jeg kan ikke troe Eder — Vi have drevet længe heromkring — men Fædreland og Venner ere ikke saa letteligen glemte — der er ikke en Regndraabe i

Skæerne, uden den jo føler sig beslægtet til de andre — de falde ned i Havet og forene sig der igjen med hinanden; hvorledes kan da beslægtet Blod forglemme, hvor det randt ud fra? Selv vore Legemer ere en Deel af Holland og *Wanderdecken* siger: at, dersom han nogensinde kommer tilbage til *Amsterdam*, vilde han heller forvandles til en *Steenpost*, vel besæflet i *Grunden*, end tage bort for at boe et andet Sted — dog, som sagt, Vi bede Eder blot, at modtage og besørge vore Breve!”

Præsten saae paa ham med Forundring og sagde: ”det er Galenskab, som trodser alle Forhold til Tid og Sted!” Den Fremmede vedblev: ”her er et Brev fra den anden *Styrmand* til hans kjære og eeneste tilbageblevne Ven, hans Onkel, som boer i det andet Huus, højre Haand fra *Watch Quai*.” Han holdt Brevet frem, men Ingen vilde tage derimod. *Tom Willis* opløstede sin Kæst og sagde: ”Nu hjælpe mig Gud! En af vore Folk, som var i Fjor Sommer i *Amsterdam*, siger for vist og sandt: at *Watch Quai* er bleven nedbrudt for 60 *Var* siden og nu staaer der en Kirke paa Stedet.“ Manden fra den flyvende *Hollænder* sagde:

“Det er umuligt; jeg kan ikke troe Eder; her er nok et Brev, det er fra mig selv til min kjæte Søster — jeg har lagt en Bæsel deri, at hun kan kjøbe sig Kniplinger og et peent hollandst Hovedtøj“ Tom Willis svarede: “ja, hendes Hoved hviler nok rolig paa Kirkegaarden — men paa hvilket Handels-Huus er Eders Bæsel trukken?“ Den Fremmede svarede: “Paa Vanderbrucker & Comp.”

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 42.

Løverdagen den 18 October 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

U n m e l d e l s e

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Kapitel 20 §. paa-ligger det enhver Klassifikations Repræsentantere, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samtlige Repræsentantere, ved de, i General-Forsamlingen, paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de § godtgjøre sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hielp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige anmeldte, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette eller herom, samt om deres Alder, gjøre u-rigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom ogsaa de Ansøgende, der anmeldte Svagheder, derom skal lade

medfølge Attest fra en Læge, hvilken maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende indleverte Attester ikke ansees giældende.

Sovrigt skulde Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at tillægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Selskabets Bogholder Koble, boende i Frederiksberggade No. 26 paa anden Sahl, alle Formiddage, indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Monrath. Drejer.

C. Koble.

Banderdecken,

Et Sø = Eventyr,

Sibestykke til Tydsklands vilde Jæger
og Danmarks Waldemars Jagt.

(Fortsat.)

Den Mand, hvorum Tom Willis havde talt, svarede nu: "Der bliver nok nogen Diskonto paa den — for det Handels-Huus fallerede for 40 Aar siden — og Banderbrueck har Ingen hørt Noget om efter den Tid; men at huske alt dette gamle Ragerie er det Samme, som at rode op i Bunden af en gammel Kanal"; den Gamle vedblev: — 'Her er ogsaa et Brev fra Banderdecken til hans elskte og tro Kone; han forlod hende i et net Huus paa Landet ved Bredden af Harlemmer-Mer; hun lovede at have det prægtigen opmalet og pyntet til

hans Hjemkomst — hun vilde ogsaa have flere Spejle i Salen og Dagligstuen, at hun kunde see ligesaamange Banderdeckener, som hun havde Spejle:” ”Hun har havt Tid nok”, svarede samme Mand, ”til at have 16 Mænd siden den Tid; men var hun end ilive, til at kunne tage imod ham, kommer Banderdecken dog aldrig tilbage for at forstyrre hende!” Ved at høre dette, fældede den Gamle atter Taarer og sagde: ”Om de ikke vilde modtage Brevene, vilde han efterlade dem — han tilbød dem nu til Kaptainen, til Præsten og alle de Dyrige, den Gene efter den Anden. — Enhver trak sig tilbage og lagde Hænderne paa Ryggen; nu lagde han Brevene paa Dækket og et Stykke Jern, der hændelsesviis laae tæt ved, lagde han oven paa, for at forhindre, at de skulde blæse overbord. Herefter svang han sig over Rejlingen og steg i sin Baad. Vi horte de Andre tale til ham — men Stormen hindrede os fra at forstaae, hvad de sagde. Vi saae Baaden sætte af; og, ej ter faa Dieblikke, var der intet Spor at see af den. Matroserne gneed deres Dine, som om de vilde paa hvad de selv havde sect. — Brev:

pakken laae imidlertid paa Dækket og beviste
 Rigtigheden af Synet. Duncan Saunders-
 son, den skotske Styrmand, spurgde Kaptai-
 nen, om han skulde tage dem op og lægge dem
 i Brevsækken; da han intet Svar fik, vilde han
 have loftet dem op, dersom Tom Willis ikke
 havde trukket ham tilbage, sigende: at Ingen maatte
 røre dem; han paastod at tage dem op med en
 Ildtang og kaste dem overbord. En Anden sagde,
 at det var hverken godt at modtage dem godvil-
 ligen, ikke heller at kaste dem over-
 bord. "Lad
 Ingen røre dem" sagde Tommermanden; "hvad
 man har at gøre, naar man har Breve ombord
 fra den flyvende Hollænder, er, at lægge
 dem i en Kasse og fæste denne med Søm til
 Dækket, saa at han strax kan faae dem tilbage,
 naar han forlanger dem. Tommermanden gik
 for at hente sine Materialier; men medens han
 var nede, fik Skibet saa haard en Laaring, at
 det Stykke Jern, som laae paa dem, gled of-
 og Brevene hvirvledes op i Luften, lige Moder
 Cary's Ulykkens Høns, dem hver Somand
 kjender. Nu udfødte alle Matroserne et Glædes-
 Ekstrig, Bunden rummede, blev sejelig og snart

vare vi uden for Banderdeckens Virke,
Kreds. —

Denne Historie, saaledes, eller saa omtrent, for-
talt, høres som oftest ombord paa fremmede
Skibe. —

F. S.

Religions = Sværmeri.

”Wehe Denen, welche die Vernunft verschreien! —
Sie wissen nicht was sie thun. Die heiligste Ge-
fühle verirren sich zu Frevel und Verbrechen,
wenn sie diese Wächter nicht bewacht. — Wer die
Zeichen der Zeit, wer die Greuel, zu denen un-
reine Mysticismus und Fanatismus schon hinge-
rissen hat, beachtet, wird die Nothwendigkeit der
Warnung fühlen.” *)

H. W. Niemeyer über die Erziehung,
3ter Theil — Schlusswort.

Endskjøndt ogsaa danske Blade allerede forlængst
have leveret efterstaaende authentiske Beretning om

*) Wee Dem, der udskrige Fornuften! — De vis-
de ikke hvad de gjøre. De helligste Følelser for-
vilde sig til Udaad og Forbrydelse,
naar denne Vægter ikke bevogter dem. —

en i Zürich tilbraget Rædselsscene — en absolut Folge af religiøst Sværmeri, finder Undertegnede sig dog opfordret til at meddele den i dette meget læste Borgerblad, som et nyt, skjøndt ikke forunderligt, Vidnesbyrd om Forkerthed, og som et vigtigt Bidrag til Historien om det vanvittige Nazarie, der udrinder af ufornuftige Religionsbegreber og endog yttres sig i virkelige Forbrydelser. Den lyder saaledes:

”Allerede for længesiden var en Selvejers og velhavende Bondes, Johannes Peters, Bøllig i Wildispuch, en Landsby ikke langt fra Zürich, berøgtet ved foregivne religiøse Sammenkomster, hvilke derværende Egns Sectarere holdte i den, og hvortil Husets mandvorne Døtre maaskæ tilbode medvirkende Tillokkelser.

(Fortsættes i næste No.)

Hvo der agter paa Tidens Tegn, agter paa de Grusomheder, hvortil ureen Mysticisme og Fanatisme allerede har henrevet, vil føle Advarselens Nødvendighed.

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 43.

Løverbagen den 25 October 1823.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105

U n m e l d e l s e

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Kapitel 20 §. paa-ligger det enhver Klassifikations Repræ-sentanterne, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samt-lige Repræsentanterne, ved de, i General-Forsamlingen, paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de § godtgjøre sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hielp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige anmelden, om hun sidder i sin afdøde Mandes Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette eller herom, samt om deres Alder, gjøre u-rigtige Angivelser, skal enten aldeles tilfidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom ogsaa de Ansøgende, der anmelden Svagheder, derom skal lade

medfølge Attest fra en Læge, hvilken maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende indleverte Attester ikke ansees giældende.

Tovrigt skulde Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at bilægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Selskabets Bogholder Koble, boende i Frederiksberggade No. 26 paa anden Sahl, alle Formiddage, indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Monrath. Drejer.

C. Koble.

Religions = Sværmeri.

(Fortsat.)

Imidlertid havde hine, i Midten af forrige Aar, af Regjeringen truffne almindelige Foranstaltninger imod Sectvæsenets Udbredelse, de af den, hele Geistligheden, derom meddelte Bink og de, ifølge deraf, ved Politiet, truffne særdeles Forholdsregler sat det, tilforn om sig gribende, Onde Grændser og vakt Haabet om, at Ilden, skjøndt endnu ulmende under Afsen, vilde ikke saa let, formedelst vedvarende Aarvaagenhed, komme til fordærveligt Udbrud. Dette Haab blev skuffet. Tvende Døtre af det Peterste Huus havde sjet net sig fra Hjemmet. De vare i et Aars Tid politimæssigt eftersøgte: Den Ene førte det Tilnavn: Den hellige Margrete. Naar og hvorlænge Disse, uden Menighedsforstanderens Vidende, havde været komne tilbage til det faderlige Huus, er endnu uvist. Den 12te Marts *) om Aftenen hørte Man i det veltilslukte Peterste Huus en Larm af i hinanden bedende, raabende og hylende Stemmer, ledsagede med

*) d. A.

en, som det syntes, ved Drefflag opstaaende Lummel, Med Mellemrum af Stilhed, vedvarede den, mere og mere Opmærksomhed vækkende, Larm hele Natten igjennem og den følgende Dag til henimod Aftenen, hvor da endeligen Overamtmanden, underrettet om Sagen, deels sendte strax Politibetjente derhen, deels og strax ved den indbrydende Nat indtraf selv personligen. De Første havde forgæves forlangt Husets Aabning eller Forklaring over det i dets Indre Forefaldne; Overamtmanden selv maatte lade Huusdørrerne aabne med Bøld, og han maa da først imod Morgenstunden være kommen til at aabne den spærrede Kammerdør; men Man fandt Kammergulvet i øverste Etage sammenflaaet og nedstyrtet paa det neden under, og i det spærrede Værelse fik man endeligen Dje paa et Dusin Mennesker, Mænd og Qvinder, deelte i Grupper deels liggende oven paa hinanden, deels knælende, bankende, larmende og hylende, som tilforn. Foruden de sex Husets Beboere, var det Peters Svigersøn med sin Hustrue og nogle andre Personer. Deres Udsagn beraabte sig paa guddommelig Indskydelse, paa onde Aander, der maatte fordrives, paa Gjenfødsel og deslige. Alle bleve viiste til deres Huus og

Hjem; der skulde de forholde sig rolige og lyde Overamtets videre Kald. Politiet i Zürich blev underrettet om det Forefaldne og Dette befalede Indkaldelsen af de formodede Hovedpersoner i dette affindige Dptrin, fornemmeligen begge hine Døttre, for, efter Omstændighederne, at forsørge dem i Galehuset."

"Da denne Befaling kom til Wildispuch, vare de Begge myrdede, og deres Broder dødeligen farligt saaret. Som deres Mordere angave sig selv; den ovennævnte Svigersøn, Svogeren til de 2 dræbte Søstre, af Haandtering Skomager, tilligemed en 24-aarig, ugift Qvinds-person. Mordene selv skede den 15de om Aftenen og, efter deres Udsagn, med Tilløbelse, paa Begjering og under den drifstigste Medvirkning af de Myrdede. Enkelte Dptrin ere i den Grad græsselige Naserier, at Haanden ikke formaar at optegne dem. Korsfæstelse skulde være den Form, der forenede sig med ethvert andet Myrderi, og sonderflagne Hovedskaller maatte tilsidst tilbringe Slagtofferne Døden. Nogle Dømmere varede det gruelige Dptrin mellem de fire eller fem Personer i et Kammer ovenpaa; efter fuldbragt Udaad gif Morderne ned i Faderens

Waaningsstue, for at melde hvad der var skeet
 og — spørge sig med Viin. Tre Dage — saas-
 ledes aftalede de nu — skulde der Intet tales
 om det Forefaldne, for at oppebie, om der vilde
 ske et Mirakel, og de myrdede Søstre vilde op-
 staae. Thi Disse havde forlangt at døe for Ver-
 dens Forløser, for og hermed selv at forløse
 mange tusinde Sjæle; kun ved Blodsudgydelse
 kunde Disse reddes; og Morderne, endnu ikke
 standsede ved nogen Anger, vilde nu igjen,
 som de sagde, døe for deres Benner. Den 21de
 bleve Forbryderne bragte i det Durchske Kris-
 minalfængsel.”

Menneſteven! Borgerven! Kristen! kan Du
 læse denne gyselige Beretning, uden at Haarene
 rejse sig paa dit Hoved; uden at Du stemmes til
 dybeste Veemod; uden at Du drager et medli-
 dende Suk over dine Stødres Forvildelser? —
 Var det da Barbarer, Ryggesløse, almindelige
 Forbrydere, Ugudelige, der i sædvanlig skadefro
 Hensigt foretog sig disse forfærdelige Handlinger?
 Troede de hverken Gud eller Evighed, hverken
 Frelser eller hans Dom? Nej! — Forbørene
 vidne aldeles herimod! Paa deres forrige Wan-
 del hvilede ingen saadan Mistanke. Eller horte

De til de gængse Afstindige, al Sands berøvede; horte de til hine beklagelsesværdige Støvets Børn, der ingensinde ere sig selv mægtige, fordi Styrelsen i Livet, Fornuften altid og aldeles et dem fratagen? Heller ikke dette er at udfinde af de foretagne Undersøgelser. Altsaa: de vare Sværmerere, d. e. Saadanhe, der vel ærede Religionen, selve Kristendommen, vel vare gjennemtrængte af Følelse for den og dens Stifter, vel ønskede at takke Gud og Frelseren. De havde altsaa en Tro; men hvilken? De meende at dyrke Gud; men hvorledes? Sjelen og Livet i Troen, det Ægte og Værdige i Gudsdyrkelsen var borte. Fornuften var nedstyrtet fra sin Trone. Fornuften, der skulde lede, styre, ordne og bestemme Dvæteenstemmelsen imellem Tanker og Handlinger; Fornuften, der skulde bringe Harmoni i Begreberne, den rette Frihed i Villien — ak! den var forsmaaet, glemt, nedværdiget, traadt under Fødder! Derfor blev for disse Elendige selv Ugudelighed gudeligt Sind, den høieste Grad af Daarskab Religiositet. Thi saa var deres Mening; saa vidnede de for Gud og Mennesker.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles den 2den November, da Hr. Universitets-Bogholder Baagøe meddelede sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 44.

Lørdagen den 1 November 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Anneldelse.

Mandagen den 3de November, om Eftermiddagen Klokken 5, holdes General-Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet; til hvilken Tid De Herrer Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Lindstorff. Drejer. Monrath.

E. Koble.

Religions = Sværmeri.

(Sluttet.)

Dg saa er det da ganske i Tingenes Orden; saa maa det nødvendigen være Tilfældet der, hvor den saakaldte, falskelige angivne Tro hviler paa saa elendige Grunde. Ugudeligheden smiler ad hin rædsomme Daad; Menneskevennens Hjerter bløder over den; men Tænkeren finder deri ny Anledning til Advarsel og Formaning. Denne lyder saaledes:

Stræb at faae rene, tydelige, klare Begreber i Religionen; ellers kan Denne ikke være hvad den skal, Vejleder i alle Livets Anliggender, Vejleder til Evigheden!

Lad den Tro, Du hylder og der skal oplyse, bedre og troste Dig, være bygget paa sund og reen Fornuft, som paa en fast og sik-

ter Grundvold; at den kan være levende og ikke — som i Beretningen — død; thi det er ikke gavnligt!

Lad den Tro, Du hylder og der skal oplyse, bedre og trøste Dig, være bygget paa Bibelens, rigtigt forstaaede, Udsagn; thi kun Disse ere Herrens Ord! Og "dens Bogstav" — siger Paulus — "ihjelslaaer"; men kun "Anden levendegjør"!

Unddrag Dig ikke fra den Kirke, hvor det Herrens Ord læres, prædikes og forklæres Dig af de Mænd, der have anvendt og end anvendes deres hele Liv paa at tolke Dig Skrifternes rette Forstand, friet fra alle menneskelige Tilfætninger og Fordrejelser!

Overgiv Dig ikke blindt hen til saadanne Lærere, der hverken af Staten eller ved deres foregaaende Forberedelse have faaet Kald til at optræde som Ledere for Dig og din Tro; thi — sagde Trelseren selv: — "Blinde ere, Blindes Vejledere!" —

Hig ikke stedse efter det Vidunderlige, naar det gjælder om din Omvendelse og Forbedring, din Trøst og Beroligelse! Vent ikke stedse paa overordentlig Naade at drages til Sandheds Er-

kjendelse, til Pligt og Gud! Forsynet virker ved Midler, hvoraf Du skal betjene Dig! Elers falder Frelserens Bebrejdelse tungt paa Dig: "Uden I see Tegn og Underværker, ville I ikke troe!" —

I et af J. Petersen oversat, mig laant Exemplar af Haandbog for Frimurere og Frimurerinder, hvilken, efter Forfatterens egne Ord, skal sigte til at fremstille Frimureriets dybe Formaal: at være et Mellemled imellem Kirke og Stat, og derhos Middel til at sætte større Værd paa Gjøren og Virken, end paa tom Videnskab — fandt jeg flere nedskrevne Bemærkninger af Værd; og iblandt disse denne, saare træffende:

"Mureriet*) skiller sig fra Frimureriet, som den sande Kristendom fra Kirkeledommet."

H. G. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed.

*) til virkelige Bygningers Opførelse.

Bekjendtgjørelse,

dette Blads Indretning vedkommende.

Commission for dette Borgerblads Udgivelse har, for ikke længe siden, imodtaget efterstaaende anonyme

Bøn til Bestyrelsen af Bladet
Borgervennen:

"Blandt Understøttelses-Selskabets flere velgjørende Dje-med, er vist det, gennem sit Ugeblad, at bidrage til de arbejdende Konsters og Haand-teringers Forædling og Fremme, ikke det ringeste; især da Bladet ved Maaden, hvorpaa det udbredes, skaffes Læsning der, hvor de ypperligste Skrifter som oftest kun finde liden Indgang, fordi man sædvanlig i Værkstederne mangler baade Tid, Penge og Lyst til at læse nie-

get i store Bøger. Indsenderen troer meget gerne, at de Stykker til Sprogets og Smagens Forædling, som saa jevntlig findes i bemældte Blad, kan have meget mere Værd end han fatter; men han tvivler heller ikke paa, at jo de Hædermænd, som bestører dets Udgivelse, ogsaa ønske, ved Borgervennen at gavne Borgerstanden, og derfor gjerne samtykke i at meddele Bladets Læsere, nogle smaae Udstog, af Duffens, Ørstedes, Hermstads og flere Mænds for disse Fag udarbejdede Skrifter; omtrent af Indholdsform, som det ved afdøde Justitsraad Didrichsen, som Secretair for Landhuusholdnings-Selskabet, til sin Tid udgavne Magazin for Næringsstanden; — hvilket er hans Bøn. —

En gammel Borgerven."

Commissionen, der bør agte paa ethvert gavnligt Bink, sigtende til Bladets Fuldkommenhed og Almindelighed, — især naar dette paa human Maade gives — skal stræbe at opfylde den ubekjendte, velmenende Indsenders Bøn; dog kun for saavidt det er den muligt og convenabelt, og uden fra Bladet at udelukke aldeles andre Emner, eller fravige de, engang ved Lovene vedtagne, Bestemmelser for dets blandede Indhold.

Nore, i de angivne Fag berømmelige, Landsmænds Skrifter ere vel ikke i Alles Hænder og kunne, efter Omstændighederne, ej heller være det. Men den Kunstner, Haandværker, Fabrikant eller Dørlige, hvem det er at gøre om at tyge til disse Kilder, vil — saa menes Man — om og med en Smule Opofrelse, hvilken jo er forbunden med ethvert Fag, dertil nok finde Vejen. Mere vanskelig er Udgangen til de udenlandske, i fremmet Tungemaal forfattede, Skrifter over

saadanne Emner; af disse vil Commissionen stræbe at levere, for Fremtiden, pænselige Uddrag.

Ligesom den og herved opfordrer saavel Indsenderen selv, som andre Landsmænd, der hertil have Raad, til en villig Haandækning, hvilken med saa megen desto større Taknemmelighed skal vorde modtagen, jo mere Meddelelsen er affattet i den Tone, som egner den gamle, og altsaa humane, Borgersven.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles den 2den November, da Hr. Universitets-Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 45.

Løverbagen den 8 November 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Hvad kommer det mig ved?

(Efter det Tydske)

Den lille Theodor var en god Dreng; hans eneste Feil var en Slags Eigegyldighed, og han befattede sig ikke gjerne med noget, som ikke egentlig angik ham selv. "Hvad kommer det mig ved," plejede han steds at sige, især, naar han skulde vise en Fremmed en ringe Tjeneste: "jeg seer maaskee aldrig denne Mand meer i mit Liv eller faaer noget at bestille med ham."

Hans Fader, en fornuftig Mand, der var Fabrikant i Breslau, bebreidede ham ofte denne Feil, denne Mangel paa Deeltagelse for alt; hvad der var Fremmedt. "Vor Verden, kjære Theodor! er saa lille, at vi egentlig alle ere

Maboeborn. — og slet ikke kunne vide, om vi dog ikke engang kunne komme i Berørelse med hinanden.”

For at virke paa Drengen og helbrede denne Feil fortalte han nogle Historier, som alle klart viiste, at man ved Ligegyldighed ved andres Bø og Vel og ved blot at tænke paa sig selv, kan være Uarsag til de sorgeligste Uheld, der kunne have været forebyggede, naar man med Lyst og Hielpsomhed havde taget sig af Tingene. Disse Historier, som Faderen udmalede med Varme, for at virke paa Drengens Hjerte, gjorde et dybt Indtryk paa Theodor, som ofte erindrede sig dem, og fra den Tid af gjerne hjalp, endogsaa der, hvor det ikke egentlig angik ham.

Han blev en Dag indbudet af en af sine Skolekammerater, hvis Fader havde en skøn Have uden for Porten, at spise Kirsebær i denne Have. Han havde hele Morgen glædet sig derover. Hans Længsel var saa stor, at han tællede Minuterne til den bestemte Time. Den kom og han sprang med Glæde ud af Porten.

Vejen førte ham igjennem en offentlig Spadseregang, som gjennemkrydsedes af mange Al-leer og afveirlede med tyk Bustads. Her saae

han en ung Mand med blegt Ansigt, som meget ængstelig søgte efter noget. Theodor standsede og saae nogen Tid paa ham. Den Fremmede sukkede dybt og vreed sine Hænder. Drengen ailtalte ham nu med det Spørgsmaal: "Har De tabt noget?"

"Ja, min gode Dreng, svarede hiin; jeg har tabt min Tegnebog, som ikke kan være nogen til Nytte, men er for mig et uerstatteligt Forliis."

Theodor spurgte, hvor han omtrent kunde have tabt den? Dette kunde den Fremmede ikke bestemt sige, da han var ubekjendt her og allerede i nogle Timer havde spadseret omkring i Alleerne og Irgangen. Theodor saae til højre og venstre bag nogle Træer og Buske: men da han ikke strax fandt det Tabte, og Kirsebærene, som ventede ham, kom i hans Tanker, gik han sin Vej og tænkte: "hvad kommer det mig ved?" Dog var denne Tanke neppe kommen over hans Læber, før hans Faders Historier faldt ham ind og gjorde et levende Indtryk paa ham. Han stod pludseligen stille. "Jeg gjør dog vel bedre i, sagde han, at jeg hjælper den Fremmede at søge; Kirsebærene ville dog ikke

løbe fra mig og hvis end saa var, jeg gjør dog bedre i at hjælpe den stakkels Mand." I Djeblisset tog han Vejen igjennem alle de ham velbekjendte Gange og randsagede med Falkeblis enhver Krog. Han fandt Tegnebogen, den laae bag en Græsbenk, hvor den Fremmede havde siddet. Med et Blædeskrig faldt han over den, holdt den høit i Veiret, rendte hist og her og raabte med hoi Stemme: "Fremmede Herre! hvor er De bleven af?" Denne gik med sorgmodigt Sind og uden Haab; men da han langt fra saae den vakkre Dreng løbe imod sig og holde den tabte Skat i sin Haand, styrtede han ham i Møde, trykkede ham til sit Hjerte og raabte: "Å! hvorfor er jeg ikke riig, at jeg kunde gjengjelde dig!"

Det gjør intet til Sagen, sagde Theodor med en ventlig Mine. Jeg har havt megen Glæde ved at tjene Dem og med disse Ord forlod han ham; men den Fremmede kaldte ham endnu engang tilbage, tog en lille Guldbrystnaal, som dannede et Par sammenslyngede Bogstaver, og gav Drengen den med de Ord: Tag imod den til en Grindring; den er kun af ringe Værdie, men bær den til Minde af en

Fremmed, som Du har gjort den vigtigste Tjeneste." —

Theodor tog imod Naalen, takkede og løb af alle Livskræfter til Haven, hvor Kirsebærene smagte ham endnu een Gang saa søde. Han hørte siden intet videre om den Fremmede, men Naalen holdt han i Ære, og bar den, saa ofte han skulde være mere end sædvanligt pyntet.

Der forløb en Tid af henimod en Enees Aar. Theodor var bleven en vakker ung Mand og blev elsket af enhver, der kjendte ham. Han bestyrede sin gamle Faders Forretninger; thi Oldingen vilde nu nyde Rolighed. Ved Sparksomhed og Flid havde han erhvervet sig en ikke ubetydelig Formue, og nu vilde han ganske overlade sin Fabrik til Sønnen, afslutte sine Bøger og inddrage de Summer, som man endnu var ham skyldig i nogle store Handelsstæder. Theodor maatte foretage en Reise i denne Hensigt. Han opholdt sig nogen Tid i Hamborg og Berlin, men længst i Frankfurt am Mayn, hvor han fandt Forretningerne noget forviklede.

Her lærte han at kjende Julie Ellring, en riig Bankørs Datter og en af de elskværdigste Piger i hele Frankfurt. Hun levede i fortro-

ligt Venſkab med en Datter af det Handels-
huus, hvormed han havde ſine fleſte Forret-
ninger; ſølgelig havde han ofte Leilighed til
at ſee hende, og følte ſnart, at han for ſin
Fremtids Noe havde ſeet hende alt for ofte.
Men Julie erkjendte ogſaa for ſig ſelv, at
den vakre aabenhjertede, retfæſne Schleſier
meget fordeelagtigen udmærkede ſig fremfor de
ſædvanlige Frankfurtske Smaaherrer. Hun kunde
vel ſpøge med diſſe, men for hiin følte hun
Agtelſe og Tillid. Begge nærmede ſig ſtedſe
hjørteligere til hinanden, og efter nogle Maane-
ders Forløb ſagde Theodor med Haanden paa
Brøſtet og beſtedent Blik: "Gid de kunde finde
mig værdig til deres Kjærlighed!"

Julie havde intet derimod; hun yttrede
blot med et qvalt Suk, at det maaffee ikke
vilde finde hendes Faders Biſald. — "Tor jeg
tale med ham derom" ſpurgte Theodor? og han
ſaae Samtykket paa hendes huldt rødmede Kinder.

Han bød nu nogle Venner at forberede
Faderen paa hans Viſeg og at aflægge et godt
Bidnesbyrd for ham. Det ſkeete. Faderen mod-
tog ham med Kulde, og da Theodor frygtsom
kom frem med ſin Bøn, ſvarede Ellring:

"Jeg har vel hørt meget godt om Dem og deres Fader, og kan selvfølgelig ikke have noget at indvende imod deres Person, dog kan De, hvis de tænker billigt, ikke vel forlange, at jeg skulde give min eneste Datter bort saa langt fra Frankfurt. Hun skal engang være min Alderdoms Trost og jeg kan ikke stille mig fra hende." — Theodor lovede hvert Aar at besøge ham eller og efter sin Faders Død gandske at drage til Frankfurt; men alting var forgjeves: "Det kan ikke gaae an, var Svaret; det gjer mig ondt, men jeg kan ikke bestemme mig til denne Skilsmisse."

Den haabløse Elskende forstummede og slog med et Gul sine Dine til Jorden. Pludseligen spurgte Ellring: "Hvorledes er De kommen til denne Brystnaal?" — "Med et Tilfælde fik jeg den i min Ungdom." "Med hvilket Tilfælde?" Jeg beder Dem — Theodor fortalte ham denne Begivenhed. Ellring sluttede ham nu i sine Arme, trykkede ham til sit Bryst og sagde: "De skal have min Datter. Jeg maa give Dem hende; thi Dem skylder jeg min hele Lykke" — og nu fortalte han, hvorledes han som en fattig Handelsbetjent var kommen fra Preussen og ikke havde ejet andet end nogle for-

beelagtige Vidnesbyrd og en Unbefalingskrivelse, som Broderen til en Kjøbmand i Frankfurt havde givet ham med, og formedelst disse var bleven antagen i et solid Handelshuus; hvorledes han efterhaanden havde vundet sin Principals Yndest og Godhed og endelig var bleven hans Ewigersøn og Arving. — ”Det er Guds Styrelse, endte han rovt, De skal have min Datter. Da De uden for Breslaus Porte bragte mig Tegnebogen, havde man da spurgt mig: Vilde Du give denne Dreng, naar han i sin Tid blev en brav Mand, din Datter? med Glæde vilde jeg have svaret Ja; hvorfor skulde jeg nu tænke anderledes?”

Julie blev kaldet. Hun tilstod sin Kjærlighed. Sildig om Aftenen forlod Theodor Husset som Brudgom, og da han med inderlig Glæde gik hjem, tænkte han med sønlig Taknemlighed paa sin Faders Historier og sagde med hjertelig Følelse: ”Den gode Gamle havde dog fuldkommen Ret i, at man aldrig skal sige: Hvad kommer det mig ved?” —

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Borger = Bienen.

Fem og trediyte Aargang.

N° 46.

Løverdagen den 15 November 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

Indbydelse.

Den uberegnelige Indflydelse, den experimentale Naturvidenskab har paa et Lands Belfærd, har aldrig været saa almindeligen følt, som den formedelst Sagens Vigtighed fortiente. Der gives saa Grene af Kunstlid, Huusholdning eller Agerbrug, hvori den ikke er af nogen Indflydelse, og mange, hvori den er af den yderste Vigtighed. Det er naturligt, at den Videnskab, som gjør os bekendt med Grunden til enhver Maskines Indretning, som viser os Landets, Luftens og Jdens Natur og Virkemaade, som fremstiller os i ordnede Rækker Metaller, Jordarter, Syrer og Salte, som lærer os at uddrage de brugbareste Bestanddele af Dyr- og Planterigets Frembringelser, maa være til megen Nytte for Enhver, som begriber dens Værdomme. Men de følgerigeste af disse Værdomme er det lettere at fatte, end de Fleste forestille sig. Naar Sæd-

ningerne ikkun udtrykkes i deres naturlige Sim-
pelhed og oplyses ved Forsøg, udfordres dertil
ikke saa meget en stor Samling af Forkundskaber,
som meget mere sund Dommekraft og Op-
mærksomhed. Den, som har faaet et tydeligt
Begreb om de fornemste Naturlove, vil i Livet
finde talrige Opfordringer til at gjøre Anvend-
elser deraf, og vil derfor ofte have den store
Fordeel at handle efter Indsigt, hvor Andre
maa overlade dem til en blind Bane.

Det er mig ikke ubekendt, at Mange, for-
lede ved de hyppige Misbrug, der have været
gjorte af det man kalder Theorie, tænke, at Vi-
denskab snarere er skadelig end gavnlig i Udovel-
sen. Men dersom man vilde forkaste Alt, hvad
der er betydelige Misbrug underkastet, da vilde
ingen stor eller vigtig Ting i Verden bestaae;
thi i samme Grad som en Ting er vigtig maa
dens Misbrug være farlig. Sund Fornuft siger
os, at det ikke i sig selv kan være skadeligt, men
at det derimod maa være gavnligt, at vide Grun-
dene til det man foretager sig. Gicnnem en uo-
verseeelig Række af Menneskealdere have Verdens
erfarne og indsigtfulde Mænd, ved mundtlig
Lærdom og ved Skrifter meddeelt deres Erfar-
ringer og Tanker, fra de ældre til de nyere
Tider. Ved Videnskaben fores vi ind i disse
Mænds Selskab; den siger os Meningen af de-
res Tale, og fremstillet os deres Lærdomme og

Erfaringer under saa og fattelige Synspunkter, saa at vor Forstand let begriber og vor Huskom- melse let glemmer dem. Den som ikke vil troe, at de gode Følger af Videnskabens sande Brug langt overveier de skadelige af dens Misbrug, han maa forestille sig, at det er bedre at vide en Ting slet end godt, og at det er fordeelsagtigere at være uvidende om det, som Verdens meest op- lysste Mænd have sagt os, end at have Kundskab derom. Hvad Misbrugen af Videnskaben angaaer, da kan den vist ikke ganske forebygges; men vi ere nu, efter saa lang Erfaring, i Stand til at give Regler, hvorefter man lettere vil undgaae den: hvortil endnu kommer, at Misbru- gen forholdsvis vorder mindre, hvor Antallet af de Kyndige er større, i det nemlig den ene, endog uformærkt, vorder den andens Raadgiver og Lærer.

I de meest oplyste Lande, stiger alt mere og mere Overbeviisningen om den experimentale Naturvidenskab's store Indflydelse paa National- velstanden. I det Land, der i Konstflid og Ager- dyrkning overgaaer alle andre, har man derfor i de sidste 10 Aar med en udmærket Iver stiftet Indretninger til denne Videnskab's Fremme*). I

*) I London har man flere flige Indretninger frem- bragte ved Sammenkud. Til en blandt dem (London Institution) allene blev der sammenkudt 100000 Pund Sterling, næsten 1200000 Rbd., og desuden giver hver af Subscriberterne 2 Guineer,

forskjellige af Landets store Steder have Borgene til flige Indretninger gjort saa store Sammenstod, at det Halve af det, som der gives i en Stad af anden Rang, vilde være nok til at danne Indretninger, der skulde tilveiebringe den herligste Virkning hos os.

Jeg ønskede at overtale mine Landsmænd til lignende Anstrængelser, dog ganske i Forhold til Landets Evner. Jeg har derfor stræbt at udtænke langt mindre bekostelige Midler til samme Diemeed, og troer endog, at vi ved at vælge en anden Wei, end den det rigeste Folk kunde tage, stode paa et mere virksomt Middel end han hidindtil har benyttet. Hovedtanken i den Indretning jeg vilde foreslaae, er følgende:

Med Sammenstod skulde tilveiebringes Midler, hvorved der kunde dannes en Central-Indretning for den experimentale Naturlære i Kiøbenhavn. Denne skulde have det dobbelte Diemeed, deels at virke paa det kraftigste for Videnskabens Udbredelse og Anvendelse i denne Hovedstad, deels at uddanne unge Mænd af gode Forkundskaber til at holde Forelæsninger over den experimentale Naturvidenskab i Kiøbstæderne, og andre Foreeningspunkter, om saadanne findes. For hver af

omtrent 24 Rbd. aarligen — I Liverpool sammenstod 223 Borgere 22300 Pund Sterling, altsaa mere end 250000 Rbd. til en saadan Indretning.

dem skulde indrettes en til Førsel stiftet Samling af lærerige Tegninger til Brug ved Forelæsningerne. Naar disse Lærere hvert Halvaar forsattes til et andet Sted, vilde i en kort Tid de fleste Steder i Landet nyde Fordelen deraf. Lærerne maatte hvert Aar i 6 Uger møde i Kiebenhavn, for at gjøre dem desto lettere bekiendte med nye Opdagelser, og for at give dem Leilighed til at fremme deres Kundskaber. Denne Tid vil ikke være for kort, naar man betænker at nogle Bink, nogle mærkværdige Bøger o. s. v. kunne give en tænkende Mand Stof nok til videre Arbeide for lang Tid. At Central-Indretningen maa være i Stand til at forsyne Lærerne med nogle vigtige videnskabelige Bøger, forstaaer sig. De, som deltagte i Sammenstuddet til denne Plans Udførelse, danne naturligtvis et Selskab, hvis Medlemmer har Eiendoms- og Stemmeret i Indretningen. I denne Henseende foreslaaes følgende:

1. Selskabet kaldes: Selskabet for Naturlærens Udbredelse i Danmark. Dette Selskab lader paa sin Bekostning holde Forelæsninger over de forskjellige Dele af den experimentale Naturvidenskab og dens Anvendelser. Det træffer udvidede Indretninger for dem, der ville lære det Practiske af disse Videnskaber. Det lader anstille nye Undersøgelser, saavel for at befordre Videnskabens Tary, som for at gavne ved dens Udbredelse. Fore-

tagender udvides, som nyligen anført, til hele Landet. Medlemmerne have i alle Tilfælde Fortrinsret, hvor Udgangen til Selskabets Indretninger ikke kan tilstaaes enhver.

2. Enhver som enten giver 10 Rbd. r. S. aarligt eller 100 Rbd. r. S. engang for alle er Medlem af Selskabet, og har Stemme i Forsamlingerne, Den som giver Mere, har for hver 10 Rbd. r. S. han giver aarligt, eller 100 Rbd. r. S. eengang for alle, een Stemme, dog kan Ingen i et Møde giere Brug af flere Stemmer end een Tiendedeel af alle dem, der af de Tilskædeværrende kunne gives. Det forstaaer sig, at man taknemmeligen modtager mindre Bidrag end 10 Rbd. aarligt eller 100 Rbd. eengang for alle; men disse mindre Bidrag give ingen Rettigheder.
3. Moderne holdes i Kiøbenhavn, men alle fra-værende Medlemmer kunne skriftligt tilkien-degive deres Stemmer.
4. Selskabet vælger i sin første Generalforsamling et vist Antal Repræsentanter.
5. I en aarlig Generalforsamling aflægges Regnskab til Selskabet og Repræsentantskabet fornyes.
6. Selskabet vælger en Bestyrer af dets vidensskabelige Indretninger. Dersom Selskabet vil betro mig dette Hverv, saavel som det at forberede de unge Mænd, der skulde holde

Forelæsninger i Kiebstæderne, tilbyder jeg mig at overtage det uden Betaling.

Jeg tvivler ikke om, at det jo vil synes Mange, at det ikke er Tid at vente betydelige Summer tilveiebragte ved Sammenskud, medens Handel og Agerdyrking befinde sig under saa ugunstige Forhold; men Alt, hvad der kan bibringe til at forbedre vore egne Frembringelser, forhøie vor Konstflid og giøre os mindre afhængige af Fremmede, er i samme Grad mere fornødent, som vor Trang er større, og jeg tænker, at vi ikke kunne mangle Midler til et for Fædrelandet gavnligt Foretagende, saa længe vi endnu have Midler til Overdaad. Jeg for min Deel er saa overbevist om Bigtigheden af den Sag, jeg her har søgt at bringe i Bevægelse, at jeg tror ikke at kunne anbefale den nok. I intet Land har man skienket den al den Opmærksomhed den fortiente, men i vort staae vi endnu heri tilbage for adskillige andre Lande, med hvilke vi ellers vel turde maale os, om ikke i Magt og Udstrækning, saa dog i ædle Bestræbelser. Kundskaben om Naturens Love udgjør en væsentlig Deel af Menneskets Kundskabskreds, følgerigen af vor Landsdannelse. Saa uvant man er til at vedgaae dette, saa sandt er det dog. Som en egen Deel af Landens Dannelse, aabner Kundskaben om Naturens Lov en ny Tanke- række i Mennesket, og tilskynder ham saa meget mere til Selvtænkning og Opfindsomhed, som den

bringer ham i Berøring med de kraftigste Opvækkelsesmidler. Det er neppe Tvivl underkastet, at jo et Folk, blandt hvilket en saadan ny Nandsvirkosomhed kraftigt udbrædes, inden kort Tid vilde hæve sig høit over sin forrige Tilstand.

Jeg veed meget vel, at Virkeligheden aldrig opfylder saa store Forhaabninger, men at et betydeligt Fradrag maa gøres, formedelst Menneskenes Uopmærksomhed, Lunkenhed og undertiden Brangvillie; men jeg beder mine tænkende Medborgere at overveie, om ikke Hovedtanken i sig selv er saa overeensstemmende med Sandheden, at Følgerne af dens Udførelse, selv efter alle disse nødvendige Fradrag, maa være velgørende. Jeg haaber da, at Enhver som deler denne Overbeviisning med mig, vil understøtte og anbefale Foretagendet, efter Omstændighederne, enten offentlig eller i sin Selskabskreds, vel vidende, at det i samme Grad vil frembringe større Virkning, som det modtages med en varmere Deeltagelse.

Kjøbenhavn, den 16de October 1823.

H. C. Ørsted.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 47.

Løverdagen den 22 November 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

A n m e l d e l s e.

I Anledning af, at min, Lindstorffs Administrations-Tid var udløbet, blev, efter Lovens 4 Cap. 45 §., i sidste General-Forsamling den 3die denne Maaned foreslaaet et Medlem af hver Klassifikation, for af disse at vælge en nye Administrator, men efter de tilstædeværende R. præsidenternes Ønske, paatog jeg mig endnu at vedblive Administrationen i 3 Aar.

I samme General-Forsamling blev fremlagt General-Regnskabet for forrige Aar, tilligemed Dhr. Revisorens Cancellieraad Thornams og Kammerraad Roedes Bemærkninger ved samme, hvilke bleve besvarede, og efter Revisionen tilkommer Sel-

skabets Kasserer i Gotajørelse 5 Rbd. 72 §. i Sedler og Tegn. Regnskabet blev dernæst efter Lovens 4 Cap. 57 §. quitteret af de tilstædeværende Repræsentantere.

Kor Selskabets Kasse-Beholdning er indkøbt National-Bank Obligation af Laanet 4 Februar 1820 paa 1000 Sølvdr.

I samme General-Forsamling bleve antagne som nye Medlemmer :

Jomfrue Frederika Sommer

Hr. C. Dorscheus, Lysfester

— V. D. Heiberg, Politie-Sekretair

— C. F. Wisbye, Smedermester

— J. E. Grum, Copiist i Lands-Dverretten

— J. Dorscheus, Klædekræmmer

— J. E. Hushahn, Regimentschirurg

— H. Weile, Sadelmagermester

— N. E. Hviid, Hørkræmmer

— C. Fog, Hørkræmmer

— P. Bache, Tordeier i store Maglebye

— V. Suenzen, Slagter

— A. Klagenberg, Archivarius

— C. A. Wessing, Smedemester

— P. Bruus, Fuldmægtig ved Frederiks Hospital

— N. Andersen, Værtshuusholder

— C. Haagerup, Skædermester

— N. Theilgaard, Cognepræst

- C. Christensen, Tal-Lotterie-Collecteur
- L. Dahl, Bilk-Lakerer
- H. A. Glud, Fuldmægtig ved Kiøbenhavns
Magistrat
- L. Wiborg, Fuldmægtig ved Kiøbenhavns
Magistrat
- H. P. Stein, Iſenkrammersvend
- Madame Hedberg, Maler Enke
- Hr. P. A. Wulff, Parkmager
- Klitſøed, Præmier-Lieutenant
- Andersen, Skædermester
- P. M. Døen, Opſigtsbetjent ved Holmen
- H. F. Junghans, Opſigtsbetjent ved
Holmen.

*

*

*

Til Slutning maae Administrationen, i Anledning af Selskabets mange udestaaende Restancer, saavel med Laans Afbetaling, som Quartals-Contingenter, herved paaminde Bedkommende om Betaling, i Overensstemmelse med den 24 §. i Selskabets Love.

Administrationen for det foreenede Understøttelses-Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

C. Røble.

En stor Princesse's besynderlige Skjebne.

(Efter det Tydske)

Charlotte Christine Sophie af Wolfenbüttel, en Søster til Keiser Carl den Sjettes Gemalinde, var gift med Czar Peter den stores Søen, Alexis. Hun var fød den 25de August 1694. — Uagtet denne Princesse var meget skøn, besad en dannet Forstand og det ædlest Hjerter, havde hun den Ulykke, at hendes Gemal, en af de meest søleløse og usædelige Prindsen, slet ikke kunde lide hende. Hans Had gik saavidt, at han endog nogle Gange søgte at forgifte hende, men hun blev reddet ved Modgift.

En Dag sparkede han sin frugtsommelige Gemalinde i sit Kaserie saaledes, at hun faldt til Jorden og svømmede i sit Blod.

Peter den store var paa den Tid paa Reisen. Uhyret troede nu, at hun denne Gang ikke vilde slippe derfra med Livet, og tog øjeblikligen ud paa sit Landsted. —

Den ulykkelige Prindsesse bragte et dødt Barn til Verden. Grevinden af Königsmarek, som siden blev Moder til den bekjendte Marschal af Sachsen, veeg aldrig fra hendes Side, men plejede hende med den yderste Omhu. Hendes Liv blev denne Gang reddet; men hun indsaae meget let, at Prindsessen aldrig vilde være sikker paa sit Liv, og udtænkte derfor følgende Middel, for at redde hende for den grusomme Czarowiz. Hun bragte Prindsessens Damer paa sin Side, og meldte Czarowizen, at hans Gemalinde var død tilligemed Barnet. — Han befalede strax, at man skulde begrave hende i al Stilhed og uden Pragt. Der afgik Courerer til Czar Peter og til alle Hoffer, og hele Europa anlagde Sorg for en Trædukke, som man havde begravet istedet for Prindsessen.

Imidlertid blev den ulykkelige Prindsesse holdt skjult i et affides Gemak, hvor hun efterhaanden igjen kom til Kræfter. Da hun var bleven stærk nok til at kunne udholde en lang

Reise, indpakkede hun sine Juveler og saamange Penge som Grevinden saae sig istand til at bringe tilveje for hende, og reiste, forklædt som et Fruentimmer af simpel Stand, og under Ledfagelse af en gammel tro Betjent, en Tydsker af Fødsel, der forestillede hendes Fader, til Paris. Her opholdt hun sig kun i meget kort Tid, tog et Fruentimmer i sin Tjeneste, gik til en Søehavn og indskibede sig til Louisiana i America.

Hendes Skabning og ædle Opførsel tilbrog hende Indvaanernes Opmærksomhed. En Officer i denne Kolonie, ved Navn Dauband, som i nogen Tid havde opholdt sig i Rusland, syntes at kjende hende, dog havde han Banskkelighed ved at troe, at et Fruentimmer i en saadan Dragt virkelig kunde være Czar Peters Svigerdatter. For at komme paa rigtigt Spor i denne Sag, søgte han Bekjendtskab med den saakaldte Fader. Det lykkedes ham. Efterhaanden bleve de saa fortrolige med hinanden, at de udgjorde een Cirkel, lejede endog Boepæl med hinanden og førte en fælles Huusholdning.

Noagen Tid efter erfoer man ved de offentlige Tidender, at Czarowizen var død. Nu erklærede Dauband for Princessen, at han strax

ved hendes Ankomst havde kjendt hende, og at han var beredvillig til at forlade alt, for at ledsage hende tilbage til Rusland.

Czarowizens Enke havde i Nærheden af Tronen lidt alt for meget og derimod i Bortfjernelsen derfra befunden sig alt for vel til, at hun skulde føle den mindste Drivt til at opoffre sin Noe og Tilfredshed for Hoffets Glimmer og Høihed. Daubard gjorde hende alle muelige Forestillinger, men hun vægrede sig standhaftigen og forlangte den ubrødeligste Taushed af ham. Tillige befalede hun ham, ikke at forandre det mindste i sin Opførsel mod hende, og altid omgaaes saaledes med hende, som om han ikke vidste det mindste om hendes virkelige Stand.

Han maatte ved en høitidelig Eed aflægge hende dette Løfte, og aldrig er vel nogen Eed bleven aflagt med mere Oprigtighed; thi hans egen Interesse forbandt ham til at holde sit Løfte. Princesens Skjønhed, dannede Aand og elskværdige Egenskaber havde strax ved Begyndelsen af deres nærmere Bekjendtskab gjort det stærkeste Indtryk paa hans Hjerter, og den nærmere fortroelige Omgang havde forstærket dette Indtryk, som man let kan forestille sig. Daubard var endnu ung og en

Kjøn Mand. Prinsessen havde hidtil slet ikke ahnet, at han var indviet i Hemmeligheden om hendes Herkomst: saa meget mere havde hans ærefrygtfulde Opførelse og hans utættelige Opmærksomhed smigret hende, og dette veed man, at naar et Fruentimmer af sand Følse allerede er bragt saa vidt, at vor Urefrygt og Hengivenhed behager, da er hendes Hierte saa godt som vores. De fortsatte altsaa deres hidtilværende Levemaade, og med hver Dag bleve de hinanden mere kjære og dyrebare.

Prinsessens saakaldte Fader døde. Saa længe han levede, kunde et Par unge Folk som Prinsessen og Dauband vel boe sammen, uden at det kunde være paafaldende; thi det skeete jo under en Faders Dine; men nu, da denne Fader var død, kunde det ikke længere finde Sted.

(fortsættes i næste No.)

H. Baagøe,
Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 30te November da Hr. Professor Thoring meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No 48.

Løverdagen den 29 November 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestrøde No. 105.

En stor Princesse's besynderlige Skjebne.

(Fortsættelse.)

Daubard kom med et uroligt Hjerte frem med denne Uttring; men greb tillige denne Leilighed til at erklære Princesse'n sin Kjerlighed og Hengivenhed. Da hun nu for stedsse havde opgivet alle Rettigheder til sin høje Stand, kunde hun, dersom hans Person ikke var Hende imod, gjøre ham til det lykkeligste Menneſke, ved at skjenke ham Hjerte og Haand, hvilket tillige vilde være det sikreste Middel til for evig at skjule hendes sande Herkomst.

Prindsessen rakte ham Haanden med et Hjerte fuldt af Følelse for hans Værd, og en Fyrstinde, som egentlig var bestemt til at beherske Rusland, en Fyrstinde, hvis Søster var tydske Keiserinde, blev nu en simpel Infanterie Officcers lykkelige Gemalinde.

Allerede i det første Aar af deres Egteskab nedkom hun med en Datter, som hun selv opammede og siden underviste i det tydske og franske Sprog.

I ti Aar havde hun levet i et høist lykkelig Egteskab ved gjensidig Omhed under tarveligt Udkomme, da Dauband fik en Fistel. En Operation var uundgaaelig, og den ømme Hustrue, som ikke satte synderlig Lid til de amerikanske Saarlægers Duelighed, holdt fast ved, at Dauband skulde søge Hielp i Paris og der lade sig operere.

De folgte derfor alt hvad de ejede, og indskibede sig paa det første seilfærdige Skib til Frankrig. Deres Reise løb lige saa lykkelig af som Operationen, der blev udført med Held af en af dueligste Saarlæger. Den ømme kjerlige Hustrue veeg aldrig fra Daubands Seng førend hun saae ham fuldkommen helbredet, og

fikkert skylde han hendes samme Omhu og utrettelige Pleie ligesaa meget som Lægens Kunst ved hans Helbredelse.

Dauband begyndte nu for Alvor at tænke paa, at forskaffe sig og sin Familie et sikkrere og beqvemmere Udkomme for Fremtiden. Han ansøgte hos det Indiske Compagnie en Post paa Den Bourbon og fik Lovte derpaa.

Imidlertid Dauband besørge de sine Forretninger gjorde hans Gemalinde nu og da en Spadseretour med sin Datter i Thuillerierne, for at nyde den friere Luft.

En Dag sad de paa en Bænk og talte Tydsk med hinanden, for ikke at blive forstaaet af de Omkringsiddende, da Hændelsen førte Marschallen af Sachsen tæt forbi dem. Det var ham paafaldende, at høre to Fruentimmer tale hans Moderssprog saa færdigt: han blev derfor staaende og betragtede dem. Prindsessen vendte sig, saae Marschallen og kjendte ham; men slog atter Djinene ned med en saadan Forvirring, at Marschallen, som syntes at kjende hende efter et Portrait, han saa ofte havde seet hos sin Moder, nu ikke længere var i Tvivl, men holdt sig sikker i sin Sag.

”Hvorledes Madame! kunde det være muligt? Forstinden? udraabte han; men Prinsessen lod ham ikke tale ud. Hun stod op, trak ham tilside, tilstod ham, hvem hun var, bad ham at holde hendes Tilværelse hemmelig og at gjøre hende et Besøg i Hendes Boepæl, hvor han skulde erfare det nærmere.

Marschallen kom den følgende Dag. Hun fortalte Ham nu sin hele Historie og den Andeel, som hans Moder Grevinde Königsmark havde havt ved hendes Redning. Hun bad ham tillige paa det indstændigste, ikke at opdage Kongen noget om hendes Tilværelse, forend hun og hendes Mand havde endt en vis Underhandling, som kunde være afgjort omtrent om tre Maaneder. Marschallen gav hende sit Ord derpaa og besøgte nu og da Hende og hendes Mand incognito.

De tre Maaneder vare næsten forløbne, da Marschallen igien efter sin Sædvane kom for at besøge dem, men fandt deres Boepæl tom. Med Forundring hørte han, at Familien var for to Dage siden reist til Den Bourbon.

Han begav sig nu til Kongen og gav ham Beretning om den hele besynderlige Historie.

Ludvig den femtende lod kalde sin Minister for Søevæsenet Hr. de Machault, og befalede ham, uden dog at sige ham nogen Harsag dertil, at skrive til Gouverneuren paa Den Bourbon, og i Kongens Navn at beordre ham, at han skulde begegne Hr. Dauband og Familien med den største Agtelse og Udmærkelse.

Kongen skrev tillige et egenhændigt Brev til Dronningen af Ungarn, med hvem han dengang var indviklet i Krig, og tilmeldte hende Fyrstindens Skjebne. Dronningen takkede Ham derfor og indlagde et Brev til Prinsessen, hvori hun indbød Hende at komme til sit Hof og tilbringe sin øvrige Levetid hos Hende, dog med den Betingelse, at hun skulde skille sig fra sin Mand og Datter, for hvilken Kongen havde tilbudt sig at drage Ansvar.

Prinsessen afflog disse Betingelser og levede indtil Aaret 1747, da Dauband døde, i den største Tilfredshed med sin Gemal. — Omtrent ved denne Tid døde ogsaa hendes Datter, og da Hun nu ikke havde noget, som bandt Hende til Den, begav hun sig tilbage til Paris og tog sin Boepæl i Hotel du Verou. Hun var paa den Tid findet at gaae i Kloster; men

Dronningen af Ungarn tilbød Hende en Pension af 20000 Gylden aarlig og tillige et Opholdssted i Bryssel. Om hun drog derhen er uvist; men dette er sikkert, at hun endnu i Aaret 1765 har opholdt sig i Vitry, een Miil fra Paris, hvor hun levede meget indgetogent med to Domestiker og en Neger. Man kaldte Hende Madame de Moldach. Hvo denne Hr. Moldach har været og paa hvad Tid hun ægteede ham, er ubekjendt. Hun levede endnu i Aaret 1771.

Den lærde Abbee Gagliani gjorde paa Pave Benedict den 14des Befaling en mineralisk Reise til det ildsprudende Bjerg Vesuv. Han sendte Paven en heel Kiste fuld af opdagede Mærkværdigheder, og hans Brev, hvormed han lod disse følge, indeholdt ikke andet end de Ord af Skriften:

Dic, ut lapides isti panes fiant.

Siiig, at disse Stene blive til Brød.

Paven sendte ham en lang theologisk Afhandling over dette Sted tilbage, ledsaget med en Anviisning paa en meget betydelig Pension og en Billet af følgende Indhold:

”Jeg veed at de ikke har den allermindste
 ”Tvivl om Pavens Ufeilbarhed; desuagtet
 ”sender jeg Dem herved et nyt Beviis derpaa,
 ”for at styrke deres Troe. Kun Kirkens Over-
 ”hoved kan fatte Bibelens sande Mening
 ”og De vil i hosliggende Afhandling finde,
 ”at jeg ogsaa denne Gang rigtig har for-
 ”klaret det mig tilsendte Skrivstue. Jeg
 ”kan oprigtigen forsikre Dem, at jeg aldrig
 ”har ubarbejdet en Commentar med større
 ”Fornøjelse.”

Den lærde Bossuet, siden Biskop i Meaux, declamerede allerede i en Alder af 7 til 8 Aar en Prædiken med saa megen Anstand og med en saadan Lethed, at enhver, som hørte ham, studsede over Drengens Talenter. Han havde ogsaa engang holdt en Prædiken i Hotel de Rams

houillet for et talrigt Selskab, som havde spist til Aften der. Det kunde omtrent være Midnat. Alle udbrod i Forundring og Berømmelse, blot Voiture, som ogsaa var blandt Selskabet, sagde ikke eet Ord. "Nu hvad siger De dertil, spurgte een ham" — "Jeg siger, svarede Voiture, at jeg aldrig i mit Liv har hørt prædike, hverken saa godt, eller saa sildigt eller saa tidligt.

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Commissjonen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 30te November da Hr. Professor Thoring meddeles sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 49.

Lørdagen den 6 December 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

U n m e l d e l s e.

Hermed følger Ekstrakten af dette Aars
3die Quartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

C. Købke.

Under Ludvig den femtendes Mindreaarighed var Cardinal Fleury Lærer, og Marschal Billeroy Gouverneur hos den unge Prinds.

Marschallen, som skrev meget maadeligt og tillige en flet Stil, sendte engang en Billet til Cardinalen, men saa ulæselig og saa usammenhængende, at det var Cardinalen gandske umueligt, at fatte Meningen af samme.

Cardinalen, en af de behageligste og elskværdigste Mænd i sin Tidsalder og i øvrigt en god Ven af Marschallen, tilskrev ham igien og bad ham, at han maatte have den Godhed at forklare sig noget tydeligere og læseligere, naar han vilde have, at han skulde forstaae ham.

Marschallen skrev atter til ham, og denne Gang lykkedes det ham med megen Anstrængelse, at gjøre sig noget mere forstaaelig for Cardinalen.

”Lad os holde Tilfældet med vore Billetter hemmeligt, sagde Cardinalen nogle Dage efter

til Marschallen. Frankrig maae for alting ikke vide, at dets tilkommende Behersker har en Læser, som ikke kan læse, og en Gouverneur, som ikke kan skrive.”

Den bekjendte Grev Grammont, Ludvig den fjortendes Yndling, hørte ikke gjerne tale om sin Alder, en Svaghed, hvorved Kongen ofte fik Leilighed til at have ham til Bedste.

En Dag spurgte Kongen ved Tasselet Biskoppen af Senlis, hvor gammel han vel troede, at Greven kunde være?

”Jeg er tre og firefindstyve Aar gammel, Sire! svarede Prælaten! Greven kan ikke være meget yngre; thi vi have stunderet med hinanden.”

”Biskoppen tager gandske feil deres Majestæt, sagde Grammont; vi to har aldrig studeret i vor hele Levetid.”

En Spanst Gesandt i Rom gjorde sig særdeles Umage for at overtale Pave Alexander den ottende til at tage Partie mod Kong Ludvig

den fjortende. I denne Hensigt forestillede han Paven, at denne Monarks Kræfter vare gandske utømte, og forsikkrede ham, at han allerede ikke mere var istand til, selv at underholde sine Tropper.

”Det troer jeg næsten selv,” svarede Paven; thi han har allerede i nogen Tid undersøholdt dem paa sine Naboers Bekostning.”

Præsidenten Montesquieu havde engang et lille Ordstrid med en Parlamentsraad fra Bordeaux. ”Derfor det ikke alt er saa sandt, som jeg her har forebragt Dem det; saa giver jeg Dem mit Hoved.”

”Og jeg, svarede Præsidenten gandske tørt, tager gjerne imod det; thi smaa Foræringer vedligeholde Venskab.”

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongelige
Universitet.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 7de December da Hr. Professor Thoring meddeler sit Bidrag.

E x t r a c t

af

det 3die Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Quartalet fra 1ste July til ultimo

September 1823.

I n d t æ g t e r.

	Sedler og Tegn.		S E	
	Rbd.	/d		Skr
Kasse-Beholdningen fra f. D. incl. Restancer (see Ugebladet No. 35) var	2391	75	210	
A. Ugentlige Indkomster for Ugebla- dets 35te Uargang fra No. 27 til No. 39 inclusive	447	91	—	
B. Quartals Kontingent for 3die Quartal fra 1ste Juli til ul- timo Septbr.	649	14	—	
D. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Quartal	10	—	93	
	Rbd.	3498	84	304

At forestaaende Extract af 3die Quartals Regnskab er overeensstemmende med Administrationens Co bevidner

Lindstorff. Drejer. Monratl

E. Kobl

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß	Rbd.	ß
aaarlige staaende Ugifter, som Ugebladets Trykning, Papiir, ninger 2c.	681	72	---	---
aaarlige Pensionister i dette aartal	493	48	---	---
ufældige Ugifter	7	32	---	---
do bliver Casse-Beholdningen, inclusive Restance Rbd. 1201. 2 ß. Sedler og Tegn & Rbd. 624 rede Sølv, for udstædte men i betalte Laans og QuartalsDuit- ringer	2316	28	3046	64
	Rbd.			
	3498	84	3046	64

København den 30 Septbr. 1823.

P u n d,
Kassere.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

No. 50.

Lørdagen den 13 December 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Ræntefulde og Gladderhanken, Comedie af Mad. Genlis.

(Fortsættelse. See No. 36.)

U n d e n A c t.

I s t e S c e n e.

Caroline. Laurette.

Laur. Lad os blive her, kjære Caroline! og snakkes ved i No — — Hvor jeg er lykkelig at jeg har fundet en Lejlighed til at tale med Dem under fire Dine — — og at kunne sige Dem, hvor inderlig jeg længes efter Deres Besøg. — —

Carol. Det skal vist ikke blive vanskeligt for Dem at erholde.

Laur. Min Moder paalagde mig imorges at jeg skulde ret lægge an paa at vinde det; men det havde hun slet ikke havt nødig, jeg følger heri kun mit Hjertes Tilsigelser, og jeg handler aldeles ikke af Politik, det kan jeg forsikre — —. Sommetid er dog en Smule Politik ikke afvejen, siger min Francoise, naar hun taler om min Mama, som man altid fremstiller for mig som Mønster paa Klogskab og Enildhed. — — — Men lad os komme igjen til det vi talte om; jeg kan helligt forsikre Dem, at jeg altid vil holde af Dem; det kan jeg føle paa mig selv — — Hvad det er Skade at vi ikke ere blevne opdragne sammen! — — Men De har maasse aldrig været i Kloster? — — Ikke det? — — Hvor De er lykkelig! det er en stor Lykke ikke nogentid at have maattet forlade sin Moder; ikke sandt? — — Ah! De har deri fuldkommen Ret, jeg er fuldkommen af samme Tanker som De. — — Ah ja! Dog, lad os komme til at tale om min Broder; lad os tale uden al Forstillelse; er De ikke deri enig? — — De smiler; hvor det var et herligt Svar! Det er mig alt nok; De er saa ligefrem, at det er en Lyst; jeg skal vise, at jeg er Deres For-

trolighed værdig, det maa De troe; og eftersom
 De aabner Deres Hjerter for mig, er det natur-
 ligt at jeg tilstaaer Dem, at min Broder for
 mig ingen Hemmelighed har; han er henrykt
 over sin Lykke — det er over et Aar han har
 elsket Dem. — — De forundrer Dem; jeg
 veed ret godt, at De aldrig har seet ham, men
 han kjender Dem. — — Da han rejste til
 Strasborg, kom han igjennem — — den Egn,
 hvor De altid er om Sommeren, er det ikke i
 Langvedoc? Ja han gjorde en lille Afstikker fra
 Landevejen for at komme i Nærheden af Støttet
 hvor De var; han forklædte sig som Bonde,
 saae Dem adskillige Gange, fandt Dem høist
 indtagende, som han siden efter skrev mig til
 — — et allerkjæreste Brev. — — — Jeg skal
 vise Dem det engang. — — Han er ret elskvæ-
 dig, er min Broder — jeg haaber, han vil have
 Deres Bifald. — — Der var i Strasborg en
 ung Frøken som gjerne vilde have givet ham sin
 Haand; han har fortalt mig det; hun var skøn
 som en Engel, men min Broder sølte sig for
 hende, fordi nemlig han var forelsket i Dem.
 — — Og — — har de læst Grandisons Hi-
 storie? See! der er noget, som ligner dette

hersens. Ja — — denne Stakkels Froken gik fra Forstanden ligesom Clementine, og — — det er nu paa tredie Aar hun befinder sig i denne sørgelige Forfatning — — See der Noget De har paa Deres Regning! — —

Car. Jeg tilstaaer — —

Laur. Men, sig mig dog, naar min Broder spørger mig om Deres Tanker, hvad skal jeg da svare? — —

Carol. Hvorledes? — —

Laur. Intet? — — Oh! det vilde være altfor grusomt! Jeg vil sige ham, at De er roert over hans Bestandighed. Er det ikke saa De mener? — — De bør være forsigtig. — — Det var en rigtig Anmærkning af Dem. Jeg vil derfor ogsaa søge at undgaae at være ene med ham, for ikke at blive udsat for den Fristelse at gjøre ham udførlig Rede for vor hele Samtale. — — — Dagen til Brylluppet er jo heller ikke bestemt endnu? — — Desværre! jeg vilde ønske, at den var imorgen. — — Apropos, jeg har allerede bestilt min Kjøle til Bryllupsfesten; den bliver hybd med Lilas — — Holder de ikke af Lilas? Jeg er rigtig nok noget brunladen, saa den ikke vil klæde mig; deri

har De Ret, og jeg takker Dem for det Vink. Jeg har en anden, som er blaa med Sølv, alle Goldene med Borden besatte med Sølv-Pailletter — — dertil skal Skjørtet nok være couperet af hvidt Atlas, for Exempel? — — Ja vel, det ligger jeg og godt — — Det var ret et herligt Raad; i Sandhed, De har megen Smag og — — —

Car. (seer paa sit Uhr) Om Forladelse, Klokken er fire, jeg maa forlade Dem — —

Laur. Hvordan? saa snart? —

Car. Jeg maa hen og see at finde min Moder.

Laur. Lad mig da omfavne Dem! Hvor stor Fornøjelse har jeg ikke havt af denne Samtale. Jeg glemmer den aldrig; men jeg skal aldrig misbruge den? vær kun forvisset om min Forsigtighed. Farvel, min kjære Caroline!

Carol. (ved sig selv) Stakkels Laurette! — — Hvor dog hendes Moder er meget at laste, som ikke har rettet denne hæsselige Fejl! —

Laur. Jeg syntes, De sagde Noget — —

Carol. Nej — — Farvel — — Jeg kan ikke bide længere: (ved sig selv i det hun gaar)

Hun interesserer mig, og jeg beklager hende; men aldrig, vil ieg haabe, bliver hun min Søster.
(hun gaaer)

2den Scene.

Laurette. (allene)

Hun saae ud, som hun var rørt — — Jeg har vundet hendes Venfskab, det smigrer jeg mig med; det er da og billigt, thi jeg elsker hende allerede virkelig; hun er saa behagelig, saa forbindtlig! hvor hendes Dmgangsmaade er elskværdig! — — Hvor jeg skal være lykkelig ved at have en saa herlig Svigerinde; hun vil gjøre min Broder lykkelig, og min Broder er mig saa kjær! — Ja, dersom der nu ikke blev noget af dette Partie, saa troer jeg aldrig jeg vilde forvinde den Sorg,

3die Scene.

Baronessen. Laurette.

Bar. Laurette! — —

Laur. Mama — —

Bar. Jeg søgte efter Dig. — — Det er smukke Ting jeg hører om Dig! — — Du sammensmidder Fortællinger, Du siger Usandh. d, og det til mig! — —

Laur. Hvilket da, Mama? —

Bar. Du paastod imorges, at Du meget godt kjendte Fruken Bleville; hun var, sagde Du, Din intime Veninde; og Du har kun seet hende en eneste Gang.

Laur. Ja, deri har Mama Ret; — — men jeg kjendte hende af Rygte. — — En af hendes Cousiner var i samme Kloster som jeg.

Bar. Ja, det veed jeg; ellers kunde jeg ogsaa troe, at det atter var en ny Usandhed som Du vilde binde mig paa Hermet: ved at være en Lognerfke, taber man Rettighed til at vorde troet selv naar man siger Sandhed. Nu vel, og denne Cousine har da fortalt Dig meget om hende? — —

Laur. Ja, Mama; hun viste mig endog adskillige af hendes Breve, og undertiden gav jeg hende smaa Commissioner til Caroline, saa at der var som en Slags indbyrdes Brevvevling mellem os; følgelig havde jeg ikke saa stor Uret i at sige, at jeg kjendte hende.

Bar. Du har dog idetmindste meget overdrøvet det, hvilket er en stor Fejl som jeg beder Dig tage Dig iagt for; gjør Du det oftere, vil jeg ikke længere bære over med Dig.

Sig mig, Du har talt længe med Frøken Blesville, hvad sagde hun til Dig?

Laur. O Mama! jeg er ganske indtaget deraf.

Bar. Hvorledes det?

Laur. Jeg vil gjøre Dem Regnskab for vor Samtale. — —

Bar. Hør, Laurette! ingen Snørkelet!

Laur. Nej, Mama! jeg skal ikke tillade mig den allermindste Overdrivelse. I forstningen var det mig som talte.

Bar. Det tviler jeg ikke paa, for Du finder altid saa stor Glæde ved at tale.

Laur. Jeg gjorde hende Venskabsporskringer; hun besvarede dem paa den sømteste Maade; jeg kan ikke gjentage hendes Udtryk, lyve vil jeg ikke, og jeg erindrer dem ikke rigtig, men jeg mindes, at jeg var ganske indtaget deraf.

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 51.

Løverbagen den 20 December 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Rænkefulde og Sladderhanken,
Comedie af Mad. Genlis.

(Fortsættelse.)

A n d e n A c t.

3die Scene.

Baronessen. Laurette.

Siden efter roste jeg min Broder, og hun bevidnede mig at denne Lovtale over ham var hende meget kjær; hun bad mig derpaa indstændig ikke at tale Noget derom til min Broder; hun tilføjede, at Forsigtighed endnu ikke tillod hende at tilstaae ham sin Tilbøjelighed —

Bar. Sagde hun det? — —

Laur. Ja, Mama! Ord for Ord. — —

Bar. Tag Dig iagt, Laurette! siger Du Usandhed, skal jeg aldrig i mine Levedage troe Dig.

Laur. Jeg sværger Dem til, jeg forsikker hellig, at jeg ikke opspinder det — —

Bar. Nu! hvad svarede saa da Du?

Laur. Vi lidt, Mama! jeg er saa angst for at overdrive — — Nu husker jeg det — — Jeg lovede hende den nøjeste Sandhed — — — Endelig talte jeg om Bryllupsdagen, og sagde, at jeg havde en Lila-Rjole, hvorpaa hun svarede, at Blaa vilde klæde mig bedre — —

Bar. Udlod hun sig saa omstændelig? —

Laur. Sandstke ligefrem; og hun raadte mig en coupé Rjole, ophæftet med Duffe af blaa Pailletter — —

Bar. Jeg vilde give Alt i Verden til, at denne Efterretning var sandfærdig; men Laurette — — —

Laur. Mama! jeg forsikker Dem paa min Tre, at jeg ikke har overdrevet det allermindste; og for endnu bedre at overbevise Dem om min Sandhed i dette Djeblik, tilstaaer jeg at jeg sommetider har den Færdighed at lægge Noget til hvad jeg fortæller, og at selv da jeg

talte med Caroline, fandt jeg paa at digte en lille Historie til B. rommelse for min Broder; men nu Alt hvad jeg for nærværende har sagt Dem, kan jeg sværge Dem til, at jeg ikke er mig bevidst at have sagt nogen Usandhed eller paa mindste Maade overdrevet Noget. I al Fald, spørg De Frøken Bleville selv ad! jeg er vis paa, at hun vil samstemme med mig.

Bar. Brav, min Datter! Jeg troer Dig da, og Du volder mig usigelig Glæde; Jeg anseer nu Din Broders Giftermaal som en afgjort Sag; thi Frøken Bleville formaaer Altting over sin Moder.

Laur. Mama! Jeg glemte — — — da hun forlod mig, havde vor Samtale saaledes rørt hende, at Taarerne stode hende i Djene da hun omarmede mig; jeg troer nok, hun vilde skjule det for mig, thi hun gik meget hovedfuld bort.

Bar. Jeg hører Belindes Stemme; lad os nu være ene, Laurette! Fru Bleville afhenter i Aften Klokken otte sin Datter til Sammenkomsten.

Laur. Vil Du saa lade mig det vide?

Bar. Jo jeg skal, min Datter! gaae kun nu.

Laur. (ved sig selv, i det hun gaaer) Jeg er tilfreds med mig selv, thi for denne Gang har jeg ikke sagt Andet end hvad Sandt var.

4de Scene.

Baronessen. Belinde.

Bar. Kom nærmere, min kjære Belinde! jeg har tusinde Ting at fortælle, der vil fornøje Dem. Nu tænker jeg da, De ikke længere vil tvivle om et lykkeligt Udfald af vort Anliggende.

Bel. Har Grevinden givet Dem sit Løfte?

Bar. Nej, ikke endnu; men hun har ladet mig forstaae, at hun overlod det til sin Datter at afgjøre Sagen, og jeg er vis paa, at Frøken Bleville meget længes efter dette Giftermaal og gjør endog sikker Regning derpaa.

Bel. Men hvorledes kan de saa bestemt vide det?

Bar. Jeg veed det fra Laurette, som hun har sagt det til.

Bel. Laurette forekommer mig at være et ret charmant Barn; hun er blid og sølsom, men dog tillige temmelig ubesindig og fremfusende, og jeg har lagt Mærke til, at hun forvansker hvad

hun fortæller — — — Hun har saadan Trang til at lade Munden løbe — —

Bar. Det er sandt nok, og jeg har ogsaa nu nys skjændt paa hende derfor. Men i nærværende Begivenhed er jeg vis paa, at hun har sagt mig den nøjagtige Sandhed, og det saa ringe og saa naturlige Smaaomstændigheder, at der hvad det angaaer ikke kan være mindste Tvil tilbage. Jeg vilde endvidere sige Dem, at jeg i dette Djeblik fik en Billet fra Fru Saint-Alban, hvori hun skriver, at den Bevidste sikkerlig vilde tage imod Gouverneurposten, eftersom han havde sendt Bud til hende for at melde sig hos hende for den aftalte Time, fordi han, som han sagde, var meget forlgen for snart at komme til Endelighed.

Bel. Nu vel da! er den Sag da nu bragt i Rigtighed?

Bar. Nej; eftersom Fru Saint-Alban var gaaet, og ifølge den forste Aftale havde hun ikke indrettet sig paa at være hjemme igjen før Klokken syv.

Bel. Nu er den fem; saa om to Timer faae vi da Mandens Navn at vide, og han vort.

Bar. Grevinden kommer igjen Klokken
 otte, og jeg kan da berette hende at hendes
 Datter faaer den Hofpost; alt det er ind-
 cammineret fortreffelig. Det maa De dog lade
 mig, at jeg har brevet den Sag meget suilbt;
 jeg tilstaaer Dem, at min Egenkjærlighed derved
 ret finder sig smigret. De var imorges ved alle
 Deres Betyrninger alt for nærgaende, og det
 er mig kjært, at jeg kan vise Dem, at der Intet
 er som jeg jo kan faae bugt med, naar jeg ret
 sætter mig det for. Denne Kone, som De har
 forestillet mig saa frygtelig og saa gennemtræng-
 gende, er dog virkelig kun saasaa — — med al
 hendes Kolde og alvorlige Mine er det dog langt-
 fra at hun er ufølsom for Ros; forresten paa-
 tog jeg mig ogsaa den Skikkelse, som bedst kunde
 finde hendes Bisald, og jeg kan forsikre Dem,
 at hun vist og fast troer, at jeg er den bedste
 Kone og det jævreste og oprigtigste Gemyt
 hun nogensinde har kjendt.

Bel. Jeg ønsker, at intet Uheld maa ind-
 træffe der kan forstyrre den Glædesrus — —
 Men, der er Lisette, hun har vist noget meget
 presserende at sige Dem, hun seer saa urolig ud.

5te Scene.

Baronessen. Belinde. Lisette.

Bar. Hvad vil Du?

Lis. Ah! Frue! jeg bringer hemme Dender.

Bar. Hvad er der da?

Lis. Frøken Laurette, maa jeg reent ud sige Dem, har skadet Dem meget hos Fru Bleville.

Bar. Hvorledes det?

Lis. Fru Blevilles Kammerfrue, som er paa vort Parti, har jeg den Efterretning fra. Hun har hørt en Samtale imellem Moder og Datter, hvori Frøken Caroline sagde, at Frøken Laurette havde frembragt tusinde Usandheder, og at hun havde talt uophørlig uden at det nogensinde var muligt at komme til at svare et eneste Ord; kort sagt, Frøken Caroline havde lagt til, at Frøken Laurette, ved sine Usandheder og sin Ubeskedenhed havde foranlediget, at hun imod Dem, Frue! og imod Deres Familie havde fatet de meest ufordelagtige Tanker.

Bar. Kald mig paa Laurette — — —
Sag er skrækkeligt opbragt.

Bel. Styr Dem — jeg beder. Der
kommer hun just. Hvor hun skynder sig! —
— Hvad Nyt mon hun bringe?

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

Fem og tredivte Aargang.

N° 52.

Løverdagen den 27 December 1823.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

Pilestræde No. 105.

Den Rænkefulde og Gladderhanken,

Comedie af Mad. Genlis.

(Fortsættelse.)

U n d e n A c t.

6te Scene.

Baronessen. Belinde. Laurette.

Lisette.

Laur. (ganske forpustet) Mama! — — —
Mama! — — — jeg har gjort den allervig-
tigste Opdagelse — —

Lar. Ei Du stille! Jeg har opdaget,
det har jeg, at Du er sammensat at lutter Løgn,

og at Du vanærer Din Familie ved denne nedrige og forhadte Last.

Laur. O Himmel! Mama! sidste Gang jeg talte med Dem kan jeg helligt forsikre, at jeg ikke løj. — —

Bar. Gaa fra mine Dine, jeg kan ikke udstaae Dig. — — Fruken Bleville er opbragt imod Dig, og Alt hvad Du har fortalt mig om hende, er en Bæv af lutter Usandhed.

Laur. Retfærdige Himmel! — — Saa maa jeg da have løjet uden selv at vide det; thi jeg sværger, Mama! — — —

Bar. Du maa belave Dig paa, strax at tage tilbage til Klosteret igjen.

Laur. Men først maa De høre mig, Mama! det beder jeg Dem indstændig; jeg har en meget væsentlig Efterretning at meddele Dem — —

Bar. Jeg forundrer mig over den Dumdriffighed; hvor tør Du understaae Dig at vise Dig for mig?

Laur. Deres Fortrydelse og min Græmmelse bøje mig-i Støvet, men jeg bør tale —

Bar. Nok engang, ti! Jeg befaler Dig ikke at oplukke Din Mund med et eneste Ord —

Laur. (ved sig selv) Ak! hvilken Pine! —

Bar. Kom Belinde! og lad os lægge over, hvad der nu er at gjøre — kom!

(hun gaaer.)

7de Scene.

Belinde. Laurette. Lisette.

Laur. (holder paa Belinde) Ah Madame! for Guds Skyld, et Djeblik — — —

Bel. Lad mig gaae! jeg vil ikke høre paa Dem. — —

Laur. Min Moders Fordel — — saavel som min Broders — —

Bel. I Deres Alder, hvilket gavnligt Raad kan De vel give? — —

Laur. Hændelse har ladet mig opdage —

Bel. De er endnu ung, aflæg De den stygge Fejl! begræd dens sørgelige Følger! det er Alt hvad Jeg har at sige Dem. (Hun vil bort).

Laur. (holder bestandig paa hende) Frue! Frue! hør mig dog — —

Bel. De er virkelig fra Forstanden. Lisette! kom og skil mig af med hende — —

Lis. (Slaaer med Magt Laurettes Hænder fra Belindes Kjole) Men hold dog op Frøken! De veed ikke af Dem selv.

Laur. Ah! at bruge Gewalt! — Frue —

Bel. Lisette! hold hende tilbage — —
(hun gaaer.)

3de Scene.

Laurette. Lisette.

Laur. Frue! — — — hun slap fra mig — — hvor jeg dog er uheldig — — Nu, Lisette! har jeg kun Dig tilbage at stole paa —

Lis. Oh, Frøken! ingen Fortællinger, om jeg tør bede — —

Laur. Hvorledes, Lisette! vil Du heller ikke høre mig?

Lis. At jeg skal sige det rent ud, Frøken! saa, uagtet jeg kun er en Kammerpige, har jeg dog ligesaa lidet Smag paa Usandhed som Fru Belinde — —

Laur. Jeg fortjener al den Ydmygelse — — men, Lisette! lad mig dog ikke rent forsvinde. Jeg er kun femten Aar, jeg har faaet

en slet Opdragelse; beklag mig, og vær forsikret om, at denne skrækkelige Lektion har været en radical Cur.

Lis. Ah! det fornøjer mig at høre! —

Laur. Hør mig da — —

Lis. Top! Nu er De der igjen.

Laur. Du Store Gud! see min Graab, see i hvad Forsætning jeg er; kan Du falde paa, at jeg i dette Djeblik vilde opspinde Noget? — —

Lis. Ja, Frøken! Sagen er, De har saadan Færdighed deri, at jeg er overbevist om at De ofte sig r Usandhed uden at ville det.

Laur. Tiden gaaer — — og den Efterretning jeg har at give, er om kort Tid ikke mere til nogen Nytte. Ah, Lisette! kan Du have nogen Medlidenhed, saa nok engang, lad mig tale! skal jeg bede Dig derom paa mine Knæ? det vil jeg gjerne for min Broders Bedstes Skyld. Lisette! min Lisette! lad Dig dog bevæge — — (hun vil falde paa Knæ for hende).

Lis. (løfter hende op) Min Gud! Frøken! hvad gjør De? Min Frues Datter for mine Fødder for at faae mig til at høre paa sig! — — see deraf, kjære Frøken! til hvilken

yderlig Fornedrelse visse Fejl kan føre! Jeg som Deres Fortrolighed vilde være saa hæderlig for, naar De var som De burde være, jeg skal ydmuyg anmodes om at beslutte mig til at høre Dem — — — Tilgiv denne Betragtning som jeg kun gjor for Deres Bedste; thi Deres Graad og Deres Taarer har igjen tilbagevunden Dem al min Erb. dighed. Tal da, Froken! tal, jeg hører. —

Laur. Ah! Tiden gaaer, og vi har ikke et Djeblig at miste. Du veed, at min Fransøses Datter er Kammerpige hos Fru Saint, Alban?

Lis. Ja.

Laur. See! Hun kom for en Times Tid siden for at besøge sin Moder; da hun var gaaet ud, spurgte hun efter mig, og hun fortalte mig, at hendes Frue havde betroet hende, at en Sag som vilde tjene til at befordre min Broders Giftermaal, skulde bringes til Endelighed i Aften klokken syv.

Laur. Froken! om Forlæbelse, det er ikke meget sandsynligt, at denne Kammerpige skulde komme og berette Dem, hvad hendes Herkab havde betroet hende.

Laur. Men hun er meget nøje kjendt med mig, hun kom mangfoldige Gange og besøgte mig i Klosteret. Forresten har hun troet at gjøre mig en Tjeneste ved at aabenbare mig en Hemmelighed, som der i sig selv ikke laae saa stort Lav paa, da det i Aften vilde høre op at være en Hemmelighed — —

Lis. Men jeg har bemærket — — —

Laur. I Guds Navn! afbryd mig nu ikke mere — — — Denne Pige fortalte mig da, at en Mand af hendes Fries Bekjendtere gav Slip paa en Plads til Hove for at modtage en Gouverneurpost som Mama skaffede ham; denne Mand skulde i Aften Klokken syv komme til Fru Saint-Alban; han veed ikke Mamas Navn, og Mama veed ikke, hvem han er, og —

Lis. Jeg vil døe, Fruen! om jeg begriber et eneste Ord af denne Fortælling — —

Laur. Men denne Mand er netop Hr. Mirvaur; see, det er det som Kammerpigen lod mig vide; Du kan indsee, at saasnart man nævner ham Mamas Navn, bliver han rasende, thi —

Lis. Nu vel! Fruen, har hun ikke lovet Mirvaur en Gouvernementspost? Han faaer den nu, hvor kan han blive opbragt for det?

Laur. Men, har Du da ikke hørt?

Lis. Jeg stod i Tanker, maa jeg tilstaae —

Laur. Min Gud! hvilken Prøve! — —

Min Taalmodighed holder det ikke ud — —

Lisette! jeg beder Dig indstændig, gaa og søg

min Moder op; sig hende blot, at Fru Saint-

Albans Ubekjendte er Hr. Mirvaux, og at hun

strax maa tage hen til St. Alban for at faae

hende til ikke at nævne hendes Navn, hvis el-

lers ikke min Broders Giftermaal aldeles skal

gaae overstyr. — — Gaa, min kjære Lisette!

gaa! — —

(Sluttes i næste No.)
